

ଭୂତଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

6408
23/1/93

①

ଜମରାଜ୍ୟ ଦିବସ

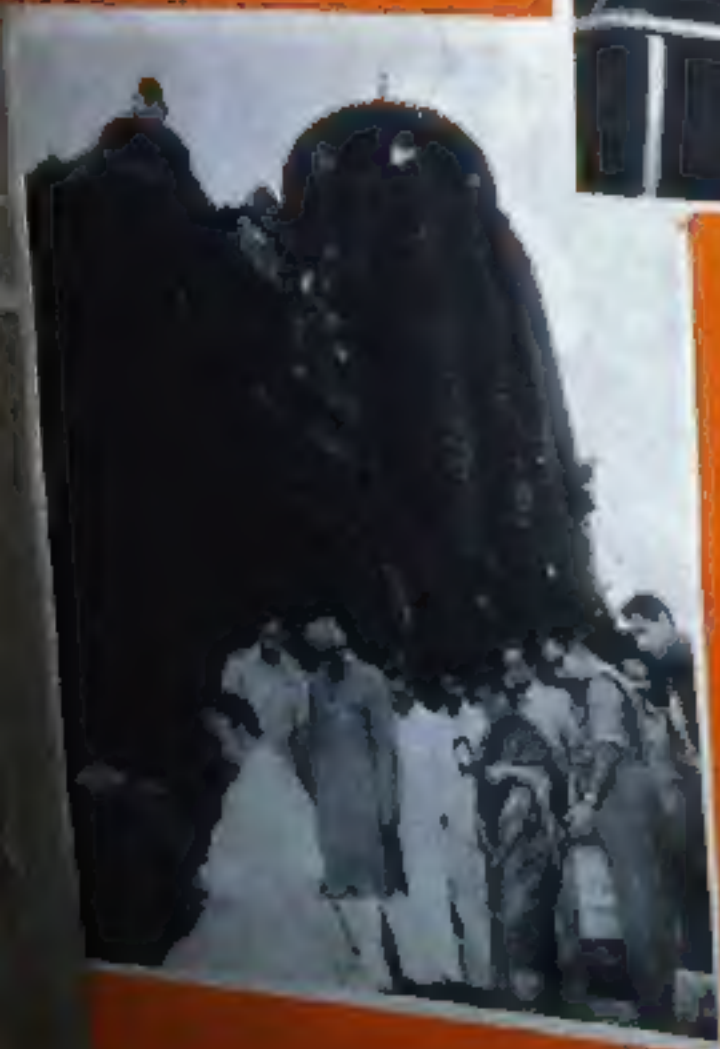
ବିଶେଷାଙ୍କ ୧୯୮୭

୧୯୮୨ ଜାନୁଆରୀ ୭ ତାରିଖ ଦିନ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି
 ଶ୍ରୀ ଏନ୍. ପଟ୍ଟାବେଳ ସେହି ରାଉରକେଲା ଜବାହର ନାମକ
 ଡାକର ବୃତ୍ତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୁକ୍ତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ସାମାଜିକ
 ଚରଣି । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ କାନକା ଚାନ୍ଦି
 ପ୍ରଦର୍ଶନ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

୧୯୮୨ ଜାନୁଆରୀ ୭ ତାରିଖ ଦିନ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି
 ଶ୍ରୀ ଏନ୍. ପଟ୍ଟାବେଳ ସେହି ରାଉରକେଲା ଜବାହର ନାମକ
 ଡାକର ବୃତ୍ତୀୟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ସାମାଜିକ ଚରଣି ।

୧୯୮୨ ଜାନୁଆରୀ ୭ ତାରିଖ ଦିନ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି
 ଶ୍ରୀ ଏନ୍. ପଟ୍ଟାବେଳ ସେହି ରାଉରକେଲା ଜବାହର ନାମକ
 ଡାକର ବୃତ୍ତୀୟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ସାମାଜିକ ଚରଣି ।

☐ ମୋ ବୃତ୍ତିରେ.....	..	..	..
☐ ଶାନ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା	..	ଜାତୀୟ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ	.. ୩
☐ ମୁଁ କ'ଣ କଲେ ସାଧାରଣ ସଂଗ୍ରାମୀ ?	..	ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	.. ୯
☐ ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୧୭
☐ ଶାନ୍ତିର ସାଧାରଣ ସଂଗ୍ରାମୀ ସମ୍ମାନ ଦିଆଯାଇଛି ।	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୧୯
☐ ୧୯୮୭ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ସୁଦ୍ଧା ପାଇଁ ?	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୨୩
☐ ଶାନ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୨୭
☐ ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୩୩
☒ ଶାନ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୩୭
☐ ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୩୯
☐ ୧୯୮୭ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ସୁଦ୍ଧା ପାଇଁ ?	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୪୩
☐ ଶାନ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୪୭
☐ ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୫୩
☐ ଶାନ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୫୭
☐ ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୬୩
☐ ଶାନ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୬୭
☐ ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୭୩
☐ ଶାନ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୭୭
☐ ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୮୩
☐ ଶାନ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୮୭
☐ ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୯୩
☐ ଶାନ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୯୭
☐ ଜାତୀୟ ମହିଳା ସମ୍ମାନ	..	ଜାତୀୟ ସେବାୟତ ମିଶ୍ର	.. ୧୦୩

ମୋ' ପୁଅକୁ...

“ଭଜନ ପ୍ରସଙ୍ଗ” ତାଙ୍କ ଉତ୍କଳ ବିଦ୍ବାନ୍ ପାଠକ ଓ
ଲେଖକମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ଜିବସର ଶୁଭେଚ୍ଛା ସାପନ
କରୁଛି ।

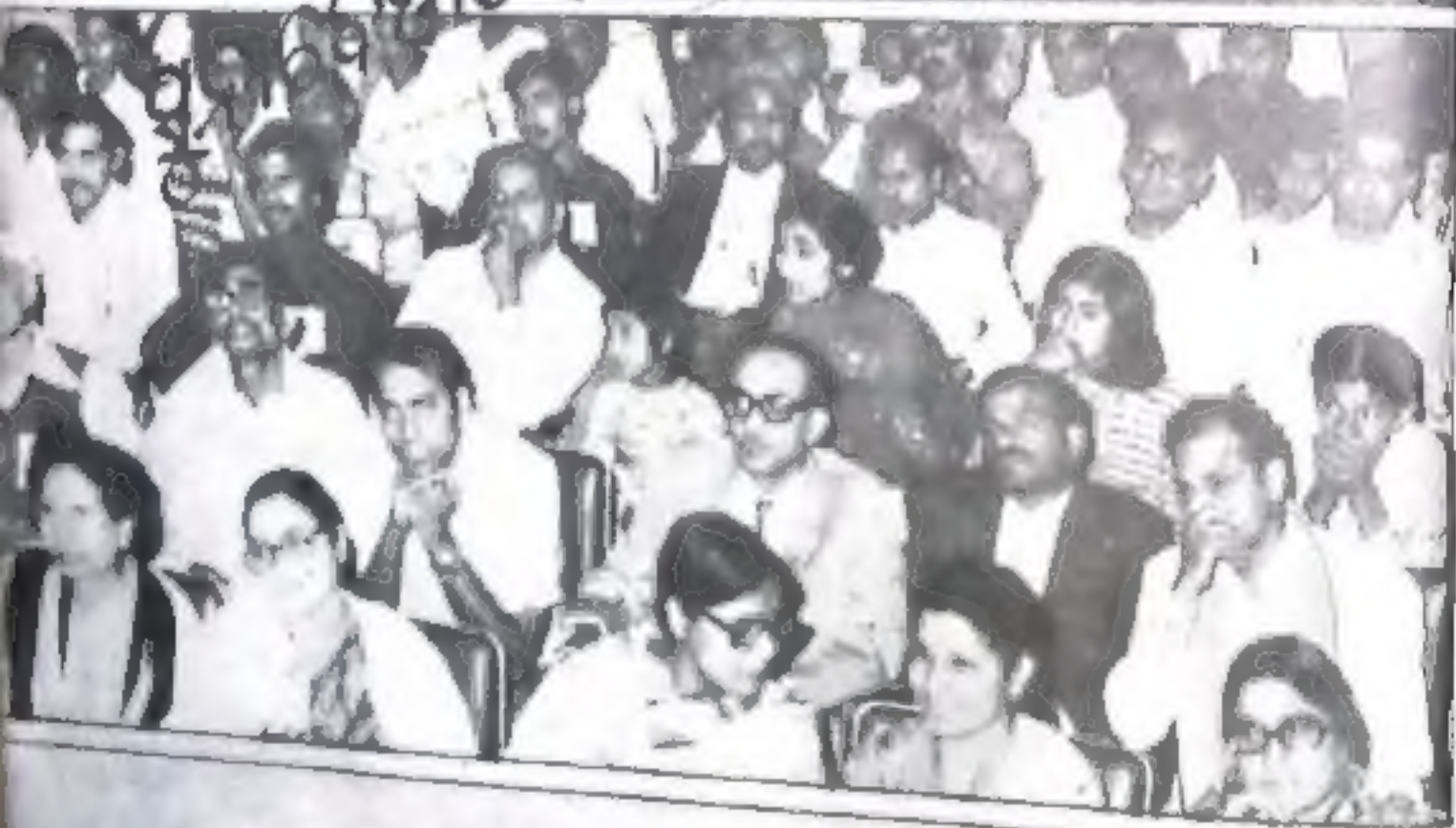
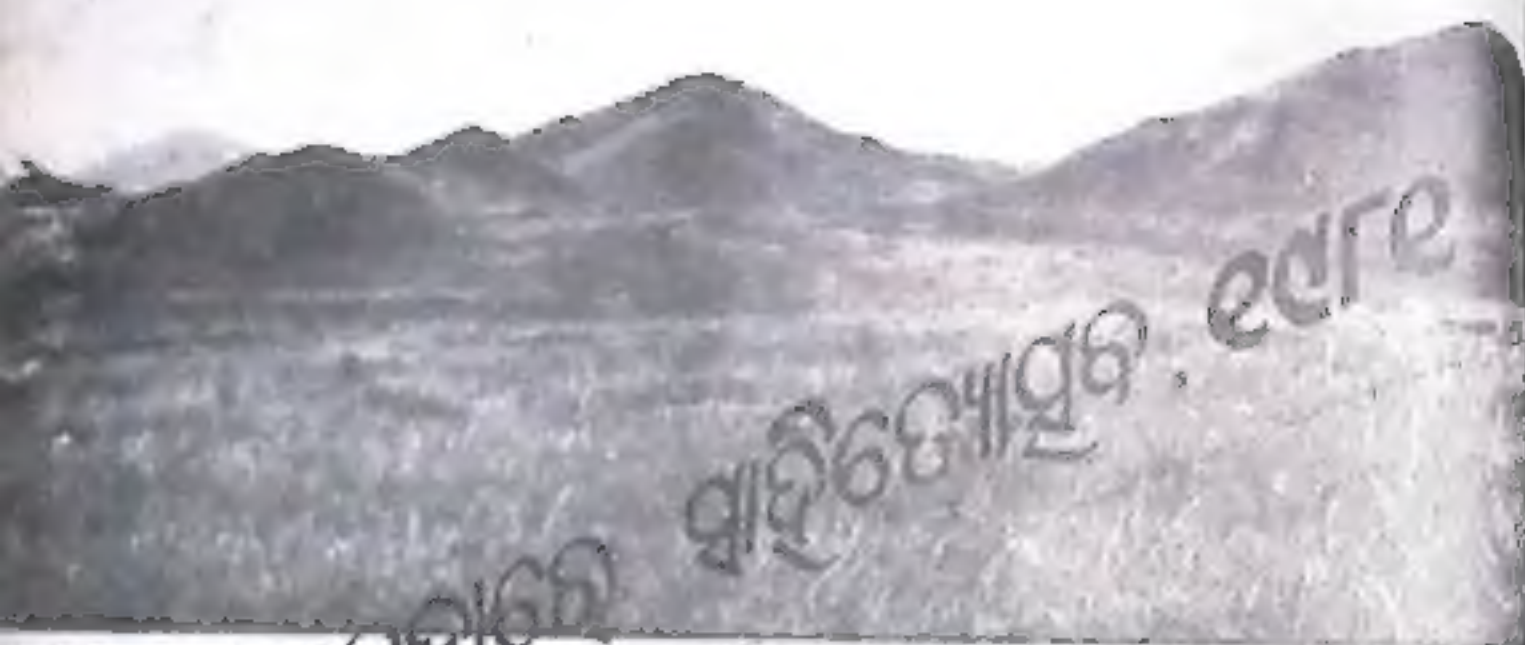
ଭାରତ ଏକ ସାଧାରଣତର ଗାନ୍ଧିବାଣୀ ଅମର
ପେଇଁ ଗର୍ବ, ତାହା ଅତୁଟ ରହୁ, ମଙ୍ଗଳମୟଙ୍କ ଟିକଣରେ
ଏହାହିଁ ଅମର ନବବର୍ଣ୍ଣର ପ୍ରାଣିନୀ । ଏହି ଗାନ୍ଧି ପ୍ରତିଦିନ
ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅଧିକ ବଜରାଟା ଓ ଚେତସ୍ବୀ ହେଉ, ଏହା
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତୀୟଙ୍କର ଅଣ୍ଟା ।

ଦ୍ଵାଧାର ଗାନ୍ଧି ଗଠନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସାହିତ୍ୟ ଓ
ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କର ଅବଦାନର ଗୁରୁତ୍ଵ ଏବେ ସୁନାବେଳାଠାରେ
ଅନୁଭୂତ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ବଳିତନାରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ-
ଥିଲା । ସାହିତ୍ୟ ସମାଜର ପ୍ରତିଫଳନ ହେଉ ବୋଲି ସମସ୍ତେ
ଆଶୁହ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ
ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଏକ ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରା ସେହି
ସମ୍ବଳିତନାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ସାହିତ୍ୟିକ ତେବେ
ପ୍ରସା ନୁହେଁ, ଦୃଷ୍ୟମଧ୍ୟ । ତା'ର କୃତିରେ ଯେଉଁ ଚିତ୍ର
ରୂପ ଲଭି କରିଥାଏ, ତାହା ଭେଦେ ବର୍ଣ୍ଣମାନ ଶିତରେ
ସାମିତ ନହୋଇ ସାମାନ୍ୟତା ଲବିଷ୍ୟତକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ
କରି ଶକାନ୍ତିତ କରିଥାଏ । ତାଙ୍କ ଉତ୍କଳ ଭାରତୀୟ
ରଚାବରଣ ହେଉ, ମହାବଳି ବାହାରିବ ରବିତ
ରାମାୟଣର କର୍ଣ୍ଣିତ କଥାବସ୍ତୁକୁ ବୁଝାଇତ କରିବାକୁ
ପୁଣ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ରାମକବି ଅବତାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।
ଦର୍ଶାତୁ ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟୋତ୍ତମ ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଯେହିଫଳ
ସମାଜବାଦର ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ । ଅସାଦର ଶତାବ୍ଦୀର
ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ବି-ଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଅବିଷ୍ଟାତ ନିଜ ରଚନାରେ
ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ସମାଜ ନିଜ ପ୍ରଗତି ନିମନ୍ତେ
ସାହିତ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ପୁଣ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଏହା
ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସନ୍ତି ଏହି ଦୁଃଖଭରା ପୃଥିବୀକୁ
ଓ ଭାରତସୁଖ ଛାଡ଼ି ଦଳବାଦୀ ହୁଅନ୍ତି । ସାହିତ୍ୟିକମାନେ
ଏହି ବାଣୀକୁ ଶବ୍ଦରେତେ ପୁରଣ ଉପିଦେ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟ-
ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଣ୍ଟାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାହିତ୍ୟ ଯେମାନେ ବୁଝି
ଆବର୍ଣ୍ଣଣ କରିବା ଏହି ନବ ବର୍ଣ୍ଣରେ ଭେଦ ପ୍ରସଙ୍ଗର
ପ୍ରଭାବ କରିବ ।

ପଦେ ଉଦୟ କବିତା

ସୁଧାକର ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ସାହିତ୍ୟର ଆହ୍ୱାନ

ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଭାରତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପନ୍ୟାସ ଛାନପ୍ରାଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁନାବେଢ଼ା ଅନ୍ୟତମ । ଏ ସୁନାବେଢ଼ାର ଶ୍ୟାମବର୍ଣ୍ଣ ପର୍ବତମାଳା, ଚରଣାୟିତ ଚଳନ୍ତମଣି, ବେବେଢ଼ାକୁ ଓ ପାଗଳ ଗଛର ଜଙ୍ଗଲ, ବିଶେଷତଃ ଶ୍ରୀତ ଉତ୍ତର ଧ୍ରୁବର ପ୍ରହରରେ ମୂଳ ଚନ୍ଦ୍ରମାର ବୃକ୍ଷ ସେ ଦେଖିନାହିଁ, ସେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଦେଖିନାହିଁ । ଜାଣିଲେ ଉପଦେଶୀ ଏହା ନିଜତରଫେ ପରାକ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି । ଉପର କୋରାପୁଟ ଯୋଡ଼ନା ହୋଇଯିବା ପରେ କୋରାପୁଟ ଓ ସୁନାବେଢ଼ା ମଝିରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ହ୍ରଦ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ଏବଂ ତାହା ପର୍ବତମାଳିନୀ ସୁନାବେଢ଼ାର ଏକ ବଳର ଭଳି ଶୋଭା ପାଉବ । ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଏହି ସୁନାବେଢ଼ାରେ ଲେଖକ ଡାକ୍ତରୀର ସାହିତ୍ୟ ସମାଲୋଚନିକତା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ।

ସୁନାବେଢ଼ା, କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା ଓଡ଼ିଶାର ସୀମାନ୍ତ ଜିଲ୍ଲା । ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସାହିତ୍ୟିକ, ସାହିତ୍ୟ ସାଧକ ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରେମୀମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ମୈତ୍ରୀ ସ୍ୱରୂପେ ଚିହ୍ନିତ କରିବା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଦାୟିତ୍ୱ । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସୁନାବେଢ଼ାରେ ସାହିତ୍ୟୋତ୍ସବ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କ ପରି କୋରାପୁଟ ଏକ ଜିଲ୍ଲା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆସକେନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ବୃହତ୍ତମ । ପୁରୀ, କଟକ, ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଆସକେନ ଯେତେବେଳେ, ଏହା କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଆସକେନ ସେତେବେଳେ । ସମସ୍ତ କେଉଳ ରାଜ୍ୟର ଆସକେନ ସେତେ, ତା'ର ସ୍ୱର୍ଗ ରାଗରୁ ତିନି ଗାଈ ହେଉଛି କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା । ବେବେଢ଼ା ସେତେବେଳେ ନୁହେଁ ; ଓଡ଼ିଶାର ଅଧିବାସୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଶକ୍ତିର ସଂପଦ, ଜଙ୍ଗଲ ସଂପଦ, ନଦୀ ସଂପଦର ବହୁ ଅଂଶ ଏହି କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅଛି । ସେହି ଶକ୍ତି ସାହାଯ୍ୟରେ ଆଜି ଓଡ଼ିଶାରେ ନୂତନ ଜୀବନର ଆଦାନ କରାଯାଉଛି, ସେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ବହୁ ଅଂଶ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ମାନ୍ୟତା

ନଦୀକୁ ଉପରୁ ହେଉଛି । ଏହି ମାନ୍ୟତା ଅନ୍ୟ ନାମ ମହାତୀର୍ଥ, ଏଠାରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ତାଙ୍କର ବାଣିଜ୍ୟିକ ଯାତ୍ରା-ବେଳେ ଆସି ରହିଥିଲେ । ଆଉ ଦୁଇଟି ପ୍ରଧାନ ନଦୀ କୋରାବ ଓ ଉଦାକତାକୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତି ସଂଗ୍ରହର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେଲେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତିର ପରିମାଣ ଦୁଇ ପୁଣ୍ୟକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଉବ । ଏ ସମସ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୋରାପୁଟକୁ ନ ଜାଣିଲେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଜାଣିବା ସମ୍ଭବପରି ନୁହେଁ ।

ସୈଦ୍ଧାନ୍ତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା ଓଡ଼ିଶା ପକ୍ଷରେ ଏକାକି ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ଅନେକେ ମନେ କରନ୍ତି, କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତିର ବିଶେଷ ବାସ୍ତବ୍ୟ ଲୋଭନୀୟ ; କିନ୍ତୁ ତାହା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । କଟକ ବିଜୟା ଅଶୋକ ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ଶିଳାଲେଖ ଲେଖିଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଧଳା ପାହାଡ଼ରେ ଓ ଅନ୍ୟଟି ଚରକପୁରରେ । ଏ ଦୁଇଟି ଶିଳାଲେଖରେ ସେ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଅଧିବାସୀଙ୍କୁ ନନ୍ଦ୍ୟକରି ଲେଖିଛନ୍ତି—“ଆଦର୍ଶିତ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମୁଁ ମୋର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜାପନ କରୁଛି” । ‘ଆଦର୍ଶିତ’ ଶବ୍ଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶବ୍ଦରୁ ଉଦ୍ଭବ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅଭାବ । ତେଣୁ ଏହି ଅଭାବର ଅଧିବାସୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସେ ତାଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜାପନ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ସଂସ୍କୃତିରୁ ଆଲୋଚନା କଲେ ଜଣାଯାଏ, ଓଡ଼ିଶା ହେଉଛି ଚିନ୍ତାଟି ସଂସ୍କୃତିର ମିଳନ ସ୍ଥଳ । ତାହା ହେଉଛି ଆର୍ଯ୍ୟ, ଦ୍ରାବିଡ଼ ଓ ନିଷାଦ । ଉତ୍ତର ଭାରତ ବା ପଶ୍ଚାତ ଆଡ଼ିଆର୍ଯ୍ୟ ସଂସ୍କୃତିର ଧାରା କ୍ରମେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଡ଼କୁ ବହି ଆସିଛି । ଉତ୍ତର ଭାରତ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ମଧ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ଓଡ଼ିଶାର ଅବସ୍ଥିତି ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି ଗୁଣି ଉତ୍ତରାତ୍ମକ ଆର୍ଯ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ଓ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସିଦ୍ଧା ଦ୍ରାବିଡ଼ ସଂସ୍କୃତିର ମିଳନ ପାଇଁ ଦୁରୋପ ଦେଉଛି ; କିନ୍ତୁ ଏ ଦୁଇଟି ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉଦ୍ଭବ ଆଉ ଏକ ସଂସ୍କୃତି ଏଠାରେ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରୁ ଆମର ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ଉଦ୍ଭବ । ତାହା ହେଉଛି ବିଷାଦ

ସଂଗୃହୀତ । ଏହି ସଂଗୃହୀତ ବାହର ଓ ଧାରଣ ହେଉଛି
ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ କୋଣାପୁର ହିସା । ଏ ହିସା ହେଉଛି
ପ୍ରାଚୀନ ନନ୍ଦପୁର ରାଜ୍ୟ । ଏ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ଚନ୍ଦ୍ର
ରାଜାଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପ୍ରାଚୀନ ଚାକର ଶକ୍ତିବୋଧର
ପ୍ରକାଶରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବ ।

“କନ୍ଦୁବାସ ମଧ୍ୟା ସାର ନନ୍ଦପୁର ରାଜ୍ୟ
ବିବାହରେ ପୁଣି ଅଛି ଉତ୍ତମ ବିଶ୍ୱାସ”

କନ୍ଦୁବାସ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ କନ୍ଦୁ ସାଗରକର୍ମ ମଧ୍ୟରେ
ଏହାକୁ ଶେଷ କା ସାର ବୋଲି ସେ କହିଲେ କହିଛନ୍ତି ।
କନ୍ଦୁବାସ ନନ୍ଦପୁର ରାଜ୍ୟ, କନ୍ଦୁବାସ କୋଣାପୁର ହିସା ।
କୋଣାପୁର ନିଜର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର କନ୍ଦୁବାସ ଏ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର
ନିଜକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ହୋଇ ପାରିବେ ।

ପାଣ୍ଡିତ୍ୟରମାନେ ସବୁ ପୁରୁଷେ ପ୍ରାପ୍ତବର୍ଣ୍ଣ
ହୋଇଛନ୍ତି । କେମାନେ ସମାଜ ତଥା ଶାସନକୁ ସବୁ
ମନସରେ କାତ ଦେଖାଉଥାନ୍ତି । କେତେ କେମାନଙ୍କର
ସାର ସବୁଠାକୁ ଭଜନ୍ତି । ଆଦିବାସୀ-ବାହାରି ପ୍ରଥମେ
ରାମାୟଣ ରଚନା କଲେ । ରାମାୟଣ ରଚିତ ହେବା
ପରେ ଭଜନର ରାମାୟଣ ମଧ୍ୟରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବେ ଏହି
ରାମାୟଣ କହିତ କଥାବସ୍ତୁର ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା
ପାରି । ସମାଜରେ ସେତେବେଳେ ଯେଉଁ ବିପ୍ଳବର ସବୁପାତ
ହୁଏ କା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସେ, ତାହା ତହୁ ପୂର୍ବରୁ
ପାଣ୍ଡିତ୍ୟରମାନେ ସେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ପାତ୍ରପାତି । ପୁରୁଷ
ଶେଷ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟରମାନେ ପ୍ରାୟେ ପ୍ରତ୍ୟେ ଅନୁବିଶ୍ୱାସର
ବର୍ତ୍ତୁଳିତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସେମାନେ ସମାଜରେ
ବିପ୍ଳବର ଆହ୍ୱାନ କରି ଆସନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାର ଅନୁବିଶ୍ୱାସ
ପ୍ରକରେ କହୁ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ବୃଦ୍ଧର ରୂପାନ୍ତର ହୋଇଥାଏ ।
ବିଶ୍ୱ ପ୍ରାୟ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟରମାନେ କହୁ ଦେବା ପରେ, ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର

ନିଜେ ପ୍ରକାଶ ପୌରବ ସର କଲେ । ସେ ଯେଉଁ ଉଚ୍ଚତ
ସୂଚି କଲେ, ତାହା ନିୟତା ସେ ନିଜେ । ସେଥିରେ ସ୍ୱାଧୀନ
ବିଧାବାଦର ମଧ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃକ୍ତ ତାହା ନିୟତା ନାହିଁ ।

ଉଦ୍ଧୃତି ଲେଖିଥିଲେ:-

ଅନୋକିନାଦନିବାସ ବିବାହମେଳ
ହଂସରା ହରି ନିବରା ଦୁପିତୋ ବିଧାତା
ନନ୍ଦୁରା ଦୁରୁଧ ଦଳେବଦିଧୌ ପ୍ରସିଦ୍ଧା
ଦେବତା, କାଶିନଦହର୍ମୟ-ଉତ୍ତମ ।

ପଦ୍ମବନ ବିଚରେ ହଂସ ରହେ । ବିଧାତା ହଂସ ରପରେ
ଶୁଭ୍ର ହୋଇ ତାହା ପଦ୍ମବନକୁ ପୋଡ଼ି ଦେଇ ପାରିବେ,
ବିଷ୍ଣୁ ହଂସର ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ଅଛି, (“ଦୁରୁଧ ଜଳ
ରେବ ବିଧୌ ପ୍ରସିଦ୍ଧା”) ତାହା ନନ୍ଦୁ କହି ପାରିବେ ନାହିଁ ।
କନ୍ଦୁ ବୁଧର ଅଭାବ କରିବାକୁ ଶକ୍ତି କେବଳ ହଂସର
ଆସ । ସେହିପରି ପାଣ୍ଡିତ୍ୟରମାନେ ବିଧାତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ
ସାବଧାନ କରି ନାହାନ୍ତି ।

“କବିନିଜାତିର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ସ୍ୱାଧୀନତା” ବୋଲି କେବଳେ
କହାଯାଇଛି । କବି ମହାତ୍ମା, ଦୁଷ୍ଟା, ଉଦ୍ଧୃକାରୀ ।
ସେ କାବ୍ୟକର୍ତ୍ତା । ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନାଟ୍ୟକାର ବାହାଡ଼ା ଶ୍ରୀ
ଆଦ୍ୟାତ୍ମାୟଣରୁ ଇନ୍ଦ୍ରପୁର ଆସି ଗୋଟିଏ ଗୋଟ ଶୁଦ୍ଧି
କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଲେଖାସବୁ ଇନ୍ଦ୍ରପୁର
କେହିପ୍ରକାର କହୁନଥିଲେ । ପ୍ରକାଶକମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ
କରୁ ନ ଥିଲେ । ତାହା ସେତେବେଳେ ଏହି ବିଷୟ
ପ୍ରକାଶର, ଭରଣରେ ସେ କହିଥିଲେ, “କବି ବିଧାତା ନାହିଁ,
ମୁଁ ଆଦ୍ୟାତ୍ମାୟଣ ଛାଡ଼ି ଇନ୍ଦ୍ରପୁର ଆସିଛି, ଇନ୍ଦ୍ରପୁର ଶ୍ରୀ
ଦେବା ପାରି ।” ସେତେବେଳେ ଇନ୍ଦ୍ରପୁର ଜନ-
ସାଧାରଣଙ୍କ ମନକୁ ଉଦ୍ଧୃକାରୀର ପ୍ରକାର ବିଶା ଛାଡ଼ି ନ ଥିଲା
ଏବଂ ଇନ୍ଦ୍ରପୁର ପ୍ରସିଦ୍ଧତା ସମାଜ ବିଭଜନ ହୋଇ

କେନ୍ଦ୍ର ବିଭାଗର ୨୫ ବାରିକରେ ପ୍ରକାଶକମାନେ

ଉତ୍ତର ଦୋଳି କଣ୍ଠାପଡ଼ିଥିଲା । ସେ ପୁଡ଼ିଶିବ ସମାଜର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସେ ହୋଇପାରେ, ଏହାକୁ ସେତେବେଳେ କେହି ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରି ନ ଥିଲେ । ଟି.ପି.ନ, କାନୁନ, ଆରମ୍ଭ ବା ଶ୍ରାବଣର ଯେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ନାହିଁ, ଏ ଧାରଣା ସେତେବେଳେ ବଦଳିନି ହୋଇ ରହିଥିଲା । କଣ୍ଠାଡ଼ ଶ ଏଡ଼, ଟି. ଇଏଲ୍‌ସ୍, ଡିଡ଼ି ଓ ବିଏଟି ସ୍ ଇଏବାସ ସେତେବେଳେ 'ପାଟିଶାନ୍ ସୋସାଇଟି' ଗଠିଲେ । ସେ ସମୟରେ ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରାବଣ ବା ସମାଜ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଥିଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ କଣ୍ଠାଡ଼ ଶ ଆହ୍ୱାନ କରି କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ସମାଜ ବଦଳିବା ପାଇଁ ଯାଉଛି । ପାଟିଶାନ୍‌ମାନଙ୍କୁ କହି ଥିଲେ, କୌଣସି ଜଣାକୁ ପ୍ରହର କର ନାହିଁ । ପୁଣି କର । ପରାଜା କର । ନିରାଶ୍ରାବର । ଗୌରବ ହୁଏ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ କହିଥିଲେ,

'ପ୍ରମାଣ- ଶିକ୍ଷକ ଗ୍ରାହ୍ୟ-
ମନ୍ଦିରଟା ନ ତ ଗୌରବାର୍ତ୍ତ' ।

ପ୍ରମାଣ ନ ପାଇଲେ କିଛି ଗ୍ରହଣ କରନାହିଁ, ଏପରିକି ମୋର ବାକ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ । ପାଟିଶାନ୍‌ମାନେ ପୁଣି କହିଛନ୍ତି ଏବଂ ସବୁବେଳେ ଗୁଣିଛନ୍ତି କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ବରଜାର । ପ୍ରକୃତରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏକ ପ୍ରକଣ ଆନୁବିଶ୍ୱାସ ସେମାନଙ୍କୁ ଆନୁରୋଧ କରନ୍ତି । ବିଶ୍ୱବି ରକାହୁଁନାଥ ଗୋଖିଲ୍‌ଜି, ମୁଁ ଯଦି କାବିଦାସଙ୍କ ଯୁଗରେ ଥାନ୍ତି, ତା' ହେଲେ ନବରତ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ଗଣା ହୋଇଥାନ୍ତି । ବାଉଳା ଦାସ ସେତେବେଳେ ମହାରାଜର ଲେଖିଲେ, ପ୍ରବନ୍ଧ ବନ୍ୟାପୁଷ୍ପ ଏକ ପ୍ରୋତସ୍ତା ପରି ସେ କିଛି କହ, କହ ନ ମାରି ତାଙ୍କର ଲାବଧାରୀକୁ ପ୍ରତାପିତ କରିଗଲେ । ସେପରି ନାହିଁ କମ୍‌ସମୟେ ଉଦ୍‌ପତି କରିବେ, ଦେବକ ସୈନ୍ୟମାନେ ବାବୁବଞ୍ଚ ଶିଳ୍ପ ନ ମାରି କାବେରୀ ନଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଲେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ତାରକା ତାଡ଼, ସେ ଟି ଅତି ନମ୍ର ବୀନ ହୀନ ଭାବରେ ନିଜକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି, ସେ ପୁଣି

ଉଚ୍ଚ ଆନୁବିଶ୍ୱାସ ଘେନି କହିଛନ୍ତି, -ମୁଁ ବାହାଡ଼ି ହୋଇ କନ୍ଦୁ ହୋଇଛି, କାବିଦାସ ହୋଇ କନ୍ଦୁ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏବେ ସାରଳା ଦାସ ହୋଇ କନ୍ଦୁ ହୋଇଛି । ମୁଁ ସାହିତ୍ୟ ସରସତୀଙ୍କ ଘେନି ପାଇଁ ଏହିପରି ବାରମ୍ବାର କନ୍ଦୁ ହେବି ।

ଗଙ୍ଗା-ଶ ଗାବୁ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଆ ସୈନ୍ୟମାନେ ବୁଢ଼ୁନୀ ନଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଇ କରି ଯାଉଛନ୍ତି, ବିଚର କରୁଛନ୍ତି । ସେତେବେଳର ବିଧବା ଶତ୍ରୁ ଇନ୍ଦ୍ରାମାନଙ୍କର ଆଖିର ବହୁତ ଧୋଇ ହୋଇ ଗଙ୍ଗା ତଟକୁ ବଢ଼ା କରି ପଡ଼ାଇଛି । ଏହାକୁ ନିପିବନ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ଗଙ୍ଗା-ଶାନ୍‌ବିଚିତ୍ରମ୍‌ରେ ବାସୁଦେବ ଗେ-

ଗାଡ଼ାବରେକୁ ଯଦନା ନୟନାଞ୍ଜନାସୁ-
ପୁରେଣ ଦୁର ବିନିବେଶିତ କାହିଁମଣ୍ଡାଃ ।
ତତ୍ ବିପ୍ରଗମ-କଳ୍ପଶାଧୁତ ନିଷରଣା
ଗଙ୍ଗାଦିନୁନମନୁନା ଯମୁନାଧୁନାବୁତ ॥

ଏହା ଥିଲା ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବର ଦିନ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତାପବୃଦ୍ଧ ସମୟରେ ପରାବସ୍ଥ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏହି ନୟପୁର ଭାବ୍ୟ ବେଳ ସେ ଫେରି ଯାଉଛନ୍ତି, କୃଷ୍ଣ ଦେବରାୟଙ୍କ ଠାରୁ ପରାବସ୍ଥ ସ୍ୱାଭାବ କରି । ଗରୁଡ଼ର ଗୌରବ ଦୁର୍ଘ ଅସ୍ତମିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋର ଗରଜର ଘୋଷି ଆସିଛି । ଓଡ଼ିଶା ପକ୍ଷରେ ଏ ଅନ୍ଧକାର ଅବକାଶ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଦାଣ୍ଡ ୩୦୦ ବର୍ଷର କାବରାଟୀ କାବିଦାସ ପଡ଼ିଛି । କାବର ଏ ଆହ୍ୱାନକୁ ସେତେବେଳର କବିଗଣ, ପଞ୍ଚସଖା ବୁଝଣ କରିଛନ୍ତି । କାବିଦାସଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ନବାକ୍ଷରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ତରଙ୍ଗାଧ ଧର୍ମକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଶୂନ୍ୟବାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏମାନେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ପରାଜା କରିଛନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥ ଦାବକ ଲାସବଦ ଗାଁ ଗାଁରେ ପ୍ରତି ଘରେ ଗାନ ପାଉଛି,

ପ୍ରମୁଖ ଗାହିତ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ମୁଦ୍ରାମହାଦ ସମ୍ବଳ ଲାଗଣ)

[illegible]

ଏହି ସମାବେଶରେ ବିଭିନ୍ନ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଓ ଦେଶୀୟ
ନିର୍ବାସିତ ଓଡ଼ିଆ ଇ-ସମ୍ପ୍ରଦ ଶ୍ରେଣିଭ୍ୟାସ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଓଡ଼ିଆ ଏହା

ସମସ୍ତ ଜାତି, ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟକୁ ଗିଠିରି ସମନ୍ୱିତ କରିଛି
ଏବଂ ସଂପର୍କରେ ଏକ ସାରସରାଜ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଦେଇଥିଲେ ।
ସାହିତ୍ୟୋପକରଣ ଅନାବୃତ୍ତ ଓ ସାତକଡ଼ି ହୋଇ ଏହି
ସମାଲୋଚନା ଅବଶ୍ୟକତା ଓ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବୁଝାଇଥିଲେ ।

‘ସବୁ ଓ ଉପକାଶ’ କର୍ମଶାଳାରେ ବୃତ୍ତର ବୃତ୍ତ
 ପ୍ରସାଦ ଶିଳ୍ପ, ବୃତ୍ତରେ ଶ୍ରୀ ରାଧାନୋବନଗୁପ୍ତାୟକ ଓ
 ନାଟକରେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ବରି ଏବଂ ରାଧାନୋବନଗୁପ୍ତାୟକ ଶାସ୍ତ୍ରୀ
 ଓ ବାସିତ୍ୟରେ ବୃତ୍ତର ବ-ଶାଧନ ମହାଶି ଅଧ୍ୟାପକ
 କରୁଥିଲେ ।

ଉତ୍ସାହରେ ସମୃଦ୍ଧିର ପ୍ରାପ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଲଢ଼ାଇ-
ଚଳାଇଥିଲେ ହିଁ ସ୍ବାଗତ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଖିଲା
ନୀଳେନ୍ଦ୍ର ଓ ବିଜୟ ରାୟଙ୍କ । ପ୍ରାପ୍ତିକ ବିଭାଗର
ଆଇଡ଼ ପଟିକ ଓ ଏ. ଏନ୍. ଟି. ଡି. ଭାଗ, ‘ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ’ର
ପ୍ରାପ୍ତିକ ଓ ବ୍ୟାପକ ତଥ୍ୟାବଳୀ, ଜୟପୁର ଆକାଶ-
ବାଣୀ ସେକ୍ସନ ବାଲେଶ୍ବର ଶାଖା ବୀଣା ଦେବୀ
ସମିତି ଏହି ସମ୍ବେଦନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ବନ୍ଧୁ ! ଶୋଭା ! । ବସନ୍ତାସବୁ ସବୁ ଆଉ ସୁନ୍ଦର ମିଳି
ପାଉଁଶା ଗାଁଟିଏ ସୁଖି ଜଗିବେ । ଗାଁଟିଏ ପ୍ରାଚୀନ
ପଦ୍ମ ; ଚିତ୍ର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର ଚୂର୍ଣ୍ଣ । ଗାଁଟିଏର ବେଦେ-
ହେଲେ ପ୍ରାଚୀନ ସ୍ବାଧୀନ ଭାବେ ନାହିଁ । ଗାଁଟିଏର
କେଦେହେଲେ ଆନନ୍ଦାଗିରେ ମିଳୁଛି ସ୍ବାଧୀନ ବିଧି ନାହିଁ ।
ଗାଁଟିଏର ଅନ୍ଧାରରେ ଅନ୍ଧର ବେଶାଏ ।

[illegible][illegible]

ତୁମ ଶିଖରରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲ । ତାଙ୍କ ପରେ ଆଜି
ସେହି ଶିଖର ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ
କୋଣି ସମୟେ ନେତ୍ର ଦେଇଥିଲେ, ଦିବୁ ରାଧାନାଥଙ୍କ
ସାହିତ୍ୟ ଅନୁରୋଧ ସାକ୍ଷର ବହନ କଲ । ତାଙ୍କର
ପରିଚ୍ଛାଦନ ଛଡ଼ା ଓ ବହୁ ନୂତନ ସ୍ୱରର ପରିଚ୍ଛାଦନ
ଏହି ନବୀନତାର ସୂଚକ । ପକାର ମୋହନଙ୍କର
ସ୍ୱର, ଚପନ୍ୟାସ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଅସ୍ପର୍ଶ
ଆଣ୍ଡେଡ଼ିଆ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିଥିଲ । ସମାଜର ନିପାଡ଼ିତ,
ପାଥାବଳୀ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ତାଙ୍କ ଲପନ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟି
କରିବାରେ ପକାରମୋହନ ଅଗ୍ରଣୀ ଥୋଇଥିଲେ ।
ଉତ୍କଳ ପରେ ପରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହିନୀ ପୂଣି
ଅବ୍ୟାହତ ହୋଇ ବଢ଼ି ଉଠିଲା । ରାଧାନାଥ ମୁଖପରେ
ସ୍ୱରାଜ୍ୟର ସ୍ୱର ଓ ଗାଁପରେ ପ୍ରାଣୀ ସାହିତ୍ୟ ଆକାଶରେ
ପବନର ପାଉଁ ବେଶ୍ୱା ଦେଇଥିଲେ ସବୁଜ ଛୁଇଁ । ଓଡ଼ିଆ
ଗାଥା ଚରିତ୍ର ଓ ଲପନ୍ୟାସର ଓଡ଼ିଆ ଦେଇମାନେ ଆଲୋକ
ନେଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଆମକେ ଏତାଣେ ଉପସ୍ଥିତ
ଅଛନ୍ତି ।

ପ୍ରକୃତ ଆମ୍ଭ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ଆଶା ଦେଖାମୁହାଣ
 ଓ ଶିକ୍ଷା ଲେଖକଙ୍କଦ୍ୱାରା ପାଠକଙ୍କୁ ଦେଖାଯାଉଛି ।
 ନାହିଁ । ଦର୍ଶନୀୟ ସେହି ଆଶା ଓ ଆଶା ପ୍ରକାଶିତ । ଆଜି
 ଅନେକ ପରୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ । ପରୀକ୍ଷା ନ ହେଲେ ପାଠକ
 ଲେଖକଙ୍କଦ୍ୱାରା ଆଶା ପାଠକ ନାହିଁ । ଏ ପରୀକ୍ଷା
 କଟିବା ଶେଷରେ, ଲେଖକଙ୍କଦ୍ୱାରା ଓ ନାମକ ଶେଷରେ
 ଆଶାକାରୀ ପ୍ରକାଶ ଗ୍ରହଣ । ଆଶାକାରୀ ପୋଷାକ
 ପରେ ଲେଖକଙ୍କଦ୍ୱାରା ଆଶା ପାଠକଙ୍କୁ ଦେଖାଯାଉଛି ।
 ସାମାଜିକ ଦେଖିବା, ଲେଖକଙ୍କଦ୍ୱାରା ଓ ନାମକ ଶେଷରେ
 ଓ ଏହି ପ୍ରକାର, ଲେଖକଙ୍କଦ୍ୱାରା ଓ ନାମକ ଶେଷରେ

ହେଉଛି ଭାବିବାର ଧର୍ମ । କିନ୍ତୁ ପରୀକ୍ଷା ନାହିଁରେ ପରୀକ୍ଷା
 ସହିତ କି ଖମାସା ନୁହେଁ । ଯାହା କାହାଣୀ ପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ
 ନୁହେଁ, ଯାହା ଏକାକୀ ଅବସ୍ଥାରେ, ଏପରିକି ନିଜେ ଲେଖକଙ୍କୁ
 ପ୍ରାଣିତେ ମଧ୍ୟ ସେ ତାହା ଲେଖିଛନ୍ତି କେହି କହି
 ପାରିବେ ନାହିଁ, ସେପରି ସ୍ୱାଧୀନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସମ୍ଭାବନା
 ନୁହେଁ । ଯେଉଁ ପରୀକ୍ଷାର କୌଣସି ଲକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ, ଅବଶ୍ୟକ
 ନୁହେଁ, କୋଷପତ୍ର ନାହିଁ ତାହା ସତ୍ୟ ନାହିଁ
 ସେପରି ପରୀକ୍ଷାରେ ମନୋନିବେଶ କରିବା
 ଚାହୁଁ କେବଳ ନୁହେଁ । କବିତାରେ ଶବ୍ଦର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା
 ଆବଶ୍ୟକ; କିନ୍ତୁ ତାହା ସେପରି ସୁଗ୍ରାସ୍ୟ ହେବ, ସୁଲେଖ
 ହେବ ସେଥିପ୍ରତି ଦର୍ଶି ଲେଖକଙ୍କୁ ଭରସା । କାହିଁ କୃତ୍ରିମ
 ର ମାଧ୍ୟମ ଲେଖା ଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ସୁଗ୍ରାସ୍ୟ
 ହେଉଥିଲା ଓ କୋଷପତ୍ର ପ୍ରାଣିତ । ଯଦି ଛନ୍ଦରେ
 ସ୍ୱାଭାବିକ ନ ଲାଗୁ, ତେବେ ତାହା ମନୋରମ ହେବ
 ନାହିଁ । ଲେଖକ ଲେଖାପତ୍ର କୋଷପତ୍ର
 ନୁହେଁ । ମାତ୍ର, ତାହା ସୁଗ୍ରାସ୍ୟ ଓ ସୁଲେଖ । କବିତାରେ
 ଲାଗିବାର ମଧ୍ୟ ସେତେ ସରଳ, ତାହା ଲେଖକ ନୁହେଁ ।
 ମାତ୍ର ତାହା ସୁଗ୍ରାସ୍ୟ ଓ ସୁଲେଖ ।

ଅନ୍ୟତ୍ର ଓ ଦୂରତର ପାଠ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା
 ଅନୁକୂଳ । ତାହା ସରଳ ଓ ସରଳ କବିତା ।
 ଆଜିକାଲି ଏପରି ସମାଜରେ ଗାନ ଗାୟାଲେ ଯାହା
 ଗୋଟିଏ ପରିବାର ଭିତରେ ବସି ଶୁଣିବେ ନାହିଁ ।

ପାଠ୍ୟରେ ଦେଖିବାରେ ଆସି ଅନେକ ଭୁଲ
 ଭୁଲ ପ୍ରାଣିତ ମଧ୍ୟରେ ବସି ଅବଶ୍ୟକ କିନା କାବଳରେ
 ଶାନ୍ତି କା ସୁଖ ପାଇ ପାରି ନାହାନ୍ତି । ସ୍ୱାଭାବିକ ସମାଜ
 ତାହା ସମସ୍ତେ ସେ ପାଇ ପାରି ନାହିଁ । ସେମାନେ ହିଁ ହୋଇ
 ଯାଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରାଣିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଏକ ଅବଶ୍ୟକୀୟ,
 ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ, ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ କାବଳ ହୋଇଛି, ପାଠ୍ୟରେ
 ଆଧୁନିକ ଭାବିବାର । ତାହା ଏଠାରେ ଅନୁକୂଳ ନୁହେଁ ।

କାବଳରେ ସମସ୍ତ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଟାଇ ପକି ଗଲେ ନିଜେ କରି
 ଲେଖିଲେ; କାବଳରେ ଗୋଟିଏ କୋଷ ଥିଲେ, ସୁଲେଖ
 ତାହା ଗୋଟାଇ ପକାଏ ।

“ଏକୋସି କୋଷୋପାଦ୍ୟୋପାଦେ
 ନିମନ୍ତେକୋଃ ଲିଖିତୋପାଦେ ।”

କିନ୍ତୁ ତାହା ଲେଖକରେ ଅନ୍ୟ କବି ହେଉଥିଲେ—

“ନ ତେନ କବ୍ୟଃ କବିନା ହି ନୁ ପି
 ବାଚିତ୍ୟ ଗୋଷୋପାଦ୍ୟୋ ଲିଖିତା ।”

ଗୋଟିଏ କାବିତା କୋଷ ଲେଖକ ସମସ୍ତ ସୁଲେଖ ନିଜେ
 କିଏ, ତାହା କବି ଦେଖିପାରି ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଅବଶ୍ୟକୀୟ ସ୍ୱାଭାବିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ-
 ହୀନ ଲେଖି ଅବଶ୍ୟକୀୟ, ଅବଶ୍ୟକୀୟ ସାହିତ୍ୟ ଲେଖା
 ଯାଉଛି; ତାହା ଏଠାରେ ଅନୁକୂଳ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ
 ଏ ହିଁ ମାନବ ପରି ସାବ୍ୟସ୍ତ ଲେଖକେ ସ୍ୱାଭାବିକ-
 ମାନବ ଥିଲେ, ଲେଖି ମାନବ କହୁଥିଲେ—

“ସ୍ୱାଭାବିକ କାବଳେ ସୁଖଂ କାବଳେ
 ଲେଖିତୋପାଦ୍ୟୋ ଲିଖିତୋପାଦେ ।”

କିନ୍ତୁ ଲେଖକ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜର ଦୂରା
 ଅନୁପାଣିତ ହୋଇ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ନୂତନ ପରୀକ୍ଷା ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅବଶ୍ୟକ
 ପଛପାତା । କିନ୍ତୁ ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ।
 ଏହା ସମାଜର ମାଣ, ବିଶ୍ୱାସ, ସ୍ୱର୍ଗ ଓ ଗୌରବର ନୂତନ
 କେବଳା କାଳ କଳ ।

ପାଠ୍ୟରେ ଦେଖିବାରେ ଆସି ଅନେକ ଭୁଲ

ସବୁଜ ବିପ୍ଳବର ସର୍ବମ୍ମ କାହାଣୀ

ନିଜାହାଣି ପୁଣି ନିଜାହାଣି ଅନ୍ତର୍ଗତ ନେତୃତ୍ୱରେ ପ୍ରାୟତଃ ଜଣାଶୁଣା ଶ୍ରାମରେ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ
ସମର୍ଥମାନ । ସେ ସମୟରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ସ୍ୱାଧୀନ । ତାହାରେ ତାହାରେ ସମସ୍ତେ ଯାହାକି ପାଆନ୍ତି ସେଥିରେ ନିଜ ଶ୍ରମକୁ ଶା
ନେଇ ନାହିଁ । ସ୍ୱଳ୍ପ ନିର୍ମଳେ ପ୍ରକୃତ ନା କରୁଥିବ ବୋଲି ୧ ଏକ ସମୟରେ ଅନେକ ରାଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତଙ୍କ
ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି ସେବା ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ନିଜ ନିଜ ନିଜାହାଣିରେ ସେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଥିରା ତାହାରେ
କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଆଣିବ । ସ୍ୱଳ୍ପ ଶ୍ରାମରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ଶ୍ରାମ ତାହାରେ ସେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଥିରା ତାହାରେ
ସାତ ଶ୍ରମ ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି, ଏବଂ ସେଥିରୁ ବର୍ଷକୁ ୨୨୦ ଟଙ୍କା ଯାଏ ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି । ସବୁଜ
ନିଜାହାଣି ସ୍ୱଳ୍ପ ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି, ଏବଂ ସେଥିରୁ ବର୍ଷକୁ ୨୨୦ ଟଙ୍କା ଯାଏ ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି । ସବୁଜ
ନିଜାହାଣି ସ୍ୱଳ୍ପ ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି, ଏବଂ ସେଥିରୁ ବର୍ଷକୁ ୨୨୦ ଟଙ୍କା ଯାଏ ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି । ସବୁଜ
ନିଜାହାଣି ସ୍ୱଳ୍ପ ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି, ଏବଂ ସେଥିରୁ ବର୍ଷକୁ ୨୨୦ ଟଙ୍କା ଯାଏ ନିଜାହାଣି ନିଜାହାଣି । ସବୁଜ

ମୁଁ କ'ଣ କଲି

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ

ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ କାୟକ

କେତେ କେତେବର୍ଷ ବିପ୍ଳବମୟ ଯୁଦ୍ଧର ଚାନ୍ଦ କୁ ଗଲେ ଲେ । ସେହି ସମୟରେ ସେ ଶ୍ରୀଧରଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର, ଭାଷା, ପତ୍ରିକା ମୋତିଲାଲ, ରବିନା ନିକେଟିଆ, ଚନ୍ଦ୍ର ଗୋରା ମଧୁସୂଦନ, ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାପାତ୍ର, ଲାଲ କିଶୋରୀ ପୋଷ, ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ, ବିପ୍ଳବୀ ଜବାହରଲାଲ ନାହୁରା ପ୍ରଭୃତି ସାଙ୍ଗରେ । ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଆର୍ତ୍ତ ଧ୍ୟାନ ଉପରେ ଲେଖକଙ୍କ ମନରେ ଏହି କବିତା ଲିଖିତ ହେଲା । ଏହାକୁ ପାଠକପାଠ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନେତାଜୀ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଛି—

ମୁଖ୍ୟ ସଂପାଦକ

ଏହା ପ୍ରାୟ ୧୯୦୭-୧୯୦୮ ମସିହା ପୂର୍ବର ସତ୍ୟ । ସେତେବେଳେ କଳିଙ୍ଗର ଉତ୍ତରରେ ଅବିଭକ୍ତି ଏବେ କୋଠାବାସୀ ନ ଥିଲା । ବିପ୍ଳବୀଙ୍କ ମଧ୍ୟ ତହିଁ ନ ଥିଲା । ଗ୍ୟାସ୍ ବଜାରୁଟିର ରାସ୍ତା ବାଟକୁ ଅଲୋଚିତ କରାଯାଏ । ମହଲାର ନିହାତ ସ୍ୱ-ସ୍ୱାସ୍ଥ ପରିତାପର ଥାଏ । ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚିନ୍ତାରେ ପରିଣତ ମଧ୍ୟ ଯୋଡ଼ାମାନେ ଶ୍ରୀମତୀ କାଶ୍ମିରୀ । ହାତର ଘୋର ଏବଂ ମହାଭାରତ ଲିଖିତାଶିଳା ମନୁମେଣ୍ଡ ପିଆରି ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ହଜାର ହଜାର ଲୋକ କଳିଙ୍ଗରେ କୁଟି, ମୋଟିଆ ରାସ୍ତେ ଜାମ ନାହିଁ ଯେତେ ପୋଷଣ । କେତେ ଏମିତି କେହି ଧନୀ ପତ ନ ଥିଲେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପରେ

ପଡ଼ିଥାନ୍ତେ ପ୍ରାଣୀ ଓ ମାଦା କାମ କରୁ ନ ଥିଲେ କାହିଁକି ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକାଂଶ ଓଡ଼ିଆ ଯୁବାବଳୀ ପଡ଼ୁଥାନ୍ତେ ।

କେତେ ମାତାଙ୍କର ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ କୁଟି, ପ୍ରଜାତା ଓ ଶ୍ରମିକ ରାସ୍ତେ ବାଣୀ କରି ଶେଷରେ ତଥେ ନିଶିଦାଶୀ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଉଲ୍ଲେଖ ଶୁଭର ଯେ ରହି ନ ଥାନ୍ତେ । କେତେ ମହଲ ତଥାପତା ଶ୍ରମିକ । କେତେ ମୋଟେ ମଣିଷ କୁଟି ଉପକାଶେ ମେଲର ପ୍ରାୟ ସାହେବଙ୍କର ପବନର ପଥେ ।

ଉଦାତ୍ତପୁରର ପୂର୍ବିକ ବାଣିଜ୍ୟର ଶ୍ରୀମୁଖ ଚିରରକ୍ତ ଦାବକଠାକୁ ଗଲେ ପାଠ ମୁଁ ତାକୁ ଶାନ୍ତ କଲି ଓ ଉତ୍ତର ପଥେ ।

ଉତ୍ତରୀ ପୁରରେ ମୋର ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଶୁଭିନି ଅବସ୍ଥା ହେଲା । ସେତେବେଳେ ତୁମ ମହାଶୁଭ ଶାନ୍ତି ନ ଥାଏ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବାପ ଉପେନ୍ଦ୍ର ବ୍ରହ୍ମା, ଦିନ ଆରମ୍ଭ ଏବଂ ଦେଶସେବକ ଦୋଳି ଆଗରେ ଡାକି । ମୁଁ ତାଙ୍କର ଘାଟି ପ୍ରାରମ୍ଭର କାଳେ ସୁଖିନି ଦେଖି ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତରରେ ଏବଂ ମହତ୍ତ୍ୱ ରଖା । ବାଧ୍ୟତାପୂର୍ବକ ଭାବରେ ଆମ୍ଭେ ଗୋଟିଏ ଦଳର ଅଣ୍ଟିର ଶାନ୍ତିର ବାଧା ସହର ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣକୁ ନେବା ମୋର ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ।

ପିତୃ ଏହି ସମୟରେ "ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍" ଅଭ୍ୟାସନ କରିବା ବାଧା ଦେଖି ଦିନିକି ଜାମରେ ତାକୁ ଲାଗିରେ ସୁଖିଆଏ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଉଭୟ ଆପେ ଆପି ଏତେ ଲୋକ ପାଞ୍ଜି ପାଉଥିଲେ, ଶିଳପ ଯେତେବେଳାକି ।

ଅଭ୍ୟାସନରେ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ପ୍ରିୟତା ମୋର ହେଉଥିବା ଆମି ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସେବାକ୍ଷ୍ମିତରମ୍ଭର ଦେଖି ରହି ଥାନ୍ତି । ଆମ୍ଭେ ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷର ଲାଠିଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟରେ ବସୁଥିଲେ ମୁଁ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦକୁ ଦେଖି । ସେ ବହୁ ଜାତି ସରଳ ଭାବରେ ଗୋରା ବାରିଷତମାନଙ୍କ ସହ ଚାଷବାସ କରନ୍ତି ।

ଶୁଭ ଉପାସ ଆସିଲା । ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ପ୍ରମାଣ ଅଭାବରୁ ଉପସ୍ଥ ହେଲେ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ଉପରେ ଗୋରା ସରଳତା ସହ କିଛି ନବର ଥାଏ । "ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍" ଅଭ୍ୟାସ ଏକ ଉପକରଣ ଥିବାପ୍ରକାର ଅଭ୍ୟାସନ । ଏହି ଅଭ୍ୟାସନରେ ବହୁ ସାଧନ ବୃଦ୍ଧମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣନାଶ ହୋଇଛି ।

ଉପାସ ହେବାପରେ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ଘରକୁ ବୁଲି ଆସନ୍ତି । କାରଣ ଉପକରଣର ଘର ପ୍ରାୟ ପାଖ ପାଖି । ତାଙ୍କସହ ଅବସ୍ଥାରେ ବିଭିନ୍ନ ମଧ୍ୟ ବାରିଷତର ଦସ୍ୟୁ ଘରକୁ ଆସନ୍ତି । ସେ ସେଇଭଳି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଧିଦିଆରୀ ବୋଷ । ଏହାଛଡ଼ା ଆଉ ଦେଖିମାନେ ପ୍ରାୟ ଉପକରଣ ବାରିଷତର ଘରକୁ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି ସେମାନେ ହେଲେ (୧) ମହାମାନବ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ (୨) କଟିଗୁରୁ ମହାବୀରୀ (୩) ଡାକ୍ତର (୪) ସରୋଜିନୀ ନାଥ (୫) ଗଜକବ ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ (୬) ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ (୭) ଚରଣଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ (୮) ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ନାଥ ବୋଷ ଏବଂ ବହୁ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି । ତେବେ ଉପକରଣ ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ବହୁଥର ଗାଁରେ ନେବା ଅଣ୍ଟିର ଶାନ୍ତିର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲି ।

ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ନିଜର ଶାନ୍ତି ଥିଲା । ମାତ୍ର ସେ ତାକୁ ଆଜି ବ୍ୟବହାର କଲେ ନାହିଁ, ଅଗ୍ନି ସେବାକ୍ଷ୍ମି ମୋତେ ଅତି ସେବାକ୍ଷ୍ମି ଭାବରେ ନିବେଦନ ଦେଇଥିଲେ ତୁମକୁ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ଜାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ମୁଁ ବହୁତ ଅନୁରୋଧ ତାଙ୍କ ଉପା ମାନିଲି । ମତ୍ର ଏହାର ତାହାସି ବହୁ ବିନାରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ଗୋରା ସୋଣିବକର କିଛି ନବର ସନ୍ଧ୍ୟା ମୁଁ ବିନାଶନକ ଗାଁକୁ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ବିବେଚନାରେ ବିଭିନ୍ନ ସାଧନ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଶୂନ୍ୟ ହେଇ ବସନ୍ତି । ମୁଁ ତ ଶିଥା ଏ ଯେ ଏହା ଏକ ଉପକରଣ ଆସେ କିମ୍ବ ଏବଂ ମୋର କରୁଣା ମଧ୍ୟ ମହତ୍ତ୍ୱ । ତଥାପି ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ସେ ପ୍ରାଣକୁ ବିଭିନ୍ନ ଆରୋଗ ପଥରେ ପ୍ରାଣର ହେବା ପାଇଁ ବିଭବର୍ତ୍ତନ ଦେବେ ଏକଥା ମୁଁ ବୁଝି ପାରି ନ ଥିଲି ।

କଳିକଟ ସହର ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଦେଶେଶ୍ୱରୀଙ୍କ
 ସ୍ଥାନକୁ ଚାନ୍ତି ନେଇଥିଲି ତମୁଧ୍ୟରୁ ବିଚଳୁ ଶ୍ରୀକ୍ଷ୍ମରେ ଶିଳା
 ଗଣିନୀ ନିବେଦିତାଙ୍କ ଗୁଡ଼ ଅନ୍ୟତମ । ତା' ଛଡ଼ା କର୍କଟର
 ବାହୁ ଗୁଡ଼ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଯାଇ । କର୍କଟର ମହାରାଜାଙ୍କ
 ଗାଡ଼ କଳିକଟାଠାରୁ ୪୦-୪୫ ମାଇଲ ଦୂର । ମହାରାଜାଙ୍କ
 ସହ ଶ୍ରୀଅଗସ୍ତିଦେବର ନିବିଡ଼ ସ-ପର୍ବ ଥିଲା । ଉତ୍ତର
 ମଧ୍ୟରେ ବହୁବଳ ଆଲୋଚନା ହେଉଛି । କଳିକଟର
 ପିତା ଆସିବା କାଳରେ ଆମେ କେଉଁଠି ହେଲେ ବିଚାର
 ବା ଶ୍ରୀଦୀପେଶ୍ୱର ଗୁଡ଼ର କରୁନଥିଲୁ । ଆମ ସାଥରେ ବହୁ
 ଥିଏ । ଏଠାକୁ ଚାନ୍ତି ଏହା ଓ ଅନ୍ୟେ ପକ୍ଷେ କାରିଷ୍ଠର ଶି
 ଗାସର୍ବହରୀ ବେଶକୁ ମଧ୍ୟ ନେଇଛି । କାଟରେ ଆମକୁ
 ପେଲିସ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି ନାହିଁ । କାରଣ ସ-ସାକ
 ପରିବାରର ଶାନ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ
 ଶାନ୍ତିକୁ କାଣିଥାନ୍ତି । ତା'ଛଡ଼ା ମୋତେ ସେମାନେ କାଟରେ
 ମଧ୍ୟ ବହୁଥର ଦେଖିଥାନ୍ତି । ଆମ ଯାତ୍ରା ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ସ୍ମୃତି
 ଆଗରୁ ହୁଏ ।

କେତେଥର ଶ୍ରୀଅଗସ୍ତିଦେବ ମୁଁ କର୍କଟରୁ ନେବା
 ଆସିବା ମଧ୍ୟ କରିଛି । ଏ ସହର ପ୍ରକାଶା ସରକାରଙ୍କର
 ଓ ସେ ଦେଶର ସାମ୍ବେଦନାରେ ବହୁ ସଂଜ୍ଞାରେ ଏଠାରେ
 ଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ସହ ଶ୍ରୀଅଗସ୍ତିଦେବର ଆଲୋଚନା
 ବହୁ ସମୟ ଧରି ଗଲେ । ମୁଁ କାହାରେ ତାକୁ ଗାଡ଼ି
 ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ସେ କାଳର ଆଲୋଚନା
 ସପକ୍ଷର ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟରେ ମୋ ଶ୍ରୀଦୀପେଶ୍ୱର ମଧ୍ୟ
 ସହ ନେଇଥାନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କ କଳିକଟର ଗହଳେ ବହୁଥର
 ଶ୍ରୀଦୀପ ଓ ସମୟ ଗୁଡ଼ର କରିଛି । ସେ ବହୁ ଅବସରରେ
 ମୋତେ ଦିଅନ୍ତି

ଶ୍ରୀଅଗସ୍ତିଦେବ ମୁଁ ଦିନି ରାତିରୁ ଉଦୟପୁର ଆସିଛି ।
 ଏହା ସ୍ଥଳ ବା କର୍କଟର ପଶ୍ଚିମ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତମାନେ
 ଅଛି । ନିଜ ସମୟ ଆଲୋଚନା ପରେ ଆମେ ଫେରିଯାଉ ।
 ମୁଁ ଏହା ଏହା ମଧ୍ୟ କେତେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ପାଖର ଗୁଡ଼ିଆ ଆସି
 ଏହି ସମୟରେ ବେଳ ଯାଉଛି । ମାତ୍ର ଏହି ଗୁଡ଼ିଆରେ କିଛି
 ଥାଏ, ତହା କାଣିବାକୁ ଗଢ଼ା କରିଛି । ମୋର ଏ କାର୍ଯ୍ୟ
 ଦେଶବନ୍ଧୁ ତିଳରାଜଙ୍କ ସାତସାରରେ ହେଉଥାଏ । ମାତ୍ର
 ଉତ୍କଳର ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଏ ବିଷୟରେ ଖିତି
 ତାହା ଅଛି ।

ଶେଷ ଥର ପାଇଁ ମୁଁ ଶ୍ରୀଅଗସ୍ତିଦେବ ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ
 କଳିକଟା ଗୁଡ଼ରୁ ଆସି ଉତ୍କଳପୁରରେ ଶାନ୍ତି ଦେଇଗଲି ।
 ବହୁରେ ଆମକୁ ଗାଡ଼ି ସହ ମୋବାଇଲ ପାଇ ହେବାକୁ
 ପଡ଼ିଥିଲା । ଉତ୍କଳପୁରରେ ସେ ମୋ ସହ ଶେଷ ଥର
 ପାଇଁ ଯେଉଁ କେତେ ପଦ ଉପ-କାରୀ ହୋଇଥିଲେ ତାହା
 ମନେ ପଡ଼ୁଛି

“ସୁର୍ଯ୍ୟମଣି, ମୁଁ ଆଉ କଳିକଟା ଫେରିବି ନାହିଁ ।
 ତୁମେ କାରିଷ୍ଠର ତାଙ୍କୁ ମୋ ବୃତ୍ତର ବାଣୀ
 କହି ଦେବ । ”

ମୁଁ ପ୍ରଶ୍ନକରି, “ମୁଁ ଏହା ଏହା ଫେରିବିହିଁ ? ସେ
 ବହୁ ଆବେଶରେ କହିଥିଲେ, ତୁମେ ଯାଅ, କାଟରେ
 କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ରହିବାକୁ ଗଢ଼ା କରିବ ନାହିଁ । ତା’
 ପରେ ସେ କେତୋଟି ବାହା ଚାହିଁଥା ପାଇଁ ଦେଇ ମୋତେ
 ବଦାର ଦେଇଥିଲେ ।

ସେହିଦିନଠାରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆଉ କଳିକଟ ରେ ଦେଖି
 ନାହିଁ । ସେ ସୁଦୂର ପଶ୍ଚିମରେ ଥିବା କୋଣି ମୁଁ
 ଉଦୟ ପାଇଲି । ମାତ୍ର ସେ କେଉଁ ବାଟରେ ପଶ୍ଚିମରେ
 ଗଲେ ବା ଉପର ଗଲେ ତାହା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ ।
 ଉଦୟ ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଓ ଉତ୍କଳମଣି ପଣ୍ଡିତ
 ଗୋପବନ୍ଧୁ

ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ପରେ ଶିକ୍ଷିତ ରହିବା ପରେ ଉତ୍କଳ
 ଆସି ସେ ପଶ୍ଚିମ ମଧୁବାବୁ କଳିକଟା ଆସି ଗୁଣ୍ଡ
 ହୋତେଲରେ ଅଛନ୍ତି । ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ଶାନ୍ତିରେ କରା
 ମୁଁ ଗୁଣ୍ଡ ହୋତେଲ ଭଳି । ଉପର ମହଲରେ ବହୁ
 ରିଡ଼ ହୋଇଥାଏ । ବହୁ ହାଟିମ ହୁତୁନା ତାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ
 କରିବାକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ମଧୁବାବୁ ନିଜ “କ.ମରା”କୁ
 ବାହାରି ଆସିଲେ । ଗୋରା ହାଟିମାନେ ମୁଣ୍ଡକୁ ନିଜ
 ନିଜ ଗୋଟି କାଟି ଦେଇ କାମ କାଟରେ ଧରି କଣ କଣ
 ହୋଇ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ସହ କରମର୍ଦ୍ଦନ କଲେ ମୋ ଆଖିକୁ
 ଛୁଟ ଘେରି ଥିଲେ । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅକୁ ବିରାଟର ସାବଧାନ
 ତଥା କଳିକଟର ଉତ୍କଳ ଶିକ୍ଷିତମାନେ ଏତେ ସମ୍ମାନ
 ଦିଅନ୍ତି ? ପରେ ସମସ୍ତେ ବସିଲେ, ସ୍ଥ ଆସିଲେ । ବହୁ
 ବିଚାର ଉଥା ମଧୁ ବାବୁ ସ୍ୱା ପିଆସରେ ମୁହଁ ଲଗ ରୁଗ
 ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଷୟ କାର୍ଯ୍ୟମାନେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ଏହାହିଁ
 ମଧୁବାବୁଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟର ଏକ ସ୍ୱରୂପ ।

ସେହି ଦିନରୁ ସେ ଧାରାବାହିକ ଭାବେ ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ
 ସରକୁ ପଢ଼ିଥି ହୋଇ ଆସିବାକୁ ମୁଁ ଜାଣିଛି । କଳିକଟ
 ସହରରେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଗାଡ଼ିରେ ଉପାର ବହୁ
 ଡାନକୁ ନେଇଛି ।

ମଧୁବାବୁଙ୍କ ସହ ଆଉ ଯେଉଁ ମହାନ ଓଡ଼ିଆ ଏବଂ
 ଦେଶ ଦେଶବନ୍ଧୁ ମୁଁ ନେବା ଆସିବା ବହୁଥିଲି ସେ ହେଉଛନ୍ତି
 ଉତ୍କଳମଣି ପଣ୍ଡିତ ଶେ ପଟ୍ଟେ ଦାସ । ସେ ମଧ୍ୟ
 ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ପୁଅରେ ବହୁ ଥର ପଢ଼ିଥି ହୋଇଛନ୍ତି । ମହୁ
 ଉତ୍କଳମଣି ପଣ୍ଡିତାଂଶ ସମୟ ବହୁ ବଦଳ, ମହାତ୍ମା ଜି
 ସରକ ବା ମଧୁବାବୁଙ୍କ ସହ ଗୁଣ୍ଡ ହୋତେଲ କାମରେ
 ରହନ୍ତି । ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ଗୁଡ଼ରେ ଆମ ଓଡ଼ିଆର ଉତ୍କଳ
 ଅନ୍ତରର ସ୍ତ୍ରୀ କରବହୁ ପଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶା ଜାବେ କାମ ନବୁ-
 ଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ଉତ୍କଳ ଗୋଷ୍ଠରେ ଶ୍ରୀଦୀପ ତାହା
 ଗାଣୀ, ଉତ୍କଳମଣି, ଉତ୍କଳ ଗୋଷ୍ଠୀ, ସୁବାସ ବୋଷ,
 ସ୍ତ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ, ରାଗ ବିହାରୀ, ଗୋରାମଣି ନାମକୁ ଏବଂ
 ବହୁ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଉତ୍କଳର ସୁଯୋଗ ପାଇଛନ୍ତି ।

ଅଲେ ପରାୟଣତମ ସଚ୍ଚିଦ୍ରାଜାବିହାରୀ ଠାକୁର,
 ମଧୁବାବୁ ଓ ଉତ୍କଳମଣିଙ୍କୁ ଶାନ୍ତିରେ ଆସି ଉଦୟପୁରରେ
 ଶାନ୍ତି । ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଓଡ଼ିଆକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
 କରିବା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହେଉ । ଉତ୍କଳମଣିଙ୍କ

ଯୁଦ୍ଧେ ଚିତ୍ତସୁସ୍ଥ ହୁଏ ଭାବରେ ସମର୍ଥନ କଲେ ।
 ସେତେବେଳେ ଶିଳ୍ପ ଗଳ୍ପକଳା ମୋ ପିତା ପୂର୍ବରୁ ଗାଦରେ
 ସୁବି ସୁବି ଥାନ୍ତି ଶାନ୍ତଥିଲେ । ଆଲୋଚନା ପରେ ମୁଁ
 ପୁଣି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ଚିତ୍ତ ଚିତ୍ତ ଭାବରେ ଖାତି ଚେକ
 ଥାଉଛି ।

କହୁ ସୁଗନ୍ଧରେ ଗଣିଗତାସୁ ଦେଶବନ୍ଧୁକାନ୍ତି
 ଶୁଦ୍ଧ ଅଗ୍ନି ମୋତେ କରଇ ମଧୁକୋଠିରୁ ଆସିବାକୁ
 ପଦେ । ମଧୁବାଦୁବର ବନା ପ୍ରତି ଏଇ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଥାଏ ।
 ଚିତ୍ରନି ଶ୍ରେୟମରେ ଦେଖେ 'ହାତ ବାଧା ପିତାମା, ଶ୍ରମକ,
 ଗୋଡ଼ାମାଡ଼ି ଆସି ଥାଏ । ମୁଁ ବାଡ଼ିଲେ ତ ଚାରି, ତିନିଟି
 ପ୍ରକୃତ ମନରେ ଥୋଇ ସୁସ୍ଥ ସୁସ୍ଥ ଥାଏ ।

ମଧୁବାବୁଙ୍କ ପାଇଁ କବିକବୀରୁ ପିଠି ପତ, ପୁରୁଣା, ଉତ୍ତମ ଭଲ ଘାଟିରେ ଆସିଥାଏ । ତା'ର ବେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ବଢ଼ିଥାନ୍ତି, "ମାପବ, ତାର ପର ଆଗରେ ମୋ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସମ୍ମୁଖ ଆସିବ ।" ଏହି ସମ୍ଭାଷଣ ମଧ୍ୟ ହାତ ଦି ଆସିଥାଏ ।

କହୁ ସମୟରେ ଶରଦୀୟ ଋତୁର ସୁନ୍ଦର ଦେଖି
ମଧୁସୂଦନ ଶରଦୁ ଆସନ୍ତି , ଚେତୁର ନଈରେ ଘୋଡ଼ିଏ
ବିଲାର ଉଦନ କରୁଥାଏ । ସେ ସୁଦୃଢ଼ ପାଖରେ ଏକାକେ
କରି ଜେଜେ କଥା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି । ମୁଁ ପାଖରେ
କରି କହୁଥିବା ଆଲୋଚନା ଶୁଣିଛି । ସାଧାରଣ
ଆଲୋଚନା, ସୁନ୍ଦର ଗୁଣିଣ ଏବଂ ଆହୁରି କେତେ କଥା
ଆଲୋଚନା କୁଏ ।

କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ମୋତେ ବ୍ରତସ୍ୱରର
ସ୍ୱରରୁ ଓ କରକମଣିର ସ୍ୱରରୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭତା ଓ ପ୍ରସାଦ
ମିଳେ । ଦୁଇଦିନ ଥାନ ନିକଟରେ ଗାଳି ଶରୀରର
ଫିଟାଣିଆ ଦିଶାଯାଏ ନିମ୍ନରେ ।

ଏହିପରି ଶିକ୍ଷିତମ ପକ୍ଷେ ମୋଡ଼େ ପୁଣି କିଛିକଥା
ହୋଇପାରେ, ମୋର ନିବିଡ଼ିତରୁ ମୁଁ ଲଭିବି ଶାନ୍ତି ଓ ଶାନ୍ତି ।

ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ

ମୂଳ ଲକ୍ଷଣମାନେ ତାହାହିଁ ଯେ, ପ୍ରଥମେ ପ୍ରତିମେ
ମହାମାନଙ୍କ ମହାପୁରୀ ଗାଆଁରେ ସବୁ ଦେଶରୁ ଚିତ୍ରଲେଖନ-
ଙ୍କର ପ୍ରବ୍ରୁ ମିଳିବ । ସେତେବେଳେ ସୁଦ୍ଧାକ ଶ୍ରୀଯୋଗନନ୍ଦେ
ଯୋଗର ଯେତେ ହୁଏତ ସବୁକି ନାହିଁର ସମାଧାନ ଦେଖି
ପ୍ରାୟେ ମାତ୍ର—ଏହି ମହାପୁରୀ ଗାଆଁ ମନେ ମନେ
ଲାଗୁଥିବେ ।

ଦିନେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷେ ମଧୁବାହୁଣୀ ଗାଦିଲେ
ହଳେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପାଖେ ଚଢ଼ିମୁହାଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ।
ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ।

କହିଥିଲେ ତହିଁ ଗପକୁ ନାଥ ଠାକୁରଙ୍କପକ୍ଷ ମଧୁବାଦୁଙ୍କର
ତରୁ ଆଲୋଚନା କଲେ । ଠାକୁର କହିଲେ, “ କଲିକତାର
ବୁଦ୍ଧମାତ୍ର ଛୋଟମାନେ ଯଦି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ନ କରିବେ
ତେବେ ସେ ଏହା କିପରି ବିପ୍ଳବ କରିବେ ଏଥିପାଇଁ
ଆପଣଙ୍କୁ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱ ଜାଣି ଦରିଦ୍ରାକୁ ପଡ଼ିବ ନିମିତ୍ତ,
କେଣେ ଏ ବା ଶାଳ ଆମେ ବିଦାୟ ନେଇ ଆସିଲୁ ।
ବିଦାୟ ସମୟରେ ଗୁଡ଼ି ମଧ୍ୟାହ୍ନ ନିକଟ ଲମ୍ବ ହସ୍ତଟିକୁ
ଦକ୍ଷିଣ କହିଥିବୁ ମଧୁବାଦୁଙ୍କପକ୍ଷ କରିମାନେ କଲେ ।

ତା' ପରଦିନ ମଧୁବାବୁଙ୍କୁ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ଯୋଗେଇବା ଏକ-
କର୍ତ୍ତିଷ୍ଟରୂପ ଗଣେଶ ଚର୍ଚ୍ଚିତ୍ର ପାଖ ନିଜ କୋଠାକୁ
ଆଣି ଦେଶଦେଶକୁ ଗୁରୁରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦୁଇ ଦିନ ପ୍ରଭୁଶ
ଦେଉଳଦେବତା ଆମେକ ବଦାମରେ ।

ଦିନେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ କଲିକତା ଆସି କାର୍ନିଗଣ
 ଚିତ୍ରା ଲୋଠିରେ ଥାନ୍ତି । ମୋତେ ଗାନ୍ଧି ସମ୍ବନ୍ଧ ସେଠାକୁ
 ଶିଖାବୁ ପଡ଼ିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀ କାହାଣୀ ପଢ଼ିଲେ । ପର
 ଦିନରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ଗନ୍ଧୋବିନୀ ମାଛକୁ ଦେଖିଲେ । ଆମେ
 ଆସି ଚିତ୍ରାଲଗନଙ୍କ ଗୃହରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । କେତେକ୍ଷୁଦ୍ଧିଏ
 ଅନ୍ଧୋବନୀ ପରେ ଭରଣିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମହା ମିଳନ
 ହେଲା । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀଙ୍କୁ ସେଦିନ ସକାଳେ
 ଯୋଗ ଦେଲେ । କେହିଦିନଠାରୁ ଦେଶରୁ ଚିଲିକା
 ଯୋଗାଡ଼ ହାତୀ ଖବର ଯେ ତି ବଦର ପିଣ୍ଡ ଦେଖି ପାଇଁ
 ଭାଗ ଚାଲିବାକୁ ଅନେକପ୍ରୟାସ ।

ମୋଡ଼େ ଚାକର ଜୀବିତାବସ୍ଥାରେ ବହୁ ସ୍ଥାନକୁ
ଆସାଯିବ ଓ ଡୋପମାରି ଆଲୋଚନା ତଥା ସଭାମାନଙ୍କୁ
ମୋକାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯେଉଁ ଦିନ ମହାତ୍ମା ଭାଷୀ ଶ୍ରୀମତୀ ବଜ୍ର
ବିଭରତନ ପାଞ୍ଚରେ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ ସେଦିନ ଦେଉ-
ରାସୁକୁ ନେଇ ସେ ଫକାରେ ମୁଁ ବହୁତ ଜାମ ଉଠିବି ।

ଦେଶବନ୍ଧୁ ଚିନ୍ତିତ ସାବରୁ ସାଧୁ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି ।
ମି ଲାଜି ନିଜର ଦୟା ସୁଦ୍ଧା ଗାଡ଼େ । ମୋର ହାତ ନିଆ
ସୁଦ୍ଧା ପରି ସବୁ ଶି ମରବୁଦ । ଏହି ସୁଦ୍ଧା ଶବ୍ଦ
ସୁଦ୍ଧା ପରି ସବୁ ଶି ମରବୁଦ । ଏହି ସୁଦ୍ଧା ଶବ୍ଦ
ମୋ ଗାଧ ମୋର ଦୁଃଖ ପିଣ୍ଡୁଡ଼ି ।

କଟକରେ ଶ୍ରୀକ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କର ସ୍ମୃତି
କଥା ମଧ୍ୟ ନୋ ଭିତରେ ଦେଖି ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।
ସେ ସ୍ମୃତି ତାତ୍ପରିକା ସମୟରେ କାହାରି ସହିତ ଉପ ବାର୍ତ୍ତା
କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାହିଁ ତାଙ୍କ ଗତିନାଟ୍ୟ କାରଣ ଏହା
କହି ଗୁପ୍ତରାସ ।

ବେଢ଼ିବନ୍ଧୁ

କେବଳ ଦେଖିବାକୁ ନୁହେଁ, ବାହାରି ଦିଅନ୍ତୁ ।
 କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେଉଁମାନେ
 କିଛି ସମୟ ମଧ୍ୟ ନେଇ
 ଅଛି । ଏହି ଆବେଗରେ

ଏକ ପ୍ରକାର ଶାସ ଦେଖି ଚୋରି ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଲୋକେ
ଭଣ୍ଡ ହେ ଯୋଗାଉଥିଲା ।

ଏହାପରେ ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ଗୃହ ଏକ ପ୍ରକାର ସ୍ୱରାଜ୍ୟ
ପାଠ ଲାଭେ ଲାଗି ଲାଗି । ନେତାଜୀ ସୁଦୃଢ଼ ବୋଧ,
ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଏକ ପରିଚିତ ଶେଷବନ୍ଧୁ ଏକ-
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷରେ ଏହିଠାରେ ଅନେକ ସମୟ ଅନ୍ତୋତନା
କରି । ପୂର୍ବ ଗାନ୍ଧିବାଦୀମାନେ କେବଳ ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କର
ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ଥାଏ । ତାଙ୍କ ଗୃହ ଗୋପନୀୟ
କାରକପତ୍ର ଆଣି କଟକରେ ମଧୁବାବୁଙ୍କୁ ଦେବା ଓ ସୁନା
କଳିକତା ପେଟିଟିବା ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ଏକ
ବିଶେଷ ଚର୍ଚ୍ଚା ଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ମହାଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି ।
ଆଜେ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଭାବରେ ପୁଣି ଅନେକ ସୂଚିତ ।
ସରା ଓ ଶେଷାଂଶୁକୁ ଗୋଟିଏ ପୋଲିସ୍ମାନେ
ସୋଡ଼ା ସବୁର କାହିଁନା ଦ୍ୱାରା ଡିଙ୍ଗି ହତୁ କରି ଦେଲେ ।

କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବରୁ ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ଗୃହ ଗୋଟିଏ
ପୋଲିସ୍ ସେଲାର କଲେ । ଆମେ ସମସ୍ତେ କଟକକୁ
ହୋଇଗଲୁ । ତଥାପି ମନରେ କହୁଛୁ ସାହସ ଥାଏ ।
ବିଠଳ ଗରେ ଗୋଟିଏ ହାକିମମାନଙ୍କ ସହ ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କର
ତତ୍ତ୍ୱ ସମୟ ଅନେକନା ଶୁଣିଲୁ । ମାତ୍ର ଦେଶାନ୍ତର
ସାରିବୁ ଦେଶବନ୍ଧୁ ଗୃହଣ ନକରି ଶିରପ୍ ପରତ୍ନମାକୁ
ଶୁଣିଲେ । ଆମରି ଆଗରେ ସେ ପୋଲିସ୍ ଚାକିରିରେ
ବସି ଦେଲୁ ଶୁଣିଲେ ।

ଆମେନ ନେ ଗେହୃତ ନାମ ଗରେ ଥାଉ ।
ଆଉ ମୋ ଗାଡ଼ିରେ ବସିବ କିଏ ? ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ,
ଶ୍ରୀ ଲାଲବିହାରୀ ପ୍ରଭୃତି ଏହାର କହୁପୂର୍ବକ କରିବବା
କାହିଁ ସରି ଯାଇଥାନ୍ତି । ଦେଶବନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟ ଗଲେ ।
କିନ୍ତୁ ପରେ ଖବର ଆସିଲା ଦେଶବନ୍ଧୁ ଶୁଦ୍ଧ ଅସୁସ୍ଥ
ଆଉ ସେ କିଛି-କିଛି ଦେଲୁ ନାହିଁ ପକ୍ଷର ଦ୍ୱାରା ବିଶିଷ୍ଟ
ହେଉଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏ ଖବର ମିଳିଲା ଉପବିତ୍ରପରେ
ପୁଣି ପ୍ରସ୍ତବ ହେଲା, ଦେଶବନ୍ଧୁ ଚିକିତ୍ସକଙ୍କ ଦାବି କାହିଁ-ରେ
ଶେଷ ହିସ୍ତାସ ଚାଲିଗଲା । କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ପ୍ରଗତି
କାହିଁ ଉଠିଲା । ଆମେ ବିଅନ୍ତରା ସେବନକୁ ଆଣିଲୁ ।
ତାଙ୍କର ମର ଶରୀର କାହିଁ- ମେଲରେ ଆସିଲା ।
ହଜାର ହଜାର ଲୋକ କାହିଁ କାହିଁ ଶବ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ
ଭାଗିଲେ । ସେ ଦିନର ଗୋଟିଏ ବଣରେ ବଣ ମିଳାଇ
ଗାଉଥିବା ଶେଷ ସଂଗୀତଟି ମୋର ମନେ ଅଛି—

“ଦିନରଜନ, ସୁନ୍ଦର ପ୍ରାଣ ଧନ
ହାରିଲେ ଜୀବନ କାହିଁ- ନେ—

ଏହା ପ୍ରାୟ ୧୯୨୪ର ଘଟଣା । ତା’ ପରେ
କାହିଁକି ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ଶରୀରରେ ତାଙ୍କ ମର ଶରୀର
କହି ଉଠିଲା । ଦେଶବନ୍ଧୁ ଶରୀର ଦେଲେ । ସେ ଦିନର
ସନ୍ତୋଷ ମୋତେ କାହିଁ କହି ଉଠୁଛି । ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହ
ମୋର ଏକ ପତ୍ନୀ ଥିଲା । ତା’ର ୧୯୫୫ ମସିହା
ଦିନରେ ଦୁଆବେ ନଈ ହୋଇଗଲା । କୁଏଟ ଏହା ମୋର
ପରିବାର ପାଇଁ ଏକ ଶେଷ ପୃଷ୍ଠି ଖୋଲି ଉଠିଥାଏ ।

ନେତାଜୀ ସୁଦୃଢ଼ ବନ୍ଧୁ ବୋଷ

ଏହାପରେ ମୋତେ କିଛିକିଛି ସହରେ କହୁଛୁ
ଅସୁବିଧାରେ ଦିନ କାହିଁକି ପଡ଼ିଛି । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ
ମୁଁ ନେତାଜୀ ସୁଦୃଢ଼ ବୋଷଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ ରଖିଥିଲି ।
ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କ ପ୍ରସାର ଗାଉଁର ଏକ ମୋର କାହିଁ
ସଂପର୍କରେ ସେ ପୂର୍ବରୁ କହୁ କାହିଁକି । ତଥାପି
ନେତାଜୀ ମୋତେ କିଛିକିଛି ପାଇଁ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟରେ
ଅନ୍ତର ବାହାସ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପରେ ମୁଁ ଦିନକେତେ
ଠିକା ପ୍ରାୟର ଗାଉଁ କାହିଁ କରିଛି । କିଛିଦିନ ଅନ୍ୟ ମ୍ୟ
ମାରଣାଦି ହୋଇ କହୁ କ-ପାମ ଏକ ଗୋଟିଏ
ସରକାରୀର ପରିସର ଶ୍ରୀପୁର ଏନ. ଟି. ମହାବଳ
ପରେ ମଧ୍ୟ କାହିଁ କରିଛି ।

୧୯୨୪ରେ ଦେଶବନ୍ଧୁଙ୍କର ଦେହ ତ୍ୟାଗ ପରେ
ମଧୁବାବୁଙ୍କର କିଛିକିଛି ଆସିବା କମିଗଲା । ତଥାପି ସେ
ଆସିଲେ ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରାଣ୍ଡ ହୋଟେଲରେ ବୁଲୁଛି ଓ
ମୋତେ ଖବର ଦିଅନ୍ତି । ତା’ ହାତ ସେ ଶରତ ବୋଷ
ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବୋଷଙ୍କର ଗୃହମଧ୍ୟ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି ।
ମାତ୍ର ଏନ. ଟି. ମହାବଳ ପରେ ମୋତେ ଆଗମିନାହିଁ ।

“ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବୋଷଙ୍କର
ଜିନିଷ ରଖିବା ନବର କାର ଥିଲା । ସେଥିରେ କିନ୍ତୁ ଓ
ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦ୍ରାବଦମାନେ ଥିଲେ । ତଥାପି ମୁଁ
ତାଙ୍କର ଯୋଡ଼ି କ-ପାମ ଗାଡ଼ିକୁ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମତ
କରାଉଥିଲି ।

ଆନ୍ଦୋଳନରେ ମୋର ସାଥୀ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ

କିନ୍ତୁ ନେତାଜୀଙ୍କଠାରୁ ଖବର ପାଇ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି
କରିବାକୁ ଆସିଲି । ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ କେତେକ
ବୃଦ୍ଧ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବୋହିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦ୍ୱାରକୁ
ସ୍ଥିର ହେଲେ ପଶିଲେ ହେଲେ କାହିଁ ଦେବାକୁ ସେ ମୋତେ
କହିଲେ । ମୋର ଚାହିଦା ଅନ୍ତରା ମସିହା ମନେନାହିଁ ।
ତଥାପି ଆମେ ଆଠ ଗଣ ଶବ୍ଦ ଦେଲେ ବିପ୍ଳବମାନଙ୍କୁ
ବୋହିଲେ କାହିଁ ଦେଲେ ଆସିଲୁ ।

କଟକ ସମ୍ପାଦକ ଆ

ହୁତୁ ଗୁପ୍ତିରେ ଥାନ୍ତି ମୋ ଶାନ୍ତି ପଥରେ ଧାନ୍ତି ଦେଉ ।
ମୋର ଗୁପ୍ତିଟି ମୋର ଦାହାଣ ଗୋଟି ଉପରେ ଚଢ଼ିଗଲା ।
ଗୋଟି ହୁତୁ ଗୋଟି ହୁତୁ ଗୋଟି ହୁତୁ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ଗୋଟି
ଗୋଟି ହୋଇ ପଡ଼ିଅଛି ଏ । ଆମରି ଗୋଟି ହୁତୁ ଗୋଟି
ମୋତେ ବାହାର ଗୋଟି ହୋଇ ଶରୀରୀୟ ହୋଇଗଲା
ପକ ଗୋଟି । ଆମରିଗୋଟି ହୋଇ ପଡ଼ିଅଛି ଏ । ଆମରିଗୋଟି
ମୋର ଗୋଟି ମୋର ଗୋଟି ହୋଇ ଗୋଟି ହୋଇ ଗୋଟି
ହୋଇ ମୋର ଗୋଟି ହୋଇ ଗୋଟି ହୋଇ ଗୋଟି
ଆମରିଗୋଟି ହୋଇ ପଡ଼ିଅଛି ଏ । ଆମରିଗୋଟି
ମୋତେ ବାହାର ମୋର ଗୋଟି ହୋଇ ଗୋଟି ହୋଇ ଗୋଟି
ପକ ଗୋଟି ହୋଇ ପଡ଼ିଅଛି ଏ । ଆମରିଗୋଟି

ଦ୍ଵିତୀୟ ମହା ପୁରାଣ ଘଟିଲା । ଅନେକକାଳ ନ୍ୟାସନାସ
ଲେଉଟିକା ଯା-ଯା ଘଟେଣୁକୁ ବାହୁଡ଼ି ଯିବା ପ୍ରଭୃତି ମୋର
ପ୍ରଜ୍ଞା ଘଟଣ କି ଖଟଣ ପାଇଁ ଦେଖିଗଲେ ଦୁଇଭୋଟି
ଆଶ ଦାଡ଼ି । ତା' ଘରେ ମୁଁ ନେଉ ଯତ୍ନ ନାହିଁ ଦେବା
ଓ ଏକମାତ୍ର ଶିଶୁ ପ୍ରଭୁକୁ ଡାଙ୍ଗରେ ଧରି ଦେଇ ଆଣି
ଦାଡ଼ି ଆଣୁଥିଲେ ଓଡ଼ିଆର ମୋର ଦେଇ ଦୁଇ ମହମର
ଭାବୁ ଯେଣି ଆସିଲା । ଏହା ୧୯୪୭ ମସିହାର ଘଟଣା ।

ଦେବତା ପ୍ରଭୃତି ଶିଳା ଗର୍ଭରେ ଦେଖି ଦୃଢ଼ାମାନ ହେବ । ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ଟିକିଏ ଟିକିଏ ଇନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ସମ୍ଭାଳି ନେଉଥାଏ । ମାତ୍ର ମୁଁ ମୋର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷାର ଆଶାକୁ ଉପିପରି । ଶରଣ ମୁଁ ଅନୁରକ ଭାବି ମୁଁ ଜଣେ ସାଧନ ଭାବିପାରି । ମୋର ଆଖି ଆଗରେ ଗାଡ଼ି ଗୁଠିର ସେଇ ଦାଗ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ହୃଦୋତ୍ପଳ ମଧୁ ମଣ୍ଡଳ ।

ଭୀଷ୍ମଭବିଷ୍ୟ, ମହାତ୍ମା ଭୀଷୀ, ପଣ୍ଡିତ ମୋଟିଲାଲ,
ଭବିଷ୍ୟ ନିବେଦିତା, ଉତ୍କଳ ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ,
ଉତ୍କଳ ମଣି ଶ୍ରୋତବ୍ୟ, ଶ୍ରୀ ଭାବ ବିହାରୀ ବୋଷ,
ଶ୍ରୀମତ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ, ନେତାଜୀ ସୁବାସ ବୋଷ ଏବଂ
ବେଶବନ୍ଧୁ ଡି. ଉତ୍କଳ ନ । ମୋର ପ୍ରତିରେ କବି ସମ୍ମାନ
ସାଧାରଣ ଭାବେ କଥା ଚିନ୍ତା କରିଥିଲେ କେମାନେ ।

ତଥାପି ଯଦି ଚୌରାନବେ ବର୍ଷ ବୟସରେ
ଦୁଷ୍ଟତା ହରାଇ ଲେଖକ କର୍ମ ହୋଇ ମୁଁ ତିଆରି ହେବି,
ମୁଁ ଭାବି ଚାହେଁ ଶାଧାନତା ସଂଗ୍ରାମ ?

"I am absolutely convinced that to return evil for evil leads nowhere. To return good for good is no virtue. The true way is to return good for evil".

—Mahatma Gandhi

ORISSA CEMENT LIMITED
RAJGANGPUR
(ORISSA)

Manufacturers of
Konark Brand Cement, Quality Refractories and Spun
RCC Pipes.

ଏହି ପ୍ରକୃତିର ମୂଳ ଗୁଣ ଉପାଦାନ ଗୁଣ ଗୁଣରେ
ଏବେ ସୁଧା ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରଣିତ ହେ ଏହି ପ୍ରକରେ
ଭାଗ୍ୟର ଅର୍ଥପ୍ରାପ୍ତି ଦୂର୍ବଳ ହୋଇ ପ୍ରଣିତ । ଯେଉଁ
କାହାଣୀଦ୍ୱାରା ନିଅନ୍ତେ ଉପାଦାନ କରନ୍ତି ସାଧୁ ଏହି ଉପା
ଦାନର ମାତ୍ର । ସେହି ନିଅନ୍ତେ ଉପାଦାନ ହେବା
ପ୍ରାପ୍ତିର ମାତ୍ର । ଉପାଦାନ ପ୍ରକୃତିର ଯେଉଁ ଉପାଦାନ
ସେହିପ୍ରାପ୍ତି ଏବେ ପ୍ରକୃତିର ବର୍ଣ୍ଣ ୭୦୦ ୮୦୦ କେ ତି
ହବା ସୁଧା ଓ ମୂଳ ବାବଦରେ ଦେବତା ପ୍ରକୃତି, ଏବେ
ଯେଉଁ ପ୍ରାପ୍ତି ହେବା ହେତୁ ଉପାଦାନ ପ୍ରାପ୍ତି
ଅପରାଧ ପାତକ ଦିନକାରୀ ଉପାଦାନ ସୁଧା ପ୍ରାପ୍ତି
ନିଜ ଉପାଦାନ ମାନବ ପ୍ରାପ୍ତି ୪୫୦୦ କେ ତି ହବା
ଅପରାଧ ପାତକ ଦିନକାରୀ ଉପାଦାନ ପ୍ରାପ୍ତି
୪ ହବା ହୋଇ ଉପାଦାନ ଉପାଦାନ ଆଦି

ରଠରଦାକୁ ଟେକା, କପୁଡ଼ି, ଆମେ ସେହି ବାବଦରେ ମୋଟେ ୪୩୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇବୁ—ପ୍ରାୟ ୨୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ସୁଧ ବାବଦରେ କଟିଯିବ । ଏହି ୫,୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ମୋଟ ସୁଧ ୧୨ ବର୍ଷ ଭିତରେ ହେବ ପ୍ରାୟ ୩୩୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା । ଅର୍ଥାତ୍ ମୋଟ ଗରର ଶତକର, ୨୨ ଲାକ୍ଷ ସୁଧ ବାବଦରେ କଟିଯିବ । ୫,୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଋଣ ଓ ସୁଧ ମିଶି ପ୍ରାୟ ୮,୩୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା—ଏହାକୁ ୧୨ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଫେରା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅର୍ଥନୀତି ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଏହାର ଗୁପ୍ତ ଏବେ ଅଧିକ ଦେବ ଯେ ଗାରର ସହକରେ ମୁଣ୍ଡମେଳି ଠିଆ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହାପରେ ଇ ରାଜର ସ୍ବାବଲମ୍ବନଶୀଳତା ବାଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।

ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି ଯେ ଭାରତ ପାଳିମେଣ୍ଟକୁ ନ ପଇସା, ପାଳିମେଣ୍ଟର ପରାମର୍ଶ ନ ନେଇ ଗୁପ୍ତ ଭାବରେ ଏହି ଋଣ ଗୁଡ଼ି କଟିଛି । ଭାରତରେ ପାଳିମେଣ୍ଟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ମୁକ୍ତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏହି ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ କେଜାଡ଼ିଛି କରି ଗୁପ୍ତ ଭାବରେ ଗଣଗୁଣି କରିବା, ଗଣଦଳ ପ୍ରତି ଏକ ଅପମାନ । ବିଚେନ୍ ଓ ଇନ୍ ଟିଭି ପାଳିମେଣ୍ଟକୁ ପଇସା, ପାଳିମେଣ୍ଟରେ କଲେଜ ଯାବତେ ଆଲୋଚନା କରି ଓ ପାଳିମେଣ୍ଟର ସୁପ୍ରୀମା ଓ ପା ଅନ୍ତର୍ଗତିର ମୁଦାପାଣ୍ଟରୁ ଋଣ ସବୁର କରାଯାଉଛି । ଇ ରାଜରେ ଏହାର କହିଛି ବ୍ୟତିକ୍ରମ କରାଯାଉଛି, ତାହା କେହି ଜାଣି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

ଏହି ସବୁ ଅଭିଯୋଗରେ ଯେ କେତେକ ସତ୍ୟତା ଅଛି, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତଥାପି ଆମେ କହିବୁ ଯେ, ଭାରତର ଅର୍ଥନୀତିରେ ଏବେ ଯେଉଁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ହେଉଛି, ସେଥିରେ ଏହି ଋଣ ପ୍ରସରିତା । ଋଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପାଳିମେଣ୍ଟକୁ ପଚରା ଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା, ପୂର୍ବରୁ ପାଳିମେଣ୍ଟରେ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଅନେକଥର ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ପାଳିମେଣ୍ଟ ଉପର ସର୍ବ ଶିର କରି ପାରି ନଥାନ୍ତା । ତାରଣ ଋଣର ସର୍ବ ଶିର କରିବା ପାଇଁ ମୁଦାପାଣ୍ଟ ସହିତ ଅନେକଥର ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି । ଏହି ଆଲୋଚନା ଫଳରେ ପ୍ରଥମରେ ଯେଉଁ ସବୁ କାରଣ ଉଠି ଥିଲା, ତାହା ପରେ ଅନେକ କେ ହେବ ହୋଇଛି । ସର୍ବିକରଣ (Neoliberalism) ଅନେକ ସ୍ଥଳ ଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥଳରେ ଅନେକ ପଶୁ ରୁପି । ଭାରତୀୟ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଏହି ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ପରିଚାର କରିବା ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି । ପାଳିମେଣ୍ଟ କେବଳ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିପାରିବ, ସର୍ବିକରଣରେ ଭାଗ ନେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ପାଳିମେଣ୍ଟରେ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଆନ୍ତର୍ଗତିର ମୁଦାପାଣ୍ଟ ଋଣ ତଥା ରୁପି, ସେତେବେଳେ କୁହାଯାଉଛି ଯେ, ଏହି ଋଣ ଫଳରେ ଇ ରାଜର ସ୍ବାଧୀନତା ଓ ସାର୍ବଭୌମତାରେ ଯେପରି ଆଘାତ ଅଛି । ଭାରତ ସରକାର ଏହି ସ୍ବାଧୀନତା ଓ ସାର୍ବଭୌମତା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସର୍ବିକରଣ ସୁପ

ହେବାକୁ ତଥ୍ୟ । ଚେଷ୍ଟା ଏହି ଋଣ ଯୋଗୁ ପାଳିମେଣ୍ଟକୁ ଅବମାନନା କରାଯାଉଛି ତେଣୁ କହି ହେବ ନାହିଁ ।

ଭାରତ ବିଦେଶରୁ ଋଣ ନ ଆଣିଲେ ଋଣ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଦେଶୀୟ ଋଣ ବୁନମାରେ ବିଦେଶୀ ଋଣ ଯେ ଅନେକ ଉଦାହରଣ, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ବିଭିନ୍ନ କେତେକ କାରଣ ଫାଇଁ ବିଦେଶୀ ଋଣ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ, ଦେଶୀୟ ଋଣ ଏହି କାରଣ ବୁନର ପାରିବ ନାହିଁ । ଆମର ଏବେ ବଡ଼ ଅସବିଧା ହୋଇଛି ଯେ, ଆମେ ଯଥେଷ୍ଟ ବିଦେଶୀର ପୁଣି ସ-ଗତ କରି ପାରୁ ନାହିଁ । ଆମର ଯାହା ବିଦେଶୀର ପୁଣି ଥିଲା, ତାହା ଆମେ ଆମେ ତମିକାରେ ମିଳିଛି । ଯେଉଁ ଅନୁସାରେ ଆମର ଆମଦାନୀ ବଢ଼ୁଛି, ସେହି ଅନୁସାରେ ଆମର ଋଣ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ୁନାହିଁ । ଋଣର ଫଳରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଦର ବୁଦ୍ଧି ଯୋଗୁ ସେ ବାବଦ ସେଇ ଆମର ବଡ଼ ସୁଖିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଏ ବାବଦରେ ଆମକୁ ପ୍ରାୟ ୫୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ସୁ ଅଧିକ ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଏହା ଫଳରେ ଆମର ଋଣିତ ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା ଅନେକ କରି ଯାଉଛି । ୧୯୮୦-୮୧ ରେ ଏହି ଋଣିତ ବିଦେଶୀର ମୁଦ୍ରାପାଣ୍ଟ ୪,୮୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ୧୯୮୧ ଅଗଷ୍ଟ ମାସକୁ ଏହା କମି ୩,୭୨୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ହେଲା । ୪ ମାସରେ ପ୍ରାୟ ୧,୧୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ବମିଲା । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ବିଦେଶୀର ମୁଦ୍ରା କମୁଛି, ଧାର ବର୍ଷେ ଭିତରେ ପ୍ରାୟ ପୁରା ପାଣ୍ଟ ନିର୍ଭର ହୋଇଯିବ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଦେଶୀର ଋଣ ସ-ଗତ କରିବା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ତ ନ ହେଲେ ଆମେ ଋଣିତ ଦେଇ ବିଦେଶରୁ ଋଣିତ କରି ପାରିବୁ ନାହିଁ ଏବେ ଦେଶରେ ଋଣିତ ଦେଇ କାହାର ଦୁର୍ବଳ କରିବା ଅଭାବ ଉଠି ହୋଇ ଅର୍ଥନୀତିର ସଙ୍ଗତ ଦେଖାଯିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଏକ ବିଦେଶରୁ ଋଣ ସ-ଗତ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଏକ ପାତରାଟିର ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଋଣ ସ-ଗତ କରିବା ଶ୍ରେୟତର ।

ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏକଥା ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଭୁଲ ହେବ ନାହିଁ ଯେ ମୁଦ୍ରାପାଣ୍ଟ ତରଫରୁ ଯେଉଁ ସବୁ ସର୍ବ ଆଲୋପ କରାଯାଉଛି, ତାହା ବିତର୍କ କେତେକ ଆମ ଅର୍ଥନୀତିରୁ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ । ମୁଦ୍ରାପାଣ୍ଟରୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଏହି ସବୁ କେତେକ ସରକାର ନୀତି ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଇତାହରଣ ସରକାର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରା ପାଣ୍ଟର ସର୍ବ ହେଉଛି ଯେ ସରକାର ମୁଦ୍ରାପାଣ୍ଟର ହାର କମେଇବେ, ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରୁ ପଚରା ହେଉଥିବା ଋଣର ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସାମା ଭିତରେ ରଖିବେ, ଦେଶରେ ଉପାଦାନରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି କରିବେ, ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତାବ୍ୟରେ କଟାଯିବ । ଏହି ସବୁ ନୀତି ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ ସଭାରେ ଦେବତା ଭାଷଣରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବ । ଚେଷ୍ଟା ଏଥିରେ ଆପଣ କରିବାକୁ କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ଏକଥା ସତ୍ୟ ଯେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରା ପାଣ୍ଟର କେତେକ

ଓଡ଼ିଶାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଗୂରୁଶକ୍ତି

ବୀରକିଶୋର

ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗା ଚରଣ କୁଅଁର

ଡା.ଡା.ସି. କବି ଡା.ରବିଶୋରଙ୍କର ଅଗ୍ନିଦର୍ଶି ଦେଶାତ୍ମ-
ବୋଧ ସଙ୍ଗୀତ ଦିନେ ଓଡ଼ିଶାର ଗୁରୁପୁରୁଷଙ୍କ ନିଜ
ଜୀବନର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣନା । ସ-ପ୍ରତି ତାଙ୍କ
ସଙ୍ଗୀତର ପ୍ରସରିତତା ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ ଜଣି
ପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ସବୁର ଜାଣିବାକୁ ଆବେଶ
ଓ ଦେଶାତ୍ମବୋଧ ଏବେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣକୁ ବର୍ଣ୍ଣ କରେ ।
ନିବନ୍ଧି ଡା.ରବିଶୋରଙ୍କ କାବ୍ୟ ପ୍ରତିଭାର କିଛି ବିରାଟ
ଉଚ୍ଚିତ ପାଠକମାନଙ୍କୁ ପରିଚିତ କରାଇବ ।

ଅନାଦି

ସୁଅ ଅତୀତ ହୋଇଛି । ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା
ସଂଗ୍ରାମ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉଚ୍ଚିତସର ବୃଦ୍ଧି । ଯେଉଁ
ଅଗଣିତ ନିରାଶ୍ରମ ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ
ବିଦେଶୀ ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼ି ବହୁ ବୃଦ୍ଧ ନିର୍ଦ୍ଦୀରଣ
କୋଉରୁ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଣିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ
ନିଜକୁ ଅନେକ ଏବେ ମୃତ, ଅନ୍ୟମାନେ ବିସ୍ମୃତିପ୍ରାୟ ।
ସେ ଦିନ ଘଣ୍ଟାରେ କଟକରେ ଏକ ଛୋଟ ଦଳପତ୍ରର
ଅନ୍ଧାରୀ କୋଠାରେ ଡା.ଡା.ସି. କବି ଡା.ରବିଶୋରଙ୍କ
କାମରେ ବସି ମୋ ମନରେ ଏହିସବୁ ଭାବନା ହିଁ
ଆସୁଥାଏ । କବିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରାୟ ଦଶ ବର୍ଷ ହେଉଅଛି
ସୁଦୃଢ଼ ତାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମୋର
ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କର କଳାକାରୀ
ଅବସ୍ଥା । ରେଣୁକା ହୋଇ ଏକ ପ୍ରକାର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର-
ଉତ୍ସାହୀ । ଦେଶାତ୍ମିକ ଭାବରେ ସାମ୍ବଲି ବସି
ଥାନ୍ତି । କବି ଉଧାମୋହନ ଉଦ୍‌ଘୋଷ ଓ ମୁଁ
ତାଙ୍କୁ ଯାହା କି କବିଙ୍କୁ ଯାଇ ଦେଖିବାକୁ ଯିବା-
ଗଲା ତାଙ୍କ ମନରେ ହିଁ ଅନନ୍ଦ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଉଦ୍‌ଘୋଷ
ତାଙ୍କର ବହୁ ଦିନର ପରିଚିତ ବହିବନ୍ଧୁ । ମୁଁ ତାଙ୍କ
ନିକଟରେ ନୂଆ ଓ ଅପରିଚିତ । କିନ୍ତୁ ସେହି ବେଳେ
ସାଧାରଣରେ ତାଙ୍କର ସରଳ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସିଦ୍ଧ ବ୍ୟବହାର ଓ

ମନୋର ବ୍ୟବହାର ମୋତେ ବିମୁଗ୍ଧ ଓ ମନୋହର
କରିଦେଲା ।

ଏହି ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର
ଅନ୍ୟତମ ଉନ୍ନତ ଡା.ଡା.ସି. କବି ଡା.ରବିଶୋର ଏକ
ଯାହାଙ୍କର ଅଗ୍ନିଦର୍ଶି ଦେଶାତ୍ମବୋଧ ସଙ୍ଗୀତ ଓଡ଼ିଶାର
ଗୁରୁପୁରୁଷଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଅଗ୍ନି ଜୀବନର
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣନା । ପ୍ରବଳ ପରାଜୟ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସରକାର
ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନୀତିରେ
ହିଁ ପରିସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା । ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ
ଏହି ପ୍ରତିଭା ସଂଗ୍ରାମର ମନୋହର ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟପାତ୍ର ।
ସତ୍ୟପ୍ରସାଦରେ ହରି ହରି କ୍ରିତିକା ସରଳ ଭାବରେ
ରୁଚି ଓ ପାଶାତ୍ମକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହେଉଥିଲା । ଶ୍ରୀ
ଡା. ସଂଗ୍ରାମରେ ଜୀବନର ସବୁଥିଲା । ଦେଶ-
ପ୍ରେମ, ନିରାଶ୍ରମ ଓ ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରତି
ଅଗ୍ର ଚିନ୍ତା ଓ ଶିଳ୍ପ ସେମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତ କବିତା ।
ସଂଗ୍ରାମ କାଳରେ ଦେଶାତ୍ମବୋଧ ସଙ୍ଗୀତ ସେମାନଙ୍କ
ମନୋହର ବହୁ ଉଚ୍ଚିତରେ ସହାୟକ ହେଉଥିଲା ଓ
ଡା.ଡା.ସି. କବିଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ ଓ ଉଦ୍‌ଘୋଷ କରୁଥିଲା ।
ଏହିପରି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ କାଳରେ ତାଙ୍କର
ଅନାଦି ସମୟ ୧୯

ମୋ ଦେଶ ବେଦନା ଶାନ୍ତି ରକ୍ତ ଗର୍ଭ
 ରହୁ ରହୁ ତା'ର ରକ୍ତମା ।
 ତୁ ବହି ଗୋଷିକି ପ୍ରତିକି କି ପାଠ
 କି ଅଜ କଷିକି ହୋଇ ଚକ୍ର ଗାଠ ।
 ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇ କି ଗର ହୋଇକି ମି
 ବିଦେବକୁ କରୁ ବନ୍ଧନା ?

୧୯୩୦ ବାରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଇନ୍ଦିଆ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିଏ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବାକ୍ୟ-
 ଯାତ୍ରା ରାଜତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଏକ ଯୁଗାନ୍ତରାଜୀ
 ଅଧ୍ୟାୟ । ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ଆନ୍ଦଳ ଆନ୍ଦଳ
 ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ଇନ୍ଦିଆ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିଏ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ।
 କଲେକ୍ଟରର ଲାଠି ଓ କବଳ ନିରାଶ ଦୁଇଟି ଥିଲା
 ଓଡ଼ିଶାରେ ଇନ୍ଦିଆ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିଏ ମୁଖ୍ୟ ଚିହ୍ନଟିଏ ।
 ଏହି ଲପଲପରେ ରହିତ ଦୀନକିଶୋରଙ୍କ “ଆଗରେ
 ଆଜି ଆସ ଆଜି ଆସ । ଦରିଆ ଦେଇ କରୁ ଯିବ ନିଏ
 ଆସ” ଗୀତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରମାୟା ଇନ୍ଦିଆ
 ଘଟଣାଗୁଡ଼ିଏରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଓ ଛୁଟିକ ପୁଲିସର
 ଅକଥନୀୟ ଅତ୍ୟାଚାର ସମ୍ମୁଖୀନ କରିଥିଲେ ।

ବିଭାଜି ଚିନ୍ତିତ ବର୍ତ୍ତମାନ କରୁ ଦେଶକୁ ଘାତକରା
 ଭଗିତ ଥିଲା ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଗୁଣ
 କୌଶଳ । ଏଥିପାଇଁ ସେ ଘରେ ଘରେ ଅରବ
 ଚକ୍ରାବର୍ତ୍ତର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଶବ୍ଦ ପୋଷାକ
 ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ପୋଷାକରେ
 ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ଦେଶପ୍ରେମୀମାନେ ସିମ୍ବଲି
 ଲୁଗାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଶତା ପିଢ଼ିବାକୁ ପଦ
 ଦେଇଥିଲେ । ବାଉବାବୁଙ୍କର ଦେଶାତ୍ମବୋଧ ସଂଗୀତ ଏ
 ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଥିଲା । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
 ଦେଶପ୍ରେମୀ ଯୁଦ୍ଧକଳ କଣରେ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଉଥିଲା—

“ଦିନରାତି ମୋର ସେହି ଚିନ୍ତା,
 କେନ୍ଦ୍ର ସେହି ଚିନ୍ତା

ଏ ସରକାର ଶବ୍ଦ ତ ହେବ ଦେବେ
 ଦେଖିକି ମୁଁ ତାର ଶେଷ ଚିନ୍ତା,
 କେନ୍ଦ୍ର ସେହି ଚିନ୍ତା ।

X X X X
 ମାରିବ ସେ ନେତେ ମାତ୍ର ବେଳେ
 ବାହାରିବୁ ଆମେ ବେଳେ ବେଳେ

ଜୀବନକୁ ଆମେ ଯାଣି ଉଠାଇବୁ
 ନ ଶାନ୍ତିକୁ ନେତେ ଆମ ପକ୍ଷ,
 କେନ୍ଦ୍ର ସେହି ଚିନ୍ତା ।

କଟେଗୀ କରୁଛୁ ଶତା ଶତେ
 ସକ୍ଷୀ ଦେଖାଇବୁ ଗଣ ମୁହେଁ,

ଘଟଣାଗୁଡ଼ିଏ ନାହିଁ ତାହେ ପ୍ରସ୍ତୁତିକୁ
 ଯାହାକୁ ଦେଖାଇ ଶୁଣି ଯିବା,
 କେନ୍ଦ୍ର ସେହି ଚିନ୍ତା ।

ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ କାଳରେ ଘୋଡ଼ ଘୋଡ଼
 ଫିସମାନେ ବି ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଚାଲିବାକୁ ଦେଉଥିଲେ ।
 ଏମାନଙ୍କୁ ‘ଡାକରସେନା’ କୁହା ଯାଉଥିଲା । ଅସିମ,
 ଗଜେଇ ଓ ମଦସୋଜାନ ଆମରେ ପିକେଟି- କରୁଥିଲେ
 ମୁଖ୍ୟ ଭାଗ ସେମାନେ ନେଉଥିଲେ । ଉତ୍ତରାତ ବହି
 ସେମାନଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବର୍ତ୍ତାଇବାପାଇଁ କୃତ୍ରିମ ସରକାର
 ନିର୍ମମ ବେତନାଢ଼ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ଏମାନଙ୍କ
 ଗାତବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଦୀନକିଶୋରଙ୍କ ଗୀତା ଗିତନା
 କରିଦେଇଥିଲେ । ଦୂର ମଦଦ ଦେବୁ ଦେବ ପ୍ରଧାନ
 ବେଳେ କି କାହିଁ ସେମାନେ ଉତ୍ତରରେ ସେ ଗାତବକୁ
 ଗାଉଥିଲେ । ସେ ଗାତର ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷର ଏଠାରେ
 ଦିଆଗଲା—

“କାଲି ହେ, ମାଲି ଘେଟେ ଦେବୁ ମାରିବ
 ଦେଖିକି ଆମେ ଜୀବନ ଦେଇବୁ
 ତୁମେ କି ଆମକୁ ପାରିବ ?

ତୁମେ ଶୁଣିଥିବ କଣେ କୋରାଟ,
 ପଦା ବେବ ବାଲବେଇ ପ୍ରଗାଠ
 ମତରେ ମୁଦିତ ଲେଖାଅଛି କାହିଁ
 ତୁମେ ଆମକୁ କହିବ ?

ଆମେ ବୁଝୁନାହିଁ ଦେବେ ମରଣେ
 ମନ ରଖିଅଛୁ ବିଷୁ ତରଣେ,
 ତୁମ ଆମ କଥା ଖାଲ ମିଶିଲେ
 ଦିନେ ତ ବିସ୍ମରଣୋତ୍ତମ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମକୁ ଜାତୀୟ ଗତି
 ଦୀନକିଶୋରଙ୍କ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅବଦାନ ଥିଲା ଏହିପରି ଦେଶାତ୍ମ-
 ବୋଧର ସଂଗୀତାତ୍ମକ । ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣସର୍ପି ଉନ୍ମାଦନାର
 ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ ସଂଗ୍ରାମର ପ୍ରତି ଚକ୍ରରେ, ପ୍ରତି-
 ଭାଗରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣାଦିତ
 କରୁଥିଲା ଓ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତି ପ୍ରାନ୍ତରେ ବିଦ୍ରୁବ ବହିବୁ
 ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲା । ଇନ୍ଦିଆ
 ସରକାର କାରତରେ ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ଶିଖ ପ୍ରଭୃତି
 ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭେଦଭାବ ସୃଷ୍ଟିକରି ଓ ସମାଜରେ
 ତର୍କହୀନତାକୁ ଦୁର୍ଘଟିତ ଉତ୍ତୋଷରେ ତାଙ୍କର
 ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟକୁ ଚିହ୍ନିତ କରିବାକୁ ମସୂଧା କରିଥିଲେ ।
 ଏସବୁ ସମସ୍ୟାପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଦୀନକିଶୋରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ।
 ସରକାରୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରି ଉତ୍ତରାତକୁ ହରିଜନମାନେ
 କଟକାଥକୁ ‘କଲପିସକ’ ମାରିଥିବା ଗାତଟି ଏବେ
 ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ଯେ ଏଠାରେ ତା ଲ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବାର
 ସେଇ ସମୟର କରୁ ଦେଖନାହିଁ—

“ସୁଦ ଦିନେ କାଲି ବିଭାଜି ଉଠାଇ
 ସଂସା, ପସରି ତାହାକୁ ଆସିବା

କଟକାଥ ମାନ ମଦେବେ ତରଣେ
 କଟକର ମାଥ ବୋଇଲି ସମସ୍ତେ
 ଆମ ପକ୍ଷ କି ଏ କଟକ ବାହାର
 ଆମେ ଅମାଥ କାହିଁକି ରହିବା ?

X   X   X   X
 ଅମରୁ ମୁନିରେ ଦୁଃଖି ସେ ହୁଅି
 ବାସର ଅମରୁ ବାଞ୍ଛା ପାଣି ଦିଅି
 ନିଜେ ପରାଧୀନ ଚନ୍ଦ୍ରଟି ଅମରୁ
 ବୁଝି, ଯେହୁଣି ପାଠରେ ବାଞ୍ଛିବା ।

୧୯୮୭ ମସିହାରେ ପୃଥିବୀ କଣ ପୃଷ୍ଠ ପାଇବ ?

ଏହା କ୍ୟୋଟିଂଗ ଉପକା ନୁହେଁ, ବିଶା ଉଚ୍ଚତମ ବାଣୀ ନୁହେଁ ।
ଉତ୍ତମାନଙ୍କ ଦାବୀର ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଶାଧାରାଦିରେ ଅଧାର୍ଯ୍ୟ
ଏକ ନିର୍ମମ ପ୍ରଶ୍ନ । ବିଜ୍ଞାନ, ଯନ୍ତାବଳୀର ସ୍ୱରୂପ ନୁହେଁ, ଶୂନ୍ୟର ଚି
ଏହାର ଉତ୍ତର ।

ଅଧ୍ୟାପକ

ଡକ୍ଟର ଚନ୍ଦ୍ରାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ।

୧୯୮୭ ମସିହାରେ କ୍ୟୋଟିଂଗରୁ ବିଦ୍ୟାବିତ୍
ଡକ୍ଟର ଡବ୍ଲିଉ ଡବ୍ଲିଉ ଡବ୍ଲିଉ ଡବ୍ଲିଉ ଡବ୍ଲିଉ
ଏହି ଡବ୍ଲିଉ ଡବ୍ଲିଉ ଡବ୍ଲିଉ ଡବ୍ଲିଉ ଡବ୍ଲିଉ ଡବ୍ଲିଉ
କରିଛନ୍ତି ଯେ ୧୯୮୭ ମସିହାରେ କୁହୁପତି ପ୍ରଭାତ
କୋଷ୍ଠ ଆମ ପୃଥିବୀ ଧୂ-ସ ପାଇଥିବ । ସେମାନଙ୍କ
ନିର୍ମିତ ସେହି କୁହୁପତି ନାମ ଦେଇ 'କୁହୁପତି ପ୍ରଭାତ'
(Jupiter Effect) । ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି
ଏହି କୁହୁପତି ପ୍ରଭାତ ଯୋଗୁ ପୃଥିବୀରେ ଉଚ୍ଚ ଉଚ୍ଚ
ଲେନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟୀ ଗୁଡିକ ଓ କୋଟି କୋଟି ବ୍ୟକ୍ତି ଧନ
ସମ୍ପତ୍ତି, ଗରୁଡ଼, ଗରୁଡ଼ କଳାର ଧୂ-ସ ପାଇଥିବ ।

କୁହୁପତି ପ୍ରଭାତ କ'ଣ ? ବିଜ୍ଞାନିକମାନେ
ଭବନୀ କରି ଦେଖିଛନ୍ତି ଯେ, ୧୯୮୭ ମସିହାରେ ଆମ
ବୌଦ୍ଧ ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଚି ପ୍ରଭାତର ସୂର୍ଯ୍ୟର ଗୋଟିଏ
ପାଖରେ ଗୁଡିପାଣିଦାସ ବୌଦ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ଲାଭସାମ୍ୟ
ରହିପାରିବନାହିଁ । ସବୁ ପ୍ରକାରର ମିତିର ଆକର୍ଷଣ
ଗୋଟିଏ ପାଖରୁ ଦେବା ପ୍ରକରେ ବୌଦ୍ଧ ଶୁଦ୍ଧରେ
ଦେଖାଯିବ ନାନା ପ୍ରକାର ବିଦ୍ୟାତ, ଯାହା ପ୍ରଭାତ
ପୃଥିବୀ ଉପରେ ପଡି ପୃଥିବୀ ଧୂ-ସ କରିଦେବ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ପଡୁଥିବା ଏହି ପ୍ରଭାତକୁ କୁହୁପତି
ପ୍ରଭାତ କୁହାଯାଏ ।

ସାଧାରଣ ଦିନରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡିପାଣିରେ ଜପପୋଷି
ଗୁଡ଼ିକ ସଦା ସର୍ବଦା ସେବାକାରୀର ରହିଥାଆନ୍ତି ।
ତେଣୁ ଯିହୁ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ନାହିଁ । ୧୯୮୭ ମସିହାରେ
ସବୁ ଗୁଡ଼ିକର ସୂର୍ଯ୍ୟର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଉଚ୍ଚ-
ସାଧୁଥିବା ଏହା ଉପକାରୀ ଚିନ୍ତା ଚିନ୍ତା ହୋଇଛି ।
ଏହି କୁହୁପତି ପ୍ରଭାତ ପ୍ରକରେ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ତର
ଦେଶ ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରାଣୀ, ଉପିପାତ, ଉପିପାତ ଆଦି

ଭାଗ୍ୟ ଆକାର ଧାରଣ କରି ଦେଖା ଦେଖାରେ ।
ସେମାନଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ଅନୁସାରେ ପୃଥିବୀର ଉଚ୍ଚ ଏକେଲେସ୍
ସମେତ ବଡ଼ ବଡ଼ ବଡ଼ ସହର ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରୁ
ନିର୍ଗତ ହୋଇପାରେ । ଏହି ବଡ଼ିତ୍ର ପଡି ଲାଲି-
ପାଣି ଲାଙ୍ଗୁଳ ଅଧିବାସୀମାନେ ବଡ଼ ଆକଳର
ସହିତ ବିନ ବାହୁଡ଼ି । ୧୯୮୭ ମସିହା ଯେତିକି
ପାଖେ ପାଖେ ଆସୁଛି, ସେମାନଙ୍କର ଆକଳ ସେତେ
ବଡ଼ ବଡ଼ ସୁନିହି ।

ମିଡ଼ିଲ୍ ଓ ପେରିମାନଙ୍କ ଏହି ମନୁଷ୍ୟ ୧୯୮୭
କହୁଛନ୍ତି ଆମେରିକାର ଅନ୍ୟ ମ୍ୟ କ୍ୟୋଟିଂଗରୁ ଏକ
ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି, ଏହିଭଳି ପ୍ରକାର ପ୍ରତି ୧୨୯ ବର୍ଷରେ
ଅଲେ ନେତାଏ ପୋଗଟରରେ ଦେଖା ଦିଏ । ଏହା
ସବୁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପୃଥିବୀ ଧୂ-ସ ପାଇନି ଦେଖି
ଏଥର ଧୂ-ସ ପାଇବନି ।

କୁହୁପତି ପ୍ରଭାତ ଯୋଗୁ ପୃଥିବୀ ଧୂ-ସ ପାଇ ବା
ନ ପାଇ, ବର୍ତ୍ତମାନ କାରା ପୃଥିବୀରେ କୁହୁପତି ଶକ୍ତି
ମାନଙ୍କର ସେଇ ସାମଗ୍ରିକ ପ୍ରକୃତି ସୁନିହି ତାହାହିଁ
ପୃଥିବୀର ଧୂ-ସର ଲାଭଣ ହେବ । ଏହା ନିର୍ଗତ
ପାହେର ଦୂରାପ ଉପାରେ ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଛୁ, ଆମ ବୌଦ୍ଧ ଉତ୍ତର
୧୯୮୭ ବ୍ୟକ୍ତିତ ମଧ୍ୟରୁ ଓ କୁହୁପତି ଉଚ୍ଚ ମଧ୍ୟରେ
ଏକ ପ୍ରକାରର ଧର୍ମ ଅଛି । ଏହି ପ୍ରକାର ମଧ୍ୟରେ
୧,୫୦୦ ବର୍ଷର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ସୂର୍ଯ୍ୟ ପରିଜ୍ଞାନ
କହୁଛନ୍ତି । ସିରସ୍, ଉଚ୍ଚତମ୍, ଲେଖା ଆଦି ଦେଖିବୁ
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଚ୍ଚତମ୍ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ । ଆମ ବୌଦ୍ଧ
କହୁଛନ୍ତି ଏହି ପ୍ରକାରମାନେ କେଉଁଠୁ ଆସିଲେ ସେ
ସମ୍ପଦରେ ଏକ ତଥ୍ୟ ଏବେ କେଉଁ ସେକ୍ଟର
ହୋଇଛି । ସେହି ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶ
କହୁଛନ୍ତି ଏହି ପ୍ରକାରମାନେ ଗୁଡି କୁହୁପତି, ସେହି
କହୁଛନ୍ତି ତେବେ ଗୋଟିଏ ବିଭାବ ଉପସ୍ଥିତ । କୌଣସି
କାରଣ କହୁଛନ୍ତି ସେହି ପ୍ରକାର ଲାଲି ଦୂରମାନ ହୋଇଯା ତ
ପ୍ରକାରରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ
ପ୍ରକାର ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାର ଲାଲି ସୁନି କୁହୁପତି
ଦେଖେ ଏହି ପ୍ରକାର ଲାଲି ଦୂରମାନ ହୋଇଗଲା କାହିଁ ?
ବନେ ଦେଖାଯିବ କହୁଛନ୍ତି, ସେହି ସେଇ ପ୍ରକାର ଧୂ-ସ
ଚାହା ଠିକ୍ ପୃଥିବୀ ରହି । ପୃଥିବୀ ଉଚ୍ଚ ପୃଥିବୀର
ବଡ଼ ଆକଳ ସେଠାରେ ଏକ ସୁସମ୍ୟ ମଣିଷ ସମାଜ
ପଡି ଉଠିଥିଲା । ସେମାନେ ବିଜ୍ଞାନରେ କୁହୁ ଉଚ୍ଚତ
ଥିଲେ । କହୁ ଧୂ-ସ ସାମା ମାରଣାସ୍ତ୍ର ସେମାନେ
ବିଜ୍ଞାନ କହୁଛନ୍ତି ଉଚ୍ଚତମ୍ କହିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ
ବିଜ୍ଞାନ ଅନୁସାରେ ମାତ୍ର-ମାତ୍ରରେ ଯୋଗୁ ସୁଦ୍ଧ
ଆକଳ ଦେଖ ଓ ଏହି ସୁଦ୍ଧ କହୁଛନ୍ତି ବଡ଼ ବଡ଼ ସୂର୍ଯ୍ୟ
କହୁଛନ୍ତି ବ୍ୟାପିତ । ଏହି ପ୍ରକରେ ପ୍ରକାର
ମାରଣାସ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚ ପଡି ବିପଦମୟ ଉପାଦାନ ମାରଣାସ୍ତ୍ର-
ମାତ୍ର ବ୍ୟାପିତ ଉପାଦାନ ବ୍ୟବହାର ହେବୁ ପ୍ରକାର

ଉଚ୍ଚତମ୍ ଅନୁସାରେ

ପରା ବନବାସୀ ଧୂ-ସ ପାଲଟାଇ ଓ ସେଥିପ୍ରତି
ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କରି ଶକ୍ତି ବିକଶିତ ହୋଇ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଗଣତନ୍ତ୍ର
ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରେ । ସେହି ପ୍ରକାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମଧ୍ୟ
ରାଜ୍ୟ ଦର୍ଶନରେ ଯାହା ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ପୂର୍ଣ୍ଣତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥା
ଠିକ୍ ସେଇଆ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ତୁଷ୍ଟ, ଆନନ୍ଦିନୀ
ଆଦି ବହୁତ ଶକ୍ତିମାନ୍ ସମ୍ବଳପ୍ରାପ୍ତ ମୁକାବିଲ ପାଇଁ
ସାମଗ୍ରିକ ଶକ୍ତି ବଢ଼ାଇବାରେ ସକ୍ଷମ । ପରମାତ୍ମା
ମାରଣାସ୍ତ୍ର ତ୍ୟାଗରେ ଗରିବର ଧନର ମଧ୍ୟ ବେଲେଣି
ଏହି ଧନର ଯେ ଅତି ଅଧିକେଇ ଧନର , ସେମାନେ
ହୁଣ୍ଡି ପାଉଛନ୍ତି । ପରମାତ୍ମା ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରତି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ,
ତେଣୁ ଚିନ୍ତିତା ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ଉଦ୍ଭବ । ସାରା
ପୃଥିବୀ ଧୂ-ସ ପାଲଟାଇ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ରହି ମହାବାହରେ
ସୁଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧିର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଉଦ୍ଭାସାଇ ଲବ୍ଧି ଲାଭାଣୀ
କଲେ ଗଣି

ପୃଥିବୀର ବୁଦ୍ଧି ବହୁତ ଗାଢ଼ ଆନେଶିବା ଓ
ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବର୍ତ୍ତମାନ ପରମାତ୍ମା ମାରଣାସ୍ତ୍ରରେ ଏକାନ୍ତ
ସାହିତ୍ୟ ହୋଇ ଉଦ୍ଭବିତ ଯେ ପ୍ରତି ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମହାବାହରେ
ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ତେବେ ତାହା ଶେଷ ହେବାକୁ ଧ୍ୟାନ-
ପଥ୍ୟ ବି ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବ ନାହିଁ । ପ୍ରତିମାନ ମହାବାହରେ
ସମ୍ପ୍ରତି ସୁଦ୍ଧି, ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମହାବାହର ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ
ମିଶ୍ର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମହାବାହର ସମ୍ପ୍ରତି ମୋଡ଼େ ଅଧ୍ୟାପକ ।
ଆନେଶିବା, ପ୍ରକୃତ ଓ ବାହ୍ୟ ବହୁ ଲାଭମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ
କରିବ ତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଆନେଶିବା ତା' ବେଲେପ୍ରମାନଙ୍କୁ
ଆକ୍ରମଣ କରିବ । ଏହି ବୁଦ୍ଧି ବହୁତ ଶକ୍ତିର
ପରମାତ୍ମା ମାରଣାସ୍ତ୍ର ଉଦ୍ଭବିତ ହୋଇ ଉଦ୍ଭବିତ ।
ସେପକ୍ଷରେ ଉଦ୍ଭାସିବା ପ୍ରକୃତ ହୋଇ ଉଦ୍ଭବିତ
ଏହି ମାରଣାସ୍ତ୍ର ପ୍ରତି । ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେବେ
କହିଲେଣି ସେପକ୍ଷରେ ଉଦ୍ଭାସିବା ଆରମ୍ଭ ପୃଥିବୀରେ ଦାଣ୍ଡ
ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଶେଷ ହୋଇଥିବ । ପୃଥିବୀର ସବୁ
କୋଟି ବଡ଼ ସବୁତ ପରମାତ୍ମା ବୋମା, ଉଦ୍ଭାସିବାବୋମା,
ମହାବାହରାଣ୍ଡବୋମା ବାହା ଆସାତ ପାଇ ଫିନିଶିଙ୍ଗ
ମଧ୍ୟରେ ଧୂ-ସ ପାଲଟିବେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସାରା ପ୍ରକୃତର ଦୋଷାଗୁଣ, ଆନେଶିବା
ପାଣ୍ଡେ ଉଦ୍ଭାସିବା ଉଦ୍ଭେ ମେଲାଇବ ବୋମା ପ୍ରତି ।
ବୁଦ୍ଧିପାଣ୍ଡେ ମଧ୍ୟ ସେହି ବ୍ୟାପକ ଉଦ୍ଭେ ମେଲାଇବ
ବୋମାପ୍ରତି । ଆନେଶିବା ଓ ବୁଦ୍ଧିର ପ୍ରକୃତକଳ
ପାଣ୍ଡେ ପ୍ରକୃତ ପାଣ୍ଡ ମହାତ୍ମା ଉଦ୍ଭାସିବା ବୋମା ଓ
ବଡ଼ ବୋମା ପରମାତ୍ମା ବୋମା ରହିଛି । ଆନେଶିବା
ବୁଦ୍ଧିମାନ ବେଶିତା ଏକାନ୍ତ ବୋମା ପୃଥିବୀକୁ ଧୂ-ସ
କରିବାକୁ ଉଦ୍ଭେ ଓ ନୁହେଁ ।

ସୋଡିଏ ଉଦ୍ଭେ ମେଲାଇବ ବୋମା ଧୂ-ସପାଣୀ
ସବୁ ୫,୦୦୦ ପରମାତ୍ମା ବୋମାର ଧୂ-ସପାଣୀ ଉଦ୍ଭେ
ସହିତ ସମାନ । ମିଶ୍ରପ୍ରତି, ଉଦ୍ଭେ, ମସୋ ଆଦି
ସୋଡିଏ ସୋଡିଏ ମହାତ୍ମା ପୃଥିବୀକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ
କଳେ ଉଦ୍ଭେ ମଧ୍ୟ

ଯଥେଷ୍ଟ । ହିରୋବାମା ହିରୋବାମା ଲପରେ ସେହି
ପରମାତ୍ମା ବୋମା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ତାହା ହେଉ ୨୦ କିଲୋଟନ
ବୋମା । ସେହି ବୋମା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପ୍ରକୃତର ହିରୋ-
ସିମାର ୨୫,୦୦୦ ଉଦ୍ଭେ ଉଦ୍ଭେ ୫୫,୦୦୦ ଉଦ୍ଭେ
ପ୍ରକାଶୁଛି ଧୂ-ସ ପାଇ ପାଉଥିବ । ହିରୋସିମାର
ସାହେବ ଚିନ୍ତିତା ଉଦ୍ଭେ ଉଦ୍ଭେ ବୁଦ୍ଧି ଉଦ୍ଭେ ଉଦ୍ଭେ ମଧ୍ୟ
ଚିନ୍ତାତ ହୋଇ ପାଉଥିବେ । ମେସୋଡିଏ ଏକ
ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତିମାନ ସାମ ମିଶ୍ରପ୍ରତି ହୋଇ ପାଉଥିବ ।
ବର୍ତ୍ତମାନ ଉଦ୍ଭେ ଉଦ୍ଭେ ମେଲାଇବ ବୋମା, କୋଲାଇ
ଦେଶ ଉଦ୍ଭେ ପ୍ରତି, ତେବେ ୫,୦୦୦ ବୋମା ଲାଭ
ପ୍ରତିମାନ ସାମ ମିଶ୍ରପ୍ରତି ହୋଇଥିବ । ୫,୦୦୦ X ୨ ଲାଭ
= ୧୦,୦୦୦ ଲାଭ ସେଇ ମିଶ୍ରପ୍ରତି ଓ ୫.୦୦

୫୫,୦୦୦ = ୨୨,୫୦,୦୦,୦୦୦ ଉଦ୍ଭେ ଧୂ-ସ
ପାଉଥିବ । ପୃଥିବୀର ସେଇ ବ୍ୟାପକ ଯତ ୪୦୦
କୋଟି ପାଣ୍ଡପାଣ୍ଡି ଧ୍ୟାନପାଣ୍ଡ ଓ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା
ବ୍ୟାପକ ୨୫ କୋଟି ବୋମା ଧ୍ୟାନପାଣ୍ଡ ତେବେ ତାହା
ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସବୁ ପାଇ ଓ ତେବେ ବ୍ୟାପକ ହୁଏ ଧ୍ୟାନପାଣ୍ଡ
ପାଣ୍ଡ ମାତ୍ର ଚିନ୍ତାଚିନ୍ତା ଉଦ୍ଭେ ମେଲାଇବ ବୋମା ୨୫୦୦
ପୃଥିବୀର ଉଦ୍ଭେମାନେ ସେଇର ହୋଇ ଚିନ୍ତିତାକୁ
ଚିନ୍ତାଚିନ୍ତା ଉଦ୍ଭେ ମେଲାଇବ ବୋମା ପାଣ୍ଡରେ ବୁଦ୍ଧିପ୍ରତି
ଉଦ୍ଭେ ମେଲାଇବ ବୋମା ତାହା ପୃଥିବୀର ସାମ
ଉଦ୍ଭେମାନଙ୍କୁ ଧୂ-ସପାଣି ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ଲାଗି ବୁଦ୍ଧିମାନ
ସବୁ ବୋମାକୁ ଉଦ୍ଭେ ଉଦ୍ଭେ ତାହା ପାଣ୍ଡ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରେ
ବର୍ତ୍ତମାନ ବୁଦ୍ଧି ବହୁତ ଶକ୍ତି ହାତରେ ଅନ୍ତର ଦୁର୍ବଳତା
ଉଦ୍ଭେ ମେଲାଇବ ବୋମା ୧୦,୦୦୦ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ୨୦
ମେଲାଇବତାକୁ ୨୦ ମେଲାଇବ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବୋମା
ଓ ୨୦,୦୦୦ ଏକ ମେଲାଇବତାକୁ ବି ମେଲାଇବ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା
ପରମାତ୍ମା ବୋମା ରହିଛି । ପୃଥିବୀର ସେଇ ବ୍ୟାପକ
ଦେବେ ସେଇର ହୋଇ ଉଦ୍ଭେ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଭେମାନଙ୍କୁ
ମାରଣାସ୍ତ୍ର ଏକ ବୁଦ୍ଧିପ୍ରତି ଉଦ୍ଭେ ବ୍ୟାପକ ହୁଏ,
ତେବେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସବୁ ଜନମାନଙ୍କ ଧୂ-ସ ଦେବେ ସଜେ
ଉଦ୍ଭେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସବୁ ଚିନ୍ତା ହୋଇ ଆଉ ଏକ ପ୍ରକାଶୁ
ମହାତ୍ମାରେ ଉଦ୍ଭେ ଉଦ୍ଭେ ।

ପୃଥିବୀର ସେଇ ବୈଶାଳିକ ଆନେଶିବା ଆରମ୍ଭ ହାତର
ପ୍ରକୃତ ବୋମା ତାହା ମିଶ୍ରପ୍ରତି ଓ ଚିନ୍ତିତା ବିନ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା
ଉଦ୍ଭେ ପାଣ୍ଡପାଣ୍ଡ ତାହା ଅନ୍ତେ ସେଇପାଣ୍ଡ ପ୍ରକୃତରେ,
"ଆରମ୍ଭ ତ ପ୍ରକୃତ ମହାବାହରେ ଉଦ୍ଭେ ଉଦ୍ଭେ ବୋମାପ୍ରତି,
ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମହାବାହରେ ମାରଣାସ୍ତ୍ର ତ ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣା
ହୁଏ ଏହି ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରେ ଉଦ୍ଭେ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମହାବାହର ଧ୍ୟାନ ତେବେ
ଏହା ଲାଭକରି ଉଦ୍ଭେ ହେବ ? ଆରମ୍ଭର ସାର
ସାମାନ୍ୟତାରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଉଦ୍ଭେ, ଉଦ୍ଭେ, ଦେଖାଯିବ
ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମହାବାହରେ ଉଦ୍ଭେ ଉଦ୍ଭେ ଉଦ୍ଭେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା
ତେବେ ଉଦ୍ଭେ ମହାବାହର ସବୁ ହୁଏ, ତେବେ ତାହା
ଉଦ୍ଭେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଭେ ହେବ ଉଦ୍ଭେ ତେବେ ପାଣ୍ଡି ।
ପାଣ୍ଡିକମାନେ ଆରମ୍ଭ ହେବେ । ଉଦ୍ଭେ ହୋଇ
ପ୍ରକୃତରେ ତେବେ ବହୁ । ଆରମ୍ଭକାରୀ ରହିଲେ,

“ଦେଖନ୍ତୁ, ଚତୁର୍ଥ ମହାସମୟରେ ଯେଉଁ ଯୁଦ୍ଧ ହେବ, ତାହା ଖାଣି ଠେଙ୍ଗାବାଡ଼ିରେ ହେବ । ଅତିଦେଶୀ ହେଲେ ପଥର ସେ ପଡ଼ାଫୋ ପଡ଼ିଲେ ଏହି ଯୁଦ୍ଧ ଖେଳ ହେବ । ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ଅଶ୍ବତ୍ଥୀ ହୋଇ ପଶୁଥିଲେ, “ଏହା କେମିତି ହେବ, ସେତେବେଳକୁ ପୃଥିବୀର ଆହୁରି ଉଚ୍ଚତ ହୋଇ ଯିବ ; ପରମାଣୁ ବୋମା, ଉତ୍ତରୀନ ବୋମା ଠାରୁ ଆହୁରି କେତେ ଉଚ୍ଚତ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବୋମା ସେତେବେଳକୁ ବାହାରି ଯାଉଥିବ । ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ମୁଆଁ ସାତ ପରମାଣୁ ଉତ୍ତରୀନ ହୋଇଥିବ, ସେ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟବହାର ନକରି ଠେଙ୍ଗାବାଡ଼ିରେ ଲାଞ୍ଜି ଯୁଦ୍ଧ ହେବ ? ଆଇନଶାସ୍ତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ପୁଣି କହଲେ, କହିଲେ “ଆପଣ କୁହୁ ପାହୁନାକାନ୍ତି । ତୃତୀୟ ମହାସମୟ ହେବ ମାନବ ଇତିହାସରେ ଉନ୍ନତାନ୍ତର ଘଟଣା ଯୁଦ୍ଧ । ସେଥିରେ ପରମାଣୁ ବୋମା, ଉତ୍ତରୀନ ବୋମା ଆଦି ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ତାହା ସତ୍ୟତତ୍ତ୍ୱ ନିଶ୍ଚୟ ହେଉଥିବ । ଆମେରିକା, ଇ-ଇଞ୍ଜ, ଗ୍ରୀସିଆ, ଇଉରୋପ ଆଦି ପୃଷ୍ଠା ଦେଖିବା କଣେ ବି ଯେତେ ବଞ୍ଚି ରହିବେ ନାହିଁ । ପୃଥିବୀରେ ଯେଉଁ ଆଉ କେତେକ ଯେତେ ବଞ୍ଚି ରହିଥିବେ, ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଆର୍ଯ୍ୟୁକା ସମ ଜଙ୍ଗଲରେ ଥିବା ଯୋଡ଼ିଆ ଶାଗିଆ, ଅଧିବାସୀ, ନଦେଇ ବଞ୍ଚିଥିବା ଆମେରିକାର ସମ ଜଙ୍ଗଲରେ ବାସ କରୁଥିବା ପରମାଣୁ ଆକ୍ରମଣ ମୋଡ଼େ ବେଶି ନଥିବ କେତେଟି ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ । ସେମାନେ ବେଶି ସମ ଜଙ୍ଗଲକୁ ତାହାଣି ଏହି ଜମି ମାନବ ସେମା ପୃଥିବୀରେ ବିଚାରଣ କରିବେ । ସେମାନେ ତ ମୂଳକୁ ଅସାଧ୍ୟ, ସେମାନେ ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବେ ଠେଙ୍ଗାବାଡ଼ି, ପଥରଖଣ୍ଡ ସାହାଯ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବେ ନାହିଁ ତ ଆଉ କେଉଁଥିରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବେ ?

ବାସ୍ତବିକ ଆଇନଶାସ୍ତ୍ର ଯାହା କହିଥିଲେ, ତାହା ପଥରରେ ପଥରରେ ଘଟ । ଆଇନ ଶାସ୍ତ୍ର ତାହା ଥିବାବେଳେ ଶହେ ମେଟାଟନ ବୋମା ବାହାରି ନଥିବ । ବାହାରି ଥିଲେ ହୁଏତ ସେ ଚତୁର୍ଥ ମହାସମୟରୁ ପରେ ଆହୁରି କିଛି କିଛି ପ୍ରକାର କରିଥାନ୍ତେ । ଆଇନଶାସ୍ତ୍ର ସେହି ଭବିଷ୍ୟ ପୃଥିବୀର ଜମି ସାଧାରଣ ବହୁ ଜଣା ଶିକ୍ଷା କରିବା ଚିତ୍ତି । ଯୁଦ୍ଧର ପ୍ରକାରଣ ବିନା ବିନା ସେଇ ଉପାଦାନ ହେଉଛି, ସେତେ ଯୁଦ୍ଧକୁ ପ୍ରକାଶ ପାଶୋରି ବେଳା ଲାଗିବ । ଅତୀତ ଯୁଗରେ ଯୁଦ୍ଧ ଥିଲା ବହୁକାଳ ଏକାକୀର ପ୍ରକାର । ଧନ, ଶକ୍ତି, ଶକ୍ତି, ଚରଣରେ ସେମାନେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ନିଜର ବହୁକାଳ ଦେଖାଉଥିଲେ । ଯେଉଁମାନେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥିଲେ ସେହିମାନେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶାସକ ହେଉଥିଲେ ବା ମରୁଥିଲେ । ନିଜ ଆଦିବାସୀ ସେହି ଯୁଦ୍ଧ ହେଉଛି ସେଥିରେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥିବା ଯେକାଳ ସହିତ ନିରାଶ ଦେଶବାସୀ ମଧ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ କରନ୍ତି ବହୁକାଳ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଦ୍ଧର ଅବସ୍ଥା ଏଭଳି । ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତାରେ ଏହା ଆହୁରି ଉଦ୍ଦାମକ ହେବ । ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ଯୁଦ୍ଧ ଫଳରେ ପୃଥିବୀ ୯-୧ ପାରିବ, ବିଚାରା ବି ପରି ବିତ ହେବି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନାହିଁ । ତେବେ ସେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଲାଭ କିପରି ? ଅତୀତ ଯୁଗରେ

ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଅବରଣ ଥିଲା ତାହା ବଦଳି ଯାଇଛି । ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ ଯୁଗରେ ଯେଉଁ ଯୁଦ୍ଧ ହେଉଥିଲା ସେଥିରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ଯଦି ନିଜର ଆସ, ତେବେ ଅସରେ ଘଟିତ ଅସପକ୍ଷ ଯୁଦ୍ଧ କରୁନଥିଲା । ଶିରଷ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଅସରେ ବହୁକାଳ ଯୋଦ୍ଧା ନିଜ ସମାନ କାହାରେ ଦେଖି ଲାଗୁଥିଲା । ଶିରଷ ସେ ଯୁଦ୍ଧ ସୁଖି ଯାଉଛି । ନିଜର ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ ନ କରିବା ମନୋବୁଦ୍ଧି ତି ବଦଳି ଯାଉଛି । ଯୁଦ୍ଧରେ ଆଦିବାସୀ ଯିଛି କାନ୍ତି ନିୟମ ନାହିଁ । ଯିଏ ଯାହା କୁହେନି ୯-୧ କରି ପାରିବ, ସେହି ହେଉଛି ଆଦିବାସୀର ଯୁଦ୍ଧ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଏହି ସବୁ ବସ୍ତୁ ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରକାରରେ ଯୁଦ୍ଧ ତୀବ୍ର ହେବା ଉଚିତ । ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖି ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖି ନଦେବ, ସେଥିପାଇଁ ପୃଥିବୀର ଜମି ସମସ୍ତ ଏକତ୍ର ହେବ ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧ ବିକ୍ରମରେ ସତ ଉଦ୍ଦାମକ କରିବା ହେବ । ପୃଥିବୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାନବିକ ବାସିନ୍ଦା କୁ ଯଦି ସମ୍ଭବ, କେତେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଦେଶ ଓ ଦଳମାନଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ ସାମଗ୍ରିକ ପ୍ରକୃତି ବାସିନ୍ଦା ପାଇଁ । ତା ନକରି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଡ଼ି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧୋତ୍ସାହ ନେତାମାନଙ୍କୁ ଉଚାଡ଼ିତ କରିବି, ବହୁକାଳ ଦେବେତା କେତେକ ଯାହା ଦେଖି ତେବେ ପୃଥିବୀର ଶେଷ ସମସ୍ତ ପାଖରେ ଯାହା ଦେଖି ଧରି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଯୁଦ୍ଧ ବିକ୍ରମ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ମଣ୍ଡିତ ଏକ ପ୍ରକାର ନିଶ୍ଚିତ । ପରମାଣୁ ଯୁଦ୍ଧର ବିଭାଗିତା ତାହା କାହା କେହି ଭବିଷ୍ୟ ପରମାଣୁ ଯୁଦ୍ଧର ବୁଝାଇ ଦିଏ, ତେବେ ତାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ମଣ୍ଡିତ ବାସିନ୍ଦା ଶୁଦ୍ଧ ଆଇନ ଶାସ୍ତ୍ର ବୁଝାପା ପାଇବ । ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଶୋଚ ପ୍ରକୃତି ପରମାଣୁ ବୋମା ବାସିନ୍ଦା ବିରୋଧିମା ନେତାବାସି, ଉପରେ ପଡ଼ିତ ଫଳରେ ଯେଉଁ ଜପନ୍ ମୃତ୍ୟୁର ତାହାବଳୀ ପୃଥିବୀ ହୋଇଥିଲା, ତାହା କରୁଣ ଶବ୍ଦ ଏବେ ବି କହୁ ଲୋକଙ୍କ ଦାନକୁ ଅପସରିତ ହୋଇନଥିବ । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଆବାସ କୁ ବାସିନ୍ଦା ଦେଖି ନିର୍ମମ ଭାବରେ ମରୁଛନ୍ତି ବୋଲି କାହିଁକି ପ୍ରକୃତ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ, ସେଇଟି ଚିନ୍ତାହରଣ ପୃଥିବୀର ଚିନ୍ତାହରଣ ବେଳାରେ ଥିଲା ଯଦି ମନେହୁଏ ନାହିଁ । ଯୁଦ୍ଧର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରକାର ହେବୁ ବିରୋଧିମା ନେତାବାସି ଯୁଦ୍ଧକୁ ବଢ଼ିଯାଉଥିବା ବହୁ ନାଗରିକ ଏବେ ବି ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ଯୁଦ୍ଧର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରକାର ହେବୁ ମରୁଥିବା ନାଗରିକଙ୍କ ସ-ଖ୍ୟା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଜମି ମୁହେଁ ।

ସାଧାରଣ ସେଇ ପରମାଣୁ ବୋମାର ଫଳ-ଫଳଶାଳୀନ । ଆଦିବାସୀ ଯେଉଁ ନିଜର ବୋମାର ଗାଁ ଗ୍ରାମ ଯାଉଛି ତାର ତାହାବଳୀ ଆହୁରି ଦେବ ପ୍ରମାଣୁତ୍ତର । ଦେଖିଥା ଯୁଦ୍ଧରେ ସାଧାରଣ ବୋମା ବୁଝାପାରେ ମୋମ ବୋମାର ଯେଉଁ ଉପାଦାନ ପ୍ରାୟେ ବହୁକାଳରେ ଆଇନ ଦଳ ଚିନ୍ତି ବଞ୍ଚି କେତେ, ଜହାମ ବୋମାର ଆମାନ୍ତରିକ

ଓଡ଼ିଶାରେ

ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର

ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା ।

ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ଆମେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ଓଡ଼ିଶାରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା ।

ଏ ଦର୍ଶନ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର

ମେଘାଭ୍ରାତ୍ ଏବଂ ଏଥିରୁ ଖର୍ଚ୍ଚିତ୍ୱାତ୍ ପ୍ରତିବର୍ଷ ୩୫ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ ମିଳିବା ଚିମତେ ବୁଝି ହୋଇଛି ।

ତାହାତେଜ ତାପତ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଗୁରିଗୋଟି ୬୬୫ ମେଘାଭ୍ରାତ୍ ଶକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ କେନ୍ଦ୍ରରେତର ଗୁରିଛି । ତେଣୁ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରର ମୋଟ କେନ୍ଦ୍ରରେତର ଶକ୍ତି ୨୫୦ ମେଘାଭ୍ରାତ୍ । ଶିଶୁ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଏକ ପ୍ରମାଣରେ ଘଟାଯିବ ୧୫୩ ମେଘାଭ୍ରାତ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇ ପାରିବ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ମୋଟ ୧୦୦ ଟ କେ ଟି ଯୁନିଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ହିସାବ କରାଯାଇଅଛି ।

ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶାର ଚାରିଗୋଟି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ମୋଟ କେନ୍ଦ୍ରରେତର ଶକ୍ତି ୯୧୪ ମେଘାଭ୍ରାତ୍ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଏଥିରୁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୩୫୩୩ ୬ କେ ଟି ଯୁନିଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହେବ ବୋଲି ହିସାବ କରାଯାଇଅଛି ।

୧୯୭୬-୭୭ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୪୪୨୭ ମେଘାଭ୍ରାତ୍ ଶକ୍ତି ୨୯-୩-୭୭ ତାରିଖର ରାତି ବଞ୍ଚିବା ବେଳେ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ସେହି ବର୍ଷ ମୋଟରେ

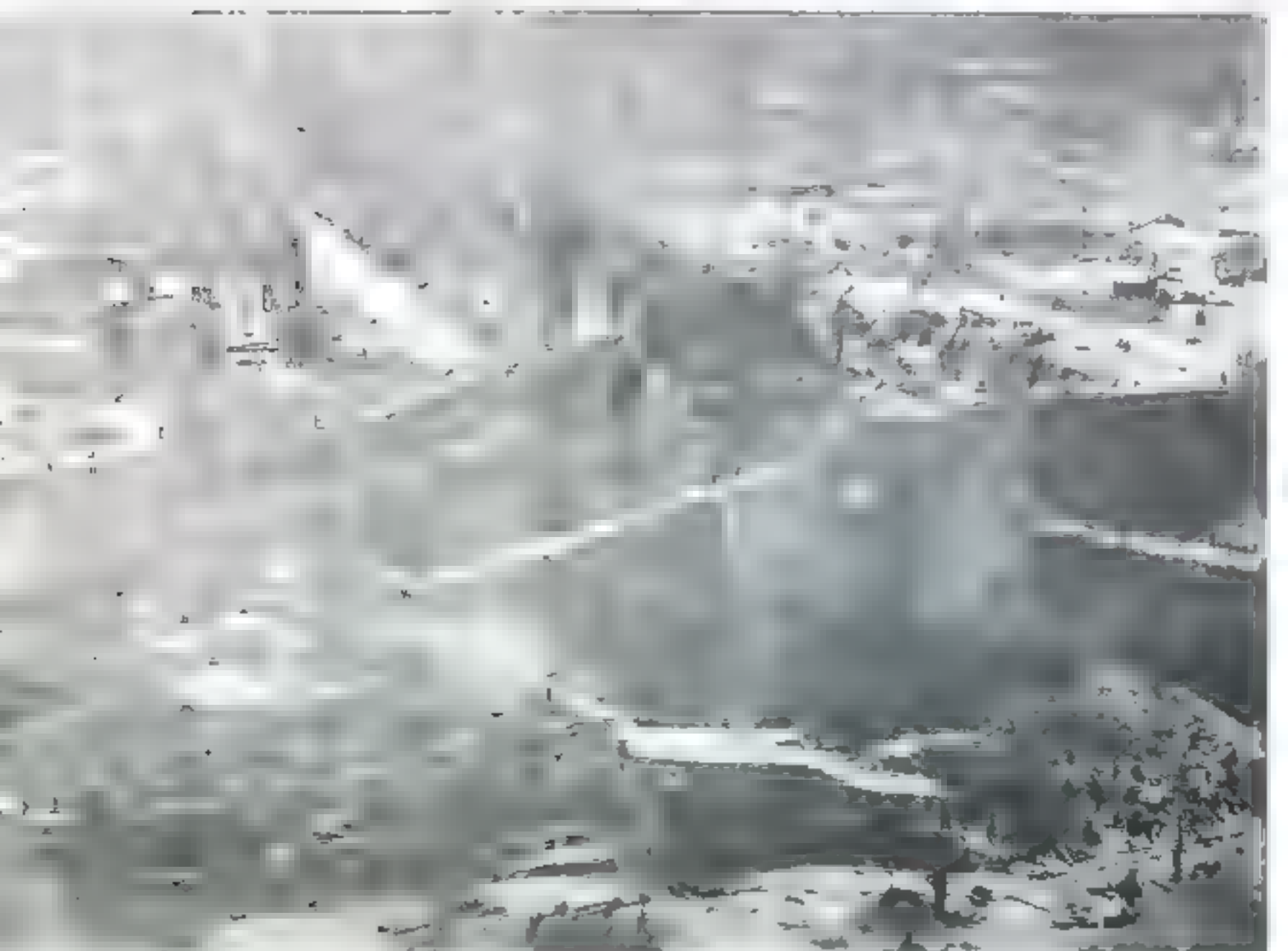
୩୦୩ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଏହି ଗୁରିଗୋଟି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ୩୦୩ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ରୁ ୨୫୮୪ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିଲା ।

୧୯୭୭-୭୮ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୬୧୭ ମେଘାଭ୍ରାତ୍ ଶକ୍ତି ୨୪-୯-୭୭ ତାରିଖ ରାତି ଆଠଟା ବେଳେ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ସେହି ବର୍ଷ ଏହି ଗୁରିଗୋଟି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ମୋଟରେ ୩୧୫୫ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିରୁ ୨୭୧୯ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିଲା ।

୧୯୭୮-୭୯ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୬୫୦ ମେଘାଭ୍ରାତ୍ ଶକ୍ତି ୪-୯-୭୮ ତାରିଖ ରାତି ଆଠଟା ବେଳେ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ସେହି ବର୍ଷ ଏହି ଗୁରିଗୋଟି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ମୋଟରେ ୩୩୮୪ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିରୁ ୨୭୫୭ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିଲା ।

୧୯୭୯-୮୦ ବର୍ଷ ଏହି ଗୁରିଗୋଟି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ୨୮୭୮ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇ, ୨୫୩୮

ନେତା ଶ୍ରୀ ବନ୍ଧୁ

ଏହିପ୍ରକାର ଚକ୍ର ୫୨ ବା ୫୩ ଟି ପୁରୁଷ, ବିଦ୍ୟା, ଶକ୍ତି
ପ୍ରାପ୍ତି ।

ଉପର କୋଇଳ ଛକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯେ କମାରେ
 ବିନିଯୋଗି ୮୦ ମେଟାଓର୍ ଉପାଦାନ
 ଦେଲେଭେତର ନିର୍ମିତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଲ ହେଉଛି ।
 ଏଥିରୁ ୮୨୮ କୋଟି ଯୁନିଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତି ଉପ ବଳ
 ହେବ ବୋଲି ଅବଳମ୍ବ ନିରୀକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା ଏହି ସୋହାଗା
 ପ୍ରେସ୍ ହେବା ଦେବତୁ ୧୯୮୪-୮୫ ହୋଇଥିବ ବୋଲି
 ଯାହା ଜଣାଯାଉଅଛି ।

ହାଲାକୁବ-ଚିପିନିମାଠାରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ୩୨
ମୋଟାଫାଟ ଓ ଦାଲିମେଜ ଠାରେ ଆଉ ଦୁଇଗୋଟି
୨୦ ମୋଟାଫାଟ ବେନେରେଜର ନିମନ୍ତେ ଯୋଜନା
ସ୍ଥିତ ହୋଇଛି

[illegible]

ଏବେ ପଞ୍ଜାବରେ ତାହାଙ୍କର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ପ୍ରକାଶ
ହୋଇନାହିଁ ତୁ ମୋତେ ୧୯୦ ମେଡାଲ୍‌ସ୍ ପ୍ରଦାନ
କରି ଦେଲେଥିଲେ ମିଳିବ ଶାନ୍ତି ପ୍ରାଣ ଶେଷ ହୋଇ
ଆସିବାରୁ ଓ ୧୯୮୨ ବର୍ଷ ଏହା ଉପାଦାନ ଆରମ୍ଭ କରିବ ।
ଏଥିରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ୭ ଲେଖକ ସ୍ଥଳ, ବାୟୁ ଓ ଜଳ ନିର୍ମିତ ।

ସେବାଲା ବଡ଼ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋଲିସ୍‌ସ୍‌ଟେସନ୍‌ରେ ବୁଲି ଯୋଡ଼ି
 ୩୦ ଲୋକଙ୍କୁ ଖୁବ୍‌ ଚେତେକେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଯାତି
 ସୃଷ୍ଟି । ଏହିଭାବେ ଏହାମାନଙ୍କୁ ସୁଦ୍ଧା ଦେଖି ଯୋଗ
 ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ୟାନ ଦେବାପାଇଁ ।
 ସମସ୍ତଙ୍କ ସୁସ୍ଥତା ନାମ

[illegible]

ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ସାଧାରଣତଃ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଯେ ତାପତ୍ କେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ୬-୭ ବର୍ଷ ଓ କରବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ୮-୯ ବର୍ଷ ସମୟ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଓ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଉପାଦାନ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଗୁ । ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉପାଦାନ ନିମନ୍ତେ ପିମେଣ୍ଟ, ଲୁହା ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ନିର୍ମାଣରେ ବହୁତ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପ୍ରଥମ ଥରପାଇଁ ଉପାଦାନ ବ୍ୟବହାରରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ। ଉପାଦାନକୁ ବେଶୀ ଦିନର ହେଉଛି । ତେଣୁ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମିଆକୁ ଆଉ ୬୦୦ ଟନାପାଖରେ ଉପାଦାନ ବର୍ଷିବା ନିମନ୍ତେ ଯୋଜନା ଓ ପ୍ରକଳ୍ପ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଓ ଅବତଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିବା ଉଚିତ୍ ହେବ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ।

ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟର ମହତ୍ତ୍ୱ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମସ୍ତାଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନସ୍ଥରେ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚ ପରିମାଣରେ ଯୋଗ୍ୟ ଭାବ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ କରିବା ଏବେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ଉଠିଲାଣି । ତେଣୁ କେବଳ ବିଦ୍ୟୁତିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିମନ୍ତେ ଗୋଟିଏ ସମାପ୍ତକାରୀ ତା' ମନିଷିଂ ପ୍ରଶ୍ନାବଳିକେଶର ପରି ଗଲେକିନ୍ତୁ କି ପ୍ରୋଜେକ୍ଟସ୍ କରି ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଂସ୍ଥା ଗଠିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକତା ଉପଲବ୍ଧି କରାଯାଇଛି । କିଛିକ୍ଷୁପ୍ରତିବଦ୍ଧ ଏବଂ ସାଧା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କରି, ଠିକ୍ ସମୟରେ ତାର ପ୍ରତିକାର କରିବା ତା' ପ୍ରତିକ୍ଷେପକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନେବାକୁ ଏହି ସଂସ୍ଥା ନିର୍ମାଣ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଓ ହୋଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ଗଠି କରାଯିବ ନିର୍ମାଣରେ ଥିବା ଦୋଷ ଚିହ୍ନି ଚିହ୍ନି ଠିକ୍ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇବା କି ସମର୍ଥ ହେବ । ଏହିପରି ସଂସ୍ଥା କେନ୍ଦ୍ରରେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏପରି ସଂସ୍ଥା ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲେ ତ କେବଳ ଗୋଟିଏକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଓ ଲୋଡ଼ାଲା ଯୋଜନାରେ ଯୋଗଦିବା ବିକଳକୁ ଏହାର ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ ।

ତାପତ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକରେ ଉପାଦାନ ଆବୃତ୍ତି କୁଣ୍ଡି କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏବେ ସାରା ଭାରତରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ପଡ଼ିଛି । ଓଡ଼ିଶା ଭାରତର ପରିସ୍ଥିତି ନେଇ ଏ ସଂପର୍କରେ ନିଜ ଆଲୋଚନା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଓଡ଼ିଶାର ତାପତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ତାପତ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରର କେନ୍ଦ୍ରରେ ଥିବା ୨୫୦ ମେଗାପାଉଁ । ପୁରୀ ଭାବରେ ବର୍ଷାଦିନୀ ଶାନ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ଏହି କେନ୍ଦ୍ରର ବର୍ଷରୁ ୨୧୨ କୋଟି ଯୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇପାରିବ । କିନ୍ତୁ ୧୯୭୬-୭୭ରେ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ୧୬୯ କୋଟି ଯୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୭୭-୭୮ରେ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ୨୨୯ କୋଟି ଯୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୭୮-୭୯ରେ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ୨୨୨ କୋଟି ଯୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ

ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ୧୯୭୬-୭୭ରେ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରର ଉତ୍ପାଦନ ଉତ୍ତରା ୪୪୫ ଭାଗ ଥିଲା, ୧୯୭୭-୭୮ରେ ଉତ୍ପାଦନ ୩୦୯୭ ଭାଗ ଥିଲା ୧୯୭୮-୭୯ରେ ଉତ୍ପାଦନ ୩୩୬ ଭାଗ ଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ପାଦନ କୁଣ୍ଡିର ପ୍ରାୟ ଉତ୍ପାଦନ ୫୫ ଭାଗରେ ନ ଉତ୍ପାଦନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାପତ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ପାଦନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ତ କେବଳ ତାପତ୍ କେନ୍ଦ୍ରର ଉତ୍ପାଦନ କୁଣ୍ଡି କରିବାକୁ ଲାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବୋର୍ଡ୍ ଅବିଭାଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ଦୈନିକ ସମାପ୍ତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବା । ତାପତ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରରେ ବିଦେଶରେ ବିଦେଶୀୟ ଶକ୍ତି ବର୍ଷରୁ ୬୦୦୦ ଯୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହେବା ଏକ ବର୍ଦ୍ଧନୀୟ ମାନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କୋଇଲର ଉତ୍ପାଦନ ମାନ, ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରିର ଅଭାବ ପ୍ରଭୃତି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ତାପତ୍ କେନ୍ଦ୍ରରେ ବିଦେଶୀୟ ଶକ୍ତି ବ୍ୟବହାର ପ୍ରାୟ ତିନିହଜାର ଯୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଛି ।

ତେଣୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନର ପରିମାଣ କୁଣ୍ଡି କରି ପାରିଲେ ହିଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ସେହି ଶକ୍ତି ବିପଦ ଓ କୁଣ୍ଡି ବିପଦ ନିମନ୍ତେ ଆହୁରଣ ବିଭାଗରୁ ଉତ୍ପାଦନ ହେବ । ସେହି କୁଣ୍ଡି ଚିକିତ୍ସା ସୃଷ୍ଟି ହେବା ଅବଶ୍ୟକ ।

ଏ ସଂପର୍କରେ କାହାରି ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସଂଯୋଗ ବା ପ୍ରାୟ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ତାହା-ଭାରତର ଉତ୍ପାଦନ କୁଣ୍ଡିରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ଶକ୍ତିର ସାମଗ୍ରିକ ନିଅଣ୍ଟିଆ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବ୍ୟାଦି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଆଣି ଦିଅଁ ପ୍ରାୟ ଲାଗୁ କରି ଦିଆଯାଉଅଛି । ଏବେ ଓଡ଼ିଶାର ନିଅଣ୍ଟିଆ ଅବସ୍ଥା ସମୟରେ ଆହୁରଣ ଭାରତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବୋର୍ଡ୍ ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଆଣ୍ଟି । ତେଣୁ କାହାରି ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସଂଯୋଗ ନିର୍ମାଣ ପ୍ରତି ଉତ୍ତର ଦେବା ଅବଶ୍ୟକ ରହିଛି । ଏହି ସଂଯୋଗ ନିମନ୍ତେ ୨୨୦ କେ. ଭି. ଓ ୪୦୦ କେ. ଭି. ଶକ୍ତି ସଂଯୋଗ ସଂଯୋଗ ଉତ୍ପାଦନ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏ ଦିଗରେ ଓଡ଼ିଶାରେ କିଛି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ପରିବହନରୁ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ୪୦୦ କେ. ଭି. ଡ୍ରାନ୍ସ୍ମିଟର ଉତ୍ପାଦନ ନିର୍ମାଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଶେଷ ହୋଇ ଆସିଲାଣି । ସେହିପରି ଓଡ଼ିଶା ଓ ବିହାର ଭାରତ ଉତ୍ପାଦନ ୨୨୦ କେ. ଭି. ଉତ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ରହିଛି ।

ଏହାଛଡ଼ା ଅନେକ ସାମାଜିକ କେମାଳ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ନିବାସରେ ରହିଥିବା କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହାର କରି "ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର ତାପତ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ" ବା ମାଲହୋତ୍ରା ଉତ୍ପାଦକ ଉତ୍ପାଦନ ଚିଆଣି କରିବା ଉପାଦାନକୁ ପ୍ରକାଶ କରି ଦେଖାଯାଉଅଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଏପରି

ତତ୍ତ୍ୱ ବିଦ୍ୟାର ଯୋଜନା ସମ୍ପର୍କ କରିବାକୁ ହେଲେ ତତ୍ତ୍ୱ-
ସେବନ ବିଦ୍ୟାର ଉପାଦାନ ଚାନ୍ଦିତଃ ଶିବରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ସମ୍ବୋଧନ ଅବଶ୍ୟକ ।

ବିଦ୍ୟାବୃକ୍ତି ଉପାଦାନ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟା ଏକ
ବହୁଳ ଗାନ୍ଧୀ ବୋଲି ତତ୍ତ୍ୱ ବିଦ୍ୟା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବିଧିକା
ସ୍ଥଳ ଧାରଣା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶକ୍ତି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ।
ତେଣୁ ଏହି ଧାରଣାକୁ ଗୁରୁ ଯୋଗ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ବିଦ୍ୟା-
ଶକ୍ତି ଉପାଦାନ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟା ନିମନ୍ତେ ଏକ

ରାଜନୀତି, ଯୋଜନା ବିଶାଳତା, ଶିଳ୍ପ ବିଶେଷତା ଓ
ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟାର ଚୋଟିକର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟତା ହେଉଛି । ୧୯୮୦-୯୦ ଦଶକ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ
ବିଦ୍ୟାର ଉପାଦାନ ସେବନେ ଏକ ଅବିଶ୍ୱାସୀୟ ଦଶକ
ହୋଇ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଶା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନ ହେଇ ।

ସୁପରିଚିତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ

ଆନୁରୂପ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରକାର ପାଇଁ ପ୍ରତି ପ୍ରକାରରେ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳ ଉପାଦାନ

ଅନୁରୂପ ଶିକ୍ଷା ସେବନାମୟ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରକାର
ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସେବନାମୟ ପ୍ରକାରରେ ଶିକ୍ଷା-
ସେବନା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ବୋଲି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଓ
ଅବିଧିକା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ

ଶିକ୍ଷକ ବୋଲି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷା ଅବିଧିକା ନିମନ୍ତେ
ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରକାର ଏକ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାର
ସେବନା ଅବିଧିକା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ
ଅବିଧିକା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ବୋଲି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଏହି ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷକ
ଏକ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ

ଏହି ପ୍ରକାର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ

ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ

କାହିଁକି ନାହିଁ ନାହିଁ

ଡା: ନବୀନ ବୁନାର ସାହୁ

ଧର୍ମ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ନିଜର ଅବଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନିଜର ଜୀବନ ସମସ୍ତେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।
ଆଜିର ସମସ୍ତେ ସେହି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ନିଜର ଅବଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।

ଅତୀତରେ ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଅନୁରକ୍ତ ନିମନ୍ତେ ନାନାଦିଆ ପଦ୍ଧତି କରିସାରିଥିଲେ । ସେହିଭଳି ସେମାନେ ପୁରୀର ସାହିତ୍ୟ, ଅଭିନେୟ ଓ ଲେଖକମାନଙ୍କୁ ନିଜ ପାଠକ । ଏଠାରେ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଲେଖକମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ ଓ ଚମତ୍କାରରେ ଯେଉଁ ନିରୀକ୍ଷାମାନଙ୍କର ଡାକ୍ତରୀ କରାଯାଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନୁସାରେ ନିରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅନୁବେଷଣା ଉପରେ ଉପଲବ୍ଧ ଲାଭ (ଶ୍ରୀ : ପୁ : ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ) ପ୍ରସାଦିତ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଇଛି ।

କଟିକ ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ-ହାତୀରୁ-ପା ପରିଚ୍ଛେଦରେ
 ଖରବେଳ ନିଜର ଦୁଇଜଣ ଭାଣୀ ଯିବା ବେଳେ ଚାରି
 ଅଙ୍ଗୁଳି ଏବଂ ସେ ଦୁଇଟି ବଳର ଘର ଭାଣୀ ତ ଦି-ହ ପଥ
 ଭାଣୀ ନାମରେ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରାଯିବ । ତାହା ଭାଣୀ
 ଦୁଇଜଣ ସଂକଳିତ ନାମ । 'ବଳର ଘର' ବୁ
 'ହାତୀର ନାମ' ବୋଲି ଅର୍ଥ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ରତନଗିନିର ମଧୁପୁର ଗୁପ୍ତର ରାଜ୍ୟ ମହଲରେ
କବିର ସର ରାଣୀଙ୍କର ଅଭିରୋଧ ନିଜେ । କବିରେ ଦେ
ନିଜକୁ ଚିନ୍ତାବର୍ତ୍ତୀ ଶ୍ରୀ ଗବେନକର ଅନ୍ତ ମହିଷୀ ରୂପେ
ରାଜ୍ୟେ କରୁ ଅନ୍ତର୍ଜି । ସେ ପିତ୍ତେ ରାଜା ଦୁର୍ଜୟ-ହବ
କନ୍ୟା ଏବଂ ରାଜା ମରଜକର ନାତୁଣୀ । ଅଭିରୋଧକୁ
ଦୟାସ ଏ ସେ ଦୈନିଧର୍ମ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ରାଜାର ଆଦର୍ଶ
ଥିଲା । ମଧୁପୁର ଗୁପ୍ତର ରାଜ୍ୟ ମହଲରେ ପିତା
ପ୍ରକୋଷମାନ ସେ କବିଙ୍କର ଶ୍ରୀମଣିମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତାବାର
ନିମନ୍ତେ ନିଜ ଦୟାରେ ଶ୍ରୀମଣି କରାଉଥିଲେ ।
କବିର ପର ରାଜା ନିମନ୍ତ ପ୍ରଜେ ଅଗ୍ରସ୍ଥିତର ଦାୟିତ୍ବା-
ଭାର ଚରମାନ ରାଜା ପ୍ରସିଦ୍ଧି । ମାତ୍ର ବାବୁ ଦକ୍ଷରେ
ତାଙ୍କର ଜାଣି ଅମର ହୋଇ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।

ସିଂହପଥ ଗାଆଁ—ଆରବେର ବୁଢ଼ାମା ମହିଷା
 ସିଂହପଥ ଗାଆଁର ଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତି ସଂପର୍କରେ
 ଉଦାର ମନୋଭାବ ଥିବା ହାତୀଶୁଂଘା ଅଭିଲେଖରୁ
 ସବୁ ଜଣାପାଏ । ଯେଉଁ ଉତ୍ସବ୍ୟମୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ
 ଆରବେର ସେହି ଗାଆଁକୁ ବିହାର କରିଥିଲେ ତାହାର
 ବିବରଣ ଗାଆଁଶୁଂଘାର ଉପର ମହମ୍ମଦେ ଫର୍ଦ୍ଦ
 ହୋଇଅଛି । ତାଙ୍କର ଉଦାର ନୀତି ବୁଝା ପ୍ରଭାବିତ
 ହୋଇ ଆରବେର ଜିଲ୍ଲା ଜୈନ ହେଲେ ହେଁ ଜନ୍ୟ
 ସଂସ୍କୃତି ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟ ପ୍ରତି ସମଜାତ ସେ ଗଠ
 କରିଥିଲେ । ଗାଆଁର ସବିନ୍ଧା ପ୍ରତି ସମାଜ ପ୍ରାବର୍ତ୍ତନ
 କରି ଆରବେର ବୁଢ଼ାମା ପର୍ବତ (ଭବସାଗରୀ) ନିକଟରେ
 ଜୈନ ଗୁଡ଼ି, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଚପରା ଏବଂ ବୌଦ୍ଧ ସଂପ୍ରଦାୟ
 ଆଦିର ଆଶ୍ରୟ ଓ ବିଶ୍ରାମ ନିମନ୍ତେ ବିହାର ହର୍ମ୍ୟ
 ତିନିଠାଣ କରିଥିଲେ । ସିଂହପଥ ଗାଆଁ କଳିଙ୍ଗର ଉତ୍ତର
 ଧର୍ମନୀତିର ପ୍ରତୀକ ।

କଳାକାର ଓ ବିଜ୍ଞାନ-ଉପଗ୍ରହର ଉପର ସୁ-ପ୍ରା-
ପଦ- ସର୍ବ ସୁ-ପ୍ରା- ସମ୍ପାଦନେ କରାଯାଉ ଓ ଶିକ୍ଷା
ନାମା ଦୂରଦୂର ମହିମାକର କାର୍ଯ୍ୟ । କରାଯାଉ
ଦେଉଥିବି ଶାସ୍ତ୍ରବେଦର ପ୍ରଧାନ-ମାତ୍ର (ମହାମତ୍ର)
ନାବାବଦଳ ଶ୍ରୀ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ଉପବର୍ତ୍ତିତର ପ୍ରାପ୍ତି ।
ସେ ହେଉଛି ଶିକ୍ଷା ନିଜ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ରାଜ୍ୟରେ
ଉପଲବ୍ଧ ସୁ-ପ୍ରା- ପ୍ରାପ୍ତି ହେଉ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଉପକ୍ରମ
ଉପଲବ୍ଧିର ପ୍ରାପ୍ତିରେ ପ୍ରାପ୍ତି ।

କଥାକ୍ଷୀତେଜା-କ୍ଷେମୋଦରର ରାଜା ବୃତାସ
 ଅମରାଜ (ଖ୍ରୀ : ୧୯୫—୨୨୫) ବର ରାଜା
 ହେଉଅଛି କଥାକ୍ଷୀ ଦେବୀ । ଭେଦ ଅର୍ମ ପ୍ରତି ଡାକର
 ଦିଶେଷ ନିଆ ଓ ପରୁରାୟ ଥିଲା । ବାବର ସ୍ୱାମୀ
 ହେବର ବାହୁଣ୍ୟ ଅମର ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଜଗୁଥିବା
 ଦେବେ ରାଜା ହେନ ଅମର ଅଭିବର୍ଦ୍ଧି ପ୍ରମତେ ବହୁ ପ୍ରସତ

www.ck12.org

କରୁଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ସେ କେତେ କିଛି
ମାସିକତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନାବଳୀ ପ୍ରଦାନ
କରିବା କିଛି ପରିମାଣରେ ମୁଁ କରୁଥିଲି । ଏହି
ସମୟରେ କିଛି ଜିନିଷ ଉଦାହରଣ କରୁଥିଲେ ।
ଜୁଆର ପତଳା ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରଭୃତି ଶୁଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥାରେ
କେତେ ଧର୍ମର ଯୋଗି ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରଭୃତି ଦାନ ମାନରେ
ଦାନୀୟ ହେବାକାରୀ ଅନୁଗ୍ରହ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା
କାରୀ କରିଥିଲେ ।

ତତ୍ତ୍ୱ ଦେଖା-ପାଠପୁରୁଣାରେ ଏହି ପାଠାଳୟ
ସମୂହା ବିସ୍ତ୍ରବର ପାଠ ଦେଖିବେ ଲାଭା ବଢ଼ା
ଦେବାବର ପ୍ରତିକରଣ ମିଳେ । ସେ ସେଇପରି
କୌଣସି-କ୍ଷମ ପ୍ରଥମ ନିରାପତ୍ତି କେବଳ ଦେଖିବା
ଲାଭା । ସେ ଉପସମାପ୍ତ ସମୂହା ବିସ୍ତ୍ରବ ସ୍ୱାଧୀନ
ନିରାପତ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବେ । ନିରାପତ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା
ନିରାପତ୍ତି ହେଉଛି, ନାହିଁ ଦିଶାଦେବାବର କାର୍ଯ୍ୟ ବିସ୍ତ୍ରବ
ଲାଭରେ ନିରାପତ୍ତି ହେଉଛି ଉପସମାପ୍ତି ।

ନାଥସତତତା-କୌମାରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରତାପ ଶ୍ରୀରାବତୀ
ଦେବ (ଜ୍ୟା. ୨୮୦-୧୦୦) ଙ୍କ ଭାଷା ହେଉଅଛି
ମାଧବଦେବୀ । ସ୍ୱାମୀ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବୌଦ୍ଧ ଦେବେ ହେ
ସେ ନିଜେ ଶିଳେ ଶିବ-ଏକ ପୂଜା ଲବ୍ଧ । ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର
ପାତ୍ରେ ସେ ନାଥଦେବୀ ଶିବ ନାଥ ନିର୍ମାଣ କରି
ଜାଣି ସିମ୍ବତରେ ଏକ ପୁଷ୍ପିଣୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଦେବୀଙ୍କୁ
ଏକ ପୁଷ୍ପିଣୀ କୃତରେ ଦେବିତା ଶ୍ରୀ ଦେବୀ ଶିଳେ ।
ତାଙ୍କ ନିର୍ମାଣ ମାଧବଦେବୀ ଶିବ ନାଥ ଶ୍ରୀ-କେଶବ
ନାଥ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରତାପ ଶ୍ରୀରାବତୀ ଦେବୀଙ୍କୁ
କାଣି ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରତାପ ଶ୍ରୀରାବତୀ । ନାଥ ଶ୍ରୀମତୀ
ଦେବୀଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରତାପ ଶ୍ରୀରାବତୀ ନାଥ
ନାଥ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରତାପ ଶ୍ରୀରାବତୀ ।

[illegible]

உயரக உயரக உயரக

ହିନ୍ଦୁତ୍ବ ନିରାପତ୍ତ୍ୟ—ଗୌତମ ଙା ପ୍ରଥମ
ଆଦିକର ଦେବ (ଖ୍ରୀ : ୮୨୦—୮୩୫) କ ରାଣୀ
ଗୋଦାମାୟା ଦେବୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜାତନରେ ଗୌତମ ସିଂହାସନ
ଆସିବେ ଘଟି ଚାଲିଗଲେ ମହା ଦେବୀ ନ ମରେ ପରାଧୀନ
ହୋଇଥିଲେ । ସେଥିରେ ନିରୋଦ୍ଧର ବଂଶୀୟ-
ଦୁର୍ବତା ଶୈଳୋଦ୍ଧର ବଂଶର କନ୍ୟା । ତାଙ୍କ
ସ୍ୱାମୀ ମୃତ୍ୟୁପରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଅନ୍ତର ଦ୍ୱିତୀୟ ଶିଳକର
ଦେବ (ଓ ମୋହିନୀ ଦେବୀଙ୍କ)ଙ୍କ ପୁତ୍ର ଦ୍ୱିତୀୟ ଶୁଭ କର
ଏବଂ ନିଜ ପୁତ୍ର ତୃତୀୟ ଶୁଭ କରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
ଗୌତମ ସିଂହାସନ ପ୍ରତି ପରି ଘୋର ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି
ହୋଇଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଶୁଭାକର ତତ୍ତ୍ୱପୂର୍ବକ ଦୋଷ
୮୩୫ ଖ୍ରୀ : ଦେବଦୁ ସିଂହାସନ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ ।
ମାତ୍ର ଶୁଭ ଦିବାଦର ଅବସାନ ହେଲାଣି ଏବଂ
୮୩୮ ଖ୍ରୀ : ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶୁଭ କର ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ
ପଡ଼ିଲେ । ତାହାପରେ ତୃତୀୟ ଶୁଭାକର ଦେବ
ଗୌତମ ସିଂହାସନ ଉପ କଲେ ମାତ୍ର ଛଅ ବର୍ଷ ଶାସନ
କଲାପରେ ଅପ୍ରତୀକ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ ।
ବଦବାଦ ଧରି ଗୁପ୍ତିୟତା ରୁହ ବିଦାଦ ପକ୍ଷରେ ମମତା
ହୋଇ ରାଜ୍ୟରେ ଆଗଣ୍ୟ ପରି କଲେ ସବି ତୋରଣିୟ
ସେହି ପଡ଼ିସଙ୍ଗି ବେତେ ବିଧାନ ରାଜ୍ୟାଧୀନ ସିଂହାସନ
ଆରୋହଣ କଲେ ନିଜର ତ୍ରୁତ୍ତବନ ମହା ଦେବୀ ନାମରେ
ଗୋତମା କରିଥିଲେ । ଅବଳାଦ ଶାସନ ମଧ୍ୟରେ
(ଖ୍ରୀ : ୮୪୫—୮୫୦) ସେ ରାଜ୍ୟରେ ସୁଖ, ଶାନ୍ତି
ଓ ସମୃଦ୍ଧି ଫେରାଇ ଆଣି ବିଶେଷ ଜ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ
ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଗୋମ ଶାସନ ପଡ଼ି ଉଦୟିତ କରି
ଓ ପରିଚଳାରେ ତତ୍ତ୍ୱ କଣେ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ଓ ଆଦର୍ଶ
ଶାସନ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ପୁରାଣର କହନ କରିଥିବା
ବେଶମାଲଙ୍କ ସହିତ ତୁଳନ କରିଅଛନ୍ତି ତ୍ରୁତ୍ତବନ
ମହାଦେବୀ ଏକାମ୍ରାରେ ପ୍ରଭୁବନେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର ନିର୍ମିତ
କରିଥିବା ମନେହୁଏ । ଏହାକୁ ପୁରାଣରେ ଗୋଟି
ମନ୍ଦିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟବର୍ତ୍ତନ ରାଜା ତଥାକାଳ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ
ହୋଇଥିବା ସେହି ବର୍ଣ୍ଣନା ଅତି ତତ୍ତ୍ୱ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ
ସୁସ୍ଥିତ ତୋହୋଇଥିବା ସ୍ୱପ୍ନ ସୂଚନା ମିଳେ
ତ୍ରୁତ୍ତବନ ମହାଦେବୀ ପିତେ ହରି ଓ ହରଙ୍କ ଉପାସିତା
ଏବଂ ତ୍ରୁତ୍ତବନେଶ୍ୱରଙ୍କ ପୂଜାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆମ୍ଭଙ୍କ
ସମାଜର ପ୍ରପଣା କରିଥିଲା । ଆଧୁନିକ ଭୁବନେଶ୍ୱର
ତ୍ରୁତ୍ତବନେଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମରେ ନାମିତ ।

ପାଞ୍ଚ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ—ସେ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ
ନିଜାହେବା ନିଜ ନାତି ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଶାନ୍ତିକର ବେତୁକୁ ପ୍ରାୟ
୮୫୦ ଟଙ୍କା - ସେ ରାଜ୍ୟସାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜ ପୁରୁଷ ଗେ
ରାଜ୍ୟନାତି ଗୋଟିଏ ଅପରାଧୀ ରାଜ୍ୟରେ ବୃତ୍ତାନ୍ତ
ଶାନ୍ତିକର ବେତୁକୁ ପ୍ରାୟ ୮୫୦ ଟଙ୍କା ନିଜାହେବା
ସେ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ନିଜାହେବା ଅପରାଧୀ ନିମନ୍ତେ ଗୋଟିଏ

ଶି-ହାସନ ଆରୋହଣ କରିଥିଲେ । ଶାର୍ଗଳ
କୁଳର ହୀରାପୁର ଗ୍ରାମ ତାଙ୍କ ଜାମରେ ଗାମିତ ।
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେହି ଗ୍ରାମର ଚକ୍ରପତି ଯୋଗିନୀ ମନ୍ଦିର
ହେଉଛି ତାଙ୍କର ଅନ୍ତର କାର୍ଗ ।

ଶୌରୀ ମହାଦେବୀ—ଶୌରୀ-ଶ୍ରୀ ରାଜା
ପ୍ରଥମ ଶ୍ରୀରାଜର ଦେବତା ପ୍ରଥମା ମହିଷା ଦେବତା
ଶୌରୀ ମହାଦେବୀ । ଶ୍ରୀରାଜଙ୍କର ଶ୍ରୀରାଜ
ଶୌରୀ ମନ୍ଦିର ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବା ବୁଝାଯାଏ ।
ଶୌରୀ ମହାଦେବୀ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ନିହିତାନ
ଭୈରବ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କରିଥିଲେ । ତାହା ପରେ ତାଙ୍କର
ଦୁର୍ଦ୍ଦିତା ଶ୍ରୀରାଜ ଦେବୀ ପ୍ରାୟ ବରଦର୍ଶି ଶୌରୀ
ଶି-ହାସନରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲେ । ତଥା ମହାଦେବୀଙ୍କ
ଅଳଙ୍କାର ବିଶେଷ ପରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରୀରାଜର
ଦ୍ଵିତୀୟା ରାଣୀ କବିର ମହାଦେବୀ କାନ୍ଦବାର ଶାସନ
କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପରେ ଶୌରୀ
ରାଜ୍ୟର ଶାସନ ଦାୟିତ୍ଵ ଶ୍ରୀରାଜ କରିଥିଲେ ଧର୍ମା
ମହାଦେବୀ । ସେ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରଥମ ଶ୍ରୀରାଜର ଦେବତା
ବଦ୍ଧର ଶ୍ରୀରାଜ ଶ୍ରୀରାଜର ଦେବତା ବିଧିର ରାଣୀ ।
ପ୍ରାୟ ୧୭୫ ଖ୍ରୀ : ଖେ ତାଙ୍କର ନୈମିତ୍ତିକ ଦେବୀ ପରେ
ଶୌରୀ ଶ୍ରୀରାଜ ରାଜ୍ୟ ସୋମବ-ଶାଳ ପ୍ରବନ୍ଧନା
ରାଜ୍ୟର ଅଳଙ୍କାର ହୋଇଥିଲେ । ତଥା ମହାଦେବୀ
ଓ ଧର୍ମା ମହାଦେବୀ ନିର୍ମାଣ କରିଥିବା ଦୁର୍ଗାସ୍ଥ
ମନ୍ଦିର ଓ ଧର୍ମଶ୍ରୀ ମନ୍ଦିର ତାଙ୍କ ଚକ୍ରରେ ଲାଗି ହୋଇ
ଯାଇଅଛି ।

ଶୋଳ ଶ୍ରୀରାଜା—ସୋମବ-ଶ୍ରୀ ରାଜା ଦ୍ଵିତୀୟ
ଯଯାତି ମହାଶିବପୁରର ରାଣୀ ଦେବତାଙ୍କ ଦୋଷାବତୀ-
ଦେବୀ । ସେ ସୁପଦ-ଶ୍ରୀ କନ୍ୟା ପରେ ମାତ୍ର ତାଙ୍କ
ପିତ୍ରଙ୍କ ପରିଚୟ ଏ ପରିଚୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟନାହିଁ । ଶ୍ରୀରାଜଙ୍କର
(ଏକାମ୍ର)ଠାରେ ବୁଝେଶ୍ଵର ଶିବଙ୍କ ଲଳିତ କଳାସ୍ଥ
ମନ୍ଦିର ଦୋଷାବତୀଦେବୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମିତ । ମନ୍ଦିର
ନିର୍ମାଣକାଳରେ ଦୋଷାବତୀଙ୍କ ସୁପଦ ପଦ୍ୟାତ
ନେତ୍ରରା ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ରାଜତ୍ଵର ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରି
ସ୍ଥାପିତ । ସେହି ବର୍ଷ (ପ୍ରାୟ ୧୦୫୦ଖ୍ରୀ)
ଶ୍ରୀରାଜିଠାରେ ନନ୍ଦନାୟ-ଶ୍ରୀ ରାଜତ୍ଵ କଳାକୃତିରେ
ବୈମର୍ଯ୍ୟବୀ ବୁଝେଶ୍ଵରଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀରାଜ ।
ନୋଷାବତୀଦେବୀ ବୁଝେଶ୍ଵର ମନ୍ଦିର ତାଙ୍କରେ ସେହି
ଅଭିଶେଷ ହେଉ ଯାଇଥିଲେ ତାହା ଏବେ ଧାର ନିହିତା-
ନାହିଁ । ଶୌରୀସାହସର ତାହାର ଅବିବେଚନା ନେଇ
ରିପିଟିବ୍ ସ୍ଥିତିରେ ସାହସେବ ଦ୍ଵାରା ୧୮୩୮ ସାଲରେ
ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ଅଭିଶେଷରୁ ନୋଷାବତୀଙ୍କ
କାରିଗରୀର ସହିତ ସୋମବ-ଶ୍ରୀ ଶାସନର ବହୁ ତଥ୍ୟ
ଜଣାପଡ଼େ ।

ସୁରମା ଦେବୀ—ଚୋଡ଼ପ୍ରମଦେବଙ୍କ ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁତ୍ର
ଦ୍ଵିତୀୟ ରାଜରାଜଦେବଙ୍କ ରାଣୀ ଥିଲେ ସୁରମା ଦେବୀ ।

ରାଜରାଜଦେବଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ତାଙ୍କର ଅନୁତ ଦ୍ଵିତୀୟ
ଅନନ୍ତରାମ ଦେବଙ୍କ ଶାସନ କାଳରେ (ଖ୍ରୀ-୧୧୯୦-୧୧୯୮)
ସୁରମାଦେବୀଙ୍କ ରାଜ ସୁପଦେଶ୍ଵର ଦେବ ଶ୍ରୀରାଜଙ୍କଠାରେ
ମେସେଣ୍ଡର ଶିବମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ସେହି ମନ୍ଦିର
ନିର୍ମାଣରେ ସୁରମାଦେବୀଙ୍କର କାନ୍ଦାୟ ଓ ପ୍ରେମଣ
ନିହିତତା ଲକ୍ଷଣାତ୍ମକ । ସେତେବେଳେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଅନନ୍ତ
ରାଜଦେବ ନିର୍ମାଣ କାଳରେ ଶୋଭନେଶ୍ଵର ଶିବଙ୍କ ମନ୍ଦିର
ମଧ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ମେସେଣ୍ଡର ଓ ଶୋଭନେଶ୍ଵର
ମନ୍ଦିର ସାହରେ ସେହି ବୁଝି ପଡ଼ିଲେ ଶ୍ରୀରାଜ
ହୋଇଛି ତାହାର ଉତ୍ତରୀ ଦେବତାଙ୍କ ସୁବିଶ୍ଵାସ କରି
ପଡ଼ିଅଛି । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସାବିତ୍ରୀବିହାର ପ୍ରଥମ ତାଙ୍କ
'ରାବବିରାଜିନୀ' ଉଦୟନାୟକଙ୍କ ବୁଝି ।

ଚନ୍ଦ୍ରକା ଦେବୀ—ସୁବିଶ୍ଵାସ ପ୍ରଜନନରୁ ଦ୍ଵିତୀୟ
ଅନନ୍ତରାମଦେବଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ଦେବତା
ଚନ୍ଦ୍ରକାଦେବୀ । ଚୋଡ଼ପ୍ରମ ଦେବଙ୍କ କାଳରୁ ତାଙ୍କ
ଏକକ୍ରମେବ କନ୍ୟା ଶ୍ରୀରାଜ ଓ ଶ୍ରୀରାଜା ଦ-ଶ
ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସ-ସ୍ଥାନ ରହିଥିଲା ତାହାର ଅବସାନ
କରିଥିଲା ଦ୍ଵିତୀୟ ଅନନ୍ତରାମଦେବଙ୍କ କାଳରେ—ଚନ୍ଦ୍ର-
କାଦେବୀ ବିହାର ଓ ଶ୍ରୀରାଜା ଦ-ଶର ପରାଜୟରେ । ସେହି
ଐତିହାସିକ ଯୁଦ୍ଧରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀରା ରାଜାଙ୍କ ଦେବତା
ଦର୍ଶି- ଚନ୍ଦ୍ରକାଦେବୀଙ୍କ ବିରାଟ ପ ପଡ଼ି ହୋଇଥିଲା ।
ପରମାବିବେକ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରକାଦେବୀ ତାଙ୍କର ଲତ୍ୟ,
ସଙ୍ଗୀତ କବାଟର ଶାଢ଼ୀବିତା ପରେ କରିଥିବା
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ଅନନ୍ତରାମ ଦେବଙ୍କ ପ୍ରଥମ ମନ୍ଦିର ଦେବତା
ରାଜରାଜାରେ ପରମାବିବେକ ନିର୍ମାଣ ପରିଣା ଦେବୀ-
କାନ୍ଦିନୀର ଉପେ ପ୍ରଧାନ ଦେବ ନାୟକ । ସେ ବର୍ଷ
ସୁରମାର ଉତ୍ତରୀର ଧୋଳ ଯନ୍ତ୍ରବାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଵବେଦ
ଧର୍ମିଆର ଲେଖିବୁଲେ ୧୨୫୫ ଖ୍ରୀ. ଖେ ସୁପଦ୍ଧିରେ
ପ୍ରାୟ ବିସର୍ଜନ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରଥମ ନନ୍ଦି-ହେବେବଙ୍କ ଧନ ଧର୍ମ ରାଜଦେବଙ୍କ
ରାଜଦେବୀରେ ଚନ୍ଦ୍ରକାଦେବୀ ୧୨୬୮ ଖ୍ରୀ. ଖେ
ଶ୍ରୀରାଜଙ୍କଠାରେ ଅନନ୍ତରାମଦେବଙ୍କ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ
କରିଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଅବସାନ କରି ଅଛି । ଶୌରୀହେବ
ଶ୍ରୀରାଜଙ୍କଠାରେ ତାଙ୍କ ହେଉଛି ଏକମାତ୍ର କେଶବ
ମନ୍ଦିର । ଅନନ୍ତରାମଦେବଙ୍କ ମନ୍ଦିର ସାହରେ ଚନ୍ଦ୍ରକା-
ଦେବୀଙ୍କର ଯେଉଁ ଅଭିଶେଷ ଶ୍ରୀରାଜ ଲେଖିଥିଲା ତାହା
ନ-ଲେଖି ଓଡ଼ିଶା ଅଧିକାରରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶ୍ରୀରାଜ
ବନପୁରର ଯେଉଁ ଯାତ୍ରୀରେ । ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମୁନିଶ୍ରମରେ ଓ-କରିବ ଦେଇ ରହିଅଛି । ତାହାର
ପ୍ରାୟଶ ନବର ଶ୍ରୀରାଜଙ୍କ ଶ୍ଵେତ ମୁନିଶ୍ରମରେ ଏବ-
ବଳପୁର ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ମୁନିଶ୍ରମରେ ସ-ରହିତ ।

ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ଵ ଉପଦେଷ୍ଟା

○○○
ଉତ୍କଳ ଯଯାତି ମଃ

SPEND A SUN-FILLED AND FUN-FILLED HOLIDAY

In an exotic world of sparkling Beaches at

- Gopapur
- Chandipur
- Puri
- Chandaneswar
- Aryapalli
- Konark

Enjoy your stay in the Panthanvases at Bhubaneswar, Barakul, Rambha, Sambalpur, Nrusimhanath, Konark, Puri, Chandipur, Patherajpur and Bangnposi.

AT YOUR SERVICE—

Tourist Office at Berhampur, Balasore, Puri and Konark

Tourist Counters at the Railway Station at Puri, Balasore and Berhampur.

**DIRECTOR OF TOURISM
GOVERNMENT OF ORISSA
BHUBANESWAR**

ଓଡ଼ିଶାରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ବିକାଶ

ଶ୍ରୀ ପୁରୁଳ ଚିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ

ଏଲି

ପର୍ଯ୍ୟଟନ, କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ, ଓଡ଼ିଶା

ପାଚାଳ କ ମହୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦେଖି ଲାଗି-
ପୁରୁ ହେଲ ଆସିଛି । କେଉଁ ସୁରକ୍ଷାକାରକରୁ
କହୁ ମୁନିଗଣି, ବିହାନ ଓ ଜାନ ପ୍ରତାପୁରଣ ପର୍ଯ୍ୟଟନ
ଏହି ପବିତ୍ର ମୁଖଣ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଆସିଛି ।

ଧର୍ମ କ୍ରମରେ ବିଶ୍ୱ ସ ଗର୍ଭ ପ୍ରତାପରେ କଷ୍ଟ ସ୍ୱାଧୀନ
କରି ଶେ ବିଏ ଦେଖି ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କରୁଥିଲେ ।
ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଲୁଗାଲୁଗାରେ
ଗୁରୋଟି ମଠ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ପ୍ରଥମେ "ଆସିବେଶୀର
ପର୍ଯ୍ୟଟନ"ର ମୂଳଦୁଆ ପକାଇଥିଲେ । ଭାରତର
ଜନସାଧାରଣ ଧର୍ମ ଚଳ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମେଳାରେ ଯୋଗ
ଦେବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ । "ପଣ୍ଡା"ମାନେ
ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଶିଷ୍ଟ ଧର୍ମପୀଠରେ ପାଣ୍ଡୁଲିକ ପର୍ଯ୍ୟଟନର
ଏକେକ ରୂପେ ନାହିଁ କରୁଥିଲେ ଓ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ "ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର"
ଓ "ସରାଫଗର" ପାଠକାଳୀ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ
ହେଉଥିଲେ ।

ଶିଳ୍ପ ବିପ୍ଳବପରେ ଚିତ୍ରିତ ଗାନ୍ଧୀ ବିଳାଶ ସାଧନ
ହେବା ଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ୱରେ ଦୁରଦୀ ଜନଶ୍ରୀ ହାସଲ ହୋଇଛି ।
ଏହା ହେବା ପୂର୍ବ ଚିନ୍ତା ସହଜସାଧ୍ୟ ଯାତ୍ରାର ସୁବିଧା
ନିଶ୍ଚିତା ପ୍ରମୁଖ ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଲୋକ ପର୍ଯ୍ୟଟନ
କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରି, ଅବସର ବିନୋଦନ
ରସେନାରେ, ବିଶ୍ରାମ ନେବା ପରିସ୍ଥାନରେ ଅଥବା
ଦୃଶ୍ୟାବଳିର ନାହିଁ କରୁଥିଲେ ଯଦିବା ନେଇ ସ-ପ୍ରତି
ବିଶ୍ୱର ବିଶିଷ୍ଟ ଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କରୁଥିଲେ ।

ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରାଜସାଧୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଶିଳ୍ପର
ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଦେଶରେ ଓଡ଼ିଶା ତା' ନିଜ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
ସ୍ଥାନ ନିର୍ମୁଖ କରି ପାରିଛି ।

ମୁଖ୍ୟତଃ ଯଦିବାକୁ ସମ୍ଭବ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିକାଶପାଥରେ
ଦୁଇଟି ଆଗମଣୀ ପ୍ରକାଶିତ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା-
(୧) ଆଗମଣୀର ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ ରାଷ୍ଟ୍ର
ଅନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଜନସାଧାରଣ ଜନମାନଙ୍କୁ କରୁଥିବା ଓ
(୨) ଆଗମଣୀର ଶେଷରେ ନିଜ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ
ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନକୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଯିବା ।
ଭାରତରେ ସେହି ପରିକାର ଆଗମଣୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନ

ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଏକ-
ଆଗମଣୀର ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଶିଳ୍ପର ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜ୍ୟ
ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥିବା ।

ପ୍ରତାପର ପରିବର୍ତ୍ତାକୁ କରାଯାଉଛି ତା'ର ଯାତ୍ରା
କରିବା ପାଇଁ ଆଗମଣୀର ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ବହୁ
ବ୍ୟୟରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନକୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଯାତ୍ରା
କରି ଯାଆନ୍ତି । ଦେଶର ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଯାତ୍ରାରେ
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଗମଣୀର ପର୍ଯ୍ୟଟନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୂତନ
ପାଠକାଳୀ ଶେଷିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି
ନେଇଛନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା — ବାଲେଶ୍ୱର
ଚିତ୍ରାର ଆଗମଣୀ, ପଞ୍ଚମିହେତୁର ଓ ବନେଶ୍ୱର; କଟକ
ଚିତ୍ରାର ଧବଳେଶ୍ୱର ଓ ଯାଜପୁର ଏକ- କୋରାପୁଟ
ଚିତ୍ରାର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ । ଏହିସବୁ ସ୍ଥାନ ନିଜପରି
କରାଯିବା ବେଳେ ପ୍ରକୃତାତ ରାଜ୍ୟ ସହିତ ତାହାର
ଦୂରତା ସ-ପରି ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱର ଆଗମଣୀ କରା
ଯାଉଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟରେ ଅଥବା ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ପର୍ଯ୍ୟଟନମାନଙ୍କ
ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବିଶେଷ ଆଗମଣୀ । ଅଗ୍ନି,
ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି, ଦେଉଳଦେଇ ଓ ତାରାଦେଠାରେ ଅଥବା
ସୁରୋଟି ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ପର୍ଯ୍ୟଟନମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ର ଦେ
ଆଗମଣୀ କରୁଛି ଗୋଟିଏ ବିବେଚନା କରାଯାଉଛି ।
ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ସ୍ଥାନ ନିର୍ମାଣ କରରେ ବ୍ୟବହାର ଆଗମଣୀ
ନିମନ୍ତେ ଶିଳ୍ପୀ ସମତାକୁ ଉପାଦାନ ରହିଛି । ଏହା
ବେଳେ ସତେ ଏହି ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତସୁଚିତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ
ଅଧିକାରୀ ଧର୍ମ ପାଠକାଳୀ ସହିତ ସ-ଶିଳ୍ପ ।
ଏଠାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବର ସ୍ଥାନ ନିମନ୍ତେ ସପାଦାନ ରହିଥିଲେ
ସୁଧା, ଏହିଦିନ ରାଜ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଗୋଟି ତା'ର ସ୍ଥାନ
ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଛି । ଆଗମଣୀ ଚିତ୍ରିତମାନଙ୍କ
ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ପରେ ଏହି ତା'ର ଦେଶ-
ସୁଚିତ୍ୱ ବହୁ ବ୍ୟୟର ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଆସିବେ । ଅନ୍ତରେ
ଗୋଟିଏ ତାହାପାଇଁ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ଏହି ବ୍ୟବହାର
ଆଗମଣୀରେ ହେଉଛି । ଏହାର କ ଓ ଶୁଭ ଫଳରେ
ରାଜ୍ୟର ସୁରୁତ୍ତି ଏକ- ଏହା ଶିଳ୍ପ ଯୋଜନାକାର ମଧ୍ୟରେ
ବ-ପ୍ରତି ହେବ । ଏହା ପରେ ପରେ ଜୟପାଟଣାରେ
ଚଳେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ୩୭

ଜାମଦ୍ ବେଢ଼ିଆରିଆ

ନାନବର ଡାହଣ ଓ ଡାବିବାକୁ ସୁବିଧା କରା
ଉତ୍ତମ ଗଣିତ ପାଇଁ ନାନବ ସେବାରେ ବିଭାଗ କେବଳ
କେବଳ ଗଣିତ ଓ ଡାହଣବିଭାଗ ଦେଖାଯାଏ ;
କେବଳ ଓ କେବଳ ଅନ୍ୟ ଓ କେବଳ ଓ
ବିଭାଗର ଉପରେ ଆନନ୍ଦ ବିଶେଷର ଦେଖି ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ
ବିଶ୍ୱାସ । ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ ସମାପ୍ତରେ ଏକ ନାନବ ପ୍ରତି ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ ।
ସମାପ୍ତ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତବିଭାଗରେ ଏକ ବିଶ୍ୱାସ ଏକ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ
ବିଶ୍ୱାସ । ଏକ ବିଶ୍ୱାସ । କେବଳ ଆନନ୍ଦ ଉପରେ କେବଳ
ଏକ ବିଶ୍ୱାସର ଦେଖି କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ ।
କିଛି ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରତି କେବଳ କେବଳ ଆନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାସର ଦେଖି
ବୋଲି କେବଳ କେବଳ । ପ୍ରତି ଏକ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ କେବଳ ।
କେବଳ ଏକ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ କେବଳ କେବଳ କେବଳ ଆନନ୍ଦ
ବିଶ୍ୱାସର ଦେଖିବିଭାଗ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ । କେବଳ
ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ, କେବଳ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ ବିଶ୍ୱାସପାଇଁ
■ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ ନାନବପାଇଁ ଏକ ଆନନ୍ଦର ଏକ ବିଶ୍ୱାସର
ବିଶ୍ୱାସ । ଏକ କେବଳର ଆନନ୍ଦ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ
କେବଳ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ କେବଳ ଏକ କେବଳର
କେବଳ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ ନ କେବଳ ନାନବ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ । କେବଳ
ଏକ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ । କେବଳ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ ବିଶ୍ୱାସପାଇଁ
କେବଳ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ ବିଶ୍ୱାସପାଇଁ ଏକ ଆନନ୍ଦର ବିଶ୍ୱାସ
କେବଳ ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସ । ପ୍ରାଣବିଶ୍ୱାସର ବିଶ୍ୱାସପାଇଁ ଏକ
କେବଳ କେବଳ କେବଳ ଆନନ୍ଦ ।

ଅବିଭାଜିତ ଜ୍ଞାନର ନିକଟେ ଏହା କେବଳ
 ଶିକ୍ଷାପ୍ରଦାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ କଲେ ଓ ଚର୍ଚ୍ଚାପ୍ରଦ
 ଯୁକ୍ତି । ଅନ୍ତିକ ସମାବେଶେ ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ
 ନୁହେଁ । ଜ୍ଞାନରୁ ତାହା ନିର୍ଗତ । ପ୍ରତିଷ୍ଠା
 ବିନାହ ଗୃହ୍ୟ ଓ ଜାତର ସମସ୍ତ ଉପଦେଶ
 ପ୍ରାପ୍ତିତ କରିବାକୁ ହେବ । ଏହାପାଇଁ କିପରି
 କରାଯିବ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନିଜ ଜ୍ଞାନ ଅବସ୍ଥା
 ଦର୍ଶି ଏହା ନିଶ୍ଚୟ କରାଯିବ । ଏହା
 ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଏହି ବିଷୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଛି ।
 ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାହା
 ଏହାକୁ ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ କରିବାକୁ । ସାମାଜିକ ଉପଦେଶ
 ନିଜର କାଳ ଉପରେ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବ ।
 ତେଣୁ ଏହି କେବଳ ଶିକ୍ଷାଦାନ ନିମନ୍ତେ ପାଠ୍ୟ
 ପାଠ୍ୟ ଅତି ଉପଯୋଗୀ ପ୍ରଣାଳୀ ଏହି ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ

ଆଧୁନିକତା ଓ ପଦ୍ମାବତୀ

ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳ ସଂରକ୍ଷଣ ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ପାଇଁ
ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳ ସଂରକ୍ଷଣ ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ପାଇଁ
ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳ ସଂରକ୍ଷଣ ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ପାଇଁ

ଯାଉଛି । ଯେଉଁଠି ଶିବ, ସେଇଠି ସହର ଓ ଏକ କୁ
 କେନ୍ଦ୍ର କରି ଅପରାଧ, ଅପରାଧ, ଅନ୍ୟାୟ, ଅସମତା,
 ଅସାମାଜିକତା ଆଦି ଏକ ଅଗ୍ନିଆର ସୂତ୍ର ସଦୃଶ
 ପ୍ରର୍ବତ ବଞ୍ଚାଯମାନ । ଜନାଙ୍ଗଣର ଏହିପରି ପରିଚୟ
 ଦିଏ । ଏକ ଅର୍ଥହୀନ ଲୋକାବଳୀ ଓ କଳରାଜ ଯଦି
 ସାଥୀସାଥେ ଯାନକୁ ବନ୍ଧିବା କରି ପଡ଼ାଏ । ଲୋକ-
 ଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆଏ ସତ, ଏହାର ପ୍ରମେୟନରେ
 “ବୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧି ବି-ନ କରୋତି ପ ପଞ୍ଚ” ବ୍ୟୟନେ ଗପ,
 ତାହା ଓ ମନୋହର ସ୍ବରୂପ ଆର୍ତ୍ତ ଏଠି ପୁନଃପୁନଃ ହୁଏ
 ଗ୍ରାମକୁ ଏହା ହୁଏ ସହରକୁ ଦାଲିତ୍ୟର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତି ।
 ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷତା ଅନ୍ୟତ୍ର ଅପରାଧ-ଏ ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ଯଥାନ୍ତି ।
 ଲୋକେ ଅନାଦୃଶ ଶାନ୍ତି କେବଳ ଲୋକଶାସନ
 ଅନାଦୃଶ ଶାନ୍ତି ରହେ । ଏହା ଫଳରେ
 ଶାନ୍ତି, ଅନ୍ୟତ୍ର, ପାପାବରଣ, ଶିଂସା, ମିଥ୍ୟା ଗୁଣ
 ଆଦି ଅତି ବୃଦ୍ଧ ମାତ୍ରାରେ ବଢ଼ିଯାଏ । ଏହା ଜାଣି
 ବିଧାନସଭାରେ ସମାଜ ରଚନା ? ଏହା ଜାଣି ଗୁଣ
 ବିଧାନସଭାରେ ସମାଜ ? ଅନ୍ୟତ୍ର ଆଧୁନିକୀକରଣ
 ଅର୍ଥରେ ସହରାବରଣର ପ୍ରତିପତ୍ତି ପ୍ରତି ସହରୀ ଚର୍ଚ୍ଚାକୁ
 ହେବ । ଶୋକ ଶୋକ ଶିବ ଗାଁ ଗାଁରେ କଢ଼ି ଦାଲିତ
 ଅସୁବିଧା ବୃଦ୍ଧ କରିବା ଲାଗିବ । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନକୁ
 ସମସ୍ତ ଓ ସୁଖମୟ କରିବାକୁ ହେବ । ବୁଦ୍ଧି ଶିକ୍ଷା
 ପରିପରଣ ଗାଁରେ ବୁଝାଇ ଦିଏ ପ୍ରତି ଗାଁରେ ବୁ
 ସୁଖୋପ ବିପାଦିତ । ଶ୍ରମ ଓ ଶ୍ରମିକର ସମ୍ମାନ
 ରହିବ । ବିଜ୍ଞାନ ଶ୍ରମରେ ଅର୍ଥର ଆନ୍ୟାୟ ହେବ ।
 ସହରର ଜୀବନର ପ୍ରମାଣିନୀ ଶିକ୍ଷା ନ ଗଲେ ଆମର
 ଅବସ୍ଥା କାହାର ହେବ । ଏହା ବିପ୍ଳବଜନୀ କାର
 ହେଉଛି । ବିପ୍ଳବ ଗୁଣ ସମ୍ବଳିତ ମାନବ
 ପରିବାର ଓ ଏହି ମାନବ ଆମ ଶାନ୍ତି ନାଶ କରିବ ।

ସେହିଭଳି ବିଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଜଣାଦଳ
ହୁଏ ଯେଉଁଠି ମାନବିକ ସମ୍ପଦ ବିକାଶ ଗପରେ
ସୁଦୂର ବିପାକ୍ଷୀ । ଦେଶର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏହି ର
ଲୋକମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନରେ , ପ୍ରାୟ
ଲକ୍ଷ, ଲକ୍ଷମାନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟଗତ କୌଶଳ ସହିତ
ଜାତୀୟ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଏକତ୍ର ହେଲେ ଦେଶର ପ୍ରଗତି ସହଜ
ଓ ସୁସମ୍ଭବ ହେବ । ଆଜି ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ର ଦେଶ-
ଭିତ୍ତିତରେ ମାନବଜାତିର ବିକାଶ, ବିଶାଳତା ଓ ଚିନ୍ତା
କ୍ଷମତା ପ୍ରାୟତଃ ମଧ୍ୟରେ ସୁସମ୍ପଦ ଓ ସୁସମ୍ପାଦନ
ଅଭାବ ମନୁଷ୍ୟ ମନରେ ଘୋର ଅଣାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।
ଶିକ୍ଷା ସହିତ ସହଯୋଗ ମାନବ ଜାତିର ମାନ ଓ
ଶୈଳୀ ଉନ୍ନତ କରିବା ଆମ ଘୋଷଣାରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର
ପାରିବା ଉଚିତ । ଆମ ଘୋଷଣା ସହି ଏକତ୍ରତା
ଘୋଷଣା ଶେଷେ ଏହାପ୍ର ପରିଣତି ବିଶ୍ୱମୟ ହେବାର
ଆଶା କରାଯାଏ ।

ଦ୍ରୁତ ଆମାନ୍ତ୍ରିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ଏହାହିଁ ଆଧୁନିକ ସମାଜର ଲକ୍ଷଣ । ପୃଷ୍ଠାଚକ୍ଷୁରେ ପୁରୁଣାତା-ନିଆ ସମାଜରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଧାର ଓ ମହତ୍ତ୍ୱ । ଯେଉଁ ସମ କାଳରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମହତ୍ତ୍ୱ ଗର୍ଭରେ ଗୁମିଥାଏ, ସେହି ଗୁମିଶାଳତା କୌଣସି କ୍ଷତି କରି ପାରେ ନାହିଁ । ଏହି ମଧ୍ୟ ଆଶ କରଯାଏ ଯେ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଚୈତ୍ତ୍ୱାଳତା ଜମଦର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ହେବା ଲାଗିତ । ହଠାତ୍ ଯଦି ଗର୍ଭରୋଧ କରାଯାଏ କି ଶିତ ଦହାକୁ ଫେରିବାକୁ ପଡେ ତେବେ ଶେଷ ଟିଏ ଯାନର ଅବସ୍ଥା ଯାହା ହୁଏ, ସମାଜର ଅବସ୍ଥା ସେହିପରି ହେବାକୁ ଆଶଙ୍କା ପଶି ।

ଦ୍ରୁତ ଆମାନ୍ତ୍ରିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଖଣ୍ଡେ ଉଦ୍‌ଗମାବଦର ଆଶ ଓ ଆଶା-କ୍ଷା ଦେହର ମାତ୍ରା ଓ କଳେବର ଦୃଷ୍ଟିପ୍ରାୟ କରି ଦର୍ଶି ଗୁମିଛି । ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ସମ୍ପର୍କ-କରଣର ଅବୁଝାବୁଝ ପିଲା । ସେ ବିଳମ୍ବ ଅତି ଯାଏଁ ଆଶ-କ୍ଷା ଓ ଅତିକାଞ୍ଚ କେତେ ବଢିଛି ଏହାର ଜଳନ । କିଛି ହେବ ନାହିଁ । ସେହିପରି ଶିବାୟନ ଓ ଚତୁଃସ୍ରାସର ମହାବଳ, ବିଦ୍ୟାତ୍ମକେତୁ ଅତି ଆମାନ୍ତ୍ରିକ ଜୀବନରେ ନୂତନ ଆଶା-କ୍ଷା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ଓ ସେସବୁର ଦୃଷ୍ଟିମାତ୍ରାକୁ ଶିପ୍ରତର କରୁଛି । ଏ ଦୃଷ୍ଟି ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଦେହାବସ୍ଥା ରୂପେ ବିର୍ଭୂତ କରାଯାଏ । ବହୁତାଃ ପୁରତନ ଜାତିରେ ଦେହାବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ମନ-ସମତ । ପ୍ରାଣ ଚର୍ଚ୍ଚିତାର ପୀଠ ପିଲା ଓ ଅଜ୍ଞାନଙ୍କ ଏହି ସବୁ ଆଧୁନିକ ଦେହାବସ୍ଥା ଜାଗନା ଓ ଦାସନାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ମନ ମଧ୍ୟରେ କରୁଛି । ଶେଷବିଦ୍ୟାସର କଟନା କ୍ରମେ କରୁଛି । ସେପରି ସମୟେ ଦୁଇଟି ବିସ୍ମୟ କରୁ ଆସେ । ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି: ଜୀବନ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଦୁରନ୍ତ ହେବା ଲାଗିତ । ସରକାରୀ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଦିଗଣ ଦର୍ଶ ଦର୍ଶ ଧରି ପ୍ରପେକ୍ଷା ନ କରି ସମସ୍ତ ଶପଥେକ୍ଷା ହେବା ଦରକାର । ସାନ ସାନ ଚପ୍ରର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆମୀୟ ଭିତ୍ତିରେ କରାଯିବା ଲାଗିତ । ଗାନ୍ଧିଜୀଜୀଙ୍କ ଛାତ୍ରସେବ ଦା ହିସାବ ପ୍ରୟୋଗରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ପାରିବ—ଏ କଥା ମେଧ ପାଲଟା ଦରକାର । ଲୋକଙ୍କ ଆପଣ ଓ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣି ପୁଡିବନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ତପସ୍ତର ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ୧୯୪୭ ମସିହାଠାରୁ ଏ ପରିଚିତ ଦୁଇ ସଂସାରର ପରାସ୍ତା ଦରାପାତ୍ର ପିତେ ହେଁ ଲୋକସଂଧ୍ୟାରେ ପାଇଁ କାଳ ଆଗରେ ମୂଳ ଲୋକାବସ୍ଥା ପରି ପୁଣି ସନ ଅବୋଧ୍ୟା ହୋଇ ରହିଛି । ଏଥିପାଇଁ ଲ-ରାଜୀ ଲାସା, ଆମିକାଟ୍ୟପୁଣ୍ଡ ମନୋରାତ୍, କଟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଦି ବାସା ଲୋକପାରେ । ଘିନୁ ପ୍ରଶାସନରେ ସୁନିତ, ଦୁଷ୍ଟତ, ଶିକ୍ଷତ, ତନ ସାଧାରଣ ପ୍ରଭୃତିବର ଅ-ଶ ଚୁହଣ ଯତ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଏକାସ ଆବଶ୍ୟକ । ଗରବୀୟା, ଅର୍ଥ ଗରବୀୟା ବା ଦେହରକାସା ସ୍ତରରେ ନିଷପତ୍ତିନତତ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ପ୍ରକାର ସାଧନ ଦେବା ଲାଗିତ । ସୋବନ ରତନାରେ ଜନ ଜୀବନର କହନ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବା ଲାଗିତ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିସ୍ମୟ ହେଉଛି ଗଣତାନ୍ତ୍ରୀବରଣ । ଆଧୁନିକାବରଣ ଓ ଗଣତାନ୍ତ୍ରୀବରଣ ଲୋକିଏ ମୁହୁତ ଦୁଇଟି ପାଶୁପରି । ସ୍ୱାଧୀନତା, ସ୍ୱାଧିନୀତ ଓ ଆମତ୍ତିକର ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦେବା ଲାଗିତ । ଚନ୍ଦ୍ରାଭା କୌତୁହଳ ଦୃଷ୍ଟି ପାଲଟ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମନୋରାଜ ପ୍ରକାଶ ପାଲଟା କରଜାଇ । ସ୍ୱାଧୀନ ଚିନ୍ତା, ଚକ୍ରନ୍ତଷ ବିସ୍ମୟ ଓ ଉନ୍ନତମନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ହେବ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନ ରହିତ । ଜୀବନ, ଶିକ୍ଷା, ସମସ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିନିର୍ଦ୍ଧାରା ଦେହାରେ ଏସବୁ ସବୁସ୍ଥ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବ ଦରକାର ।

ଦ୍ରୁତ ଆଗ୍ରଗତର ଆବଶ୍ୟକତା

ଆଧୁନିକାବରଣର ସଫଳତା ପାଇଁ ଦ୍ରୁତ ଆଗ୍ରଗତି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଯେଉଁ ଆଧୁନିକାବରଣ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲେ ବା ସେଥିପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ଆୟୋଜନ କରାଗଲେ, ଆଉ ପରେକାର ନୁହେଁ । ମହାନଟି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ ଅଗେରଦାକୁ ପଡିତ । ଏହା ହୋଇପାରେ, ଆମକୁ ସାମାଜିକ, ସା-ସୂଚିକ ଓ ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସମସ୍ୟାର ସଲୁଆନ ହେବାକୁ ପଡିତ । ଆମକୁ କଠିନ ପରିସ୍ଥିତି ସହ ବିଶେଷ ଭାବରେ ବାହରତାଦୀ ଓ କଞ୍ଚୁନିଷ୍ଠ ହେବାକୁ ପଡିତ । ଆମକୁ ଶୁକମାତ ମିତବ, ଏ ଅପେକ୍ଷା ରଖାଯିବ ନାହିଁ । ଲୋକଙ୍କ ପିତା, ଗଞ୍ଜମୁତ ଓ ଲାସାପାତ ଆମ ଆଗ୍ରଗତି ପାଇଁ ଚେତନା, ଚିନ୍ତା ଓ କର୍ମର ପୀଠପାତ ହେବ । ସମସ୍ୟାକୁ ଆମେ ଯଦି ଶକ୍ଷତ, ବିଦୁତ ଓ ବିଦ୍ୟାତ କରି ଦେଖୁ ବା ତତ୍ତ୍ୱତତ ପାଦ ପଦାତ, ଆମେ ସିନ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବା ନାହିଁ । ଲୋକିଏ କୃତନ ସିତାବସ୍ଥା ସ୍ତର କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଅଗ୍ରଗତି କରି ସରିଯିବା ।

ଆଧୁନିକାବରଣ ଓ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର

ବହୁତାଃ ଆଧୁନିକାବରଣର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ଓ ଶିକ୍ଷା ସଙ୍ଗେ ଏହାର ଦର୍ଶନ ସଫଳ । ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ବରଦାତ କୌତୁକୀ ଓ ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତି-ନିବୃତ୍ତିର ସୂଚି କରିବା ଏକାତ ଆବଶ୍ୟକ । ଶିକ୍ଷା କମ ଗମୁକ୍ତା ହେବ । ପରିବର୍ତ୍ତନର କୌଣସି ଓ

ଭାରତର ଉତ୍ପାଦନ ଶକ୍ତି ଏବଂ ସ-କାରୀ ବେଳେ
ଉଦ୍‌ଘାଟନ ପରିଚାଳଣା ।

ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବିହାରୀଜୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସମ୍ପାଦିତ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ପରିଚାଳଣା ଏବଂ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ

ସେ ଯାରେ ମହିଳା ଉଦ୍‌ଘାଟନ

ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା
 ବିଶେଷ
 ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା
 ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା
 ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା
 ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା
 ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା
 ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ କଳୀ ବରଦାସ ପଟ୍ଟନାୟକ
 ଡିସେମ୍ବର ୯ ତାରିଖ ଦିନ ଚାରୋଇଶିଟି
 ଚକ୍ରବାକ୍ତ ସମବାୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନା କରିଥିଲେ

୧୯୮୧ ଡିସେମ୍ବର ୯ ତାରିଖ ଦିନ କଳୀ ବରଦାସ ପଟ୍ଟନାୟକ
 ଉଦ୍‌ଘାଟନା କରିଥିଲେ ଚାରୋଇଶିଟି
 ଚକ୍ରବାକ୍ତ ସମବାୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନା କରିଥିଲେ

୧୯୮୧ ଡିସେମ୍ବର ୨୦ ତାରିଖ ଦିନ ଉଦ୍‌ଘାଟନା
 କରାଯାଇଥିଲା ଚାରୋଇଶିଟି
 ଚକ୍ରବାକ୍ତ ସମବାୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନା କରିଥିଲେ
 ଶ୍ରୀ କଳୀ ବରଦାସ ପଟ୍ଟନାୟକ

ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା
 ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀର ସ୍ତୁତି ଏବଂ ପଞ୍ଜାବୀ

www.elsevier.com/locate/jmb

[illegible]

ସେତେବେଳେ ଦଣ୍ଡାକାମନେ ସରକାରୀ ପ୍ରତି ନି
ରନ୍ଧନ କର୍ମସୂଚୀ ଦେଖି ଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚୟ ହେଲା ଯେ ମିଳି ଗ
ସେମାନେ ଯେ କଦରୀ ଆଗରୁ କରୁଥିବା କଥା
ପାଇବମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଉଦ୍ଦେଶିକ କରୁଥିବା କଥା
ନାମା ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ସ୍ୱୀକାର
କରାଯାଇଛି । ସେଥିରେ ଦେଖି ଚିନ୍ତା ହେଉଛି ଯେ ଏହି
କରିବାପାଇଁ, ତା'ପରେ ପୁଣି ସମସ୍ତ ଖେଳାଳୀଙ୍କ ସମୀକ୍ଷା
କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିବା ଦେଖାଯିବ ।
ସୂଚନା ଉପରେ ଆଧାର କରି ପୁଣି ସମସ୍ତଙ୍କ ଚାକିରି
କିପାଇଁ ପ୍ରତି ଦେଖି, ସେଥିପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଚାକିରି
ହୋଇ ପଡ଼ିବ ।

[illegible]

ଚଉପି କବିତା, ଶାବୁରାଜପୁର ପିନ୍ଧେ ଏ ରାଜକ
 ବାଟାକ ଦେ ଯମା ଯେଉଁ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି
 ଯେଉଁଠି ଯମା ଯେଉଁଠି ଯାଉଛନ୍ତି । ସେ ଯିବୁ ନ
 ହେଉଛନ୍ତି କେବଳ ଏ ଯେଉଁଠି ଯାଉଛନ୍ତି । ସେ ଯିବୁ ନ
 ସେହି ଯେଉଁଠି ଯାଉଛନ୍ତି ସେହି ଯେଉଁଠି
 ଯାଉଛନ୍ତି ସେହି ଯେଉଁଠି ଯାଉଛନ୍ତି ଏ ଯାଉଛନ୍ତି

ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଶୈଳୀ କପାଳ ଉପର, ଆଗରେ ଚୋପି ଓ ଶରୀରର ମାଂସ-ପେଶୀମାନ କଢ଼ି ଏବଂ ଘୁରୁଡ଼ । ଘେରରେ ପ୍ରସାମ କର । କପିତ ଅଛି, ଥରେ ଖୋରାଧ ଋ ଏକ ମନ୍ଦିର ଯେଉଁଠି ଥିଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ଶିଠି ବୁଣା ଲେଉ । ସେ ବ୍ରହ୍ମାକୁ କିଛି ନ ପାରିଲେ ପୋଡ଼ା ହୋଇଥାନ୍ତା ଏବଂ ୧୦ ପୁରୁଷ ଖସୁଟ x ୨½ ପୁରୁ ଆକାରର ପଥରରେ ନିଜ ଶିଠି ଗଢ଼ିଲେ ଏବଂ ପଥରରେ ପଥରଟି ନାଟିର ପଥାପଥି ଉପରକୁ ଉଠିପକ୍ଷ । ଏଥିରୁ ତାଙ୍କର ଶାରୀରିକ କଠିନତା ପାଏ । କରକହୁଣ୍ଡ କମ୍ପୁ ଚାରିଶ ବର୍ଗମାନ ସୁଦ୍ଧା ଲଠିକୁ ଲାଗେ ନିଶିସ୍ କରାଯାଇ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଏତିକି ବୁଝାଯାଇପାରେ ଯେ ଅନ୍ଧାଦଣ୍ଡ ଶତାବ୍ଦୀର ଚିନ୍ତାରେ ସେ କହୁ ପ୍ରହର କରିଥାନ୍ତି; ସମ୍ଭବତଃ ୧୭୭୦ ମସିହା ପରେ କରକହୁଣ୍ଡ ଦୁଇଟି ହୋଇଥିଲା । ଉପମା ସାଧନ ନାମ ରାଧା ମଣି ଡେମା ଦେଇ ଓ ଦୁଃଖୀ ଶାଳ ନାମ କହୁର ମଣି ଡେମା ଦେଇ । ନିଜ ପୁଅଙ୍କ ନାମ ଡୋପାମାଂସ ବିଦ୍ୟା ଧର । ପାହିତ ପୁଅଙ୍କ ନାମ ଖ୍ୟାତସୁଦର ଲାଭ ଓ ପାହିତ ଝିଅଙ୍କ ନାମ ପଦ୍ମ ଦେଇ ।

ଭାରତର ମନେ ଶକ୍ତିରା ଅଧିକାର କରିବାବେଳେ କରକି କରକହୁଣ୍ଡରେ କହୁ ଝିନର ଅଧିକାର ଥିଲା, ଏହା ଏଥିପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ବୁଝାଯାଉଛି । ସେତେବେଳେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ଲେଫ୍ଟେନାଣ୍ଟ କୋଲୋନେଲ (Lt. Col. G. Huxford) କରକହୁଣ୍ଡ ଦୂରନଗର ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଯେ କଠର କମିଶନ ଦେଇ ଶାଳାକର କଲେ । ତା' ପ୍ରଗତିଶୀଳ ପୁଣି ଚିନ୍ତିତର ପରାସ୍ତେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ନୁହେଁ କହୋବୁଦ୍ଧ ହେଲା । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ କରକହୁଣ୍ଡ ଦି-୮ କଲିକତ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ପାଲକପଡ଼ାରେ କଠେ କହାତା ପ୍ରଥମେ ଉଲ୍ଲେଖକରୁକର ଚେତ ନ ଥିଲା । ସେ ନିଜର କଳ କୌଶଳ ମୁଣ୍ଡୋର କରି ବହୁ କରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଝିନ ଆମୁଗାତ କରି ନେଲେ ଏ 'କାହାଣୀ ଡେଇଁ' ପ୍ରକାର ନ କମିଦାର ହେବା କହିଲେ । କରକହୁଣ୍ଡ ଦି-୮ ଡୋପାମାଂସ ଦଣ୍ଡର କରକି ଶା ଶେଷ କରକେ କରକହୁଣ୍ଡ ତାହା ଦେଲେ । କହୋବୁଦ୍ଧ କମିଶନର ଦୂରନଗରରେ କରକହୁଣ୍ଡ ଆପଣାତ ଲୋକଙ୍କୁ କହାତ କାହାକରେ । କରକହୁଣ୍ଡ ଗାହେବକ ଲିଗୁରରେ କରକହୁଣ୍ଡ ମୌତକ ପ୍ରସିଦ୍ଧର ସନ୍ଦେହ-କମଳ ହେଉ ହେଉ ଏବଂ ଉପରକ ଅନ୍ଧାଦଣ୍ଡରେ ଆପଣାତ ସବୁ କାହାଣୀ ନ କରକା ପାରିବ କରକହୁଣ୍ଡ ଲୋକଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ କେବେକେ ହେଲେ । ଫଳରେ କରକହୁଣ୍ଡ ଗେ ତିଏ ଦେଇ ଲିଗୁରା ପୁରୁ ପରି ପକଳରେ କରକାହୁ ହେଲା । ଶେଷରେ ଲିଗୁର ଆଜା ଦେବେବେବେ ହାତକି ଓ କାହାଣୀ ଲିଗୁର ଲିଗୁର ଦାତ ନିଜ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ନିଜର ସାମାନ୍ୟ କିଲ୍ଲା ଶକ୍ତିର ପାଣି ପା-ପେଟ କରକହୁଣ୍ଡାଦ ଦୁ-ଗଣ ହେବାକୁ କରକି ପକଳ କଲେନାହିଁ । ଭାରତ ମଧ୍ୟ କାଳର ଶିକ୍ଷିତ ଲିଗୁରା ଦେଇ ପ୍ରାଣ ଖୋରାଧା ନାଟିକା ପୋଟିଦାକୁ ଲିଗୁ ନ ଥିଲା । ସେମାନେ କୁଟିଥିଲେ ଯେ ଖୋରାଧାରେ ଭାରତ ଲିଗୁର ଶିକ୍ଷୁ ପରି ହେଉ ଥାଏ ସେ ହେବକି ପାରିବ କାହିଁନାହିଁ ମଧ୍ୟମଣି କରକି ।

ଏହାଦେଖି ପ୍ରଜାମାନେ ପ୍ରମୁଖର ଦେଖାତ ନରେ କରକହୁଣ୍ଡ ଉଲ୍ଲେଖକର କହାହୁଣ୍ଡ, କିନ୍ତୁ କେତେକାଦ ବା ସେ ପ୍ରକାରର ପ୍ରକାର କାଳରେ କାହିଁକି, କେତେବେଳେ ଖୋରାଧା ଲାଙ୍ଗନ-ଶର ଲାଙ୍ଗନ ଲେପ ପରେ ତାଙ୍କର ସକଳ ପେଟକୁ ଯାଇ ଦାଗା କେବଳ ଲେପକି ହେଉ କାହାଣୀର ସର୍ବସ୍ୱ ଥିଲା । ୧୮୧୪ ମସିହା ଦୁଇ ମାସରେ ସେତେବେଳେ ସୁଦ୍ଧା କରକ ହେବାକୁ କୌଣସି ଆଦୁ କିଛି ଆକର ନ ଦେଖି ଶିଳକରେ ସେ ଆପଣାତ ମହାତାମାକୁ ପ୍ରଦାନି ଖୋରାଧା ଲାଙ୍ଗନ-ହାବନରେ ନ କାହାଣୀ, ପାରିବ ତାଙ୍କର କଥା ପ୍ରକାରଣକୁ ଦୂର୍ଦ୍ଦଶା ଲିଖିକାର ଅନ୍ୟ ସମାବେଶ ନାହିଁ ।

କରକହୁଣ୍ଡ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଏଥିପ୍ରସଙ୍ଗ ବିଦେଶପ୍ରସବ କରକା ଦେବକୁ ୧୮୧୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦର ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ସୁମୁସରକ ୪୦୦ କହ ଖୋରାଧା ଲାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ପରି ବିଦେଶ ଆକର କଲେ । ସୁମୁସର ଲାଙ୍ଗ ବର ସାଧନ କେଳାସିତି ଓ କରକହୁଣ୍ଡର ମଧ୍ୟରେ ବିଦେଶିକ ଦଳର ଆକର ଥିଲା । ଖୋରାଧା ପ୍ରକାର ମଧ୍ୟରେ ବିଦେଶ କହ କହୁ କାଳର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କୁହୁ-ଅଇ । ଏହି କହ ବିଦେଶରେ ତାହା ହୋଇ କହି ଗଠିର ଏବଂ କରକି କରକହୁଣ୍ଡ ଏହାକୁ ପରମ ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରି କାହାଣୀର ଶେଷ ପରାସ୍ତା ସବୁ ଏହି ବିଦେଶ କହରେ ଆପଣାକୁ ଶାସନେଲେ । କରକି କରକହୁଣ୍ଡ ନେବୁରେ ପାଲକମାନେ ବିଦେଶୀ କହମାନେ ଉଦ୍ଧେ ପୋକଦେଇ କାହାଣୀର ଆକର କଲେ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ତିସ ଥାନା, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରକାତା ସର ଓ କହେରା ଲୁଣ୍ଡନ କରି କହେବୁ ଲକ୍ଷ୍ମି ମେଦକୁ ମାରି ୧୧୫,୦୦୦ ଲା ମୁଣ୍ଡର ଧନ ହେବକ କଲେ । ବିଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଲୁଣ୍ଡ ହାକିମଙ୍କ ମୌତା ଲୁଣ୍ଡନ କଲେ । ତାହାପୁର ବିଦର ପରାବରେ ବିଦେଶୀମାନେ ଖୋରାଧାର କହେରା ଓ କହ କାହା ପାରିବ କି ଲାଙ୍ଗ ଲାଙ୍ଗ ଓ କହପାଖାଳ ଲୁଣ୍ଡନ କରକେଲେ : ଆଜି ଏକ କହ ପାଲକ ନେଲାତ ଆକରା କଲେ । କହକରେ ଏକ ବିଦେଶ କହାତ ପରାସ୍ତିତ ମାତ୍ର ଦୁଇ କହ ପୈରା ଖୋରାଧା ଓ କେରାତ ଲାଙ୍ଗ କରକା ନିମନ୍ତେ ଉପାହାସେ କେବେକାଳେ ପ୍ରାକରକସ (Lt. Prideaux) ଓ କେପଟନାଦ ଚାରିବ (Lt. Farris) କି ଅଧ୍ୟାକ୍ଷକ ହେଉତ ହେଲେ ଏବଂ ନିଜେ ନାଟିକେଟ ଏକହୁଣ୍ଡି ଉଲ୍ଲେ (Edward Impey) ୬୦ କହ ପିତାଧା ସଙ୍ଗେ କେପଟନାଦ ଚାରିବ (Lt. Travis) ପରିକରକାରେ ଏଥିରୁ ୧ କାହିଁକରେ ଖୋରାଧା ଯାତୁକରେ ଓ ତା'ପରିକିନ ଉଦ୍ଧାକୁ ଖୋରାଧାର ୧୧ ବିଲୋମିତର ଦୁରୁବଣୀ କେପଟାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପାଲକମାନେ ସେଠାରେ ଏକ ପ୍ରାକାର ନିର୍ମାଣକର ଲୋକାକର ଧରି ଖୋରାଧା ପଥ ଅବରେଧ କରି କହିଅଲେ । ହୋଇ ଭାରତ ସରକାରୀମାନଙ୍କୁ ବେଶ କେମାନେ କୁଟିବକି କେଲେ । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ କହମ ପାଲକମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧା କହି କର ହୋଇ ହେଲା । ମାରିକେଟ ଏକହୁଣ୍ଡି କଲେ

[illegible][illegible][illegible]

୧୭. ଡେର (Robert Ker) ଏହା ମସିହା
୧୯୧୦ ଡାକ୍ତରୀରେ ଉତ୍କଳରେ ଜନଶନିତ ଭାବେ ଶାସନ
ଭାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପାଠକରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନ
ପାଇଁ ପ୍ରସାଦ ଦେଖି କଲେ । ଡେର ଡିପ୍ୟୁଟିମାଗିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍
ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ସେନାପତି ଭାବେ ଶାସନ କରୁଥିଲେ ।

ବୋଲି ଶୋଖଣା କରାଗଲା । ଘିନୁ ଯେଉଁଠାରେ ବନ୍ଦୀ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ପାନ ଖୋଟଗାଣ, ପାଟଗାଣ ମନରାଜ, ପଦ୍ମରାଜ ଶେ ବରାଣସୀ, ପିଣ୍ଡିଟି ବାହୁବଳେୟ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରାସନ ପରମଗୁରୁଙ୍କୁ ଏହି ସୂଚିତାକୁ ବାବୁ ଦିଆଗଲା । ଏହି ଉ ୧୮୧୮ ମସିହାରେ ପଶ୍ଚିମାଂଶ ଉତ୍ତରପ୍ରାନ୍ତ ଓ ପଶ୍ଚିମାଂଶ ପ୍ରଧାନାୟକଙ୍କୁ ମୁକ୍ତଦେଶ ଦିଆଗଲା ।

ସେପଟେମନ୍ତ ମ ସରେ ଗୋପାଳ ଶୋକରାୟ ଏବଂ ତ କଲ ପନୁଗତ ଦିଶୁ ପାତକରାୟ, ରାମ ସିଂ, ନିଧି ପ୍ରଧାନ ଓ ଡରଫିଂସ୍ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦିଆଗଲା । ତ ଉପେନ୍ଦ୍ର ପଦ୍ମନାଭ ଶୋକରାୟ ଧରାପଡ଼ି ମୁକ୍ତଦେଶ ପାଇଲେ ଏବଂ ତେବେ ପିଣ୍ଡିଟି ବାହୁବଳେୟ ବନ୍ଦୀ ଶ୍ରୀରାମ ଶର୍ମା ଯାତ୍ରାପିତା ଅବସାରେ ବାଗସା ଶିବବେଲେ ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟ ବାଧା ନିହତ ହେଲେ । କରୁଣାକର ପରମଗୁରୁ ଦ୍ଵାପ ବର ବଞ୍ଚ ପାତ କେତେକ ଶବ୍ଦ ପକାଇଲେ, କିନ୍ତୁ ପରେ ଧରାପଡ଼ିଲେ । ପଶିଶେଷରେ ଲାଟ ଗାରେଡ଼ ତାଙ୍କୁ ପଞ୍ଜାବ ମୁକ୍ତି ଦେଲେ । ଅନ୍ୟ ବିଦ୍ରୋହୀ ନେତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିଜ ଶାନ୍ତବର ପାଇଁ କୌତରେ ମିଳି । ଗୋପାଳମ ନେ ଯଥା, ତରବରୁ ବାଗରା, ଧରମୁ ବଞ୍ଚି-ତ ବନ, ଶୋକନାଥ ବଳାଧର, ଓ ମରହଟ୍ଟା ସାମନ୍ତ-ଜାତ ଯାତ୍ରୀକଥା ବିଦ୍ୟାଧର, ଇସେର, ଚରବେର, ବିଶ୍ଵନାଥ ଦରିକଦନ, ଶ୍ରୀରାମ ମ ନାଥ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମାନବ-ହ ଓ ପରାଶରୀ ପାତ ବଞ୍ଚି ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଆବୁସମର୍ପଣ କଲେ ଉତ୍ତରୀନ ଶିଂ କଟକରେ ରୁକ୍ମିଣୀ ବେବେ ମଣିଷରେ

ଇଂରେଜମାନେ ଶେଷରେ ଏହି ବିଦ୍ରୋହକୁ ଦମନ କରିଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିଦ୍ରୋହର ମୁଖ୍ୟ ନେତା ବନ୍ଦୁକି କରବରୁକୁ ଆଠ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧରି ସଂଗ୍ରହ ନ ଥିଲେ । ସେ ସମୟେ ରୁମୁଦରର ପନ କଟକରେ ଛବିବେଶରେ ରହୁ-ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ସହଯୋଗୀ ଉତ୍ତର ଶିବ୍ୟାଧର ମଧ୍ୟ ସେହି ସୁମୁସର କଟକ ସିନା ତାହାର ପାଖାପାଖି ଅଞ୍ଚଳରେ ରୁକ୍ମି ରହିଥିଲେ । ତରବରୁ ମୁଣ୍ଡରେ ମଝିରେ ତାଙ୍କର ଶରୀରରେ ବେଲବେଲ କମିବାଗାବୁ ଯାଉଥିଲେ ଏବଂ ଶୋଭା ଗାଙ୍ଗୁଳୀ ମୁଣ୍ଡ ପାରି ଦେଖା ଦେଉଥିଲେ । ଗୋପନୀୟ ଡି. ବି ବେଲ (L. G. B. Bell) ନେତାର ଉପାୟ (Major Roughsedge) ଶୁଭାଶିଷ ଥୋମାସ୍ (Brigadier Thomas) ପ୍ରଭୃତି ଇଂରେଜ ସେନାପତିଗଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଓ ଶକ୍ତିର କମି ଶ୍ରଦ୍ଧା ବର୍ତ୍ତେ ତରବରୁକୁ ଧରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ପଶିଶେଷରେ ଅନୁକୋଚର ୧୮୧୯ ମସିହାରେ ତରବରୁଙ୍କୁ ପଶିପାରି-କରାବୁ ବନ୍ଦୀରେ ବାରିବାନୀ ଦୁର୍ଗ ଗିରରେ ରଖାଗଲା । ବହୁ ପରମାୟକର ପରିବାହକମାନେ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦୀହେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ତରବରୁ ବିଦିଏ ହେଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଇଂରେଜ ସରକାର ତରବରୁଙ୍କୁ ପଶିପାରି-କରାବୁ ନେଇମର ୧୮୨୦ ମସିହାରେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ୧୮୨୦ ମସିହା ଓ ୧୮୨୧ ମସିହା ଲାଭା ତରବରୁଙ୍କୁ ଧରିବା ପାଇଁ ଇଂରେଜମାନେ ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟାକରି ବିଫଳ ହେଲେ ।

ଏପରି ଶକାପଥ ଗୁଣିତ ୧୮୨୫ ମସିହା ମଧ୍ୟଭାଗ ଯାଏ । ତା'ପରେ ଗରସ ପଣ ଏକ ଅପୋଷ ସମାଧାନ କରିବାପାଇଁ ଗୁଣିଲେ । ଏହିବେଳେ ତରବରୁ ଗୁଣିଆଣି ଜଗାଗଡ଼ ଲାଭା ବାଧା ନିବେଲେ । ଇଂରେଜମାନେ ତରବରୁ ଲାଭାଙ୍କ ଉପରେ ବହୁତ କଟକଣା ବାରିଲେ ଏବଂ ତରବରୁଙ୍କୁ ଆମସମର୍ପଣ କରିବାପାଇଁ ଛବିବେଲେ କୋର ଦେଲେ । ତରବରୁ ଲାଭାଙ୍କ ଦେବରା ବରକୁ ପାଉକରାଣ ବହୁତ ଚେଷ୍ଟାକରି ତରବରୁଙ୍କୁ ଇଂରେଜଙ୍କ ଗରି ଗହଣ କରିବାପାଇଁ ଶେଷରେ ଗାନ୍ଧି କରାଇଲେ । ଏହାପରେ ତରବରୁଙ୍କୁ କଟକ ଆଣିବାପାଇଁ ଇଂରେଜମାନେ ବିପୁଳ ଆୟୋଜନ କଲେ । ପ୍ରାୟ ମହମ୍ମଦ (Waz Mahammad) ମର ୧୮୨୫ ସମୟେ ତରବରୁଙ୍କୁ ଗେଟିବା ପାଇଁ ନୟାଗଡ଼ କମିବାଗାଣ ଏକ ସାମାଜିକ ବାଦାବୁ କଲେ ଏବଂ ତରବରୁ ମର ୨୭ ଡାକ୍ତରୀ ୧୮୨୫ ବାଲରେ କଟକରେ ପହଞ୍ଚି ଏକ ଲାଗିନାମାରେ ଶୁଣିଲେ । ଏହି ଲାଗିନାମା ଅନୁସାରେ ସେ ମାସିକ ଏକ ଶତ କଳା ଚରା ପାଉଲେ ଓ ବିନା ଅନୁମତିରେ କଟକ ଡାକ୍ତରୀ ନ ଧିବା ପାଇଁ ସମଜ ଦେଲେ । ଏହାପରେ କମଣ୍ଡର କରବରୁଙ୍କ ମାସିକ ଚରା ୧୫୦ କଳାକୁ ବଢ଼ାଇଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରତୀଶ୍ଠା କଲେ । କିନ୍ତୁ ଛତ ଏଥିରେ ଗୁଣି ହୋଇ ତରବରୁଙ୍କ ଚରା କଟକ ଦେଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ବାରିବରୁ ସେଲାଇଦେବାପାଇଁ ଦରଦ ଦେଲେ । ତରବରୁଙ୍କ ଅନ୍ୟତମ ସହଯୋଗୀ ବୁଝାବୁ ବିଦ୍ୟାଧର ତାହୁଆରା ୧୮୨୬ରେ ଆମସମର୍ପଣ କଲେ । ତାଙ୍କୁ ସମୟେ ମାସିକ ୫୦ କଳା ଚରା ଦିଆଗଲା ଏବଂ ପରେ ଏହା ମାସିକ ୧୦୦ କଳାକୁ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଗଲା । ତା'ପରେ ତରବରୁଙ୍କ ଅଦର୍ଶ ସହଯୋଗୀମାନେ ଆମସମର୍ପଣ କଲେ । ଏମାନେ ଧେରେ ଗୋରାସି ବରିଶାନ୍, ବହୁଗାଣ, କନେର ମାନବ-ହ, ଦଣ୍ଡିବାଣା ଓ ପାଉକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମଧୁ ବିଶୋର, ଉତ୍ତରୀନ କେନା, ଗାନ୍ଧି ବିଶୋର ଏବଂ ଉତ୍ତର ମାସିକ । ଏମାନଙ୍କୁ ସବୁ ବିନାଦେଶରେ ଶାନ୍ତିଦିଆଗଲା । ତରବରୁ ନିଜେ ପଶିପାରିକରାବୁ ବହୁ କଟକରେ ରହୁଥିଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୀବାନ ୨୪ ଡାକ୍ତରୀ କାହୁଆରା ୧୮୨୯ ବାଲରେ ସେଠାରେ ମୁକ୍ତ କରାଗଲେ । ଲାଭରମାତା ତା'ର ଏକ ସୁଯୋଗୀ ଡାକ୍ତରୀ ବହୁବିନ ପାଇଁ ହରାଇ ଏବଂ ଡାକ୍ତରୀ ନେତାମଣ୍ଡଳକୁ ଏକ ରହୁତ ଡାକ୍ତରୀ ବିରକାନ୍ ଦେଲା ।

ଉପଯୋଗୀ ବିବରଣୀକୁ କଥାଯାଏ ଯେ, ତରବରୁ ପାଉକ ବିଦ୍ରୋହ ବାସ୍ତବିକ ଏକ ଗଣ ବିପ୍ଳବ ଏବଂ ଡାକ୍ତରୀ ୧୫୬୮ ପରେ ପାଉକ ବିଦ୍ରୋହ ହିଁ ଡାକ୍ତରୀ ବାଧାପଡ଼ି ପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ସହାୟକ । ଏହି ଅପୋଷ ପଦରେ ଇଂରେଜମାନେ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ନିଜକୁ ମାଗିତ କରିନେଲେ ଏବଂ ଶାସନପଦ ରୁଦ୍ଧ-ସଂଗ୍ରାଧନ କଲେ । ଅମସରରେ କୁଟୁମ୍ବ ବାହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଗଲା । ଡାକ୍ତରୀ ମୁରାବି, କୁଣ୍ଡ ଚର

ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତି— ଏକ ସୁଦୃଢ଼ାଂଶ

ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି

ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତି ସଂପର୍କରେ ଯଦୁ ଚନ୍ଦ୍ର ବସୁ
ଜନ୍ମସିତ ଉଦ୍‌ଘାଟନା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏହାର
ସଂସ୍କୃତିର ସରା ସେଥିରେ ଖୋଜିଲେ ମିଳିବ ନାହିଁ ।

ବସୁଜୀ ସମାଜବାଦୀ, ଗୁରୁ ଭିତ ପୃଷ୍ଠର ଏହାର
ମୋଟାମୋଟି ଗୋଟାଏ ସଂଜ୍ଞା ଲୋପଣ କରିବା ସଂଭବ
ହେଲେ ବି ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହା ବିଶ୍ୱେଷଣାତ୍ମକ, ବର୍ତ୍ତମାନର
ହେଉଛି । ଉପନିଷଦର ବୃତ୍ତ ତା ଗାତାର ଆତ୍ମା-
ପରି ଏବଂ ଇତିହାସ ଅବଗେଶ ହୋଇ ।

ସଂସ୍କୃତିର କେବଳ ନୌବିଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନ ବିଶ୍ୱର
ଜରାଯୁଗରେ—ଯଥା, ତରଙ୍ଗ । ଓଡ଼ିଆ ସେବକର
ତରଙ୍ଗରେ ଏକ ସାତବ୍ୟା ରହିଛି, ଯାହାକୁ ତରଙ୍ଗ
ଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ତାରି ହୋଇଯିବ ସେକଟି ଉତ୍ତ-
ମତନ । ଆମମାନଙ୍କର ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକ ପିଲେ ବଡ଼
ଓଡ଼ିଆପ୍ରେମୀ । ଓଡ଼ିଆକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟଣ ତାଙ୍କ
ଆଗରଣ ପଦ୍ଧତିରେ ଥିଲା ସୋପାନ । ସିଏ ମଧ୍ୟ
ଥିଲେ ସେ ଶିକ୍ଷାମାତ୍ର, ଲଳ ପ୍ରବନ୍ଧର ସେବକରେ ।
ମ୍ୟାଟ୍ଟ କେବେ ଶୁଣିପାରି ପିଠି ସିଏତ ମନୋନାୟକ
କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଅନ୍ଧାରେ ହୁଏତ
ସିପିଲିର ଜମନରା ବସୁଆ । ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ବସୁଆର
ଓଡ଼ିଆ ବନଶି, ସଂସ୍କୃତି, ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରତୀକ ।
କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଦେଖାଯିବ, ଲାଲଟରେ ଅନ୍ୟତ୍ର
ପଦ୍ଧତିରେ ମଧ୍ୟ ବସୁଆର ପ୍ରବନ୍ଧର ଜନ୍ମ ନୁହେଁ ।
ଏବେ ସେତେବେଳେ ସେଇ-ସଂସ୍କୃତି ଓ ସେଇ-ସିଦ୍ଧିର
ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଘଟୁଛି, ମହାବଳାମାନଙ୍କରେ ସୁଦ୍ଧା ବୁଝା
ମହିନାମାନେ ଏହି ବସୁଆର ଏକ ଭାବିତା ସଂସରଣ
ହାତରେ ହସ୍ତର ଯଦୁ ଚନ୍ଦ୍ର ବିବରଣ କରୁଅଛନ୍ତି ।
ତେଣୁ ବସୁଆର ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତି/ବନଶିର ପ୍ରତୀକ ବୋଲି
ଧରି ନିଆଗଲେ, ଯୋଗିକ ବିମୁଗ୍ଧର ସାମାଜିକ ହେବାପାଇଁ
ପଡ଼ିବ ।

ପଞ୍ଜୀକ, ସେହିପରି ବନଶି ପୃଷ୍ଠର ଓଡ଼ିଆ ଜନ-
ଜୀବନର ପ୍ରତୀକ । ପଞ୍ଜୀକ 'ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆର

ଅବତେଜନରେ ରହିଛି ଏକ ଆବର୍ତ୍ତଣ । କିନ୍ତୁ ବସୁ
ଦେଖିଲେ, ବିଶେଷତା ତେଜସ୍ବ-ଭାଷା ଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳରେ
ଏହାର ପ୍ରବନ୍ଧର ମଧ୍ୟ ଜନ୍ମ ନୁହେଁ ।

ପଞ୍ଜୀକ, ବସୁଆରର ବସୁ ବସୁ ଜିବିବେରେ—
ଶ୍ରୀକରନାଥ ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରତୀକରୂପେ ବିବେଚିତ
ହୋଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀକରନାଥ ତ ସମସ୍ତ ହିନ୍ଦୁ
ଜଗତର ପରମ ଲକ୍ଷବେଦ । ସମସ୍ତ ବୈଷ୍ଣବ ସମାଜରେ
ମହାବିଷ୍ଣୁରୂପେ ସେ ଆବର୍ତ୍ତଣ । କେବଳାୟତ୍ ସୁଦୃଢ଼
ବେଗବସୁ ଆସି ଜଗନ୍ନାଥଧାମରେ ପାଠ ପାଠନ
କରିଥିଲେ । ତା'ହେଲେ ଓଡ଼ିଆମାନେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ
ଏକଲବ୍ୟ ଭାବରେ ନିଜ ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରତୀକ ବୋଲି
ଜାଣି ଜାଣିବାରେ ପଥ ଧିରା କେଉଁଠି ?

ଯଦୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀଯାଯାଏ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି । କିନ୍ତୁ
ଏହାର ସ୍ବରୂପ କା କ'ଣ ? ମୂର୍ତ୍ତି-ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ, ଏତିହାସିକ
ସେ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଶ୍ୱର କଲେ, ଶବ୍ଦର ସେବିତ ଏକ
ବେଦନା, ଇତିହାସର ଦେହ ସଂପାତ, ସଂସରଣ ଓ
ସଂସ୍କୃତିର ବସୁ ଅବର୍ତ୍ତଣ, ବିବର୍ତ୍ତଣ, ବିଶ୍ୱେଷଣ ସଂଶ୍ଳେଷଣ
ମଧ୍ୟରେ ବାସୁଣୀ ହିନ୍ଦୁ ସମାଜର ପରମ ଲକ୍ଷବେଦରେ
ପରିଣତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ଏହା ଓଡ଼ିଆର ନିଜସ୍ବ ହେବ
କିପରି ? ବୁଝାଯାଏ, ପ୍ରାୟ ଏକ ପଦ୍ଧତି ରୂପେ ଜଗନ୍ନାଥ
ସଂସ୍କୃତି ସାମ୍ୟ ଓ ମୈତ୍ରୀର ସଂସ୍କୃତି । କିନ୍ତୁ ଇତିହାସ
ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ସୁମାବସୁଣି ।

ବିମତକାର ବିଦ୍ୟାପତି ଯେପରି ଭାବରେ ଶବ୍ଦର
ବନ୍ୟା ଲବିତା ପ୍ରତି ବିଶ୍ବାସବାଚକତା କରି ତାତ୍ପ-
ର୍ଯ୍ୟବସ୍ତୁ ସେବାରେ ଆଣିଲେ, ସେଥିରେ ନାଁ ଥିଲେ ସାମ୍ୟ,
ନାଁ ଅଛି ପ୍ରୀତି, ମୈତ୍ରୀ ତ ବୁଝଇ କଥା । ଜଗନ୍ନାଥ
ଧାମରେ କନ୍ଦୁ ବୌଦ୍ଧ ନିରୀକ୍ଷଣ ହୋଇନାହିଁ ।
ହାତୁଣମାନେ ବୌଦ୍ଧମାନଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷିତ ଚିତ୍ରପ୍ରକାର ଚିତ୍ର
ଶ୍ରୀକରନାଥଙ୍କ ନାଟ ମନ୍ଦିର ଭାବରେ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା
ରହିଛି । ଲଏ ବଂଶ ମୈତ୍ରୀ । କଥାଟି ଠିକ୍, ଏବେବା

ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ ନାଗର୍‌ଶା ରାଜା ଗପ୍ତଭଞ୍ଜ

ଡା. ସତ୍ୟନାରାୟଣ ରାୟ

ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସରେ ଶାସନକାଳ ପରି ନାଗର୍‌ଶାସ ମଧ୍ୟକାଳ ଉତ୍କଳ ବିଜୟଦେବୀ ଶାସନକାଳ ଭାବେ ଲିଖିତ ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସରେ ତିନି ପ୍ରାକାର ଦୋର ଗଠିତ । ଶିଳାଯୁଗ, ମୁଦ୍ରା ଓ ମୁଦ୍ରାଧିକାର କରୁ ଐତିହାସିକ ଇତିହାସ ଏହି ପ୍ରାକାର ଉତ୍କଳ ଇତିହାସରେ ଉଲ୍ଲେଖ ପରିଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ ।

୧୨୫୫ ବାଲି କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ମାତ୍ର, ୧୨୭୫ ଚାରିଖ । ସେ ବିନ ଶାସିଏ ବିଧି କାଳ ପିଅନ ମୋଡେ ଆଣି ବେଲା । ପ୍ରତ୍ନ ଖୋଳି ଦେଖିଲି ତ ହା ବେଶେଇ ଚିହ୍ନ, କଳାକିଆ ଲୁଗା ପିନ୍ଧିବୁ ସୁଭର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ (ବେଶେଇବିତ) ଶା ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମହାକୁଳ ଲେଖାଛନ୍ତି । ଆଗରୁ ତାଙ୍କ ଘର ମୋର ପରିଚୟ ନ ଥିଲା , ତଥାପି ସେ କିପରି ମୋତେ ସେ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି, ସେଠାରୁ ତଥ୍ୟ ଯିବୁ । କାରଣ ବେଶେଇବିତ ତମୁଆ ସବୁବିଧାରେ ଥିବା ଅବନପାତ ନାମକ ଏକ ପାଦିକା ସା ଗ ମରେ ମାଦିବୁ ମେ ଚିଏ ସୁଭର ଶିବ ବିଗ୍ରହ ଥିବା ପ୍ରସ୍ତର ଘରର ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଛି । ବିଗ୍ରହର ଚତୁର୍ଥାଂଶରେ ୧୩ ପାଣ୍ଡି ବିଶିଷ୍ଟ ଗୋଟିଏ ବାସି ଲିପି ଖୋଦିତ ହୋଇଛି, ଯାହାକି କେହି ପଢ଼ିପାନ୍ତି ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେଠା ଲୋକଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ସେ ପ୍ରତ୍ନ ଲେଖିଥିଲେ । ଆଗରୁ ଏପରି କେତେ ଅପରିଚିତ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତ୍ନ ପାଇ ମୁଁ ନିଜାଣି ହୋଇ ଦେଖିଥିବା ଘରଣା ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଲା । ତେଣୁ ଏହି ପ୍ରତ୍ନର ଜବାବ ଦେବାକୁ ଯାଇ ମୁଁ ଲେଖିଲି— “ଆପଣ ସେହି ଶିଳା ଲିପି ଜଣା ପଡ଼ିଲେ କେତେକ୍ତି, ସେଥିର ଅବିନୟ ନକଲ ଗୋଟିଏ ଲାଗିଲେ କେତେ ପଠାନ୍ତୁ” । ମୁଁ ମନେ କରିଥିଲି ଯେ, ଲିପିକୁ ଜାଣି ଲୋକଙ୍କା ଦୌଡ଼ନ ଦେ ଲାଗି ନ ଥିବେ । ତେଣୁ ସେଥିକୁ କେତେକ ଅ-ତ ପ୍ରସଙ୍ଗ କରିବା ପଠାଗଲେ ମୁଁ ତାଣ୍ଡି ସେ ଲିପିର ଖୋଜନ କାଳ କେହି ଶତ ହାର ଦେବ ଘରର ଓ ତାହା ପାଠଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଏ ଘଟଣାର ପ୍ରାୟ ୧୭-୧୮ ବର୍ଷ ପରେ ମୁଁ ଜାଙ୍କଠାରୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ପ୍ରତ୍ନ ପାଇଲି ଓ ସେଥି ଉପରେ ସେ ପଠାକ୍ଷରିକା ଲିପିର ଗୋଟିଏ ମେ ତାଲୋକି ନକଲ ମଧ୍ୟ ପାଇଲି ।

ଶ୍ରୀ ମହାକୁଳ ପ୍ରତ୍ନ ପରିଶ୍ରମ କରି ଜାଣି ଲୋକ ଚୁପ୍‌କା ଶାସନ (estampage) ମୋଠାକୁ ପଠାନ୍ତେ । ସେଥି ଉଦ୍ଧାରଣରେ ସେହି ପ୍ରାଥମିକ ପାଠ ମୁଁ ଶେଷ କରି ସେଥିକୁ ଜାଣି ପାରିଲି ଯେ କେବଳ ଓଡ଼ିଶା କାହିଁକି ଯାଉନ

ଇତିହାସରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଥମ୍ୟ କାଳ କରିବ ଐତିହାସିକ ଭବରଣୀ ଏଥିରୁ ମିଳିପାରିବ ।

ରାଜଧାନୀ), ଗରା, ହୋମିରା (ଆଧୁନିକ ହୋମିରା) ବରବର (??), ଗୋହାଟୀ (ଆଦାମ), ଖଡ଼-ଝ (??), ତାମଲିସି, ପୁଷ୍ପବର୍ଦ୍ଧନ, ଘରଣ-ଚୋର-ଜା, (ବୈଶାଖ ବାଲେଶ୍ଵରଠାରୁ ଇଣ୍ଡାମ ଜିଲ୍ଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାକୁ ଅନ୍ତର) ପ୍ରଭୃତି ଯି ନରେ ଲକ୍ଷେ ସା-ହସ୍ରକ ଗୋଦାନ ଦେଖିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ କୃଷାଣମାନଙ୍କ ହେତୁ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୋ-ସଂପଦ ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହେଇ ପାରୁଥିଲା । ତେଣୁ କ୍ରାନ୍ତ୍ୟାମ୍ବ ଧର୍ମର ପ୍ରଦତ୍ତନ "ନମେ ବୃହତ୍ୟା ଦେବାର୍ଣ୍ଣ ଗୋ ବାହୁଣ ହିତଂ ଶୁଭଂ" ପ୍ରାୟଶଚରଣେ ଏପରି ଯଜ୍ଞବରଷ ଏକ ମହାତ୍ମ ନ ଦର୍ଶିବାକୁ ସେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେଇଥିଲେ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ତୀର୍ଥ ଓ ମଠଗୁଡ଼ିକରେ ପଥା, ଶଙ୍ଖଜଳ ମଠ, ମୋକ୍ଷହୃଦ, ମଣିଲକ୍ଷ୍ମୀ ମଠ ପ୍ରଭୃତିରେ ଲକ୍ଷିପତି ସହସ୍ର ଗଡ଼ ସହସ୍ରା, ବରଜ, ସାହିବାଦଳ, ଲକ୍ଷ-ହର୍ଷନ, ବଣାଗଜ, ଅବସଥା-ନିହାର-କାମୁର ପ୍ରାଣ, ଶିଶୁ ପ୍ରଭୃତିକୁ ଲକ୍ଷେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଖାସରେ ପାଣିତ୍ୟ ରାଜ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ଚିହ୍ନି ଅତିଶୟୋଚି ହୁଏତ ଇତି ଆଜ ପାରେ । ତଥାପି ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ଯେ କାହାଙ୍କ ଧର୍ମର ପୁଣ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମନ୍ତେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିଲେ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ନାହିଁ ।

ଶତ୍ରୁପକ୍ଷଙ୍କ ପରିଚୟ ସମୟେ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲେଖା ପାଇଥି ଯେ, ସେ ନାଗ ବଂଶୀୟ ମହାତାମା ନାଶ ପ୍ରଭୃତି ପୁତ୍ର । ତାଙ୍କ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ନାମ 'ବିଜ୍ୟାଚରୀ' । ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ ବେଦବିଦ୍ୟା ମହାପୁତ୍ର, କୋପସ୍ୟ ମହାପାତ୍ର ଶିବ ଯାହାଙ୍କର ବିଶ୍ଵସ୍ତ ଶାଶିତ ଶିପିର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଦେଶରେ ପ୍ରତିପତ୍ତି ହୋଇଅଛି । ସେ ନିଜ ବାଗୁଡ଼ି ଉପରେ ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ଧିପତିମ ନବୁ ପ୍ରଭୃତିରେ ପର ଓ କର ପଦାନତ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା ମହାଦେବୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପୁଣ୍ୟ ପ୍ରଭାବକୁ । ସେ 'ଶତପୁର' ସଂଜ୍ଞାଧାରଣ କରିଥିଲେ ।

ବର୍ଣ୍ଣନାମ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି । ଯେଉଁ ଅବଳମାତ୍ର ଭ୍ରାମ (କେଶିଫଳ ଜିଲ୍ଲାକୁ) ଶିଳାଲିପିଟି ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଛି, ତାହା ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ପୂର୍ବ କାଳରୁ ଯୁ ସମ୍ଭବେ ଥିଲା, ଅଥବା ଅନ୍ୟ କେଶିଫଳରୁ ସେଠାକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ଆମର ଯେତେବେଳେ ମନେ ହୁଏ, ସେହି ସ୍ଥାନଟି ଅଧିକ ଅନୁଶୀଳ କଲେ ବିଶେଷ କିଛି ଗୁପ୍ତ ଯୁଗର ପ୍ରତି ସଂପଦ ନିଜିପାରେ । ତାରଣ କେଶିଫଳ ଓ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାରେ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ ଐତିହାସିକ ନିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖି, ପାହାଡ଼ି ଶ୍ରୀ : ୧ମ ଶତାବ୍ଦୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳର-ପ୍ରାୟଶ ପଡ଼ିଶା-ଲିପିର ସବୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଉପାଦାନ ସୋଗାର ପାଣିତ । ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ କେଶିଫଳ ଦେଶଲୋକ ନିବର୍ତ୍ତନର ପାହାଡ଼ିରେ ଯେଉଁ ଶିଳାଲେଖ ଓ ପାହାଡ଼ ଗାଡ଼ରେ ଥିବା 'ରାବଣ ଛାଣ୍ଡା' ପ୍ରଭୃତି ଗ୍ରହଣରେ ପ୍ରାଚୀନ ବିଶ୍ଵାସର ନାମକ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତି ଅଟେ ହୋଇଛି, ତାହା ସେହି ଗୁପ୍ତଯୁଗ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ୫ମ, ୬ଷ୍ଠ ଶତାବ୍ଦୀର ସାପତ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ସମାଜ ବୋଧି ଭିନ୍ନ କରାଯାଉଛି ।

ଯୁଗରେ କହିବାକୁ ଲାଗେ, ପାହାଡ଼ିକ ପୂର୍ବେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଥିଲା । ସେଠାରେ 'ଛାଣ୍ଡା' ସହକ ରାଜାମାନେ ରାଜତ୍ବ କରିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ସେଠାରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ ବଂଶୀୟ ରାଜାମାନେ ମୂଳତଃ ପ୍ରାଚୀନ ମାଗଧଂଶର ଗୋଟିଏ ଶାଖା । କାରଣରେ ନ ରମ ନବ ବିବରଣୀ ନିମୋଦ ଯଦ୍ଵାରା ଜଣାଯାଇଛି । ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବାହାବର ପାଦବଂଶର ବେଦାନ୍ତର ସଂପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ତାହା ଶ୍ରୀ : ୩ୟଠାରୁ ୬ଷ୍ଠ ଶତାବ୍ଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍ଭିଷ୍ଟ ଗତିଥିଲା । ସେହି ବଂଶରେ ବିଜ୍ୟ ଶାସିତ ପ୍ରଭୁ ପ୍ରବର ସେଇ (୧ମ) ଶତାବ୍ଦୀରେ । (J. R. A. S. B., Vol. XII, P. P. 4-4) ଶ୍ରୀ : ୪ର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀରେ ସମୁଦ୍ରପ୍ରାୟ ମାଗଧରକୁ ଭଗର ରାଗବେଶ୍ଵରୀପ୍ରଭାବ କରିଥିଲେ । ବିଶେଷ ଐତିହାସିକ ନିୟ-ସାଲଙ୍କ ମତରେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି, ଶତର ନିଗତ-ଶାସି ମହାରାଜା ମହେଶ୍ଵର ନାଗଙ୍କ ପୁତ୍ର । ତତ୍ପ୍ରାୟ ଆକଳ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ କରିଅଛନ୍ତି ଯେ ରାଜଶିବ (ନାମ) ବଂଶୀୟ ରାଜାମାନେ କାଶ୍ମିର ବାସୀ ଅଟେମଧ୍ୟ ଯଦ୍ଵା ଜଗି ଗରା ତଦ୍ଵରେ 'ବିଶ୍ଵାସମୋଦପାତ୍ର' ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ନିରାଣି ଏଥିରେ ଲକ୍ଷନକର୍ତ୍ତା କହିଛନ୍ତି ଯେ, ରାଜଶିବ (ନାମ)ମାନେ ବସିତ କାରଣରେହିଁ ପଦସ୍ଥାନ କରିଥିଲେ । ବନ୍ୟାସରର ଦକ୍ଷିଣରେ ସେମାନଙ୍କ ବାମାନ୍ୟ ସମାଧିତ ହୋଇଥିଲା । ମଧ୍ୟ ରାଗବେଶ୍ଵର ପ୍ରାକୃତୀଠାରେ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ରାଜଧାନୀ ଥିଲା ।

ତତ୍ପ୍ରାୟ ଅବଳମାତ୍ର ଶିଳାଲେଖରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷେ ହୋଇଛି ଶତ୍ରୁପକ୍ଷଙ୍କ ରାଜ୍ୟର ନାମ ଥିଲା 'ବିଜ୍ୟାଚରୀ' । ଏହି ରାଜ୍ୟଟି ମହାଲକ୍ଷି ବାଣଭବଙ୍କ ଗର୍ବିତ 'ହର୍ଷ ଚରୀତ' ନାମକ ସାଂସ୍କୃତ କାବ୍ୟରେ କଥିତ ହୋଇଅଛି । ବାଣଭବ ଥିଲେ ପ୍ରଥମେ କି ବଂଶୀୟ ମହାରାଜା ହର୍ଷଚର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ରାଜା ପତିତ । ତେଣୁ ସେ ତାଙ୍କ ପୁଷ୍ପପୋଷକ ମହାରାଜାଙ୍କ କାବନର ଗର୍ବଣାବଳୀ କାବ୍ୟ ରାଗରେ ଲେଖିଥିଲେ, ଯାହାକି ଏକ ପଦ୍ୟ ସମ୍ଭବିତ ଏତିହାସିକ ପ୍ରକୃତପେ ଗ୍ରହଣ ହୁଏ । ମହାରାଜା ହର୍ଷ-ଚର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀ : ୬ମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପୂର୍ବ କାରଣର ମହାରାଜା ଶ୍ରୀକାଙ୍କ ଶାସନକୁ ଯୁଗରେ ପରାସ୍ତ କରିବା ସଦ୍ଵାଗେ ବିଜ୍ୟାଚରୀକୁ ତାହା କରିଥିଲେ । କାରଣ, ତାଙ୍କ ଗର୍ବି ମାଗଧର ଶ୍ରୀକାଙ୍କ ରାଜ୍ୟକୁ ଦ୍ଵାରା ଅପହୃତ ହୋଇ ବିଜ୍ୟାଚରୀରେ ଅବୁଲୋପନ କରିବାକୁପାଇଁ ସେଠାରେ ପ୍ରାୟଶା ହୋଇଥିଲେ । ଏ ସମ୍ବାଦ ତାହା ହର୍ଷ ବାଣ ସେମା ସାମନ୍ତଙ୍କସହ ବିଜ୍ୟାଚରୀରେ ପ୍ରକଟ ହେଲେ, କିନ୍ତୁ ସୁଦୀର୍ଘ ଅବଧ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ରାଜଶ୍ରୀଙ୍କୁ ସ୍ଵାଧୀନ କରି ପାଇବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା । ସେତେବେଳେ ମହା କହିଲେ—“ମହାରାଜ । ସେଠାରେ ଲକ୍ଷେ ଅବଳମା ରାଜା ଅଛନ୍ତି । ବିଜ୍ୟାଚରୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଞ୍ଚଳ ତାଙ୍କୁ ଗୋଚର; ଏପରି କେହି ବନ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ସେଠାରେ ନାହିଁ ଯାହାର ଦାସସାଜ ସେ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଧାନ୍ୟ ମଗ୍ଧିରେ ସେ ମହାରାଜା

୫୧ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଏ ଲେଖକଙ୍କର 'ସାସ ଚରିତ୍ର' ନାମକ ପୁସ୍ତକରୁ ଜଣାଯାଏ ।

[illegible]

ଅନ୍ତରାଳ ଶିଳାଲେଖର ବିଚାର ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟ
ହେଉଛି, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଦେଶରେ ଥିବା ଅଷ୍ଟଭୁଜ ଗୁପ୍ତାବତ୍ତ
ଶିବଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ଶତ୍ରୁଲକ୍ଷ ନିଜେ ତତ୍ତ୍ୱେ ଶୈଳ
ଥିଲେ । ତାହାସେ ସେ ମହାବ୍ରତ (ଶିବ)ଙ୍କ ନାମ ଗ୍ରନ୍ଥ
ବିଧିରେ ଉଦ୍ଧୃତ କରି ଅଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ନବରାଜ ଶିବଙ୍କ
ପୂର୍ବ ଏହି ଶିବା ପଦ୍ମରେ ଥିବେ, ତାହା କେତେକ
ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ମତରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମାତା ପାର୍ବତୀଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମାତା ପାର୍ବତୀଙ୍କ ନିକଟରେ
ନବରାଜଙ୍କ ଏପରି ପୂର୍ବ ଓ ଶିବ ଶୈଳୀ କେଉଁଠାରେ
ପ୍ରଦର୍ଶନ ହେଉ ନ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ଏପରି ମୂର୍ତ୍ତି
ନିର୍ବାହକଙ୍କୁ କେତେକ ପ୍ରାଚୀନ ମନ୍ଦିର ଗ୍ରନ୍ଥରେ
ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସେହିମଧ୍ୟରେ ମାଳସାମା
(ଭାଗେଶ୍ୱର) ମନ୍ଦିର ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଶତ୍ରୁଲକ୍ଷଙ୍କ
ମନ୍ଦିରର ପ୍ରାଚୀନତମ (ପ୍ରାୟ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମାତା) କେ ନି
ଶ୍ଚିତ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଏଠାରେ ବହି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ
ସେ ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରନ୍ଥର ଉକ୍ତି ବାଣୀର କେତେକ ଉକ୍ତି
ନବରାଜ ଶିବଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ଦେବତା ହୃଦୟ ସ୍ଥାନ କରି
ଥିଲେ ତତ୍ତ୍ୱେ ଶୈଳ ତାଙ୍କୁ ଆସନ ଅଗ୍ରରେ

*ବେଶା ହେଉଛି ସେ ପଥା ପରିଣା ଘଟୁ
ତ୍ୟାଗହୀନରେ ତୁଁ ହିଁ
ପ୍ରାୟଶଃକେ ନୁହଁ କୋଟର ଲବ
ହୁଏତ ସେତାହୁଁ ।

ନୂଆଦୋର ବିପତ୍ତିରା ଉଦ୍ଧୃତ
 ଉଦ୍ଧୃତ ଯେ ଶାସନ—
 ସେ ସର୍ବବିପାତନ ସୁରକ୍ଷା—
 ଶେ ଯୋଗ୍ୟ ପାତ୍ରକୀ ।”

ଯେଉଁ ଶିବଙ୍କ ତଡ଼ାରେ ନହାମାତ୍ର ତାହା ବିଷାକ୍ତ
 କରି ତତକ୍ଷଣରେ ଉଦ୍ଧୃତ ଦେଖା ପାରେ ;
 ହିମ ନନ୍ଦ ପର୍ବତରେ ଯାହାଙ୍କର ନୃତ୍ୟକାନ୍ତାମ ଆଦମ୍ବର-
 ପୂର୍ଣ୍ଣ କୁଳମାନଙ୍କର ସଂସ୍କରଣରେ ତରାବୁଦ୍ଧ
 ନିଶ୍ଚେତ ହୁଏବିତ୍ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଗଙ୍ଗାବତୀରୁ ପଡ଼େ, ସେ
 ଆମକୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

ଆଗରୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଭାରତରେ ନାୟକ-ଶାସନ
 ରାଜାମାନେ ପ୍ରାଚୀନ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଧର୍ମ ପୁରଃ ପୁଣିଶା କରି
 ଶୈବାଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ । ସେହି ପ୍ରାଚୀନ କଂଶର
 ଶାଖା ପୁରାଣ ରାଜତରୁ ବିଭିନ୍ନ ପକ୍ଷରେ ଗ୍ରହଣ
 କରୁଥିଲେ । ସେହିପରି ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ପୁର-
 ବଂଶୀୟ ରାଜାମାନେ ମଧ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଧର୍ମର ସୁରକ୍ଷା
 ନିମନ୍ତେ ନେତେକ ଯାଗ ଯଜ୍ଞ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ
 ନାୟକ ଓ ଗୁପ୍ତନାୟକ ମଧ୍ୟରେ ବୈବାହିକ ସଂପର୍କ
 ସାପିତ ହେଉଥିଲା ।

ପୁରୀବତୀ ସୁଦ୍ଧା କିନ୍ତୁ ପୁରୀ ତ ମୁଁ ଶାସନକୁ ଏଥିର
 ସ୍ୱୟ ପ୍ରମାଣ ନିଶ୍ଚିତ । ସମୁଦ୍ରସ୍ଥଳ ପ୍ରଭୁ ବିଜାୟ
 ତତ୍ତ୍ୱସ୍ଥ କେବେ ନାୟକ କନ୍ୟାକୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ ।
 ତାଙ୍କ ଗର୍ଭକୁ ପ୍ରସାବିତା ସୁଦ୍ଧା କରୁଥିଲେ । ସେ କାଳାତର
 ବଂଶୀୟ ମହାରାଜା କୁରୁସେନଙ୍କ ପାଣ୍ଡୁରୂପ କରିଥିଲେ ।
 (E. P. 3rd Vol XV-P—38) ।

ସୁଦ୍ଧ ଓ ନାୟକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେ କେତେ
 ଯୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ହେଉଥିଲା । କାରଣ ଭଗ୍ନ ରାଜବଂଶର
 ଶାଖା ପୁରାଣା ବିଭିନ୍ନ ପକ୍ଷରେ ବିଚାରିତ ଭାବେ
 ଶକ୍ତି ସଂକ୍ରମଣ କରିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ । ସମଗ୍ରସ୍ଥଳ
 ନୂତନତା ତ ମୁଁ ଶାସନରେ ଲେଖା ଅଛି—

“ନରପତି କୁଳଶାଳା ନାମ ଚକ୍ରୋଦ୍ଧୃତ ପଞ୍ଚାନନ ।
 ପୁତ୍ରକୁଟି ଗନ୍ଧର୍ବଶାଳା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟାଂଶକ କର୍ମା ॥”

ସୁଦ୍ଧ ରାଜାମାନଙ୍କ ସଂକେତ ଉଦ୍ଧୃତ ଶିବାକୁ ନାୟକମାନଙ୍କୁ
 ସେ ପର ପତ୍ନୀ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଏପରି ଭବିଷ୍ୟ କରା ଲେଖି
 ଅଛନ୍ତି ।

ତଥାପି ଭଗ୍ନ ରାଜବଂଶ ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ଓ
 ସହଯୋଗ ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା । ନାୟକ-ଶା ରାଜାମାନେ
 ଅଧିକ ‘ଭାରତୀୟ’ ଗଙ୍ଗାଧିପାୟ ଶାଖା, ଶ୍ରୀ : ମହା
 ଶତାବ୍ଦୀ ପ୍ରାୟ ନିରାଶ୍ରୟତାରେ ଶାସନ ବିସ୍ତାର କରି
 କି ଶାସନ ତତ୍ତ୍ୱାବଳେଷ-ସାଗରେ ମହାପଦ୍ମ କରିଥିଲେ ।
 ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାର ଲେଖା ଅଛି —

“ପଦ୍ମନାଭ ସଦାକୃଷ୍ଣେ ଶିବଶିଳ୍ପୋଦ୍ଧୃତ ଶିବ
 ପରିରୁଦ୍ଧ ସମୁଦାତ୍ମକ ରାଜବଂଶୀନାମ୍, ପରାଜୟପିତର,

ଉଦ୍ଧାରଣୀମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ମୂର୍ତ୍ତିରୂପିତାଃ, ତତ୍ତ୍ୱାବଳେଷାଦ-
 ରୁତ ସ୍ୱାମୀନା—ଭାରତୀୟାନାମ୍.....” *

ଏଥିସଙ୍ଗେ ପ୍ରତୀତି ଚିହ୍ନ ନାୟକ ଶିବଙ୍କର ନୃତ୍ୟ-
 କାନ୍ତାମୟୀ ଚିତ୍ରର ଥିଲା ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଉଛି ।
 ଆଉ ମଧ୍ୟ ଏ ପ୍ରତିମାର ଦାନ ଭାଗରେ ପାଦାମ ଓ ଯେ କ
 ହସ୍ତରେ ଧ୍ୟାନରତ କୌଣସି ନାୟକର ପ୍ରତିରୂପି ମଧ୍ୟ
 ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିବା ଦେଖାଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ
 ତଥାପୀୟ ଭଗ୍ନ ମନ୍ତ୍ରରେ ଭାବ ପଡ଼ି (ମୁକୁଟ)
 ତିହ ଶିବାକୁ ସମବର୍ତ୍ତୀ ତାହା ସ୍ୱୟଂ ରାଜା ଶତ୍ରୁରଜ୍ଞଙ୍କ
 ପ୍ରତିରୂପି ହୋଇ ପାରେ ବୋଲି କହନା କଲେ ବୋଧହୁଏ
 ଅସମ୍ଭବ ହେବନାହିଁ ।

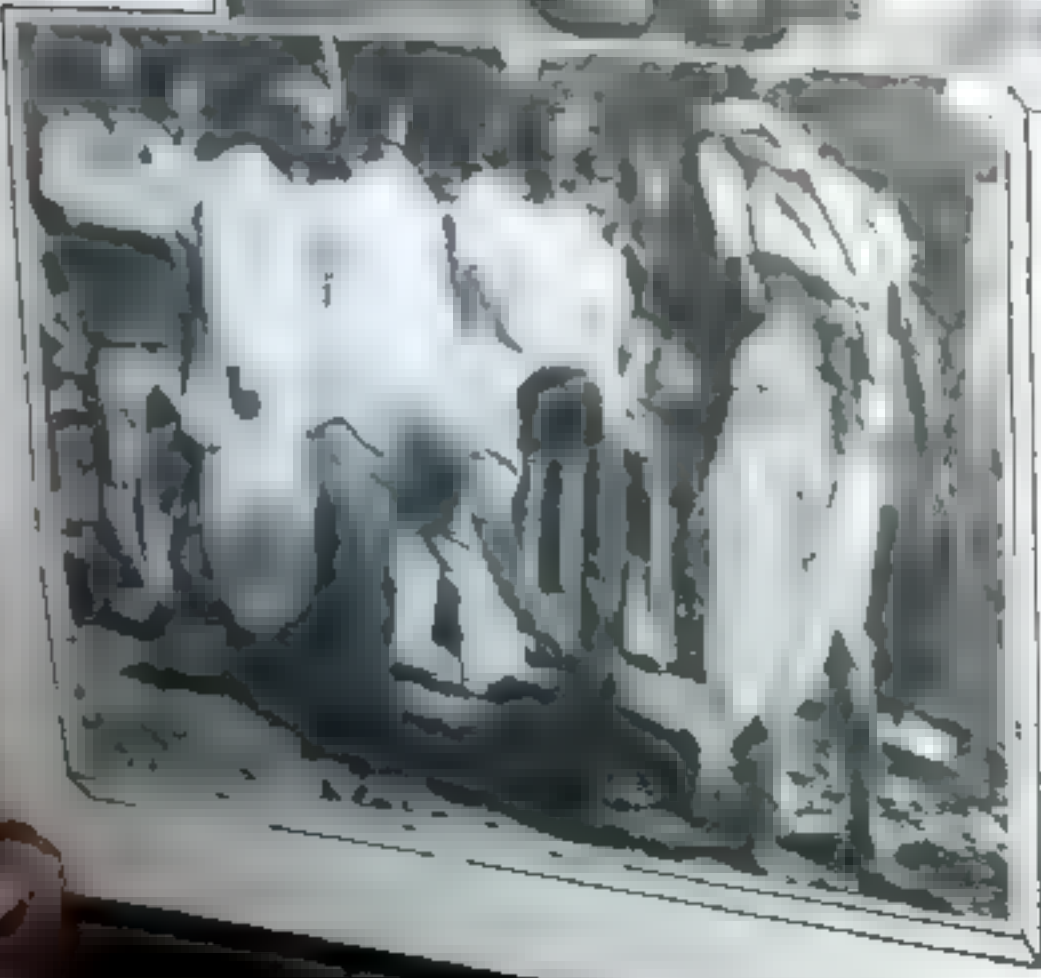
ଏହି ପ୍ରତିମାର ଠିକ୍ ତଳ ଭାଗରେ ଏକ ପଂକ୍ତିର
 ନିମିତ୍ତ ଶୋଭିତ ହୋଇଥିବାକୁ ମୂର୍ତ୍ତି ଓ ନିମିତ୍ତ ଗଭୟର
 ଖୋଦନ କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ସମୟର ବୋଲି କହିବା ସୁସମ୍ଭବ ।
 ଓଡ଼ିଶାରେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ସମେତ ସମସ୍ତ ଭଗବତ୍ତରୁଣୀ
 ବିମଳାନନ୍ଦକୁ ପ୍ରଭୁର ସଂଖ୍ୟାରେ କୃଷ୍ଣ ଶତାମ୍ବୁ ମୁଦ୍ରା
 ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିଶ୍ଚିତ । ସେହି ମୁଦ୍ରାଗୁଡ଼ିକ ‘ପୁରୀ କୃଷ୍ଣ ଶ’
 ମୁଦ୍ରା ନାମରେ ଅଭିହିତ ହୁଏ । ଆମ ମତରେ ତାହା
 ଶ୍ରୀ : ମହା ପାତ୍ର ଧର୍ମ ଶତାବ୍ଦୀ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ହୋଇଥିବ । କାରଣ ସେଥିକୁ କେତେକ ମୁଦ୍ରାରେ
 ‘ଚକ୍ର’ ଏହି ପୂର୍ବର ଅକ୍ଷର ବାହା ଓଷ୍ଠରେ ଲେଖାଥିବା
 ଦେଖାଯାଏ । ସୁତରାଂ ଅକ୍ଷର ତଳ ଅନୁସାରେ ତ ହା
 ସୁଦ୍ଧ ପ୍ରଭୁର ପୂର୍ବର ବା ଧର୍ମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଏ ଅକ୍ଷରରେ
 ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ସମ୍ଭବ ପରି ଜଣାଯାଏ ।
 ଓଡ଼ିଶାରେ କୃଷ୍ଣାଶ ରାଜତରୁ ଏହା ଶେଷିଏ ମୁଦ୍ରା
 ନିବର୍ତ୍ତନ । ସେହି କୃଷ୍ଣାଶ ବା ‘ବେଦପୁର’ମାନଙ୍କୁ
 ପ୍ରକ୍ଷରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଯେଉଁ ଶତ୍ରୁରଜ୍ଞ ଏହି ନାୟକ
 ଶିବଙ୍କ ଆରାଧନା ନିମନ୍ତେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାକାର ନିର୍ମାଣ
 କରିଥିଲେ, ତାହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଆଜିକୁ ଅନୁମାନ
 ୧୫୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବର କାର୍ଯ୍ୟ । ଏହି ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୧ମ
 ଶତାବ୍ଦୀରେ ନରପତି ନହାମାତ୍ର ଶାସକେତ ଯେପରି
 ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ ସୁରକ୍ଷାୟ ହୋଇଅଛନ୍ତି, ସେପରି
 ନାୟକ-ଶାସନ ମହାରାଜା ଶତ୍ରୁରଜ୍ଞ ବିଜ୍ଞାତବାର
 ଶାସନକର୍ମା ରୂପେ ଭଗ୍ନ ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସରେ ଚିହ୍ନ
 ସୁରକ୍ଷାୟ ହୋଇ ରହିବେ ।

ଏପାରେ କହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ, ଓଡ଼ିଶାର
 ସାଂସ୍କୃତିକ ବିକାଶର ସେକ୍ଷେତରରୁ ରୂପେ କାନ
 କରୁଥିବା କେତେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଅନିରୂପ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ, ଆଉ ଏ ଏହି
 ଏହି ଶିଳାଲିପିର ଓଡ଼ିଶା ସେହି ମୁଖ୍ୟତମରୁ ଆଣି
 ସେଥିର ପ୍ରକାଶ ଚିତ୍ର ସହ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକ୍ଷ ଓଡ଼ିଶା
 ଐତିହାସିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂର୍ତ୍ତିତରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଅଛନ୍ତି ।
 ତିହ ଏ ସଂକଳ୍ପେ ଅଧିକ ଆଗ୍ରହମା ହେବା ଏତ-
 ଦେଶରେ ଭାଗଦ-ଶାସନ ରାଜାମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ-ପତ
 ଆବିଷ୍କୃତ ହେବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।

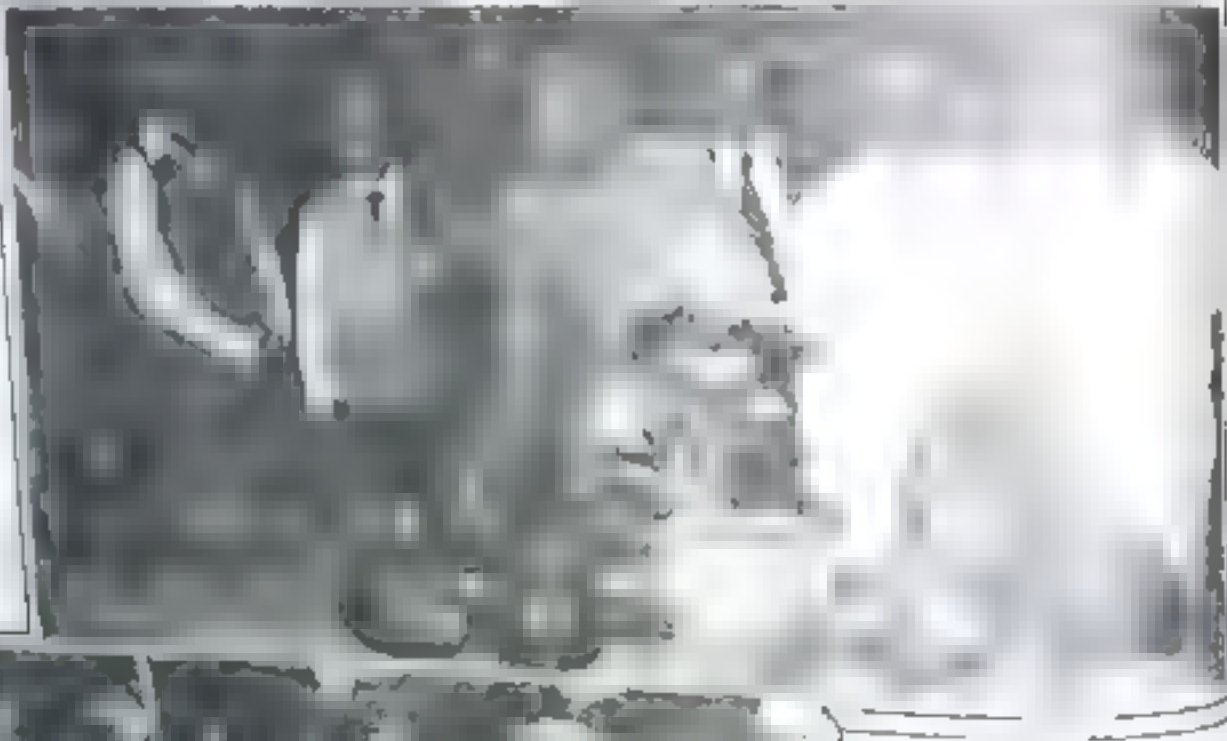

* Fleet, Gupta Inscriptions, P. P. 236 & 245

ପଞ୍ଚିତାପ୍ତ ଲେଖକଙ୍କ
ପ୍ରକାଶନରୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶନ
ପ୍ରକାଶନ ।

କଟକରେ ଥିବା ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରଭାତ ପ୍ରଭାତ
ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ
ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ

କଟକରେ ଥିବା ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ
ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକାଶନ

କେନ୍ଦୁସରର

ଆଦିମାନବ

କୃତି ଆକାଶ

ଶ୍ରୀ ଜଗଦୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର କେଶବ

କୃତିଆ ସଂପ୍ରଦାୟ କେବଳ ପୁରାଣୀୟ କିମ୍ବା କେବଳ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ପଦ୍ୟର ଅଧିକ ଅଧିକାରୀ
ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଆଜିକାଲିକାଳେ ସେହି ପ୍ରାଚୀନ ଶାବ୍ଦିକ ପଦ୍ୟ ଏହାକୁ କ୍ରମେ
କିଛି କେବଳ ହୋଇ ନାହିଁ । କେନ୍ଦୁସର ସମାପ୍ତକାଳେ ମଧ୍ୟକାଳୀୟ ସେହି ପଦ୍ୟ ଏହି କୃତିଆ ଚଳି ଉପସ୍ଥାନ
ହୋଇଲା ଏ ଆଦିମ କିମ୍ବା ପ୍ରାଚୀନ ପଦ୍ୟର କଳାପାଟିକା ଦେଖି ଉପସ୍ଥାନ ହୋଇ ପାଏ ।

ଏକ ସଂସ୍କୃତ, କୋଠାବାଟି ପଥରା ଗଳ୍ପ ଚଳିବାର
ସୁଖସୁଖରା ମୋ ହୃଦ ଏ ଯୁଗରେ କିଏ ବା ଏକାକୀ
ପାରିବ ? ଶିଳାକଳରୁ ଆଗେନି ଗଳ୍ପରାସି କି ଧନୀ
ନି ଗଳ୍ପ, କି ଶିଳାକଳ କି ଶିଳାକଳ-ସମସ୍ତେ ଏ ସବୁକୁ
କଳା ଯତ୍ନ କରିବାକୁ ଲାଗି ଯେପରି କଥାକୁ, କେବଳ
ଅନ୍ତରାଳ ଗଳ୍ପମାନଙ୍କ । କିନ୍ତୁ ଏ ଯୁଗରେ କି ଏକାକୀ
ଗୋଟିଏ ଆଶିଷ ଯୋଗ୍ୟମାନେ କି ଏକାକୀ ପ୍ରତି ପ୍ରାଣପୁରୀ
ଅନ ଯତ୍ନ । ଅନସଂସ୍କୃତ, କୋଠାବାଟିର ମୋହ
ଏକାକୀ ପ୍ରାଣକ କଳିକା କି ଏକାକୀ ପ୍ରାଣକାପାରି ସଦା
ଚଳିବାର ମୋକ୍ଷ ଲାଗି ଲାଗି କଥାକୁ ନୁହେଁ ।
ଆଧୁନିକ ଗଳ୍ପରାସି ଚଳି ସଦା ଚଳିବାର କି ଦୂରରେ
ନିହିତ ଚଳିବାର ଲିପିରେ କେବଳ ଲିପି ଆଗୁଣି ଯୁଗଯୁଗ
ଧନୀ । ସରଳ ନିରାକାର ଆକାଶ ଶୂନ୍ୟ କାଳକାଳୀ ।
ଏକାକୀଗୋଟିଏ କେବଳ ଲିପି-କେବଳ ଲିପି ଆଦମ ନର
'କୃତିଆ ଲିପି' ।

ପୁରାଣୀୟ କିମ୍ବା କାଳିକାଳୀୟ ସଂସ୍କୃତ ଗଳ୍ପର
କିଏ ଲୁକ । କାଳିକାଳୀୟ ଗଳ୍ପରାସି କୋଠାବାଟି
କାଳୀରେ ଗଳ୍ପକେବଳ କେବଳ ଲିପିରେ ପଡ଼େ କୋଠା
କଳିକା-କୃତିକାଳ । ଏହାହିଁ କେବଳ କୃତିକାଳ
କଳିକା କେବଳ ମହତ୍ତ୍ୱ । କାଳିକାଳୀୟ କୃତିକାଳ
୪୦ କିଲୋମିଟର । ଏହାକୁ ପ୍ରତିପଦେ ଲିପି କଳିକା

ଲିପିରେ ଅକାଳକାଳ କଳାକାଳୀୟ କାଳିକାଳୀୟ ଲିପିରେ
ପ୍ରାଣକାଳୀୟ କାଳିକାଳୀୟ କାଳିକାଳୀୟ ଲିପିରେ
କାଳିକାଳୀୟ କେବଳକାଳୀୟ ଲିପିରେ କାଳିକାଳୀୟ ।
କୃତିକାଳୀୟ କୃତିକାଳୀୟ ୨୫ କିଲୋମିଟର । କିନ୍ତୁ
କେବଳ ନିରାକାର ଲିପିରେ ଲିପିରେ କାଳିକାଳୀୟ
କୃତିକାଳୀୟ ଲିପିରେ ଲିପିରେ ଲିପିରେ ଏ
କୃତିକାଳୀୟ ଲିପିରେ ଏ ଏକାକୀ ଏକାକୀ କଳିକାଳୀୟ ।
ଏ କାଳୀରେ କିଏ କାଳୀୟ ଅନ୍ୟ କାଳିକାଳୀୟ ଲିପିରେ
ଲିପିରେ ପ୍ରାଣକାଳୀୟ ନାହିଁ । ଅଧିକ କାଳିକାଳୀୟ ନ ଲିପିରେ
ଏ କାଳୀରେ ଲିପିରେ ଲିପିରେ ଲିପିରେ କିଏ
ଅକାଳୀୟ ଲିପିରେ କୃତିକାଳୀୟ ମଧ୍ୟ କୃତିକାଳୀୟ ।

କିଲୋମିଟର କୃତିକାଳୀୟ ପ୍ରତିପଦେ ଲିପିରେ
ଏହି କେବଳ ଲିପିରେ । କୃତିକାଳୀୟ ୨,୫୦୦ କିଲୋ
କିଲୋମିଟର । ଏହାକୁ ପ୍ରାଣକାଳୀୟ ପ୍ରାଣକାଳୀୟ କେବଳ
କିଲୋମିଟର କେବଳ ଲିପିରେ ଲିପିରେ କିଲୋମିଟର
କିଲୋମିଟର କେବଳକାଳୀୟ ପ୍ରାଣକାଳୀୟ । କେବଳକାଳୀୟ
କିଲୋମିଟର ୨୫୫ କିଲୋମିଟର । କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ କିଲୋମିଟର
୮୦୦୦ ଅନ୍ୟ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତିପଦେ । କେବଳ କିଲୋମିଟର
କିଲୋମିଟର କିଲୋମିଟର । କେବଳ କେବଳ ଅନ୍ୟ
କୋଠାବାଟି କିଲୋମିଟର କିଲୋମିଟର ପ୍ରାଣକାଳୀୟ ୧୮ । ଏ
କଳିକାଳୀୟ କାଳିକାଳୀୟ, କିଲୋମିଟର, ଅନ୍ୟ, ଲିପିରେ, କୃତିକାଳୀୟ
କଳିକାଳୀୟ ୨୧

ଆମ, ଜାମୁଆତି ବିଚିତ୍ର ଜାତିର ବନ୍ଧୁଃ ବିଶାସ ବୃକ୍ଷରେ
 ଉତ୍ତର । ଏବଂ ଯେଉଁ ଜାତିର, ବନ୍ଧୁ ଯାଉ,
 ପୁରୁଷାବୁ ବି ପୁରୁଷାବୁ ମାତରେ ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ନିଶିଆ ।
 ବେଳେବେଳେ ଏ ଘର ଉପରେ ଖାତା, ଦାମ, ବଡ଼ ମିଶି,
 ବାଜାଡ଼ା, ହରିଣ, ଘରର, ବଡ଼ ବୁଢ଼ା, ଘୋଡ଼ା, ମୟୂର,
 ବଡ଼ିଆ ବୁଢ଼ର ଆତି ଚନ୍ଦ୍ର ଜାତିର ବନ୍ଧୁ ଜାତବନ୍ଧୁ
 ଆଶ୍ରୟ ଦେଇ ଆସିଛି ।

ପ୍ରକୃତିର ଏହି ମନୋବଳ ଉଦ୍‌ବେଗ ମଧ୍ୟରେ
 ବୃଦ୍ଧମାନଙ୍କ ଡାକ୍ତରୀରୁ ଘରକୁ ଫେରି ଯିବା ପାଇଁ ସୁପ୍ରେମାସି
 ପ୍ରକୃତିର ସଜ୍ଜା ଏମାନଙ୍କ-ସହର ଚିରାଦୁହର କାହାଣୀ ।
 ଧୂଳିର ସଫା ଜଗତକୁ ବହୁ ଦୂରରେ । କିନ୍ତୁ ଏମାନଙ୍କ
 ମନୋବଳ, ଚିରାଦୁହା, ବହିଷ୍କୃତ ଚାଆ ପ୍ରାଣିମାନ ସଭା
 ଉପରେ ବି ଚିହ୍ନିତ ।

ଆମାନ୍ତରିତ କ୍ଷମାପତ୍ର

[illegible][illegible]

ଗୋବୁଦ୍ଧ ଶ୍ରୀ, ପୋଡ଼ା, ଦୁଷ୍ଟର ସମେତ ବାଣୀର ସବୁ ଜାତିର
 ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶାଓଳୀୟ ଏସବୁଙ୍କି ଅବଗତ
 ସାପତ ମାଧ୍ୟମରେ ଶାଓଳୀୟ ବୁଢ଼ା ପ୍ରଜାତି କରନ୍ତି
 ନାହିଁ । ଦୁର୍ଦ୍ଦିଆମାନଙ୍କ ସବୁଠାରୁ ବଳ ପ୍ରାୟ ହେଲା-ମହୁର
 ଓ ବଡ଼ ଗର । ଏମାନେ ନିଜ ନିଜ ଘରେ ମହୁରକୁ
 ମତ ଟିଆନ୍ତି କରନ୍ତି । ସେ କୌଣସି ସମାଜିକ ପର୍ବ-
 ପର୍ବାଣୀ ଓ ଜାତିପାତ୍ରରେ ମୂଳ ହେଲା-ମତ ।
 ଏଭଳି ଗହଳ ଦିନମାନଙ୍କରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଆମାନେ କି ମଧ୍ୟରୁ
 ଦୁର୍ଦ୍ଦି ଆବାଦବୁଦ୍ଧନିତା ଏଭଳିକ ହେଲେ ମତନିତାରେ
 ବିଲୋରବୋଲ ନାବୋତ ଆନସକକୁ ଘରେ ଘନସ୍ଥ
 ପଡ଼ିବାହିତ କରନ୍ତି ।

ଏକ ବିଶ୍ୱାସ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୃତ୍ତିର ନିଜ ନାମ ସମାଜିକ ପରିମଳ,
ରାଜନୀତିରୁ ନେଇ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରେ ଏବଂ ଶେଷରୁ
ରାଜାବାଦି ନିଷ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରାକ୍‌ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଏହାକୁ ଏକ ନି
ବିଶିଷ୍ଟ ଦେବାଦେବୀକୁ ବି ପୂଜା ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି । ଏହି
ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାମ୍ରାପେନୁ (ମାଟି ଦେବତା)
ହେଉଛି ମୁଖ୍ୟ ଦେବୀ । ବୃତ୍ତିଆମାନଙ୍କ ପୂଜା ବିଶ୍ୱାସ
ରେ ତାମ୍ରାପେନୁର ପୂଜା କରିବା ଶିଳ୍ପ ଦୈନିକ
ଜୀବନରେ ଯାବତୀୟ ଆପତବିପତ୍ତି, ରୋଗାୟୁଷ୍ୟ
ଆଦି ଆପେ ବୃତ୍ତିବିତ । ତଳ ବର୍ଣ୍ଣ ହେବା, ତଳ ପ୍ରସର
ହେବା, ଦୀନା ଦାସ ଗପବଦ ଦେଖି, ଦେବା ନାହିଁ ତିନି
ବଦନ, ବୁରୁ ଆଦି ରୋଗର ପ୍ରକେପ ପ୍ରକୃତି ବଦନ, ଏ
ପରିମଳେ ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣ ବହୁମାନ୍ୟତା ରୋଗାୟୁଷ୍ୟ, ହେବା ମେଣ୍ଟା
ଏପରି ଶି ମାନ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବଦନ ଶାବର ଶାବରାଣି
ବାପ ବଦନର ସମସ୍ତ ଶାବରା ଶାବରାଣି ବୃତ୍ତିଆମାନଙ୍କ
ଧାନପ୍ରସରର ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣ ଶାବରାଣି ବଦନାଣି । ବାପ ଓ
ଶାବରାଣିଙ୍କ ଏପରି ଏପରିରୁ ଗର୍ବ ପ୍ରସର, ପୂର୍ବ
ବୃତ୍ତିଆମାନେ ତାମ୍ରାପେନୁର ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣ ପୂଜା ପୂର୍ବ
ବର୍ଣ୍ଣାଣି । ପୂର୍ବ ଏହି ମାଟିଦେବୀକୁ ବହୁମାନ୍ୟତା
ପ୍ରାଣ ମଣିଷ ବଳ ଦେଉଥିଲେ । ଏହାଙ୍କ ମେଣ୍ଟିଆ ପ୍ରାଣ
ନିମ୍ନର ବଦନର ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣାଣିଙ୍କ ନିଜ ପ୍ରାଣ ମଧ୍ୟରେ
ବିପ୍ରସରିଥିବା ବିଶେଷ ଶାବର ଆମଳରେ ମଣିଷ ବଳ
ପ୍ରାଣରୁ ଶାବରାଣିଙ୍କ ଶାବର ବଦନର । ମଣିଷ ବଳ
ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣ ମାଟିଦେବୀଙ୍କୁ ଶାବର, ପୂର୍ବରା, ହେବା ତତ୍ତ୍ୱ ବି
ବଳ ବିଶାସୀ । ପ୍ରାଣ ଶାବର ନିଜ ନିଜ ନିଜ
ଏବଂ ବେଶପ୍ରସର ବୃତ୍ତିଆମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏ ପୂର୍ବ

ପିତାମହେ ବୃତ୍ତିଆମାନଙ୍କ ଭୂପ୍ରୟୋଗର ଗପରେ
 ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇ ଗସ୍ତ ହେଲା । ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ, ପରିବାରର
 ପ୍ରଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ପରିବାରର ଗୋଟିଏ କାହିଁ-
 ତାରୀ ପ୍ରଭାବର ଶାନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ମଣିପାଟି । ଏମାନଙ୍କ
 ଦିଗର ସମସ୍ତେ ହୋଇଗଲା ଅର୍ପଣ କରି ପରାମର୍ଶ ନ କରେ
 ପରିବାରର ଅନ୍ତରାଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ତେଣୁ ଦିଗର

ସାମାଜିକ ପ୍ରବେଶଶୀଳ ଓ ଯାନିଯାତ୍ରାବେଳେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ସମୂହ ଏହି ପ୍ରେମାତ୍ମକ ସରୋସ୍ତ ବିଧାନ ନିମନ୍ତେ ଯୋଗର ଓ ମନ୍ଦିରର ଅର୍ପଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏଭଳି ସାମାଜିକାବେଳେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗାଁ ଗ୍ରାମରେ ଏକାଠି ହୋଇ ନଈ, ମାଂସ, ଗୋବିନ୍ଦାଦି, ନ ଚାଷାଦିରେ ଭିନ୍ନ ପରେ ଭିନ୍ନ ଗ୍ରହଣ ଦିଅନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ଅତୀତ ପ୍ରତି ଶୋଚନା ନ ଥାଏ ବି ଶକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତି ଗୁଣେଇ ନାହିଁ । ଏମାନେ ହେଲେ ଚରମାନ୍ତ-ସର୍ବତ୍ର ।

"The past is beyond recovery
those days are gone,
The Future, you are not sure of
The given moment is Now"

ଏହାହିଁ ହେଉଛି ବୃତ୍ତିଆମାନଙ୍କର ଜୀବନ କର୍ମ ।

କୃତ୍ତିଆ କର ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରାୟାସ

ବୃତ୍ତିଆମାନେ ଯେପରି ନିଷପତ୍ତ ବେପରି ସରଳ ବିଶ୍ୱାସୀ । ସିନ୍ଧୁ ଏହି ସରଳତା ହିଁ ଆଜି ଦେଶାନ୍ତର ଦୁଃଖ ଦୁଃଖ, ଧରାତ ଅନାବରଣ ମୁକ୍ତ କରୁଛି । କାହାର ପ୍ରଶ୍ନକର ଲକ୍ଷଣେ ଉଦ୍‌ବେଗୀୟା ବୃତ୍ତିଆମାନଙ୍କ ଉଦ୍‌ବେଗୀୟା ସୁଦୌରା ଲେଉଟି ଗାଁ ଗାଁରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଶେଷ ଲଗି ଆସୁଥିବା ବୃତ୍ତିଆମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସାମାଜିକ ପ୍ରବେଶଶୀଳ, ବିବିଧ ଓ ଶୁଦ୍ଧ ଜାତିରେ ମନ ମାଂସ, ଲୋଚିତ ତରଳ ଖିର ଓ ହୋଇ ଅତୀତ ଅନାବରଣେ ପଡ଼ି ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ବସନ୍ତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୁଲି ଚାଲି ପାରନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ବ୍ୟବସାୟୀ ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ ସୁସ୍ଥ ଗୁଣ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ବୃତ୍ତିଆଙ୍କୁ ଆଜି ଲୋକ ଲୋକ ଦେଇ ଚାଲି ଆସିବା ବର୍ଷର ଧାନ, ମାଣ୍ଡିଆ, ବିଶି ଗାଈ ଓ ପ୍ରାୟତଃ ଆଗରୁ ଲାଗିଥିବା । ଚେଣୁ ଚନ୍ଦନ ଅମଳ ଦେବାଦେବୀ ପରେ ସମୁଦାୟ ଅମବାମୀ ଶୁକ୍ରାଦି ବ୍ୟବସାୟୀ ପ୍ରାୟ ସୁଧା ମୂଳ ବାଡ଼ିବୁ । ସିନ୍ଧୁ ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ସମୁଦାୟ ଲୋକର ଚାହା ପ୍ରାଣଶୋଧ ହୋଇ ପାରେନା ତାହା ସାଧାରଣ ମାୟା ଜାଲକୁ ସମ୍ଭବ କରିବା ବା ବୃତ୍ତିଆ ସେବେ ଖସିପ ଲେନା । ନିଜର ଜବା ବସନ୍ତର ଶରରେ ଲୋଚିତରେ ବସିଥିଲେ । ପ୍ରକଟେ ବୃତ୍ତିଆ ପ୍ରତିବାଦ ପ୍ରକଟାବଳୀରେ ପିତା, ପ୍ରତିବାଦ ଲଗା ପରିଶୋଧ ସମୁଦାୟ । ପରାତ ପ୍ରାୟ ଲୋକେ ବୃତ୍ତିଆ ସତ୍ୟକୁ ସୁଧାମା । ଅତେ ଯାମା ସେ ଚାହା ଚିଏ ଚାହା ପ୍ରାୟ ଲୋକ । ଏହାହିଁ ବୃତ୍ତିଆମାନଙ୍କ ଗୁଣିତ୍ୱ ନି ଦର୍ଶିଥାଏ ।

ଅର୍ଥବିନିଯୋଗ ପରସ୍ପରିତ

ନିଜଜାତିରେ ଯେ ଲାଗିବା ଏକ ସର୍ବତ୍ର ଲୋକପ୍ରିୟ ପେ ବୃତ୍ତିଆ ପ୍ରତିବାଦର ହାରାହାରି ବର୍ଷର ଅର୍ଥ ୪୫୦ ଟଙ୍କା ଓ ବ୍ୟୟ ୪୫୦ ଟଙ୍କା । ମୁଣ୍ଡପିଣା ଆଉ ପ୍ରାୟ ୪୫୦ ଟଙ୍କା । ଏହି ଆୟର ଉଦ୍‌ବେଗୀୟା ୫୩ ଲାଭ କରିବୁ । ୨୫ ଲାଭ

କମ୍ପରାତ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଓ ଅବଶିଷ୍ଟ ୨୨ ଲାଭ ସୁଦୌରା ବିତ ପ୍ରକଟାବଳୀ ଦେଖିଥାଏ । ଏପରିକି କୌଣସି ବୃତ୍ତିଆ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ ବେପାରୀଙ୍କର ସାଥରେ ନିୟୁତ ପାଉନ ହିଁ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାଉନ ଓ-୫୩ ପ୍ରକଟା ମାତ୍ର ୨୫୦ଟି । ବିଶି ବର୍ଷ ପ୍ରକଟେ ବୃତ୍ତିଆ ପ୍ରକଟାବଳୀରେ ଲୋକ ଲୋକ ଶୁଣି ମାତ୍ର ବର୍ଷ କମ୍ପରାରେ ପ୍ରକଟିଲେ । ଏପରିକି ଅନେକ ପିତା ଲୋକ ଲୋକେ ଅତୀତରା ଚରିତ୍ରବାନ ବି ଦୃଷ୍ଟା କରିଥାନ୍ତି । ବର୍ଷର ଏ ପରିସିଦ୍ଧିରେ ଲୋକ ଦେଖାଦେଇଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀମ ମମତ ବିରାଜିତା ଦେବପଦାରେ ଶୋଭାପାଉଥିବା ହାତସୁତାରେ ବହୁ ବୃତ୍ତିଆ ପ୍ରାୟ ଶିଅ ପଥ୍ୟାୟନ ବୁଲିଥାନ୍ତି ।

ବିକାଶୀ ଲାଭ୍ୟକର

ଏହି ପ୍ରତିମାନଙ୍କ ବୃତ୍ତିଆମାନଙ୍କ ବିକାଶର ପରାପରା ଓ ସ-ସୃଷ୍ଟିରେ ଆଜି ନ ଆସି ସେମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ଚିଅ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ବୃତ୍ତିଆ କଳା ଲୋକର ବ୍ୟବସାୟୀ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସାମାଜିକ ଲୋକାୟତା ଦେଖାଦେଇ ୧୯୭୯-୮୦ ମସିହାରେ ଲୋକପ୍ରିୟ ଲୋକାୟତାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଲୋକାୟତା ହିଁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଏହି ପ୍ରକଟ ଲୋକ ୨୫୦ଟି ଲୋକରେ ବସନ୍ତର ଲୋକାୟତା ପ୍ରାୟ ୩,୧୫୦ ବୃତ୍ତିଆ ଅଧିକାରୀ ବସନ୍ତର ହୋଇ ପାରିବେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ବୃତ୍ତିଆ କଳା ନିର୍ବାସିତ ଲୋକ ଲୋକ-୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସ-ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକଟାବଳୀ ବିକାଶକର ଅଧ୍ୟାୟକାଳେ ଏକ ୯-୦୦୦ ପରିସର ଲୋକାୟତା ହୋଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପ୍ରକଟ ଲୋକାୟତାରେ ଲୋକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥସରକୁ ଦେଖିଲେ ପାରେ ଲୋକାୟତା ଲୋକାୟତା ହିଁ ।

ଉଦ୍‌ବେଗୀୟା ୨୩

ପୁଷ୍ପପୁନି ବା ଚେନ୍ଦୁଚେନ୍ଦୁରା ପର୍ବ

ଶ୍ରୀ କୋଳକୋଦର କବୀ

ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ପୁଷ୍ପାଂଶୁ ପର ହୁଏ । ଚନ୍ଦ୍ର ଥାଏ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳରେ ଶିଶି ଚିଶି ହୁଏ । ଏହି ପ୍ରକାର
ଦୃଶ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ପୁଷ୍ପ ପରିବାସ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କରେ । ଚନ୍ଦ୍ରର ସ୍ୱପ୍ନ ଫଳରେ ଯେ ପ୍ରକୃତିର ଆନନ୍ଦର ମାର୍ଗ ଏହି
ପର୍ବ ପାଳନ କରେ ।

ଭାରତ ମାସରେ ପାଳିତ ହେଉଥିବା 'ନବାର
ରାଶି' ବା ନୂଆସାର ପର୍ବ ଉତ୍କଳ ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ
ପୃଥିବୀ ଉଡ଼ିଶାରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ମୁଖ୍ୟପର୍ବ ପାଳିତ
ହୁଏ, ତାହା ପୁଷ୍ପପୁନି ପର୍ବ ବା ହେଉଛନ୍ତା ପର୍ବ ।
ଏହି ପର୍ବଦ୍ୱାରା ପୃଥିବୀର ମୁଖ୍ୟପର୍ବ ଓ ଉତ୍କଳର
ବିଶିଷ୍ଟତାରେ ବିଶେଷ ଆକୃଷ୍ଟକାରୀ କରିଥାନ୍ତି ।
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୋଟିଏପର୍ବ ସହା କାହୋପାହା, ସେମି ପାହା
ଓ ନବରୁ ମୁଖ୍ୟ ଥାଏ ସାଧାରଣ ଅବିବାହୀ ସମାଜ
ମଧ୍ୟରେ ସାମାଜିକ । ଏହି ପର୍ବ ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟ
ଏକ ଏକ ସାମୁହିକ ପର୍ବ ଓ ଏଥିରେ ଶାଳ ଗଛ
(ବୋଲିପାର), ଝୁଲୁ (ଧଉଳି ପୁଡ଼ାଘା), ଗୋଟିଆ,
ନରିଆ (ସରକାରୀ ଅମରାଝ ଥାଉ ବୁଝିବା ନିମନ୍ତେ
ନିରୁଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି), ବିଆଣି (କାଟିସା) ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେବା
ପୂଜକ ତଥା ମୁଖ୍ୟ ସମାଜ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଇ-ଏ
ସୁଦ୍ଧା କରିଥାନ୍ତି ।

ଏଠାରେ ପୁଷ୍ପପୁନିରେ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ
ଉତ୍ସାହର କାରଣ ଉପାରେ ଯେ, ଉଡ଼ିଆ ଭାବ
କରିବାରେ ସେପରି ବହୁ ଦାରମାତ୍ରୀ ସାବର ପ୍ରଚଳନ
ରହିଛି, ସେହିପରି ପୃଥିବୀର ଉଡ଼ିଶାର ଉପକ୍ରମ
ସୂଚକରେ ଅନେକ କାରଣାଦି ଧାର ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ।
ଆସାନୀ ଶାନ୍ତିରାଜ ବା ଉତ୍କଳା ଉଡ଼ିଆ ଏହି ସମସ୍ତ
ମାସର ବର୍ଣ୍ଣନା 'ମାର୍ଗଶୀର' ମାସରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ
ଓ ସମସ୍ତ ମାସ ଦୃଶ୍ୟରେ ପୌଷର ମହିମା ଦେଖି
ରହିଥାଏ । ଏହି ଜମାରେ ପୁଷ୍ପପୁନି ଓ ହେଉଛନ୍ତା ପର୍ବ
ସମାଜରେ ବହୁ ବିତ୍ତ ସଫଳ ହୋଇଥାଏ ।

ଉପକ୍ରମାଦିପୁରୀର ପ୍ରଧାନତଃ ଦୁଇଟି ଉ-ପ୍ରକାର,
ସମତାଳୀ ଓ ସାଧାରଣ ସରଳ ଯେଉଁ ସମାଜକୁ
ଆକୃଷ୍ଟକରି ବିଦେଶ ସର କରିଥାଏ । ଏଣୁ ଏହି
ଶେଷାଂଶ ଜନଜୀବନ ଯେତେ ଏପରିକି ପାରି

ଉତ୍କଳପ୍ରାନ୍ତର ଭାବେ କହିବ । ପୁଷ୍ପା ପର୍ବଦିନର ସ୍ୱପ୍ନ
ଅମଳ କରେ ପୌଷ ମାସର ଶେଷ ଭାଗକୁ । ପୌଷ
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଆଡ଼କୁ ସେ ଶେଷରେ "ବେଲୋଟିଏ (ମେ ଡିମାତା
ବା ସେହି ଚନ୍ଦ୍ରର ଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜା କରା ଦିଏ) ଓ ଉଡ଼ିଆ
ଜାତେ । ଏହି ଦିନରେ ତାହା ଏକଦଶି ଧରି
ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୃଶ୍ୟରେ ମାରି ଶ୍ରମ ଦାନକରି ପାଧୁଥିବା
"ଦରିଆ" ମ ନେ ଅପୂର୍ବ ମୁକ୍ତି ଆନନ୍ଦରେ ବିଭୋଗ ହୁଅନ୍ତି ।
କୋଟିଏ ସାହସାର ନିକଟରେ କାଳ କରିବା ମଧ୍ୟରୁ
ତାଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ, ସେମାନେ ପୁଣି ବିଶିଷ୍ଟ
ସାଧାରଣ ଭାବରେ ବିଚାର କରି ନୂତନ ଭାବରେ
କର୍ମ ନିରୁଦ୍ଧି ପାଆନ୍ତି । ଏହି ଦୃଶ୍ୟ ଏହି ମାସ
ଦୃଶ୍ୟ ସମସ୍ତର ଅନ୍ତିମ ମାସ ଓ ଏହି ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ପାଳିତ
ହେଉଥିବା ପର୍ବ ଏକ ଶସ୍ୟ ସ-ରମର ପର୍ବ ତଥା
ମୁକ୍ତି ପର୍ବ । ମାର୍ଗଶୀର ପରେ ପୌଷମାସ ଓ
ଏହି ମାସର ଅନ୍ତିମ ଏହି ଉଡ଼ିଆ ମଣ୍ଡଳର ଜନସମ୍ମାନ
ପାଇଁ ଏକ 'ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତମୟ ଦିବସ । ତେଣୁ
ସେମାନଙ୍କରେ ହୁଏ ପାଠକି —

"ବାର୍ତ୍ତାବ୍ଧିରେ ମରଣିକ ଆସୁ ମରଣିକ ସରେ ପୁଷ୍ପ
ସର ପୁଣିରେ ମୁଖରେ ପହଞ୍ଚି ହେଲା ଆସ
ତାହା ଦେଖେ ନମା ବୁଝିଲୁ ଶୁଭା..
"ବୁଝିଲୁ ତେ ଗିଡ଼ି ଦେଖି" ମାରିଦେବ ମୁକ୍ତି ହୁଏ ।
(କାହାଣୀ)

ପୁଷ୍ପପୁନି ବା ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତେଣୁ ସେବଦ
ଏକ ପର୍ବ ପୂର୍ବେ ଏହା ପ୍ରଧାନତଃ ପୃଥିବୀ ଉଡ଼ିଶାର
ସାଧାରଣ ଶ୍ରମଜୀବୀ ଓ ହରିଆ ସମାଜର ମୁକ୍ତି
ଦିବସ, ଭାରତୀୟ ସାଧାରଣ ଦିବସ ସଙ୍ଗେ ଏହା ହୁଏନା ।

ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ବିତ୍ତ ନାହିଁ ଉତ୍କଳାଟିଏ ମଧ୍ୟରେ
ଜାମା ପ୍ରକାର ପିପାଂଶୁ ଓ ଗୋଟିଏଟି ମାଧ୍ୟମରେ
କିନ୍ତୁ ପ୍ରକାର ୩୫

ମଧ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତର ଶୋଭାଯାତ୍ରା, ତଥାପି ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ
ସାଧାରଣ ଜନସମ୍ମୁଖ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଉଥାଏ । ଏହି ବିମ
କ୍ଷୋଦ୍ଧ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନକରି କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ଶାସ୍ତ୍ର
ବ୍ୟବହାରର ଶ୍ରମବାଦୀ ତଥା ମୂର୍ଖତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଜାତିରେ
ଶୋଷିତ ଶେଷାର୍ଦ୍ଧ ବାହୁଧରି ଶ୍ରାମିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାର
ସାଧୁ ମାନଙ୍କର ବାହୁଧି ପ୍ରତି ଆଦର ପାଇ ପାରେ
“ହେଉଛନ୍ତୁ” (ପର୍ବତାମାନଙ୍କର) ମାନିଥାନ୍ତି ।
ଉଦ୍ଧୃତ ସାମଗ୍ରିରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ନିବୃତ୍ତ ଗମଣୀୟ ସାମଗ୍ରି
ଦଶରୋଜୀ ବଳିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବାହୁ
“ହେଉଛନ୍ତୁ” ବାହୁ ପ୍ରକୃତ ଶାସ୍ତ୍ର “ହେଉଛନ୍ତୁ ଆଦର”
ଓ ପର୍ବତ ହେଉଛନ୍ତୁ ପର୍ବ ନାନରେ ବିଜ୍ଞାତ । ସମସ୍ତ
ପିତୃ ତଥା ପରପିତୃ (ଦାସ ପର୍ବ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର) କିନ୍ତୁ ପାହ୍ୟ
ଓ ଉଦ୍ଧୃତ ମଧ୍ୟରେ ବାହୁଧି ହୁଏ । ଅପରାହ୍ଣରେ
ଓ ବାହୁଧିରେ କୁ ମର ଶ୍ରାବଣକୁ ଓ ଶେଷାମାନଙ୍କ
ବାହୁ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଉଥାଏ (ପଥା—
ଶୁଭ୍ର, ଶୁଭ୍ର, ଶୁଭ୍ର, ଶୁଭ୍ର, ଶୁଭ୍ର, ଶୁଭ୍ର, ଶୁଭ୍ର, ଶୁଭ୍ର)
ଓ ନାଦପାତ୍ରର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ହେଉଥାଏ (ଦାଦ୍ନାତ,
ସୁମ୍ଭାନାତ, ଶୁଭ୍ରକବଳା ଶାବା ଓ ବିପ୍ଳବ ସୁଧାତା)
ସାଧୁକାନ୍ତମାନଙ୍କ ଘରେ ଏକବର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାପି ଉପର୍ବ
ସାପନ କରିପିତା “ହୁଣିଆ” ମାନେ ଏହିପରି ମନତାକୁ
ଏହାର ଦେଉ ଶୁଭିକାନ୍ତି । ସେହି ମନତାକୁ ପିତୃ
ଦିନ ସୁଦ୍ଧିକ ଦୟାପ ପଦେ, ସାଧୁକାନ୍ତମାନେ ଏହି
ଏହି ବିନ ସେମାନଙ୍କୁ ପଥୋଦିତ ଅବର ଯିବୁରେ
କିଛି କିଛି ବିନିଷ୍ଠ ଦେଉ ନିଦାୟ ବିଧି । ମୁଣ୍ଡର
ଅନ୍ତର ଓ ମନୋର ଶିଖାଣି ମଧ୍ୟରେ କିନ୍ତୁ ସାଧୁକାନ୍ତ
ଓ ହୁଣିଆର ସଦୃଶରେ ଦାସ ଗଣେ ଏକ ପରିବଦ
ସାବାସର । ଏହାପୁଣି ପରପିତୃ ଶୁଭିକାର ଦେଉ
ସାବାସର ନବବର୍ଣ୍ଣ ।

ଏହି ବିଜ୍ଞାପ ଶେଷରେ ପର୍ବରେ ବ୍ୟବହୃତ
ସେବକାରୀ "କେଶବେଶ ରାୟ" ଉପରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଘୋଷ
ଆଶେଚନା କରୁଛି। ସେହି ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀମାତା ଶେଷକାଳରେ
ଏହି ଏ ପର୍ବ ସମୟରେ ବିପତ୍ତି ଦୁଃଖରୁ ମିଳେ ତା'ର
ସମସ୍ତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଚାରିବି. ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଚିନ୍ତାପାଳଟି ଯେ ଏହା ଏକ "ନାଗୁଣି କାହ" । ଏହାର ପ୍ରତି ପରାଦର୍ଶେ "ହେଉହେଉହେଉ ହେଉଣି ନିର୍ଦ୍ଦାଶିତ ହୋଇଥାଏ, ହେଉଣି" —

ଫୋନ୍: ୯୮୭୬୫୪୩୨୧୦

ଉତ୍ତର ଉପାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଶୁଣାଇବା ପାଇଁ ଶୁଣାଯାଇଛି

ଏହି ପତ୍ରଟି "ସୁଦୃଢ଼ାଧ୍ୟକ୍ଷ ଗୁଡ଼ି" ଗାମର ଡି-୧୭୩-
ଧୂଡ଼ି ଗ୍ରାମ ଗାମରେ, ୩୦-୧୧ ଡିସେମ୍ବର ୧୯୮୩ରେ
ଲେଖକ ଦ୍ଵାରା ୧୫

ମଣିକାହାଣ୍ଡିର ଅନ୍ଧାରୀ ଶିକାରୀ ସେ ଅବିଳମେ ଗୁରୁ ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ନିର୍ଗତ ହୁଅନ୍ତି, ଏହି ଗୀତ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାୟତଃ ନିଜର ଆକ୍ରମଣର ଅଭିପ୍ରାୟ ଜଣାଇଥାନ୍ତି”-

ହେଉଛି ତୁ ହେଉଛେରା
ମୁଁ ଶ୍ରୀରାମିନି ଜଗଦରା
ତବପଦା ଥିଁ ଅଧରିନ....
ତମର ପରବେ ତ ବୁଝି ନ
ନାହିଁ ହେ ଅଜ ବିରବିର
ଦେବେ ମୋ ର ହେଉ ହେରା....

କେଉଁଠି କେଉଁଠି, ୧୩

ଏଠାରେ ବ୍ୟବହୃତ ବ୍ୟାଘ୍ର ପତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥରତ୍ନ
ସାମାନ୍ୟ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ହୁଏନାହିଁ । କେତେକ ପତ୍ର
ପତ୍ର ମତା ହାତ୍ୟାବଦ୍ଧ କେବଳ ଗୁଣାରିତ
ହୋଇଥିବା ବେଳେ, କେତେକ ଗୁଣାରିତ ରସ, ଉଦ୍ଭାସ,
ବୈଦ୍ୟତା, ପର୍ବତ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଓ ଏହି ପର୍ବର ପ୍ରସିଦ୍ଧ
ପିଠା “ମିଠା” ବୁ ବେହରା ପ୍ରଭୃତି ଅଳଙ୍କାର-
ସ୍ଥେରେ ପୁଣି ଏକାଧିକ ଶେଷ ଭଳଭଳ ହୋଇ
ହାତ, ପୁରୁଷ ଆଦି ଶେଷ ବାହ୍ୟ ଧର୍ମ ଶେଷ ବାହ୍ୟର
ଆବୃତ୍ତ ଶେଷର ଗୁଣ ବୁଝିଥାନ୍ତି ଏହି
ପତ୍ରରେ ଆହୁରି ଅନେକ ଲୋକ ଜାତ ମଧ୍ୟ ଗୁଣ
ବ୍ୟାପାରଥ ଏ. ମାତ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାତରେ ଏହି ପର୍ବର
ମଣିମା ଓ ବୈଦ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥାଏ ।

“ଏହି ମହାନ ବିକସିତ ଅଞ୍ଚଳର ଆନନ୍ଦ ଓ
ଲକ୍ଷାତ୍ମକ ଦିନ । ତେଣୁ ଅଜାତର ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କର
ପ୍ରାଣ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ଦିନେ ଦିନେ ପଳେ ପଳେ
ବିସର୍ଜନ ଦେଇ ସମସ୍ତ ସମୟର ସଦପ୍ରୟେଗ କରିବା
ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନେ ଥରେ ଆସିଥିବା ଏହି ବିକସିତ
ପୃଥିବୀରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଗାନ୍ଧି ନୁହେଁ, ବର୍ତ୍ତମାନର
ଆନନ୍ଦର ସମୟ ଆଉ ନାହିଁ ପାଞ୍ଚ ପାଞ୍ଚ ଦିନପରେ
ସମସ୍ତଙ୍କ ପୃଥିବୀ ଏକ ସାମୁଦାୟ ପ୍ରାଣକୁ ଯାଇ ମୁଣ୍ଡ
ଭୁଜିବାକୁ ପଡ଼ିବ. କାରଣ ବିଶ୍ୱବାସୀ ପଡ଼ିବ ତେଣୁ
ବିଭିନ୍ନ ସୁସମୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କାର୍ତ୍ତ ସହଯୋଗୀତା ରେ
ସଦାବେଳେ ରହିବା ପଡ଼ିବ.” ଏହାହିଁ “କେଉଁକେଉଁ
ଜାତିର ସୁଖସମାଜ ଅନ୍ଧାରରୁ ଓ ମର୍ମରୁଣା.”

"ହେଉ ହେଉ ହେଉ
 ପରମ ଗର୍ବେ ବସିଲେ ଗଭୀର
 ଆଦର ତା ବସି ଶୁଣା ପୁର
 ବନ୍ଧୁ ଚିତ୍ତେ ପ୍ରତିପଦ୍ମ
 ବାଦ ଶବ୍ଦ ଶାନ୍ତ ନାଦନ ଶୁଭ
 ଆଦର୍ଶରେ ପୁଷ୍ପର ଘୁମି
 ଦୁଇ ଚିତ୍ତର ମୁଖି ଚିତାଚାଳି
 ହେଉ ହେଉ ହେଉ

ଏହି ଦିବସ 'ମୁକ୍ତି'ର ଦିବସ । ମୁକ୍ତ ଆଶାରେ
 ଦିହନ୍ତା ସ୍ବାଧୀନ ଭାବରେ ଚାଲିବୁଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କ ସୁଯୋଗ
 ଜମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ "ପବିତ୍ର" କରିବାର ଅଧିକାର ତା'ର
 ଥାଏ । ଏହି ଦିନ ଶୋଚ ସତ୍ତ୍ୱ, ରତ ନୀତି, ମାନସ
 ଗଣ୍ୟର ତାରତମ୍ୟ ନିର୍ମାଣ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସରକୁ ଯାଇ
 ସେ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗୀତ ଗାଇଥାଏ.... ଏହିଦିନ
 ଶୋଚିଏ ଯୁଦ୍ଧର ତା'ର ମନେ ହ ଶିଶୁ ଶରଣକୁ ମନ ବୁଝି
 ଜଣି ଜଣି ନିହିତାରେ କାରଣ ଏହି ଦିବସର ଦାବିକଣା
 ସ ମାନିତ ଶୁଣନ୍ତା ବିହୀନ । ଗୀତର ଅଧିକା-ଶ
 ପଦରେ ଥିବା ଆଶ ଓ ସାଙ୍ଗ ଦା ସଙ୍ଗାତ (ଭାବଜନକ
 ଭରଣା) କୁ ସମୋଧାନ କରାଯାଇଥାଏ କାରଣ
 ଏକମାତ୍ର ହିଁ ଅତୀତକା, ତାହିତାପରା ଓ ହସ୍ତଶୁଣି
 କରିବାରେ ତଥା ହାସ୍ୟରସ ଯୁକ୍ତି କରିବାରେ ଓ
 ଶରୀରରେ ପୁଲକ କାନ୍ତୁତ କରିବାରେ ଏକ ଏକ
 ଶେଷ ମାଧ୍ୟମ । ତେଣୁ ଏକ ପ୍ରତୀକିତ ଭବିଷ୍ୟେ
 "ଅତୀ ଆଶର ପିନେ ନାହିଁ, ଉଦାରାନ୍ତର ସିନେହାତୀ,
 ସ ଗୀତଦେବ କାରଣି ...ଆମରତାରଇତି ମୋର ଡାକି"
 ଦାକି ମଧ୍ୟମରେ ସୁଦ୍ଧି ନୁହୁ ଧନୀସହ ଏହି ତାତ୍ପର
 ଅପୁର୍ବ ରସ ନାଧୁଣୀ ସେହି ସମୟ ପାଇଁ ପକାଇ
 ସୁରାବିତ ଭଗଣୀୟ ପରିବେଶକୁ ଆହୁରି ମଧୁମୟ କରେ,"—

"ହେଉକୁଦା ହେଉଛେଲା....
 ପଡେ କହିବେଲେ ବିରକର...
 ହେବେ କୁଟା ପାଏନନ ..
 ହାଏଣ୍ କୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡ ନରନ...
 ଦେମି ଦେମି ବ୍ୟବନ....
 ଏ ଆଶ ଆଶ ଗୋ
 ତତେ ଶୁଣିବେଲେ କାଇ ଶେ....
 ଭୁଲ ରଖିଲା ଖାଇ ଗୋ .
 ଶୁଣି ଧାଏର୍ ହିଁ ମୁଣି ଗେ. "

ଚକ୍ରାନ୍ତୀ ପ୍ରଶ୍ନ ନାମକ ପରି ଏମାନେ (ହେଉ
 ହେଉ ପାଦନକ କା) ନିଜର ବିଶ୍ୱା ଅଦାର କବେ
 ନାନା ପ୍ରକାର ଡାକି ବାଣୀ ଗଦାର କରନ୍ତି,
 ଏହି ଜମରେ ସେମାନେ ଉତ୍ତାପନ କରନ୍ତି ଏହି
 ସଂସାରର ଅନାବତୀ, ଧନ ତନ ଓ ଯୌବନର ସହସତା
 ତଥା ଜୀବାତ୍ମାର ଅସାରତା ଓ ଅବୁଦ୍ଧତା ବିଷୟକୁ ।
 ସେ ପୁଣି ଆହୁାନ କରେ ଏହି ଅନନ୍ତ ପ୍ରୋତରେ ରାତିଯାଉ
 ଜୀବନକୁ ମଧୁସିନ୍ଧୁ ଓ ସାଧିତ କରିବାକୁ"—

.....
 ପାଏସା ଥିଲେ ହାତୁରେ,
 ଯିବା ଦେଉଥିବୁ କାତୁରେ
 ଶା ଓ ପିଇ ତରି ବଡ଼ଲେ ଧନ
 ମରି ହୁଡି କରି ରହିଲେ ଜନ
 x x x x

ଦେଉଥିଲେ ଆଶ ପାଏବୁ ବନେ
 ଗୁଠି ଦେବୁ ପିନ୍ଧିବୁ ତାନେ
 ଆଶିର ତାତୁ ଗାଲେ ନାହିଁ
 ତର୍ପଣ ଗଲେ ପିନ୍ଧିବା କାହିଁ
 ବନ୍ଧରେ ଗଲେ ଆସଇ ଦିନେ
 କେତେ ଶୁଣିଥିବୁ କଦାଚ୍ କନେ
 ଅକାର ସଙ୍ଗେ ବାହାର ଆଉ
 ନାହିଁ ଦେମା ଘାଏ ଧେଇଟି ଧେଇ ।"

ମାତୃଶ୍ରୀ ସମୟରେ ଏମାନେ ଦୁଦ୍ୟର ଏକ ଦାସ
 ତାମିତା ଉପସ ପିତ କରିଥାନ୍ତି, ଲୋକି କରିବା ସମୟରେ
 ସେମାନେ ସେପରି ଅପୁର୍ବଧାର ସଜ୍ଜାମାନ ନ ହୁଅନ୍ତି
 ସେଥିପାଇଁ ଏହି ସବୁର କଲେକ୍ଟରସି ଆଗକୁ ବାତାବୁ
 ସତର୍କ ଦରାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି । ତାରଣ ଏହି ଦିବସରେ
 ହିଁ ଜାଣର ଏପରି ମଧିକାର ରହିଛି । ସେମାନେ
 ସରକୁ ସର ତାଇବୁଲୁଛି,"—

ବନ୍ଧୁ ତରୁ, କର ବିଧି
 ଧାନ ନାହିଁ ବିଧି ତରୁ ବିଧି
 (ହରିଜନ ର ଶାର ଛାପ ପଡ଼ିଛି)

ଭାବୁ ମୁକ୍ତ ବନ୍ଧୁ ବିଧି
 ହେଉ ଗୋ ବିଧି ଧରନ୍ କାରୀ
 ଦରି ବାବଦୁ ପାତର ଧିତା
 ଦିପ୍ତି ବାଣି ହଇଦା କୁଟା
 ମୁକ୍ତ ଭାବି ମୁନବା ଦୁଇ
 ସେମିଦୁରା ଦେଲେ ଯିବୁ ଶୁଣି... "

ଏହି ଗୀତ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବହାରୀ
 ସମାଜକୁ ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଥାଏ ଓ ସେଥିସହ କେତେକ
 ସମାଜର ଦୁଶାବତୀ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥାଏ ।
 ପଶ୍ଚାତନ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦେପ ରା ଡାକି—"କଞ୍ଚାଗା"
 ବା ଗାଏକ । ଏହାକୁ ଏ ପକ୍ଷରେ "କଦାକ୍"
 ଦୋଷି ମଧ୍ୟ କହିଥାନ୍ତି । ଶୁଶ୍ରୁଷା, ବିଭୂତି, ମରାଜ
 ଓ ଲୁଣ ଏମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ବ୍ୟବହାର । ତେଣୁ
 ଲୋକେ କା ପିମଏ ଏମାତଙ୍କ ସରକୁ ଗଲେ କହିଥାନ୍ତି,"—

ଦାସି ଜଣି ମୁଁ ହୁଁ କରସୁଏବେ
 ଦେ ରଦାକେନ୍ ଶୁଶ୍ରୁଷା ପବେ....
 ମୁଁ ଗିଧେ ଅର ଦିଗୁଣି ଶୁଲେ
 ଧରେଇ ଦେବୁ ତଲେ କଲେ....।]

ଗରୁଡ଼ ସଂସ୍ୱଦାର ଦୁଧ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି, ତାଙ୍କ
 ଘରେ ତେଣୁ ଦୁଧ ସୁସଜ୍ଜ । ତେଣୁ "ଗରୁଡ଼"
 ସରକୁ ଗଲେ ଦୁଧ ମାଗିଥାନ୍ତି,"—

"ହେଉ ଗଉରୋ, ହେଉ ହେଉ
ଜମନ ଘରେ ଶୋହଲ
ବୁଝିବନି କେତୁ ପୁରୁଷ କୁଳେ
ସୋର କରୁଥିବା ଝୁଲିଆ ଦେଲେ
ହେଉ ହେଉ ହେଉ...."

ହେଉଜମାନେ ମୁଁ ତ ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି କେହି
ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଘରେ ବସନ୍ତି,"—

"ତମ ପ୍ରମୋଦ ପଦ୍ମା ପୁରୀ .
ଶାଏଲେ ଦାମ୍ଭ ମରୁଣି ମଜା....
ତେ ଦେବଦେବ୍ ପୁରୀ ପଦେ
ରାହି ଶାଲ ସିନୁ କଥାକ ଆଦେ
(ନବୀପଦା)

ସୁଧାକର ଡାହଣମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେଇ
ସମାପ୍ତକର କରାଯାଇଥାଏ ଓ ତାଙ୍କ ଘରେ ଘୃତ ସୁନ୍ଦର
ଏହି ଡାହଣମାନଙ୍କ ଘରକୁ ଘରେ ଘୋଡ଼େ କରନ୍ତି," —

"ସୁସେନି ବୁଝ କହା ବୁଝି
ସୁନି ଜଗନ ଉଦ୍‌ୟା କୁଟି
ବୁଝେଇ ବଦା ହେଉ ହେଉ
ବମର ଘରେ ଲୋକ କର
ଏ ସିଲେ ଘେ ଚିରଣି ଚିଅ
ବୁଝେଇ ବଦା ଦେବା ସିଅ....ହେଉ ହେଉ ହେଉ ।"

ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଏଠାରେ ବ୍ୟବହୃତ
କହୁ ପଦରେ କେବଳ "ସୁବତୀ" ନାମକୁ ବା "କାଣି" ନାମକୁ
କି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ ଓ ଏଥିରେ ଉପେକ୍ଷା ଉଲ୍ଲେଖ
"ବଦା" ବୋଲି ଘଣ୍ଟି ଦୃଷ୍ଟି ଅର୍ଥ ନିହିତ ଥାଏ ।
ଆମର ଉଲ୍ଲେଖ ମଧ୍ୟରେ ଯୁବକମାନେ ଘୃତାସି ସୁବତୀ
ଘର ଉପଯୋଗ, ପୁରୁଷ ସୁର୍ଦ୍ଧେ ଶାରିର ସୁବିଧାପାଇଁ,
ଏହାକୁ ଲିଭିବନି କି ବ୍ୟବହାର ଧର୍ମ ଥାଏ ଧର୍ମରା
ଦାସନାଦେଇ (କାହ ନାତ କହୁ ପରାତ ସେ ବ୍ୟବହାର
ଘରେ ଏକ ପ୍ରକାର ପ୍ରବଚନର ଆଲୋଚନା କରାଯିବ)
ପୁରୁଷ ସୁବତୀ ମାନେ ନିଜମିଶ୍ରି ମୃତ୍ୟୁ କରୁଥାନ୍ତି, ଏହି
ହେଉହେବା କାହର ଏହି ଚିତ୍ର ଚିତ୍ରମାନେ ନୁହେଁ,
ହେଉହାଣ ଗର୍ଭର ପଦରେ ଏହି କାତ ପୁରୁଷରେ
ଘାଟିବିକ ମୂଳ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବାକୁ ଦେବା ବଦନାୟ ।
କାହର ଉଦ୍‌ୟା କରୁଥା ପାଣି ଏହାର ଉପ ବ୍ୟବହାରମାନ
ମଧ୍ୟ ପ୍ରତି ବନବଦାନ ହୋଇଥାଏ । ନିମ୍ନ ପଦବିରେ
ଦାୟା ଅର୍ଥରେ ଏକ ପ୍ରକାର କରୁଥା ସୁବତୀକୁ
"ହେଉ ହେଉ" ନାମୁଣି ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ଯେ "ମନମୟ"
ନାମୁଣି ସୁଗମ ଚିତ୍ତେବଦ କରୁଛି, ଏ ଦୃଷ୍ଟି ଏହି
ଅବିଭାବକୁ,"—

କେତବ ପଦକ୍ଷେପ

ହେଉ ନନା ହେଉହେଉ....
ନାହିଁ ଆସିବି ଚରପରା
ତମଣି ପଡ଼ିଲି ମକୁର କିଠି
ଆସନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ବାଣି ନାରକୁ ପଟି

ଜାଏବ୍ ପୁରୁଷ୍ଟ ଜ ନୁ ମଜା
ଶାଏଲି ଗୁରୁଦୁ ଧ୍ୟାନ ଶାଢ଼ୀ
କେତେ ସୁଦୃଶିବୁ କାଟିରକୁଳେ
ଚକ୍ରେ ଗଲେ ଏହେଉ ବିନେ ..ଇତ୍ୟାଦି

ଏହି ପର୍ବକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ 'ମଣ୍ଡାପିଠା' ମାଧ୍ୟମରେ ଗପଲୋଚନା
କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଏହି ଚିତ୍ରପଟରେ ମଣ୍ଡାପିଠାର
ପ୍ରଚଳନ ଦେଖି, ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଘରେ ଏହି ଚିଆରି ହୁଏ
ଓ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟକୁ ବଢ଼ାଇଥାଏ (ଗାଣିଆନ୍
ସ-ପ୍ରତାପରେ ସେମିତି ଶ୍ରୀକ୍ଷମା ସ କେକର ପ୍ରଚଳନ)
ପୌଷ୍ଠିକତାକୁ ଶାନ୍ତି ଅମଳ ସରିପାଇ ଥିବାକୁ କୃଷକମାନେ
ଏହି ଲାଣିରେ ପ୍ରମୁଖ ପୁର ଚିଆରି କରି ମଣ୍ଡାରେ ରାଣିପୁର
ଦେଇ ଚିଆରି କରନ୍ତି । "ଜାଏବ୍ ପୁରୁଷି ଜ ନୁ ମଜା"
ସ୍ତ୍ରୀ ଏହା ଉଡ଼ାତ ହୁଏ । ଉଷଦେବଙ୍କ ପାଖରେ ଏହାକୁ
ଲୋକ ଦେଇ ଆନନ୍ଦରେ ପ୍ରସନ୍ନ ଲରେ । କହୁ
'ଲୋକଗୀତ'ରେ ଏହି ପ୍ରସ୍ତୁତି ନାମ ଚିତ୍ରର ଗହେଉ ଅଛି ।
ଏଠାରେ ଦୀର୍ଘତା ଉପସ୍ଥ ଦୃଷ୍ଟାକର ବ୍ୟବସାୟ ହୁଏ
କରାଯାଏ । ଲୋକଗୀତ କାଲ ଶାଲରେ,"—

ତାଲଶାଲରେ,

ମରୁଣିରୁ ହୁଇବୁଛି କାର୍ବରେ ଗର୍ଭି ଦୁଲ୍‌ଦୁଲି .
ବୁଦ୍ଧଦେଇ ଆନନ୍ଦ ଶାତ ପୁଷ୍ପର ପାଣି
ପୁଷ୍ପର ପାଣି କାର୍ବରେ ପୁଷ୍ପର ପୁନି
ହେଉ ହେଉ ମାଣିତରେ ଦେବୁ ହୁଇବୁନୀ
ଜାଏବ୍ ପୁରୁଷ୍ଟ ମଜା, ପଦା ଧରା
ବରହେଉ ବିନେ ଧନ ମନ୍ କରୁଥା ଧିରା....
ମରିତରେ ସରିତର, ତାଲଶାଲ....
ଉପସ୍ଥର ଉପସ୍ଥର କାର୍ବ ତାଲଶାଲରେ....

ସାମାନ୍ୟ କେତେ 'ପଦ'କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଏହି "ପୁଷ୍ପପୁନି
ମଜା"ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ସମସ୍ତ ପଦଅର୍ଥ ଉଚ୍ଚାରୁକ ଓ
ଶାନ୍ତେ ଶାନ୍ତେ ଉଚ୍ଚକୃତ ଅନ୍ତାତରା ପୁନିଥାଏ ।
ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦ ଏହି ଦୃଷ୍ଟି ଦୃଷ୍ଟି ବୋଧକ, ସୁବତୀର
ଦୁଇଟି ସମସ୍ତ ଗଠନକୃତ ସାମ୍ୟ 'ମଣ୍ଡା' ସହିତ ସମାନ
ଥିବାକୁ ଏପରି ଉପମା ପ୍ରୟୋଗ ଯଥାରଥ ହୋଇଥାଏ
ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଶାନ୍ତରେ,"—

"କହ 'ବରହେଉ' ଦୁଇ କରୁଛି ଶାନ୍ତ ବରହେଉ ଧନ,
ପୁଷ୍ପର ପୁନି ବିନେ ଧନ ଜାଏବ୍ ମଜା ମରେ ଦେବା....
ହାହି ଶିତ ସଙ୍ଗାରେ ଦୁଇଟି ପଦା
ଚିହ୍ନର ମାଣି ବି ବଦାତ ଧାଣି କହୁତ କାହୁର କହା..."

ଗୋଟିଏ ଘରରେ ଗଲେଣି ଅଛି ଯେ “ଗୋ ବୁଝା
 ଦୁ କେବଳ ଦାହାର ମଣ୍ଡା ଗଲେଇ ଦେଇ ମତେ
 ପ୍ରବନ୍ଧନା କଲୁ । ମାତ୍ର ତୋର ଦେହେ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ
 ଗୁମାସ୍ତ ହୋଇଥିବା ମଣ୍ଡା ବା ଭଡ଼ ଗଛ ଦୂର
 ଦୂରକୁ ଗଲେ କଲୁ । ଯେଉଁ ମଣ୍ଡା ତି ଅତି ସରସ
 ଓ ହୁଏ ତହସ ପରି ଶୋଭା ପାଉଛି ମୋତେ ଦେହେ
 ମଣ୍ଡା ଦେ” ଦେହେ ପଡ଼ି,”—

ଦାହାର ମଢ଼ା ଦେଇ ଧଉ ଭିତର ମଢ଼ା ଡାଣି
 ଆସିବ ବାଣିରୁ ଗହଣି ବିନେ ପଡ଼ି ମାଉସୁ ଦୁଇ
 ଡାକିକରି ରଖିଦେଲା ମନାଦେ ହୁଇର
 ଦେ ଦେ ମର ମଢ଼ା
 ହୁଏ କରସ ହୁଡ଼ା
 ଗଲେଇଦେନି ନାହିଁତେଗୁନା ରଖିଥିବା ହୁଇ .. ।”

‘ସରସପୁରୀ ଶାନ୍ତା’ ଦୋଣି ଅନେକ ଏହାକୁ
 ଅଶ୍ୱିତାର ଦେ ଶବେଳେ ଡାକ ଦେବନ୍ତି । ନାହିଁ ଏହା
 ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଏହି ଅନେକଟି ଚିରକଟ । ପୁଣି
 ଗାୟତ୍ରୀ ଚାହୁଁଥିଲେ ଶୁଦ୍ଧା ଚା ଅତିରକ୍ତ ତାହାରେ
 ମୁଖ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଉଛି । ପ୍ରଚୀନ ଓ ମଧ୍ୟଯୁଗୀୟ
 ବହୁ କୁତାରେ ଏହାକୁ ଅତୁରି ସାଧକ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି,
 ଯେଉଁ ଦେଶର ସାହିତ୍ୟର ପର-ପରରେ ‘ସରୋତ
 କାଳୀ’ ଜାତୀୟ ଚିତ୍ରଣ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି ଦେହେ ଦେଶର
 ଶେଷପାତରେ ଏପରି ଭାମାମ୍ୟ ଗହଣକର ପଦକୁ
 ସମାଲୋଚନା କରନ୍ତି, ସେମାନେ ଯଥାର୍ଥରେ ଚିହ୍ନିବା
 ଗ୍ରାହକ ହୁଅନ୍ତି । ତରତା ଦେଶ୍ୟର ଗୁଣକୁ ରକ୍ଷାକରି
 ରକ୍ଷାହୀନପଣ ମହାଶବ୍ଦି ମଧ୍ୟ ଏପରି ବହୁପ୍ରକାର
 ରାମାୟଣରେ ଗଲେଣି ଅଛି ।

ଯୋଗ ପୁଣିମାରେ ଗୁଣାବ ସର ହୁଅନ୍ତାଏ ।
 ମୟୀ ଆସି ରକ୍ତ ରରେ ଖିରି ଖିରି ହୁଅନ୍ତାନ୍ତି । ଏହି ହସର
 ଯୁଗରେ ସମସ୍ତ ଗୁଣା ପରିବାରର ଅବତାର କରନ୍ତି ।
 ବର୍ଷକର ଗୁଣା ଅମଳ ରରେ ସେ ଅପୁରଣ ଅନନ୍ଦରେ ମାତି
 ଏଇ ପର୍ବ ପାଳନ କରି ଗାଉ ରଠେ,”—

“ଜାଉପୁରରେ,
 ନରଖିର ଗଲେ ଶୁଭ
 ମ.ସାରଣୀ ମାଆ ଗଣାରେ ତସ
 ମିଶ୍ର ଗପରେ ଶାଏ ହୁଅ.... ।

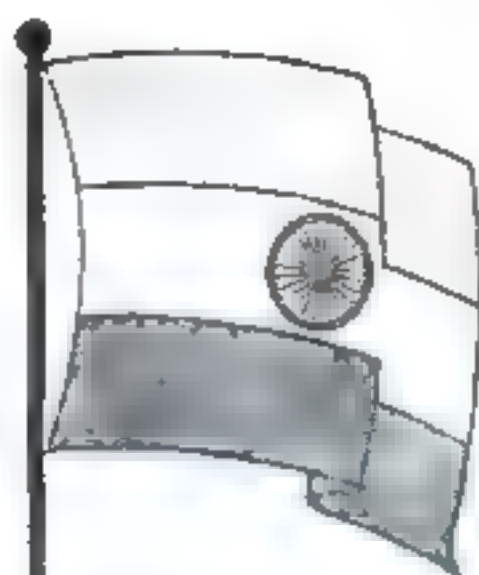
ଆଧୁନିକ ଜନ୍ମ ଯୁଗର ଗୁପାରେ ଏହି ସମସ୍ତ ସେବାଗୁଣ
 ଆଉ ଆଶପରି ପ୍ରଦତ୍ତ ରାଜରେ ଦେଖାଯାଇ ନାହିଁ ।
 କାରଣ ଏଇ ଦୁନିଆରେ ‘ବଲ୍ ହ୍ୟାନସ୍’ ଗୁଣାର ସନ୍ଦେହ,

ନନ୍ଦିନୀ ଶିଶିରର ପରିମାପକ ଓ ପତ୍ନୀର ମହୋରମ
 ଶ୍ରୀମାତାରେ ଅବଶ୍ୟକ ଶେଷମୁତ୍ୟାଦି ଅଭିଷିତ ଓ
 ବର୍ଦ୍ଧନ ସମାପ୍ତର ପରିଚୟ । ଏଣୁ ଏ ସମସ୍ତ ଉପରେ
 ଗଲେଣି ଗଲେଦେବେ ଗଲେଶବ୍ଦମାନକୁ ଅଧିକାଂଶ
 ଶେଷରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦୁର୍ଦ୍ଦମାନରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନେବା ଦୃପଦୁର୍ହି ।
 ଶେଷରେ ଗାତ ଏଭଳି ଏକ ଶେଷପୁଣ୍ୟ ସେବକାର
 ତଥା ଏହା ପୁଣ୍ୟଦ୍ୟ, ସୁଗନ୍ଧିତ ଓ ର.ବଦ୍ୟାତକ ହୋଇଥିବାକୁ
 ବହୁ ସେବକାରରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି ।

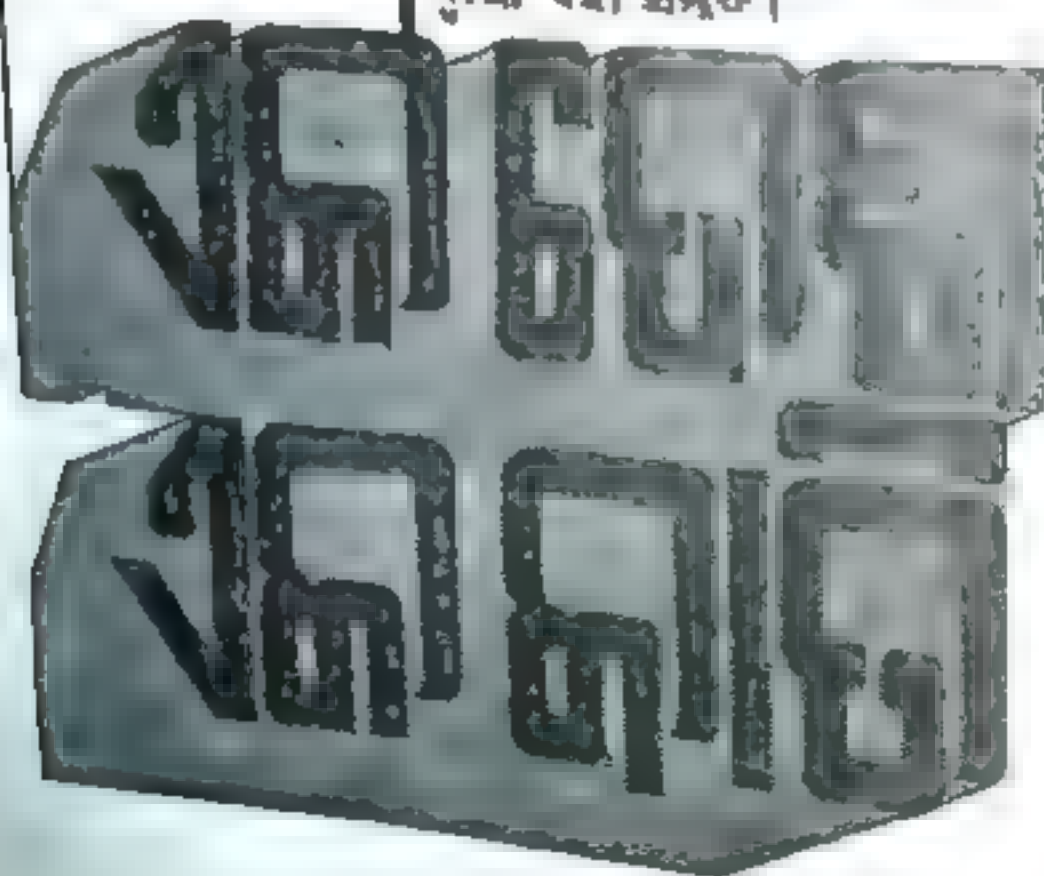
ଦ୍ୱାଦଶ ଦିଗର ଯେଉଁ ଦେବାର ଶେଷକମାରେ
 ନିଜର ଗୋଟିକଟା ଗ୍ରାହ ଦେବାର ଶେଷରେ ଶ୍ରୀକୃତି
 ପାଉଛନ୍ତି ଦେହେ ଏହି ସମସ୍ତ ଶେଷକାରକୁ ଅତିକ୍ରମ
 ଶେଷରେ ନିଜର ନାମ ରଖିବା ବସ୍ତୁକରି ବା ଦେହେ
 ଗାତ ଉପରେ ନିଜର ପିତୃକୁ ବାଦ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।
 ଏହି ସଂସ୍କୃତି ହତ୍ୟା ଅପରାଧ ସମଶାସ୍ତ୍ର ନୁହେଁ ।
 କାରଣ କେବଳକ ଦ୍ୱାରା କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମିତ
 ଶେଷପୁରୀ ଏମାନଙ୍କ ନାମ ଅମ୍ଭ ନିଜକୁରେ ଅସ୍ଥ ଓ,
 ଅତିକ୍ରମ କୋବାଏ ଯଦି କହନ୍ତି “ଅମେ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର
 ଦିନିଆ କରୁଛୁ ଦୋଣି” ତେବେ ଏହା ହାସ୍ୟାସଦ
 ନୁହେଁ କି ? ଶେଷକାରକୁ ପୁରାପୁରି ଶେଷରେ
 ନିଜର ମାୟିକାମା ତାହାକୁ କରିବା ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷତା ।
 ଶେଷକାରର ଗତ, ସ୍ୱର ଓ ଅର୍ଥକ ଗଠନକୁ ଅନୁଗତ
 କରି ନୁଆ ଗାତ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇପାରିବ । ସେମାନେ
 ଯଦି ନାମ ପ୍ରସ୍ତର କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ତେବେ ‘ଶେଷକ’
 ବା ଶାତ ରଚନା ସ୍ଥାନରେ “ପୁରାତନ ରଚନାକୁ ଦେବାର
 ରୂପ ଦେଉଛନ୍ତି” କହି ପାରିବେ । ଜାତୀୟ ସଂପର୍କର
 ପୁରସ୍କା ଦିମତେ ଦେଖାଅ ଏମାନଙ୍କୁ ସବୁକୁ ଦିଅନ୍ତୁ,
 ସେମାନେ ଶେଷ ସଂପର୍କକୁ ତ୍ୟାଗିତ ସଂପର୍କ ନକରି
 ନିଜେ ଅର୍ଦ୍ଧନ କରନ୍ତୁ ଓ ଗର୍ବନ କରି ଶାଆନ୍ତ ।

(ଡଃ : ଦୁ :) ଉତ୍କଳ-ଓ ତାତପୁରୁଷ ସର୍ବତ୍ର ବାହାର
 ମତ ମାଟୀ, ଶ୍ରୀ ଶଶିର ମାଟୀ, ହିର ମାଟୀ, ରକ୍ତ ପି.
 ମାଟୀ ଓ ବାଉନପି କୁମାର ଅତିକ୍ରମ ଠାକୁ ବାହାର)

ମାର୍ପଟ—ଜା ଦେଶର ବରଷ ସାମର
 ଗୁଣାକୋର ଓଡ଼ିଆ ଦିରା
 ଗହଣ ଦିଶୁଦିଶାପୁର, ବାଣୀ ଦିଶା

ଆସନ୍ତୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକ ନ୍ୟାୟସଂଗତ
ସମାଜ ଗଠନ ଲାଗି ମିଳିମିଶି କାମ
କରିବା । ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଚିନ୍ତାଧାରା,
ତଥା କଠିନ ପରିଶ୍ରମ ଓ ସହଯୋଗ
ଦ୍ୱାରା ଏହା ସମ୍ଭବ ।

THE ECONOMIC TIMES

THE HINDUSTAN TIMES

... 1948

INDIAN EXPRESS

THE ... OF INDIA

ଓଡ଼ିଶାରେ ବ୍ୟାପକ ବିଲ ବିକାଶ

ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟାପକ ବିଲ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରା ଯାଇଛି ସେହିପରି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ ଏହାର ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ବିଭାଗ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯାହା ଚଳେ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକଳ୍ପ ମିଳିତ, ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ନୂତନ ଶିଳ୍ପାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ନୂଆ ଉପକରଣ କିଣି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଏବଂ ଉପକରଣ ଉପକରଣ ଓ ଉପକରଣ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ।

ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟାପକ ବିଲ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରା ଯାଇଛି ସେହିପରି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ ଏହାର ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ବିଭାଗ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯାହା ଚଳେ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକଳ୍ପ ମିଳିତ, ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ନୂତନ ଶିଳ୍ପାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ନୂଆ ଉପକରଣ କିଣି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଏବଂ ଉପକରଣ ଉପକରଣ ଓ ଉପକରଣ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ।

ଓଡ଼ିଶା ବିଲ ବିଭାଗରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟାପକ ବିଲ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରା ଯାଇଛି ସେହିପରି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ ଏହାର ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ବିଭାଗ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯାହା ଚଳେ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକଳ୍ପ ମିଳିତ, ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ନୂତନ ଶିଳ୍ପାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ନୂଆ ଉପକରଣ କିଣି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଏବଂ ଉପକରଣ ଉପକରଣ ଓ ଉପକରଣ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ।

ଯେଉଁ ବ୍ୟାପକ ବିଲ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରା ଯାଇଛି ସେହିପରି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ ଏହାର ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ବିଭାଗ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯାହା ଚଳେ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକଳ୍ପ ମିଳିତ, ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ନୂତନ ଶିଳ୍ପାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ନୂଆ ଉପକରଣ କିଣି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଏବଂ ଉପକରଣ ଉପକରଣ ଓ ଉପକରଣ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ।

ନୂତନ ଶିଳ୍ପାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରା ଯାଇଛି ସେହିପରି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ ଏହାର ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ବିଭାଗ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯାହା ଚଳେ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକଳ୍ପ ମିଳିତ, ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ନୂତନ ଶିଳ୍ପାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ନୂଆ ଉପକରଣ କିଣି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଏବଂ ଉପକରଣ ଉପକରଣ ଓ ଉପକରଣ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ।

ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଓଡ଼ିଶା ମଧ୍ୟରେ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବ । ଏହି ମଧ୍ୟରେ ୨୦ଟି ଗୋଟି ଗୋଟି । ଏହି ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକାଂଶ ଶିଳ୍ପାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ଓ ଉପକରଣ ଉପକରଣ ଓ ଉପକରଣ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ।

[ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ—୧୯୫୧-୫୨]

ପ୍ରଗତିଶୀଳ ସ୍ୱପ୍ନ ଚାହୁଁ

ପ୍ରକାଶ ଚିତ୍ରକୁ ବାହୁ ଦେଖେ ଶୁଦ୍ଧ ଯେ ପ୍ରତି
 ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ଶେଷରେ ଅନ୍ତରାଳ ଦେଖାକୁ ବାହୁ, ଏହା
 କାଳରେ କେବଳ ଦେଖାକୁ ଦେଖିଲେ, କଟକ
 ଓ ମହାଶୟନରେ ତେ ଶୁଦ୍ଧ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ
 ପ୍ରକାଶ ଚିତ୍ର ଏହା ଶୁଦ୍ଧ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ
 ଓ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କର ଶେଷରେ ଶିଳ୍ପ ବାହୁରେ
 ଶୁଦ୍ଧ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ଦେଖେ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କର
 ପ୍ରକାଶ ଶୁଦ୍ଧ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ

[illegible]

ଆଜିର ବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନିକଟରେ ଦେଖି ଶୁଦ୍ଧ
ବିଚିତ୍ର ପୂର୍ବ କଳାକାର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନିକଟରେ ଦେଖି
ଆଜିର ବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନିକଟରେ ଦେଖି
ଆଜିର ବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନିକଟରେ ଦେଖି

(ଉତ୍କଳାଚଳିୟ ଶାବ୍ଦିକ-ସମୀକ୍ଷା, ୧୭।୧୧।୧୯୮୧)

ବୁଦ୍ଧ ପ୍ରଗତିର ମୁଖ

ଦେଶର ବଡ଼ ବଡ଼ ଗୋଷ୍ଠରେ ଯେଉଁମାନେ ଶିକ୍ଷା
 ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଆଦୃଷ୍ଟ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏବେବେରୁ,
 ସେ ଫାଇଦା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଦେଶର
 ଗର୍ବର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।
 ତାହା ଶ୍ରୀ ଗୋଷ୍ଠରେ ଗର୍ବର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ
 ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଏହି ଗୋଷ୍ଠରେ ଗର୍ବର
 ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱନାଥ ଗାଁ ପେନାଲେ ଫୋର୍ଟିଫିକାସନ୍ କମିଶନ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ୧୦୦୮ ଅନୁକ୍ରମ ୧୯୮୯ ଫର୍ମ ୩, ବ୍ୟବସ୍ଥା
କରିବେ । ଫୋର୍ଟିଫିକେସନ୍ ଗାଁ ୩ କେ.ମି. ଛଡ଼ା
କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଶାସନର ନିୟମ ବଦଳାଇବେ

[ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ ଟାଉନସିପ ୧୮-୧୧-୧୯୮୧]

ନିଧାନୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଠାକୁ ଅଧିକ ହିତ ପ୍ରଦତ୍ତ।
କରାଗଲୁଣି

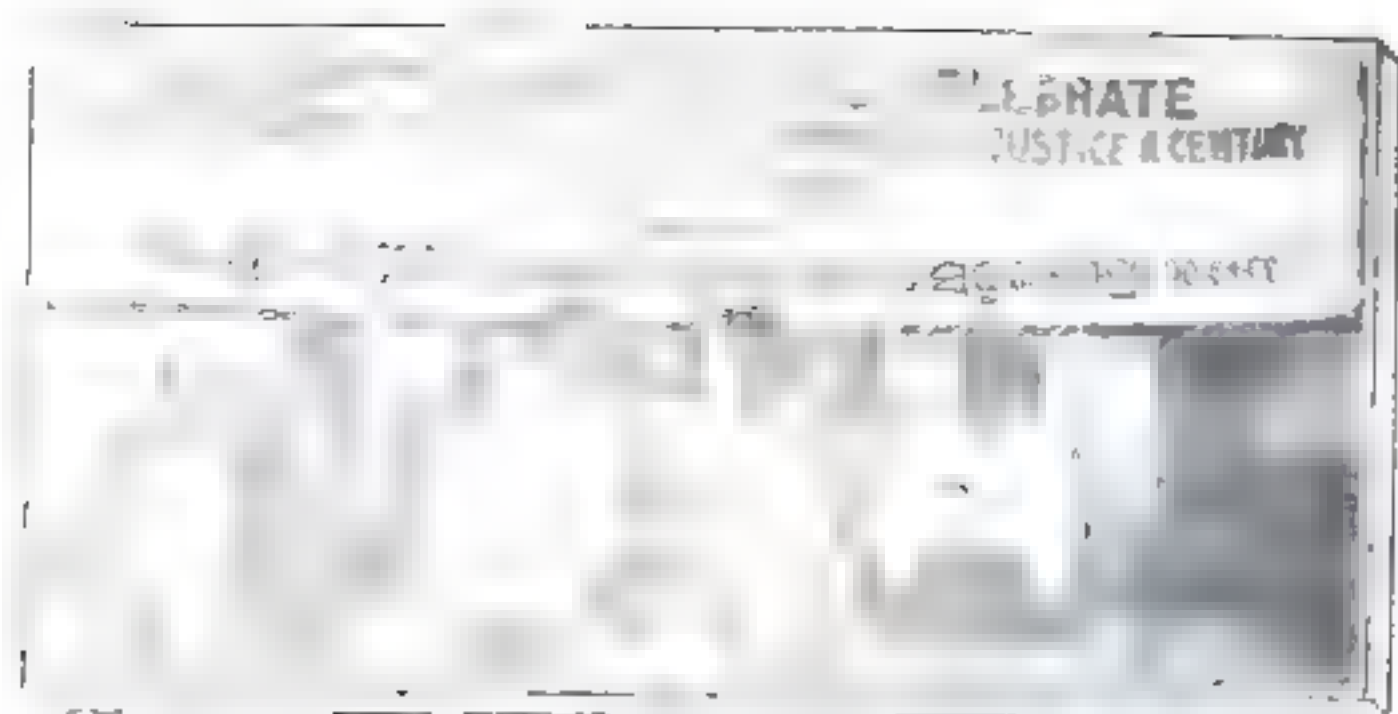
ଚେକ୍ସ ଚୁକ୍ତ ମାତ୍ରର ଶ୍ରୀ ଚାକର ବିଜୟ
 ପ୍ରମାଣିତକ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ ଚାକର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଚାକର
 ପ୍ରମାଣିତକ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ ଚାକର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଚାକର
 ଶ୍ରୀ ଚାକର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଚାକର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଚାକର
 ଶ୍ରୀ ଚାକର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଚାକର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଚାକର
 ଶ୍ରୀ ଚାକର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଚାକର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଚାକର

ବେଶ ପରଦାର ଦାୟିତ୍ବ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ଗୋରେ
ଏକ ପଣ୍ଡା ଉପାଦେଇ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାଳ ଫଳେ ପରଦାର
ଗୋଟିଏ ପାଖ ଗୋଟିଏ ପାଖେ କରୁଥିବା, ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର
ଅନ୍ୟତ୍ର ଗୋଟିଏ ପରଦା ନିଜ ଗୋଟିଏ ପାଖେ ଗୋଟିଏ
ଗୋଟିଏ କରୁଥିବା, ତାହାଠାରୁ ଭଲ । ଅନ୍ୟ
ପକ୍ଷରୁ ଗୋଟିଏ ପରଦା ।

ଶିକ୍ଷାଦାନରୁ କଟାଯାଇଥିବା ଯେ ୧୮ ଶ୍ରୋତାଙ୍କ ଶିକ୍ଷା
 ବ୍ୟୟ ଅନୁକଳନରେ ଘର ଲାଗିଥିବା ଟଙ୍କା ୨,୫୦୦ଟି
 ଧୂଳି ଓ ପତ୍ରା ଚେର ୧୫,୦୦୦ଟି, ପିଣ୍ଡଳ ଲୋକଙ୍କୁ
 ଦର୍ଶିତାମ ଯୋଗେ ୧ ଶ୍ରୋତା ୧,୦୦୦ ଟଙ୍କା
 ବ୍ୟୟରେ ଗଣି କରାଯାଇ ଟ୍ରାସ୍ ୨୦୦୦ ମାତ୍ର ତଥା
 ବ୍ୟୟ ଓ ନିୟମାବଳୀ ଚାଲିଛି କରାଯାଇ ଟଙ୍କା ୧ । ଯେଉଁ
 ମଧ୍ୟରୁ ୧୨୫ ଅର୍ଥରୁ ୧୨୫ କରାଯାଇ ୨ ଶ୍ରୋତା ମଧ୍ୟ
 ଟଙ୍କା ଲାଗିବାକୁ କମିତା କର୍ମୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯେ ଲାଗିରେ ।
 ଏହି ଲାଗିବାକୁ କରାଯାଇ କର୍ମୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯେ ଲାଗିରେ ।
 ଏହି ଲାଗିବାକୁ ୨୫ ଟଙ୍କାର କେବଳ ଟଙ୍କା କର୍ମୀ ସମସ୍ତଙ୍କ
 କରାଯାଇ ଲାଗିରେ ।

(ସୂଚୀ : ନଭେମ୍ବର ୧୭, ୧୯୮୧)

[illegible]

ଲେଫଟେଣ୍ଟ ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କ ବାସଗୃହ ।

ଲେଫଟେଣ୍ଟ ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କ ବାସଗୃହ ।

କମିଶନରୀର ପୂର୍ବ ଦିଗରୁ ନିଆଯାଇଥିବା
ଫଟୋଗ୍ରାଫ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା

ଭବିଷ୍ୟ ଅର୍ଥ ଲଗାଣ ନଗମର

ରୌପ୍ୟ ଜୟନ୍ତୀ ଉତ୍ସବ

ସ୍ୱାଧୀନତା ଯୋଦ୍ଧା ଧନୁରାସୀ ଚନ୍ଦ୍ରନ ଶିବନାତି
ନାଶିକାରୀ ଦଶିକା, ଉପସ୍ଥାପିତ ଅର୍ଥ ଲଗାଣ ଦ୍ୟବସା ଏବଂ
ବିପ୍ଳବ ପ୍ରାବୃତ୍ତିର ବ୍ୟବସାୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଦ୍ୱାରା
ଉତ୍କଳର ବ୍ୟାପକ ଶିବ ପ୍ରସାଦ ସମସ୍ତଙ୍କ ହେଉଛି ବୋଲି
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନନୀ କଲେ ପ୍ରକାଶକ ମତଦ୍ୟତ୍ତ
କରିଛନ୍ତି ।

ଦିବେନର ୨୦ ତାରିଖ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନରେ
ଅଭିଯୋଗିତ ପଦ୍ୟ ଅର୍ଥ ଲଗାଣ ନିଗମର ରୌପ୍ୟ ଦୟତା
ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ
ଅତୀତରେ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନ ଥିବାରୁ ଶିବ
ବିକାଶ ବ୍ୟାପକ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଶର ଶିବ
ମାନବତ୍ୱରେ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ପକ୍ଷରେ
କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପନା ଶିବ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ-
ନ ଥିଲା ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ ଚଳିତାବ୍ଦୀର
ଶିବନାତି ଦେବତା ଉପସ୍ଥାପନରେ ସାମାନ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନ
ଏବଂ ଗୋପିତ ସୋପାନସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରି-
ନ ଥିଲା । ପ୍ରକରେ ଗୁଡ଼ି ବିଶିଷ୍ଟାତ ହାତ ପାଇବା ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ସାମାଜିକ ଶିବୋଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କୁ କିଛି ଅନୁଧିଆର
ସମ୍ଭବତଃ ହୋଇ ସଙ୍ଗୋଦ୍ୟୋଗରେ ଶିବ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରି-
ନ ଥିଲା ।

କର୍ମନାମ ସମ୍ପର୍କରେ ଶିବନାତି ଓ ଅବଶ୍ୟକୀୟ
ସୋପାନ ସମେତ ବିଶିଷ୍ଟ ପଦ୍ୟା ଉଦ୍‌ଘାଟନ ପ୍ରକଳ୍ପ
ଶିବସାମ୍ପଦ ସଙ୍ଗେ ପିଣ୍ଡେ ସମାପନ କରାଯିବ ବୋଲି
କହିଲେ କର୍ମ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ ଯେତେବେଳେ
ସାମାଜିକ ଶିବ କାରଖାନାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଶିବସାମ୍ପଦ
ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ସ୍ୱପ୍ନସ୍ୱପ୍ନ । ତେଣୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଶିବ
ବିଶ୍ୱସ୍ତତା ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଉପର ଦୃଷ୍ଟିରା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ଶିବିତ କରାଯିବ କର୍ମ ନିୟୁତପାଇଁ ଗୋଟିଏ
ଉପସ୍ଥାପନାକ୍ରମ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା କରିବେ । ଏହା
ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପନ ଓ ମଧ୍ୟମ ଶିବ ସାପତ୍ୟ ବିଷୟରେ
ଉପସ୍ଥାପନା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାଧାନପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପନ
'କୋଡ଼ାଏ କର୍ମ' ଏବଂ ଶିବ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଉପସ୍ଥାପନ
କରାଯାଇଛି ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ
ଯେ ସାମାଜିକ ଶିବନାତି, ଶିବ ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା
କରିବେ ସମସ୍ତଙ୍କ ୨୫

ଉପକରଣ ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପନ ନିଗମ , ସମସ୍ତ ଉପସ୍ଥାପନ
କରିବାପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକଳ୍ପ । ଏହା
ପ୍ରକଳ୍ପେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ୨୦୦ କୋଟି
ଟଙ୍କା ବିଶିଷ୍ଟାତରେ ୧୪ଟି ବୃହତ୍ ଶିବ, କାଷ୍ଠି ମଧ୍ୟମ
ଶିବ ଏବଂ କାଷ୍ଠି ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବେ
ଏହା ବ୍ୟତୀତ ୮୦୦କୋଟି ଟଙ୍କା ଗୋଟିଏ ପ୍ରକଳ୍ପ
ପ୍ରାୟ ୪୦ଟି ବୃହତ୍, ୧୫୮ଟି ମଧ୍ୟମ ।
ସମସ୍ତଙ୍କ ଶିବ ସମସ୍ତଙ୍କ ସାପତ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକଳ୍ପ
ଉପସ୍ଥାପନ ୨ଟି ବୃହତ୍, କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ, ଉପସ୍ଥାପନ
କାରଖାନା, ଗୋଟିଏ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରକଳ୍ପ
ସାପତ୍ୟର କାରଖାନା, ୧୦ ଟି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ, ଉପସ୍ଥାପନ
କାରଖାନା, ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପସ୍ଥାପନ ଶିବ ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପସ୍ଥାପନ
ଉପସ୍ଥାପନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ବୃହତ୍ ସାପତ୍ୟର ପ୍ରକଳ୍ପ
ହୋଇଥିବା ବ୍ୟତୀତ କୋଟାକୃତି ବିକାଶ ଅନୁକୂଳ ଗତ ବର୍ଷ
ମଧ୍ୟରେ ୨,୫୦୦ ଟି ଉପସ୍ଥାପନ ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରତି
ହୋଇଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପର ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ ।
ପ୍ରକଳ୍ପର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରକଳ୍ପେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଶିବ ୫
କୋଟି ଟଙ୍କା ବିଶିଷ୍ଟାତରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପସ୍ଥାପନ
କରିବାପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପନ ଓ ସାମାଜିକ କାରଖାନା ଏବଂ ଏକ
ବୃହତ୍ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରକଳ୍ପର ହେବାକୁ ଯାଇଛି
କୋଟି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ଓ
ବୃହତ୍ ଶିବ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଶିବ, ବିଶେଷତଃ ଉପସ୍ଥାପନ
ଶିବ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ଉପସ୍ଥାପନ ଅନୁକୂଳ ହେଉଛି
କୋଟି ପ୍ରକଳ୍ପ କରି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ ଓ ଟି.ଏମ୍.
ପରି ବାବଦ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପ୍ରକଳ୍ପର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ
ଅବଶ୍ୟକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରକଳ୍ପ, ଏହା
ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପନ ଶିବପ୍ରକଳ୍ପ ନିଗମ କର୍ମ ସୁରାନ୍ୱିତ
ହୋଇଛି ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ ବ୍ୟାପକ ଶିବ ପ୍ରକଳ୍ପ
ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପସ୍ଥାପନ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସାମାଜିକ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ବିକାଶପ୍ରକଳ୍ପ
ଉପସ୍ଥାପନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଅନୁକୂଳ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ଉପସ୍ଥାପନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଦ୍ୟବସା ଦୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ
ଉପସ୍ଥାପନ ହେଉଛି । ଏଥିପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟି ମହାବିକାଶରେ
ଉପସ୍ଥାପନ ପ୍ରକଳ୍ପର, ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ
ଉପସ୍ଥାପନ ସାମାଜିକ ବୃଦ୍ଧି, ଗୋଟିଏ ପ୍ରକଳ୍ପର ଉପସ୍ଥାପନ
ପ୍ରକଳ୍ପର ଅନୁକୂଳ ଅନୁକୂଳ ପ୍ରକଳ୍ପର ଉପସ୍ଥାପନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ

ହୋଟେଲ ପରିଶ୍ରମୀ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ପରିଶ୍ରମୀ ପରି
କୌଣସି କ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପଢ଼ିବାକୁ ହୋଇଛି । ଶିକ୍ଷା ଉପରେ
ଦିଆଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ଉପାଦାନ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
କରି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ ଗତ ୨୩ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହି
ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରାୟ ୨,୨୨୭ଟି ଶିକ୍ଷା ସଂସ୍ଥାରେ ଗଣ
ସଂସ୍ଥା ଦିଆଯାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କେବଳ ଗତ ବର୍ଷ
ମଧ୍ୟରେ ୨,୫୭୪ଟି ଶିକ୍ଷା ସଂସ୍ଥାକୁ ପ୍ରାୟ ୧୮ କୋଟି ଟଙ୍କା
ରାଶି ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିପ୍ଳବ
ପରିମଳ ଶା ପୁଣି ବିକାଶୋଗୀ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନବୀନ
ମତ ବ୍ୟକ୍ତି କରି ଆ ପ୍ରକାଶକ କହିଲେ ଯେ କେବଳ
ଗାନ୍ଧୀଜୀ ସାମିତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏହିପରି ଆମାନଙ୍କୁ
ଅର୍ଥନୀତିଶାସ୍ତ୍ରୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ
ପଡ଼ିବ । ଅନୁଗତ ଗାନ୍ଧୀଗୁଡ଼ିକର ଉପରି ବିଚାର ଏହି
ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୃଦ୍ଧି ସମ୍ଭବରେ କେବଳ କରି

ସେ କହିଲେ ଯେ ଗତ ୧୭ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତୀୟ
ଶିକ୍ଷା ଉପରେ ବ୍ୟାପକ ଓ ଭାରତୀୟ ଶିକ୍ଷା ଅର୍ଥ ଉପାଦାନ
ବିକଳ ପରି ସମ୍ଭାରଣର ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ସମସ୍ତ
ଦେଶରେ ବିକାଶୋଗୀ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥର ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ
ଦୁଇଗୁଣ ଓ ତିନିଗୁଣରେ ବୃଦ୍ଧି ଦିଆଯାଇଛି । ଶିକ୍ଷା ପରି
ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁଗତ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଶିକ୍ଷା ଉପରେ
ଦେବା ସମ୍ଭବରେ କେବଳ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବ୍ୟବସାୟ ଶିକ୍ଷା
ଦେବାକୁ ଆନୁରୋଧ କରିବ । ଗାନ୍ଧୀ ଅର୍ଥନୀତିଶାସ୍ତ୍ରୀ ନିମ୍ନ,
ଶିକ୍ଷା ଉପରେ ନିମ୍ନ ପ୍ରାୟ ୨୦୦୦ ଟଙ୍କା ବହୁ ପ୍ରକାର
ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ
ପରିମାଣରେ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉପରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ଗୁରୁତ୍ୱ ଆବେଦନ କରି ଏ ଦିଗରେ ଭାରତୀୟ ଶିକ୍ଷା
ଉପରେ ବ୍ୟାପକ ଅଧ୍ୟାୟ ଓ ଏନ ଏସ୍. ପାଇଲ ଟ୍ରଷ୍ଟ
ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଆ କାବିକାଳୀନଙ୍କର ଲବଣ୍ୟ ପାତ୍ରା

ଓଡ଼ିଆପାଇଁ ଉତ୍ତରୀ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରିବା
ପାଇଁ ଆମ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଉପରେ ଏକ ସ୍ୱାଦୃଶ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍ଥା
ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଅର୍ଥର କରିପାରିଛନ୍ତି ।
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଉତ୍ତରୀ କରିବା ପାଇଁ ୧୨୦ ଟଙ୍କା ଦିଆ
ଦେବାକୁ କାଳିକା କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରାଣୀକୁ ଭାରତୀୟ
ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବିମାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଡ଼ିପକାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।
ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ୨୦୦ଟି ଭାଗିକାଙ୍କୁ
ଗତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୮ ତାରିଖରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ
ସାରିଛି । ଦୂରୀୟ ଦିନରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆ କରିବା ପାଇଁ
ଆଉ ୧୭ ଟଙ୍କା ପ୍ରାଣୀ ବିକେର ମାତ୍ର ୧୩ ତାରିଖରେ
ନାକାବଳ ଏକସପ୍ଟେମ୍ବର ଯୋଗେ କୁବେରୀଙ୍କୁ ଦିଆ
ଯାଉଛି । ଏହି ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ବିଶ୍ୱକୁ
ସମୋଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଗାନ୍ଧୀଜୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏଠାରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟୋଗୀ ଯେ ୧୯୭୯ ମସିହାରେ
ମଧ୍ୟ ୩୦ ଟଙ୍କା ତାରିଖପ୍ରାପ୍ତ ଭାଗିକାଙ୍କୁ ପ୍ରାଣୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ
କରିବା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିଲା ।
ସେମାନେ ସେଠାରେ ଗତକାଳର ଦିନ ୨ ବର୍ଷ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମସ୍ତ ଅର୍ଥଦାତାଙ୍କୁ କରି ସାରିଛନ୍ତି । ଅନୁମଧ୍ୟ
୧୯୮୧ ଫେବୃଆରୀ ମାସରେ ୨୩ ଟଙ୍କା ଦେଖିବାକୁ
ଭାଗିକାଙ୍କୁ ମୋନାମୁକ୍ତିରେ କରିବା କରିବା ପାଇଁ
ପ୍ରାଣୀ କରିଛି ।

ଶିଳ୍ପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିବେଦନ

ଓଡ଼ିଆର ପୁର ଐହାସର ନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତ ବେଶର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତମାନେ ପିଞ୍ଜ ପାପର ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ପୁଣ୍ୟପିତାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦଶରାତ୍ର ଓଡ଼ିଆରେ ପିନ୍ଧିଯୋଗ କରିବା ବୋଲି ଅନୁରୋଧ କରାଯାଉଛି । ସମସ୍ତ ଦେଶରେ ଶ୍ରୀ ପାପର ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆରେ ପୁଣ୍ୟ ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଦଶରାତ୍ର ଓଡ଼ିଆରେ ପିନ୍ଧିବା ବୋଲି ଦେଶ ବୋଲି ଦେଶ ପକ୍ଷରୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଶିଳ୍ପାଦି ୨ମ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଲାଗି ୧୦ ଘଣ୍ଟାରେ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ଶିଳ୍ପାଦି ୨ମ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଲାଗି ୧୦ ଘଣ୍ଟାରେ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ଶିଳ୍ପାଦି ୨ମ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଲାଗି ୧୦ ଘଣ୍ଟାରେ ଆରମ୍ଭ ହେବ ।

ତଦ୍ଦିଶାରେ ଶିବ ଦେବ୍ୟାବ୍ୟାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଘୋର
 ସବୁ ମୁକ୍ତିଧା ବୁଝାଏ ବିଧିପାଳଣି, ସେ ଘଟଣାରେ ହିନ୍ଦୁ
 ଦେବ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କବିରେ ସେ ଚଉକୋଣର ଚମତକାମୀମାନଙ୍କ
 ମୁଖପାତ୍ର ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରକରେ ତଦ୍ଦିଶାରେ ପ୍ରକଟିତାତ ଶିବମାଟି
 ବର୍ତ୍ତମାନ ବାସକରେ ପ୍ରକଟିତ ହେବାକୁ ପାଇଛି । ଶିବ
 ବିବାହ ପାଇଁ ଅନୁରୂପ ଲିଖିତମାନ ପ୍ରକଟ କବିତାରେ ତଦ୍ଦିଶା
 ଦେଖି ଅସ୍ତବ୍ୟ କହିଛି, ତାହା ମୁଖ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଶିବ ଉପନ
 ଦିନରେ ଶିବୋଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆବୁରୁ ପ୍ରକ
 ଚରଣପାଳଣି । ତଦ୍ଦିଶାକୁ ଅବିଭାବୁ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣବିଦ୍ୟା ଶିବୋ-
 ଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କ ଆମର ପରାମର୍ଶ ଅଟେ ହୋଇ ମୁଖ୍ୟମାନ
 ମିତାତ୍ତ ପରିଶିଳ୍ପ ।

[illegible][illegible]

ଦିବ ପ୍ରଭାତ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟରେ ଦିଅନ୍ତୁ ଗୁପ୍ତତା ଥିବା ବ୍ୟ
ସ୍ତୁତି। ଦୁଇୋଇ ସମ୍ପର୍କରେ ପୁରୀ। ଦେଇ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
କହିଥାନ୍ତେ ଯେ ସରକାରୀ ଓ ବାଣିଜ୍ୟୀନ ଶିଳ୍ପୀ
ବିଦ୍ୟାଗୁପ୍ତି ଯୋଗେ କୁହୁ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ
ଆଦେଶ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ନୂଆ ନୂଆ ଶିଳ୍ପ ଗ୍ରାମ
ପାଇଁ ବିଦ୍ୟାଗୁପ୍ତି ଯୋଗାଣ ଦେବାରେ ଜ୍ୟୋତିରୀ ସମାପ୍ତ
ଦେଖାଦେବ ନାହିଁ କୋଣି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ।

ସେ ବସିଥିଲେ ସେ ଓଡ଼ିଆ ଭେଦ ଶୁଣିବା ଆଶା କରି ନାହିଁ
ଏବଂ ପଞ୍ଜିକୃତ ବର୍ଣ୍ଣପତ୍ର ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
ବିରୋଧ ସୌର ଉତ୍ପତ୍ତି ବ୍ୟବର୍ତ୍ତ ରହିଛି ନିଜଜାତୀୟତା
ବଳରେ ଆସି ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ଭୁତ ବ୍ୟାବସାୟ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ
ଓ ପାତ୍ର ଏହା ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ ସ୍ୱାଧୀନ କରିଛନ୍ତି

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଯେ ବର୍ଷମାନର ସରକାରୀ
 ଉପକାର ଆବେଦନ ୪୫୦ ଟିର ମଧ୍ୟରେ ୮୦୦ କେ ଟି
 ବକ ରୁ ଲଫ୍, ଦୁ-ଟି ବିନିଯୋଗ କରା ଯାଇ ବିକିନ୍ ଧରଣର
 ପ୍ରାୟ ୨୫୦ ଟି ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା
 କରାଯାଇଛି । ଏହାଛଡା ୨୦୦ କୋଟି ବକ ରୁ ଲଫ୍, ଦୁ-ଟି
 ବିନିଯୋଗ ଦ୍ଵାରା ଆବୃତ୍ତି ପ୍ରାୟ ୫୦ ଟି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
 କରାଯିବ, ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଛି । ସେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଯେ
 ବକଟ ଯୋଜନା କାଳରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ
 ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଶିକ୍ଷା ଆପଣ ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ୫,୦୦୦ କୋ ଟି
 ବକାସ ପ୍ରତି ବିନିଯୋଗ କରା ଯାଇଛି ଏହାଛଡା ଚାରିଟି
 ଯୋଜନାଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକକ୍ଷେତ୍ର ୧୦୦
 ମାତ୍ରର ଚୈତ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଦୁଇଟି ରେକର୍ଡ଼ ନିର୍ମାଣ କରିବା
 ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି । କୋର ସୁଦ୍ଧା
 ତାହା ନାୟବଜା ଏବଂ ଉପମାନ୍ୟମାନ ପାଇଁ ଯାହା
 ମଧ୍ୟରେ ଏ ଦୁଇଟି ରେକର୍ଡ଼ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରାପ୍ତିପାଇଁ ଉତ୍କଳବାରେ ସୁବିଧା
ରହିବାକୁ ଏସବୁର ସୁଯୋଗ ରହିବ କିଛିବା ପାଇଁ
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସମସ୍ତ ଦେଶର ଶିଳ୍ପାଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ
କରିଛନ୍ତି ।

ସ୍ବାଗତ ବ୍ୟବସାୟ ବିକଳାବେଶ

ଓଡ଼ିଶାରେ ମୁଖ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଶାସନ ପାଇଁ
କରିବାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶିଳ୍ପାବେଶ ଫଳ ମତର ସ୍ବାଗତ
ବିଭିନ୍ନ କଳିକାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କୋଷର ନାହିଁ ଅନ୍ୟତମ
କଳିକା ନିମନ୍ତେ ଗାନ୍ଧୀ ଶିଳ୍ପାବେଶ ଶିଳ୍ପ ବିକଳାବେଶ
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଡ. ନରା. କରର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଘୋଷଣା
କରିଛନ୍ତି ।

ଡିସେମ୍ବର ୨୩ ତାରିଖରେ କଲିକତାରେ ଡ. ନରା.
ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କ ସମିତିର ସଭାରେ ଆରୋପନ କରି
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଯୋଜନା
ଅନୁକୂଳ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି, ସେ ଇ-ପର୍ବରେ ସୁବିଧା
କେନ୍ଦ୍ରରେ । ସଂଧ୍ୟାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଡ. ନରା. କରର
ଅର୍ଥ. କମିଶନର ସୁପରିସର୍ବିଷ ଡ. ନରା. କରର ସୁ-ବି ବିକଳାବେଶ
କଳିକା କୁ ଆଗାଧାର ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କ ସମିତି ଏକ ବୈଠକରେ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ପ୍ରତି ପର୍ବରେ ବିଭିନ୍ନ
ପ୍ରକାରର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିବା ବୁଦ୍ଧି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ଡ. ନରା. କରର ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ
ପାଇଁ ନିମନ୍ତେ କରାଯାଇଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଡ. ନରା. କରର
କେବଳ ସେ ଅଧିକ ନିମାପତ କରେ ଯେମାନଙ୍କର ଶିଳ୍ପ
ପ୍ରକାର କଳିପାରିତେ ଡ. ନରା. କରର, ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ
କିଛିରେ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ସମାପତ ହୋଇପାରିବେ । ସେ
କହିଥିଲେ ଯେ ମଧ୍ୟମ ଓ ସ୍ବଳ୍ପ ଶିଳ୍ପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ
କରିଲେ ଗାନ୍ଧୀ ଶିଳ୍ପାବେଶ ଅନୁଷ୍ଠାନର ବେଳାକାଳ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ ଯେ କେବଳ ବହୁତ ଧରଣର
ଶିଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିକଳାବେଶର ସମସ୍ତ ସେବାକାରୀ ।
ଓଡ଼ିଶାରେ ଗାନ୍ଧୀ ଶିଳ୍ପାବେଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ
ବହୁତ ଧରଣର ଶିଳ୍ପପ୍ରତିଷ୍ଠା କରେ ଯେଉଁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ
ମଧ୍ୟମ ଓ ସ୍ବଳ୍ପ ଧରଣର ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବାର
ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ତଥାପି ସେ କହିଲେ ।

ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ ଗାନ୍ଧୀ ଶିଳ୍ପାବେଶ ଅନୁଷ୍ଠାନର
କରିବି ବିଧାନ ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀ ଶିଳ୍ପାବେଶ ସମସ୍ତ କିଛିରେ
ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ସଂସ୍କରଣ କରାଯିବ କଳିକା ନିମନ୍ତେ ଗାନ୍ଧୀ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କଳିକା କୋଷ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ । ଅନୁକୂଳ
ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରମୁଖ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଶିଳ୍ପାବେଶ କଳିକା-
ପାଇଁ ଆଗାଧାର ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ସରକାରୀ ସୁଯୋଗ

ବିଧାନ କୋଷ ମଧ୍ୟ ସରକାର ଶିଳ୍ପ କଳିକା । ଏହାକୁ
ପ୍ରକାରରେ ଶିଳ୍ପ ଶାସନ ପାଇଁ ଅନ୍ୟତମ ଅଧିକ କଥା ।
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶ ସହଯୋଗ ଗାନ୍ଧୀ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ

ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକାରରେ ଓଡ଼ିଶା କେବଳ ଧରି କିଛି
କେବଳ କେବଳ ନିମନ୍ତେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ
କେବଳ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ ଶିଳ୍ପାବେଶରେ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ ଯେ ୧୫୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା
କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିର୍ମିତ ହେଉଥିବା ଆଗାଧାର-ଆଗାଧାରର
କାର୍ଯ୍ୟର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗରେ, କୃତ୍ତିମ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ
କାର୍ଯ୍ୟର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗରେ ଆଗାଧାରରେ ଏକ-୩୦୦ କୋଟି
କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିର୍ମିତ ହେଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ
କାର୍ଯ୍ୟର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ

କାର୍ଯ୍ୟର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗରେ ଅର୍ଥ. କମିଶନର ଏହି
କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏକ-୩୦୦ ଅଧ୍ୟାୟ ଶ୍ରୀ
ଅର୍ଥ. ଏହି ମାହେଶ୍ୱରୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକାରରେ
କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏକ-୩୦୦ କୋଟି କୋଟି କୋଟି କୋଟି
କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏକ-୩୦୦ କୋଟି କୋଟି କୋଟି କୋଟି
ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏକ-୩୦୦ କୋଟି କୋଟି କୋଟି କୋଟି
ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏକ-୩୦୦ କୋଟି କୋଟି କୋଟି କୋଟି
ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏକ-୩୦୦ କୋଟି କୋଟି କୋଟି କୋଟି

ପରିଶ୍ରମ ଉଦ୍ଦ୍ୟୋଗ ଓ ପି. ଏମ୍. ପୁନାରୁତ ସହ
ଭୁବନେଶ୍ୱର ଉତ୍କଳବେନୁଆରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
ବେପୁଟି ହାଉସ୍ ନିର୍ମାଣର ପି. ଏ. ଡି. ସେକେଟ ଆଲୋଚନା

୨୧ ଓ ୨୨ ତାରିଖ ଦିନ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ୧୯୮୭
ରୁ ୧୯୮୮ ଓ ୧୯୮୯ ଓ ୧୯୯୦ ଓ ୧୯୯୧ ଓ ୧୯୯୨
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଭଲ ଭାବେ ଯୋଗଦେଇ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ତାଙ୍କର ବରିଷ୍ଠ ସହକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା
୧୯୮୯ ଡିସେମ୍ବର ୨୧ ତାରିଖ ଦିନ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
ଭାଗ୍ୟବତୀ ଶାସନ ।

୧୯୮୯ ଡିସେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖ ଦିନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ଓ ତାଙ୍କର ବରିଷ୍ଠ ସହକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁରୀରୁ ମୁଖ୍ୟ
ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାଗ୍ୟବତୀ ଶାସନ ।

ଦୁଆ ଇଚ୍ଛାରେ ! ତୋ ପାଦ ନିମ୍ନରେ
ତୋର ଦରଦର ଗାଦି
ମଝି ହରି ଯିବା ଆଗରୁ ତୋ 'ପାଦେ'
ତୋକାରେ ଆସିବି ଧାଇଁ
ତୋର ତାଳା କଳା ପାଇଁ ମନ ଦେଲୁ
କହିବି ମୁଁ କେତେ ଦିନ
ତେ ରହିଥାଉ ହୃଦୟେ ତୋରରେ,
ଦୁଆ ଶୁଣିବା ବିଷୟ

ପଞ୍ଚା ପ୍ରଗତି

ଗାଠ କରୁଛନ୍ତି, ପଢ଼ି କାନ୍ତି ଘରେ,
ହେଲିକାକୁ ହେଉ କାଟ ?
ଭୟକାରୀ ନୋଡେ କାଳ ହେଉଛି
ହସର କାଟିବାପାଇଁ ।

ନିଜ ଦୁଆ ନିଜେ ଶୁଣି ହେଉଛିକୁ
ପଢ଼ୁ ନଥିଲୁ ତ ତିନି,
ଏକେ ଶୁଣିବାରେ ହେଉ ନ ଯିବୁ,
କାହିଁରେ ନ ଶୁଣେ ନା ।

ଆଜି ଶତକଡ଼ ପାଠ ଦୁଆରେ
ଦୁଆକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ,
'ଆଜି' ପାଠରେ ଆସିବି ତେ !
ବିଧି ତା ପରି ନାଟ ?

ଭବନ ପ୍ରସଙ୍ଗ

2

6407
23/1/93

